TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ TUTANAK DERGİSİ

CİLT : 79

113'üncü Birleşim

22 Temmuz 2026 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde yer alan ve kâtip üyeler tarafından okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	**9**
II.- GELEN KÂĞITLAR	**13**
III.- YOKLAMALAR	**73,74**
IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR	**19,22,25**
A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI	*19:20,22:23,25:26*
1.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Afyonkarahisar'ın sorunlarına ve diş hekimliği öğrencilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması	19:20
2.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Şanlıurfa'ya yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması	22:23
3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da ve kırsal mahallelerinde yaşanan elektrik kesintilerinin insan yaşamına, tarımsal faaliyetlere etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması	25:26

Sayfa

V.- AÇIKLAMALAR **20,24,26,53,69**

1.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Meclisin çocuklarla ilgili görevine ilişkin açıklaması 20

2.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Ordu-Giresun Havaalanı'na ilişkin açıklaması 20:21

3.- Kilis Milletvekili Mustafa Demir'in, Öncüpınar Sınır Kapısı'ndaki uygulamaya ilişkin açıklaması 21

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, hapishanelerden yükselen çığlığa ilişkin açıklaması 21

5.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, biyomedikal mühendisliği ve teknikerliği mezunu gençlere ilişkin açıklaması 21

6.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, engelli vatandaşların emeklilik mağduriyetine ilişkin açıklaması 22

7.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Halfeti Ziraat Bankası Müdürüne ilişkin açıklaması 22

8.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, küresel dijital firmaların tekelleşmesine ilişkin açıklaması 24

9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Seyhan 2 ve Yüreğir Hidroelektrik Santralleri ile bu santrallerin kullandığı taşınmazlara ilişkin açıklaması 24

10.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, kadınların ihtiyacına ilişkin açıklaması 24

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir mahpus eşinin mesajına ve Gürkan Türkoğlu'na ilişkin açıklaması 26:27

12.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'da Valilik bünyesinde gerçekleştirilen toplantının gündemine ilişkin açıklaması 27

13.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Boğaziçi Üniversitesi mezuniyet töreninde yapılan ayrımcı değerlendirmelere ilişkin açıklaması 27

14.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, AK PARTİ'nin tarım politikasına ilişkin açıklaması 27:28

15.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, YKS sonuçlarına ilişkin açıklaması 28

16.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Arjantin'i mağlup ederek dünya şampiyonu olan İspanya'ya ilişkin açıklaması 28

17.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, öğrenci Veli Bilgin, emekli Pilot Albay Yasa Özden Bakkal ile Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na ilişkin açıklaması 28

18.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, KHK mağdurlarının KESK öncülüğünde tuttukları "adalet nöbeti"ne ilişkin açıklaması 29

Sayfa

19.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin'deki Barbaros Hayrettin Paşa Çocukevine ilişkin açıklaması 29

20.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'daki şehir içi ulaşım sorununa ilişkin açıklaması 29

21.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, yılın ilk altı ayında faize ödenen paraya ilişkin açıklaması 29:30

22.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da aile sağlık merkezlerinin acilen açılması gerektiğine ilişkin açıklaması 30

23.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Cizre'nin Bağlarbaşı köyünde yaşanan eğitim mağduriyetine ilişkin açıklaması 30

24.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, esnafın feryat ettiğine ilişkin açıklaması 30:31

25.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, cezaevlerinde çalışan emekçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması 31

26.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, kendi elektriğini üreten vatandaşlara ilişkin açıklaması 31

27.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Gazze'de devam eden mezalime ilişkin açıklaması 31

28.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ilk altı ayda kesilen trafik cezasına ilişkin açıklaması 32

29.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, iktidarın sağlık politikalarına ilişkin açıklaması 32

30.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kuru soğanda gümrük vergisinin yüzde 5'e düşürülmesine ilişkin açıklaması 32

31.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, tutuklu Mehmet Şirin Çelik'e ilişkin açıklaması 32:33

32.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Ordu-Giresun Havaalanı'na ilişkin açıklaması 33

33.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, emekli yoksulluğuna ilişkin açıklaması 33

34.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle emekli maaşına yapılan eklemeye ilişkin açıklaması 33:34

35.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, yıllardır yurt dışında yaşayan ve çeşitli nedenlerle Türkiye vatandaşlığını kaybetmiş yurttaşlara ilişkin açıklaması 34

36.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, iade makinelerinin önündeki kuyruğa ilişkin açıklaması 34

37.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, fahri Kur'an kursu öğreticilerinin taleplerine ilişkin açıklaması 34

Sayfa

38.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, lokanta işleten Tülay Uslu'nun sözlerine ilişkin açıklaması 35

39.- Van Milletvekili Gülderen Varli'nin, Van Spor'un maçlarını oynayacağı stada ilişkin açıklaması 35

40.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan helikoptere ve kazaya ilişkin Adalet Bakanının yapmış olduğu açıklamaya, Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel yangınında yaşamını yitiren 78 vatandaşın yakınlarının başlattıkları "adalet yürüyüşü"ne ve Mardin Kızıltepe'de yaşanan uzun süreli elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması 35:37

41.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, emeklilere ve ihtiyaç duyulan yönetime ilişkin açıklaması 37:40

42.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan helikoptere, YKS sonuçlarına, 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'ne ve 23 Temmuz 1939 Hatay'ın ana vatana kavuşmasına, cumhuriyetin yeni yüzyılına ilişkin açıklaması 40:41

43.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, hasta mahpuslara, cezaevlerinin doluluk oranına, iş cinayetlerine, Ahbap davasına ve futbola ilişkin açıklaması 41:43

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Gazeteci Alican Uludağ'a, Ahbap Derneğine ve Emre Kartaloğlu'na, Kahramanmaraş'taki Ezgi Apartmanı'na, emekli maaşına yapılacak zamma, Faruk Çelik'e ve Hulusi Akar'a ilişkin açıklaması 43:45

45.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Ankara'da eğitim uçuşu esnasında kaza kırıma uğrayan helikoptere ve Türkiye'nin "terörsüz Türkiye" sürecini çok güçlü bir şekilde gündemine aldığına ilişkin açıklaması 45:47

46.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 47

47.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 47:48

48.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması 48

49.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, altı ayda faize harcanan paraya ilişkin açıklaması 53

50.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Çiğdem Mater ile Mine Özerden'e ilişkin açıklaması 53:54

51.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Somali'nin Türk vatandaşlarına vize zorunluluğu getirmesine ilişkin açıklaması 54

52.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Adalet Bakanına yaptıkları çağrıya ilişkin açıklaması 54

53.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Türkiye turizminin 2026 sezonuna ilişkin açıklaması 69:70

Sayfa

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI **48,58,99**

A) TEZKERELER *48:53*

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, Komisyonun görev süresinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1409) 48:49

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Adalet Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1410) 49

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1411) 49

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1412) 49

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1413) 50

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Millî Savunma Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1414) 50

7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1415) 50

8.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1416) 51

9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Çevre Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1417) 51

10.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara

Sayfa

vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1418) 51

11.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1419) 51:52

12.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1420) 52

13.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1421) 52

14.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1422) 52:53

15.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İçişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1423) 53

B) ÇEŞİTLİ İŞLER *58,99*

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanına ve Yönetim Kuruluna “Hoş geldiniz.” denilmesi 58

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Hendek Olimpik Spor Kulübü 10 yaş pehlivanlarına “Hoş geldiniz.” denilmesi 99

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanına ve Yönetim Kuruluna “Hoş geldiniz.” denilmesi 99

VII.- ÖNERİLER **54,58,70,74**

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ *54:58,58:69,70:73,74:81*

1.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, hazır giyim ve tekstil sektöründe yaşanan yapısal sorunların, istihdam kayıplarının, ihracat performansındaki daralmanın, artan maliyetlerin ve finansman erişimindeki sıkıntıların incelenmesi, kamu desteklerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve sektörün yeniden rekabetçi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 54:58,58:60

Sayfa

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, seçmen kütüklerinden seçim bilişim altyapısına, sandık kurullarının oluşumundan itiraz mekanizmalarının etkinliğine, veri güvenliğinin müştekileri görev ve yetkilerine kadar seçim güvenliğini ilgilendiren bütün hukuki, idari ve teknik süreçlerin kapsamlı biçimde incelenmesi, uygulamalarda karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, seçim güvenliğini güçlendirecek yasal, idari ve teknolojik çözüm önerilerinin ortaya konulması ve millet iradesine duyulan güvenin pekiştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 60:67

3.- DEM PARTİ Grubunun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve arkadaşları tarafından, turizm sektöründe çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 67:69,70:73,74

4.- CHP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, Şanlıurfa'da uzun süredir devam eden elektrik kesintileri, tarımsal sulamayı engelleyen enerji arzı sorunları, dağıtım altyapısı ve uygulamalarının çiftçiler ile tarımsal üretim merkezindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi 74:81

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR **81**

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 81:82

2.- Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması 82

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması 82:83

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER **83,99**

A) KANUN TEKLİFLERİ *83:98,99:142*

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) 83:98,99:142

Sayfa

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI **143**

1.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, TBMM Yerleşkesi'ne girişlerde uygulanan güvenlik prosedürlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/46156) 143:145

2.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına,

İçişleri Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına,

Adalet Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına,

İlişkin soruları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/46157), (7/46158), (7/46159) 146:153

I.- GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

TBMM Genel Kurulu saat 15.08'de açılarak beş oturum yaptı.

Oturum Başkanı TBMM Başkan Vekili Celal Adan, Danışmanı Gülhan Demiral'ın vefatına ilişkin bir açıklamada bulundu.

Mersin Milletvekili Levent Uysal, öğrenci affına,

Niğde Milletvekili Ömer Fethi Gürer, üretici ve çiftçi sorunlarına,

Bursa Milletvekili Ayhan Salman, Srebrenitsa Soykırımını Uluslararası Düşünme ve Anma Günü'ne,

İlişkin gündem dışı birer konuşma yaptılar.

Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan, KHK'lerle ihraç edilen kamu emekçilerine,

Ağrı Milletvekili Sırrı Sakik, iş cinayetlerinde yaşamlarını yitiren çocuklara,

Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç, PTT'de görev yapan idari hizmet sözleşmeli personele,

Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu, Yalova'da eğitim sırasında şehit olan Veli Bilgin'e ve rahatsızlanan 3 askerî öğrenciye,

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez, açıklanacak olan fındık fiyatına,

Tokat Milletvekili Kadim Durmaz, Tokat'ta Toprak Mahsulleri Ofisinin depolama alanı yetersizliğine,

İzmir Milletvekili Hüsmen Kırkpınar, İzmir Çiğli'de Ahmet Efendi Mahallesi'ne planlanan İZBAN duraklarına,

Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu, Dilovası parfüm deposu katliamına,

Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin, emeklilerin ortak mesajına,

Mersin Milletvekili Ali Bozan, cezaevlerindeki ağız içi arama uygulamasına,

Adana Milletvekili Ayhan Barut, Spor Toto Teşkilat Başkanlığının Feke'de 9 adet futbol ve spor sahası yapımı işine,

Mersin Milletvekili Burhanettin Kocamaz, fahri Kur'an kursu öğreticilerine,

Van Milletvekili Gülderen Varli, Van'da yapılmak istenen beton yapıya,

Erzurum Milletvekili Fatma Öncü, Yükseköğretim Kurumları Sınavı sonuçlarına,

Ardahan Milletvekili Kaan Koç, Gürcistan'da Ahıska Türklerini hedef alan saldırıya,

Diyarbakır Milletvekili Mehmet Sait Yaz, A'râf suresinin 179'uncu ayetine,

Nevşehir Milletvekili Emre Çalışkan, Nevşehir'in il oluşunun 72'nci seneidevriyesine,

Uşak Milletvekili Ali Karaoba,

Kırşehir Milletvekili Metin İlhan;

En düşük emekli maaşına,

Kocaeli Milletvekili Sami Çakır, Ahbap Derneğine ve Haluk Levent'e,

Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar, gazilerin taleplerine,

Rize Milletvekili Tahsin Ocaklı, operasyon yapılan belediyelere,

Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez, hapishanelerdeki uygulamalara,

Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar, Şanlıurfa Mehmet Akif İnan Eğitim ve Araştırma Hastanesinin ek binasının onkoloji servisine,

Samsun Milletvekili Murat Çan, Samsun'un Havza ilçesinde yaşanan selin ardından yapılan çalışmalara,

Amasya Milletvekili Reşat Karagöz, hayvancılık sektörüne,

Kayseri Milletvekili Aşkın Genç, Kayseri'nin İncesu ve Sarız ilçelerinde yaşanan mağduriyetlere,

Adana Milletvekili Orhan Sümer, Adana'nın Ceyhan ilçesindeki serbest bölgede istihdam edilenlere,

İstanbul Milletvekili Celal Fırat, Alevi köylerinin yollarına,

Gaziantep Milletvekili Melih Meriç, Gaziantep'te hayata geçirilen 250 Bin Sosyal Konut Projesi'ne,

Burdur Milletvekili İzzet Akbulut, Burdur Şeker Fabrikasındaki beklemiş küspeye,

Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun, Balkan coğrafyasındaki Türk ve Müslüman azınlık için temmuz ayının önemine,

Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko, İzmit Belediye Başkanı Fatma Kaplan Hürriyet'in gözaltına alınmasına,

Van Milletvekili Mahmut Dindar, Van'da betonlaştırılmaya çalışılan alana,

Bolu Milletvekili İsmail Akgül, Bolu Büyük Sanayi Sitesi Projesi'ne,

Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara, Hatay'daki konteyner kentlerin tahliye süreçlerine,

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne, Ahbap soruşturmasına, kumar ve bahse, kurumlara olan güvene,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılına, Millî Eğitim Bakanı Yusuf Tekin'in geçen hafta yaptığı bir açıklamaya ve kırk gün önce Alanya'daki bir otelde yaşanan olaya,

Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç, Nevşehir'in il oluşunun 72'nci ve Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümlerine,

Muş Milletvekili Sezai Temelli, 20 Temmuz 2015 tarihinde yaşananlara, DEM PARTİ Gençlik Meclisi Üyesi Fırat Kovan'a, bugün görüşülecek Somali tezkeresine ve Somaliland'a, Orta Doğu'da yaşananlara, Abdullah Öcalan'ın mesajına ve sona eren Dünya Kupası'na,

Ankara Milletvekili Murat Emir, en düşük emekli maaşına yapılacak zamma ve kök maaş uygulamasına, bugün görüşülecek torba yasada Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili maddeye, sonuçlanan üniversite sınavlarına ve ODTÜ'nün diploma törenine, cezaevlerinde bir sürgün dalgası yaşandığına,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, bugün açıklanan YKS sonuçlarına, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın yıl dönümüne ve Avrupa Parlamentosunun Kıbrıs'la ilgili almış olduğu karara,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Danışma Kurulunun, (3/1392) esas numaralı Cumhurbaşkanlığı Tezkeresi'nin görüşmelerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların süresinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi kabul edildi.

Cumhurbaşkanlığının, hudut, şümul, miktar ve zamanı Cumhurbaşkanınca takdir ve tayin olunacak şekilde, Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi kararlarına ve uluslararası hukuktan kaynaklanan yükümlülüklerimize uygun bir biçimde, gerektiğinde üçüncü ülkeler ve uluslararası örgütlerle iş birliği imkânları da kullanılarak, Somali ile ülkemiz arasında akdedilen milletlerarası anlaşmaların uygulanması kapsamında, Türk Silahlı Kuvvetleri unsurlarının, Somali'nin terörizm, deniz haydutluğu, yasa dışı balıkçılık, her türlü kaçakçılık ve diğer tehditlere karşı güvenliğinin sağlanması faaliyetlerine destek verilmesi amacıyla Somali'nin deniz yetki alanları dâhil olmak üzere iki ülke tarafından müştereken belirlenecek bölgelerinde ve münhasıran tespit edilecek kurallarla görevlendirilmesi ve

bununla ilgili gerekli düzenlemelerin Cumhurbaşkanı tarafından belirlenecek esaslara göre yapılması için Anayasa'nın 92'nci maddesi uyarınca 27 Temmuz 2024 tarihli ve 1423 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Kararı'yla verilen iznin süresinin 27 Temmuz 2026 tarihinden itibaren iki yıl uzatılmasına dair tezkeresi (3/1392) Genel Kurulun bilgisine sunularak yapılan görüşmelerinden sonra kabul edildi.

Bursa Milletvekili Nurhayat Altaca Kayışoğlu, İpsala Sınır Kapısı'na,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Yalova 18'inci Ana Üs Komutanlığında güneş çarpması sonucu rahatsızlanan ve şehit olan öğrencilere,

Karabük Milletvekili Cevdet Akay, Moldova Anayasa Mahkemesinin Gagavuz Özerk Bölgesi'yle ilgili kararına,

Ordu Milletvekili Seyit Torun, fındık üreticisine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

AK PARTİ Grubunun, bastırılarak dağıtılan 281, 282 ve 283 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin kırk sekiz saat geçmeden gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının sırasıyla 1'inci, 2'nci ve 3'üncü sıralarına, yine bu kısımda bulunan 237, 242, 223 ve 236 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin ise yine bu kısmın sırasıyla 4'üncü, 5'inci, 6'ncı ve 7'nci sıralarına alınmasına ve bu kısımda bulunan diğer işlerin sırasının buna göre teselsül ettirilmesine; Genel Kurulun çalışma gün ve saatlerine; 281 ve 282 sıra sayılı Kanun Tekliflerinin İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak bölümler hâlinde görüşülmesine, bu tekliflerin tümü üzerinde siyasi parti grupları adına yapılacak konuşmaların sürelerinin en fazla 2 konuşmacı tarafından kullanılabilmesine ilişkin önerisi yapılan görüşmelerden sonra kabul edildi.

YENİ YOL Grubunun, 21/7/2026 tarihinde Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ ve 19 milletvekili tarafından, merhum Muhsin Yazıcıoğlu ve beraberindeki 5 kişinin hayatını kaybettiği helikopter kazasının tüm yönleriyle değerlendirilmesi, yürütülen adli ve idari süreçlerin mevcut durumunun tespiti ve kamu vicdanında oluşan soru işaretlerinin giderilmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan genel görüşme önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

İYİ Parti Grubunun, 16/7/2026 tarihinde Grup Başkan Vekili Antalya Milletvekili Uğur Poyraz ve Grup Başkan Vekili Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez tarafından, 15 Temmuz hain darbe girişimi ile FETÖ'nün siyasi ayağının araştırılması ve kurulacak komisyon raporunun kamuoyuyla paylaşılması; TBMM'nin 26'ncı Yasama Döneminde 26 Temmuz 2016 tarihli Genel Kurul Kararı'yla kurulan "Fethullahçı Terör Örgütünün (FETÖ/PDY) 15 Temmuz 2016 Tarihli Darbe Girişimi ile Bu Terör Örgütünün Faaliyetlerinin Tüm Yönleriyle Araştırılarak Alınması Gereken Önlemlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu"nun yürüttüğü çalışmaların hukuki akıbetinin, hazırlanan rapor süreçlerinde yaşanan usulsüzlük iddialarının, dönemin Meclis Başkanlarının ve Komisyon Başkanının çelişkili beyanlarının açığa kavuşturulması ve anayasal bir denetim mekanizmasının hükümsüz kalmasına yol açan idari, hukuki süreçlerin tüm yönleriyle incelenmesi; raporun ve Komisyon çalışmalarının kamuoyuna açılması ve benzer krizlerin gelecekte tekrar etmesini önleyecek İç Tüzük ve mevzuat değişikliklerinin belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

DEM PARTİ Grubunun, 21/7/2026 tarihinde İstanbul Milletvekili Çiçek Otlu ve arkadaşları tarafından, Suruç katliamının bütün boyutlarıyla araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

CHP Grubunun, 15/1/2026 tarihinde Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş ve arkadaşları tarafından, fındık fiyatlarının oluşumundaki sorunların tespit edilerek alınması gereken önlemlerin

belirlenmesi amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak,

Görüşmelerinin Genel Kurulun 21 Temmuz 2026 Salı günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerileri yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Ankara Milletvekili Aylin Yaman, kadın sünnetine,

Konya Milletvekili Orhan Erdem, dün Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde kutlanan Barış ve Özgürlük Bayramı'na,

İstanbul Milletvekili Şamil Ayrım, Kıbrıs Barış Harekâtı'nın 52'nci yılına,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Erzurum Milletvekili Selami Altınok'un İYİ Parti grup önerisi üzerinde yaptığı konuşmasındaki bazı ifadelerine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İstanbul Milletvekili İsa Mesih Şahin, Filistinli Doktor Hüsam Ebu Safiyye'ye,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, (2/2164) esas numaralı Ailenin Korunması ve Kadına Karşı Şiddetin Önlenmesine Dair Kanunda Değişiklik Yapılmasına İlişkin Kanun Teklifi'nin doğrudan gündeme alınmasına ilişkin önergesi yapılan görüşmelerden sonra kabul edilmedi.

Gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmının:

1'inci sırasına alınan ve İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülmesi kabul edilen, Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun (S. Sayısı: 281) görüşmelerine başlanarak tümü üzerindeki görüşmeler tamamlandı, verilen aradan sonra Komisyon yetkilileri Genel Kurulda hazır bulunmadığından ertelendi.

Alınan karar gereğince, 22 Temmuz 2026 Çarşamba günü saat 14.00'te toplanmak üzere 00.41'de birleşime son verildi.

Celal ADAN
Başkan Vekili

Müzeyyen ŞEVKİN
Adana
Kâtip Üye

Havva Sibel SÖYLEMEZ
Mersin
Kâtip Üye

II.- GELEN KÂĞITLAR

No: 182

22.07.2026 Çarşamba

Milletvekili Teklifi

1.- YENİ YOL Partisi Grup Başkanvekili Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın; Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3778) (Milli Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor; Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler ile Plan ve Bütçe Komisyonlarına) (Başkanlığa geliş tarihi:21.07.2026)

Rapor

1.- İstanbul Milletvekili Müşerref Pervin Tuba Durgut ve Antalya Milletvekili Mustafa Köse ile 98 Milletvekilinin Çocuk Koruma Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3771) ve Adalet Komisyonu Raporu (S.Sayısı: 286) (Dağıtma tarihi: 22.07.2026) (GÜNDEME)

Yazılı Soru Önergeleri

1.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46241) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

2.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi için yaptıkları akreditasyon başvuruları reddedilen basın kuruluşlarına ve gazetecilere ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46242) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

3.- Düzce Milletvekili Talih Özcan'ın, Türkiye Diyanet Vakfına yapılan bağışların akıbetine ve denetlenmesine ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46243) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

4.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, THK bünyesinde bulunan yangın söndürme uçaklarının satışı için yapılan ihaleye ilişkin Cumhurbaşkanı Yardımcısı'ndan (Cevdet Yılmaz) yazılı soru önergesi (7/46244) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

5.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, bir komedyen hakkında gösterisinde kullandığı ifadeler nedeniyle soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46245) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

6.- Gaziantep Milletvekili Sevda Karaca Demir'in, bir komedyen hakkında gösterisinde kullandığı ifadeler nedeniyle soruşturma açıldığı iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46246) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

7.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46247) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

8.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Yargıtayda görevliyken ilk derece mahkemelerine atanan tetkik hakimleri ve Cumhuriyet savcılarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46248) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

9.- İstanbul Milletvekili Cemal Enginyurt'un, Bakanlığa yapılan bir başvuruya ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46249) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

10.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, 7 Mayıs 2026 tarihinde TRT'ye ait bir araçta uyuşturucu madde ele geçirildiği iddiasına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46250) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

11.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, 2026 yılında açılan icra dosyalarına ilişkin Adalet Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46251) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

12.- İstanbul Milletvekili Türkan Elçi'nin, Batman'daki bir yaşlı ve engelli bakım merkezinde yaşandığı iddia edilen hak ihlallerine ilişkin Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46252) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

13.- İstanbul Milletvekili İskender Bayhan'ın, işçilerin aşırı sıcaklardan korunması amacıyla alınan önlemlere ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46253) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

14.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, EKPSS ile yapılan atamalara ve kamuda engelli personel istihdamına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46254) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

15.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Mardin Büyükşehir Belediyesinde çalışan bazı itfaiye personelinin kadro ünvanlarının resmi kayıtlarda farklı gösterildiği iddiasına ilişkin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46255) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

16.- Ankara Milletvekili Ahmet Eşref Fakıbaba'nın, Ankara'nın Keçiören ilçesinde gerçekleştirilen bir kentsel dönüşüm projesine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46256) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

17.- Aydın Milletvekili Süleyman Bülbül'ün, Aydın'ın Yenipazar ilçesinde faaliyeti durdurulan bir maden ocağında çalışmaların sürdürüldüğü iddiasına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46257) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

18.- Kahramanmaraş Milletvekili Ali Öztunç'un, Kahramanmaraş'ın Göksun ilçesine bağlı Ericek Mahallesi'ndeki hak sahiplerinin yaşadığı mağduriyete ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46258) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

19.- Bolu Milletvekili Türker Ateş'in, rezerv alan uygulaması ile ilgili çeşitli verilere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46259) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

20.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, kırsal alanlarda güneş enerjisi sistemi kurmak isteyen gerçek ve tüzel kişilere ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46260) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

21.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, Kula-Salihli Jeoparkı yakınında yapılması planlanan maden projesi için başlatılan ÇED sürecine ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46261) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

22.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Menteşe ve Yatağan ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlar hakkında alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46262) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

23.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur'da ve Salda Gölü'nde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında yürütülen çalışmalarına ilişkin Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46263) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

24.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46264) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

25.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Suudi Arabistan ile imzalanan enerji iş birliği anlaşmasına ilişkin Dışişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46265) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

26.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Ceylanpınar ilçesinde yaşanan elektrik kesintileri sebebiyle oksijen cihazına bağlı bir çocuğun hayatını kaybettiği iddiasına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46266) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

27.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da elektrik akımına kapılarak hayatını kaybeden iki çocuğa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46267) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

28.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, İzmir'in Urla ilçesinde bulunan bir trafo merkezinde çıkan yangına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46268) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

29.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46269) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

30.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Van ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46270) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

31.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şırnak ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46271) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

32.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Mardin ilindeki TEİAŞ'a ait trafo merkezi, şalt sahası ve yüksek iletim tesislerinin periyodik bakım ve denetimlerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46272) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

33.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Haliliye ilçesindeki bir caddede yaşanan aydınlatma sorununa ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46273) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

34.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Menteşe ve Yatağan ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlar hakkında alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46274) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

35.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, son 5 yılda Artvin'de gerçekleştirilen planlı elektrik kesintilerine ilişkin Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46275) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

36.- Tekirdağ Milletvekili Cem Avşar'ın, son 3 yılda KYK yurtlarında ve özel yurtlarda hayatını kaybeden öğrencilere ilişkin Gençlik ve Spor Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46276) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

37.- Konya Milletvekili Ali Yüksel'in, kredi kartı borcu nedeniyle haklarında icra takibi başlatılan kişilere ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46277) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

38.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, bankaların POS cihazlarından aldığı komisyon oranlarının düşürülmesine ilişkin Hazine ve Maliye Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46278) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

39.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir şirkette çalışan işçilerin sendikaya üye oldukları gerekçesiyle işten çıkarıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46279) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

40.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, Hakkari'de yabancı uyruklu iki kişiye gözaltında ve cezaevinde kötü muamelede bulunulduğu iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46280) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

41.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46281) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

42.- Kars Milletvekili İnan Akgün Alp'ın, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi öncesinde gözaltına alınan kişilere ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46282) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

43.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, ülkemizde geçici koruma statüsü ile bulunan Suriyeliler için çalışma izni alma şartının kaldırıldığı iddiasına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46283) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

44.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesinde bulunan Ortayol Mahallesi Mezarlığı'nın bakım ve temizliğine ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46284) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

45.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, son 5 yılda Şanlıurfa'nın Birecik ilçesindeki kamusal alanlarda meydana gelen asayiş sorunlarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46285) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

46.- Uşak Milletvekili İsmail Güneş'in, bir siyasi partinin eski genel başkanı hakkında bazı iddialara ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46286) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

47.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinde yaşanan boğulma vakalarına ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46287) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

48.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, B sınıfı sürücü belgesi edinme maliyetlerindeki artışa ilişkin İçişleri Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46288) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

49.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, küçük esnaf ve işletmelerden talep edilen yüksek telif ücretlerine ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46289) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

50.- Hatay Milletvekili Nermin Yıldırım Kara'nın, Hatay'ın Defne ilçesinde bulunan Dekuk Şelalesi'nin doğal yapısında meydana gelen tahribata ilişkin Kültür ve Turizm Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46290) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

51.- Muğla Milletvekili Selçuk Özdağ'ın, ÖSYM'nin gelir ve harcamaları ile sınav görevlilerine ödenen ücretlere ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46291) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

52.- İstanbul Milletvekili Hasan Karal'ın, okullarda verilen sınav notlarının güvenilirliğini artırmak amacıyla yürütülen çalışmalara ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46292) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

53.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Eyyübiye ilçesine bağlı Mihraplı Mahallesi'nde yapılması planlanan okulun akıbetine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46293) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

54.- Kocaeli Milletvekili Nail Çiler'in, Kocaeli'de bulunan okulların fiziki yeterliliğine ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46294) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

55.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, öğretmen atamalarındaki mülakat uygulamasına ilişkin Milli Eğitim Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46295) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

56.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Ankara'da düzenlenecek olan NATO Zirvesi nedeniyle alınan güvenlik önlemlerine ve yapılan harcamalara ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46296) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

57.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, 2022 yılının Ekim ayından bu yana ülkemiz sınırları içinde düşen İHA ve SİHA sayısına ilişkin Milli Savunma Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46297) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

58.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, devlet hastanesinde görev yapan görme engelli bir personelin mobbinge uğradığı iddiasına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46298) (Başkanlığa geliş tarihi: 29.06.2026)

59.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'nın Halfeti ilçesindeki kadın gassal ihtiyacına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46299) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

60.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, doktora eğitimini tamamlayan diş hekimlerine uzman ünvanı verilmesi kararına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46300) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

61.- Uşak Milletvekili Ali Karaoba'nın, engelli radyoloji teknikeri istihdamına ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46301) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

62.- Bursa Milletvekili Kayıhan Pala'nın, bebek ve beş yaş altı çocuk ölüm hızında yaşanan artışlara ilişkin Sağlık Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46302) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

63.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, Artvin ilinden yaşanan göçü önlemek için yürütülen çalışmalara ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46303) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

64.- Eskişehir Milletvekili Utku Çakırözer'in, Çin menşeli bir otomobil firmasının Türkiye'de üretim tesisi kurma taahhüdünü askıya almasına ilişkin Sanayi ve Teknoloji Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46304) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

65.- Ankara Milletvekili İdris Şahin'in, Melen Barajı Projesi'nin akıbetine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46305) (Başkanlığa geliş tarihi: 30.06.2026)

66.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Giresun'un Görele ilçesinde yapılması planlanan Sel Kapanı Su Bendi Projesi'nin çevresel etkilerine ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46306) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

67.- Muğla Milletvekili Süreyya Öneş Derici'nin, Muğla'nın Menteşe ve Yatağan ilçelerinde bulunan bazı taşınmazlar hakkında alınan acele kamulaştırma kararına ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46307) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

68.- Artvin Milletvekili Uğur Bayraktutan'ın, orman yangınları ile mücadeleye ilişkin Tarım ve Orman Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46308) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

69.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, bankaların POS cihazlarından aldığı komisyon oranlarının düşürülmesine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46309) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

70.- İstanbul Milletvekili Doğan Demir'in, sosyal medya platformlarında yayımlanan gayrimenkul ilanlarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46310) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

71.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, küçük esnaf ve işletmelerden talep edilen yüksek telif ücretlerine ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46311) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

72.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, oto galericilerin sorunlarına ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46312) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

73.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, son 5 yılda yapı kooperatiflerine yapılan denetimlere ilişkin Ticaret Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46313) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

74.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Burdur ilindeki kırsal ulaşım altyapısının iyileştirilmesi talebine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46314) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

75.- Burdur Milletvekili İzzet Akbulut'un, Çubukbeli Tüneli Projesi'nin akıbetine ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46315) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

76.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, PTT A.Ş.'nin idari yapısına ve mali durumuna ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46316) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

77.- Sivas Milletvekili Ulaş Karasu'nun, 1915 Çanakkale Köprüsü'nü işleten şirketin çalışanlarını haksız yere işten çıkardığı iddiasına ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46317) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

78.- İstanbul Milletvekili Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu'nun, 11 Haziran 2026 tarihinde Antalya Havalimanında meydana gelen kazaya ilişkin Ulaştırma ve Altyapı Bakanı'ndan yazılı soru önergesi (7/46318) (Başkanlığa geliş tarihi: 01.07.2026)

22 Temmuz 2026 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.10

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113'üncü Birleşimini açıyorum.

Toplantı yeter sayısı vardır, görüşmelere başlıyoruz.

Gündeme geçmeden önce 3 sayın milletvekiline gündem dışı söz vereceğim.

İlk söz talebi, Afyonkarahisar'ın sorunları ve diş hekimliği öğrencilerinin sorunları hakkında Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'a aittir.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI

1.- Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun'un, Afyonkarahisar'ın sorunlarına ve diş hekimliği öğrencilerinin sorunlarına ilişkin gündem dışı konuşması

HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün, bu kürsüde, hem emeğinin karşılığını alamayan Afyonkarahisar'ın üreticilerinin, iş bulamadığı için memleketinden ayrılmak zorunda kalan gençlerin ve yıllardır çözüm bekleyen hemşehrilerimizin hem de atanamayan diş hekimlerinin sesi olmak için söz aldım.

Afyonkarahisar'ın, Sultandağı ve Çay ilçelerinde kiraz üreticimiz bu yıl ürün bolluğu yaşamaktadır ancak bereket üreticiye kazanç olarak dönmemektedir. İhracatlık kiraz için açıklanan düşük alım fiyatı mazot, gübre, ilaç, elektrik, sulama, işçilik ve nakliye giderlerini karşılamaktan uzaktır. Üretici bahçesinde aylarca emek veriyor, riski üstleniyor, kazanan ise yine aracılar oluyor. Ürün bolken fiyatın düşmesi çiftçinin alın terinin değersizleştirilmesi demektir. Mazotun fiyatı üreticinin belini bükmüş, gübre ve zirai ilaç maliyetleri katlanmış, sulama ve nakliye giderleri dayanılmaz hâle gelmiştir. Kiraz üreticisi ürününü dalında bırakmak ile zararına satmak arasında sıkıştırılamaz. Devlet, taban fiyat, alım garantisi, ihracat desteği, soğuk hava deposu, kooperatifleşme ve pazarlama imkânlarıyla üreticinin yanında durmalıdır. Çiftçinin borçları ertelenmeli, uygun faizli kredi sağlanmalı ve üreticinin pazarlık gücünü artıracak kooperatifler kamu desteğiyle güçlendirilmelidir çünkü üretici kaybederse yalnız Afyonkarahisar değil, Türkiye kaybeder. Afyon'un sorunları kirazla da sınırlı değildir, Eber Gölü su kaybı ve kirlilik tehdidi altındadır. Akarçay'dan taşınan kirliliğin önlenmesi, arıtma yatırımlarının tamamlanması ve kaçak su kullanımının denetlenmesi artık ertelenemez. Tarımsal sulama altyapısı güçlendirilmeden ne göl korunabilir ne de çiftçi geleceğe güvenle bakabilir. Başta merkeze bağlı Beyyazı ve Çıkrık beldelerinde olmak üzere etkili olan dolu yağışı binlerce dönüm tarım arazisini kullanılamaz hâle getirmiştir. Çiftçilerimizin bir yıllık emeği birkaç saat içinde yok olmuştur. Bu, yalnızca ekonomik bir zarar değildir, gelecek planlarının ve geçim kaynaklarının yok olması anlamına gelmektedir. Bölgenin afet bölgesi ilan edilmesi için gerekli adımların bir an önce atılmasını, zarar tespit çalışmalarının ivedilikle ve gerçeği yansıtır biçimde tamamlanmasını, çiftçilerimize yapılacak desteklerin geciktirilmeden hayata geçirilmesini talep ediyoruz.

Afyonkarahisar'da genç işsizliği büyüyor, nitelikli gençlerimiz başka şehirlere göç ediyor, sanayi ve üretim yatırımları yetersiz kalıyor. İlçelerimizin yol, içme suyu, sulama, sağlık ve eğitim ihtiyaçları yıllardır aynı cümlelerle geçiştiriliyor, tamamlanacağı söylenen projeler uzadıkça uzuyor. Afyon, verilen söz değil, tamamlanan iş görmek istiyor. Afyonkarahisar seçim dönemlerinde hatırlanacak bir şehir değildir. Bu şehir ürettiği kadar yatırım, ödediği vergi kadar hizmet ve gençlerine kendi memleketlerinde insanca yaşayabilecekleri iş imkânı istemektedir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de diş hekimliği eğitimi plansız biçimde büyütülmüş ancak mezunların istihdamına yönelik gerçekçi bir politika geliştirilememiştir. Her yıl yeni fakülteler açılıyor, kontenjanlar artırılıyor, binlerce genç mezun ediliyor; buna karşılık kamu kadroları aynı ölçüde artırılmıyor. Bu yıl diş hekimlerine yeterli atama yapılmaması, gençlerimizi ve ailelerini bir kez daha hayal kırıklığına uğratmıştır. Beş yıl boyunca çocuklarını okutabilmek için borçlanan, bütün imkânlarını seferber eden aileler bugün evlatlarının diplomalarıyla iş aramasını izliyor. Kamuda kadro bulamayan genç diş hekimleri, özel sektörde düşük ücretlere, uzun çalışma saatlerine ve ağır iş yüküne mahkûm ediliyor. Kendi kliniğini açmak isteyenler ise yüksek kira, cihaz, sarf malzemesi ve finansman maliyetleri nedeniyle daha mesleğe başlamadan borçlandırılıyor. Burada Sağlık Bakanlığına açıkça soruyorum: Madem istihdam oluşturmayacaktınız neden kontenjanları artırdınız? Madem kamuya ihtiyaç yoktu, neden gencin ve ailesinin umutlarıyla oynadınız? Çözüm bellidir, aile diş hekimliği modeli vakit kaybetmeden hayata geçirilmelidir. Koruyucu ağız ve diş sağlığı hizmetleri yaygınlaştırılırken genç diş hekimlerine yeni istihdam alanları açılmalıdır. Ailelerinin binbir fedakârlıkla beş yıl boyunca okuttuğu ilk diş hekimliği öğrencilerine aile diş hekimliği çok görülmemelidir.

Gençlerimiz lütuf değil emeklerinin karşılığını istemektedir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Kunt Ayan...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR

1.- Şanlıurfa Milletvekili Dilan Kunt Ayan'ın, Meclisin çocuklarla ilgili görevine ilişkin açıklaması

DİLAN KUNT AYAN (Şanlıurfa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Dün Adalet Komisyonunda çocukların daha uzun süre ve daha ağır koşullarda hapsedilmesinin önünü açan kanun teklifi kabul edildi. Aynı günlerde ise 16 yaşındaki Süleyman Tuna Ergüler ile Eymen Enes Aygece MESEM kapsamında çalıştıkları otelde çıkan yangında, 14 yaşındaki Emirhan Sarısu ise çalıştığı atölyede yaşamını yitirdi. İSİG Meclisinin verilerine göre bu yılın ilk altı ayında en az 37 çocuk iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Bu Meclisin görevi, çocukları cezalandırmak değil çocukları çalışmak zorunda bıraktığı yoksulluğu, sömürüyü ve suça sürüklenmelerine neden olan koşulları ortadan kaldırmaktır. Çocukları cezalandıran değil topluma kazandıran yasalar için mücadele etmeye devam edeceğiz.

BAŞKAN - Sayın Işık Gezmiş...

2.- Giresun Milletvekili Elvan Işık Gezmiş'in, Ordu-Giresun Havaalanı'na ilişkin açıklaması

ELVAN IŞIK GEZMİŞ (Giresun) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Ordu-Giresun Havaalanı toplam nüfusu 1,5 milyona yakın 2 şehre hizmet etmektedir. 2 şehrin toplam nüfusu komşu illerden fazla olmasına rağmen vatandaşlarımızın ulaşım ihtiyaçları görmezden gelinmektedir. Gurbetçilerin çok olduğu bu 2 şehrin yurt dışı seferleri özellikle yaz döneminde muhakkak artırılmalıdır. Komşu havaalanlarından Antalya, Bodrum gibi turizm bölgelerine direkt

uçuşlar varken bizim havaalanımızda neden yoktur? Gurbetçilerimizin yoğun olduğu Bursa ve Çukurova Havaalanlarına uçuş talebimiz var. İzmir uçuşları muhakkak artırılmalıdır. Ankara'ya sadece sabah 5'te sefer yapılan günler vatandaşlarımız mağdur olmaktadır. Bölge havaalanları arasında adil ve hakkaniyetli bir uçuş planlaması yapılmalıdır. Ordu ve Giresun yolcuları kendi havaalanlarından seyahat etmek istemektedir.

BAŞKAN - Sayın Demir...

3.- Kilis Milletvekili Mustafa Demir'in, Öncüpınar Sınır Kapısı'ndaki uygulamaya ilişkin açıklaması

MUSTAFA DEMİR (Kilis) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Serhat şehrimiz Kilis yıllarca savaş mağduru Suriyeli kardeşlerimize kapılarını açtı, ekmeğini paylaştı, insanlık görevini yerine getirdi; bundan hepimiz gurur duyuyoruz. Suriyeli vatandaşlar ticaret için kendi ülkelerine geçerken herhangi bir ücret ödemezken, Türk vatandaşı sınırı geçebilmek için Türkiye tarafında yaklaşık 1.250 TL, Suriye tarafında ise 50 dolar kişi başı, 100 dolar da araç ücreti ödemek zorunda kalıyor. Öncüpınar Sınır Kapısı'ndaki bu uygulama hemşehrilerimizi mağdur ediyor, Kilis'in ticaretini, esnafını ve ekonomisini de olumsuz etkiliyor. Oysa, bu mali yükler kaldırılırsa sınır ticareti canlanacak, esnaf nefes alacak; Kilis yeniden üretimin ve ticaretin merkezi olacaktır. Bizim talebimiz açık ve nettir; Kilisli hemşehrilerimizin mağduriyetini sona erdirecek adil ve hakkaniyetli bir düzenlemenin bir an önce hayata geçirilmesini talep ediyor, Gazi Meclisimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Şenyaşar...

4.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, hapishanelerden yükselen çığlığa ilişkin açıklaması

FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hapishanelerden yükselen çığlığı görmezden gelmek, hukuku ve insan vicdanını zedelemektedir. Marmara hapishanesinde Grup Yorum üyeleri 8 metrekarelik kuyu tipi hapishanelerde, ağır tecrit koşullarında tutuluyor. Mahpus Cem Dursun, Can Kaba, Cemil Kurt ve Emircan Yazı'nın hapishane koşullarını protesto amaçlı başlattıkları açlık grevi devam ediyor. Yüzde 98 görme engelli olan Hasan Basri Yıldız başta olmak üzere birçok kronik hasta mahpus sağlık hizmetine erişemiyor. Cezaevlerinde insan onuruna yakışır koşullar sağlanmalı, hasta mahpusların tedavi hakkı güvence altına alınmalı, açlık grevindeki mahpusların talepleri ivedilikle diyalog yoluyla çözülmelidir. Hukuk devleti en çok özgürlüğünden yoksun bırakılmış insanların hakkını koruyabildiği ölçüde vardır.

BAŞKAN - Sayın Çalışkan...

5.- Hatay Milletvekili Necmettin Çalışkan'ın, biyomedikal mühendisliği ve teknikerliği mezunu gençlere ilişkin açıklaması

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, birçok meslek mezunu gibi biyomedikal mühendisliği ve teknikerliği mezunu gençlerimiz de yıllardır emek verip eğitim aldıktan sonra işsizliğe terk ediliyor. Kamuda yapılan haksız atamalar bu gençlerin hak ettiği göreve alınmasına engel oluyor. Bu mühendis gençlerimiz mesleklerini öğrenmek için hayati öneme sahip staj yerlerini bulmakta bile büyük zorluk yaşıyor. Ülkemizin medikal alanındaki dışa bağımlılığının önüne geçmek, uygulamalı eğitim ve staj imkânlarını artırmakla mümkündür. Mevcut tabloda gençlerimizin geleceğini, ülkemizin bilimsel, teknolojik ve sağlık alanındaki gelişimini sekteye uğratmadan çözüm bulunulması gerekmektedir. Bu gençlerimiz acilen stajlarına yönelik çözüm, atama bekliyor. Az bulunan, zor yetişen bu mesleğe sahip çıkmak bu Meclisin görevidir. Emekler heba edilmemelidir. Haksız...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Aşıla...

6.- Kocaeli Milletvekili Mehmet Aşıla'nın, engelli vatandaşların emeklilik mağduriyetine ilişkin açıklaması

MEHMET AŞILA (Kocaeli) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Engelliler dertli, kırk beş yıllık bir kazanım bir gecede yok edildi. 7538 sayılı Kanun'la, devletine güvenip prim ödeyen binlerce engelli vatandaşımızın emeklilik hayalleri ellerinden alındı. Daha da acısı, emekliliği çoktan hak etmiş insanların dahi maaşları geriye dönük kesildi. Oysa engelli vatandaşların istediği bir lütuf değil, sadece devletin verdiği sözün arkasında durması ve kazanılmış hakların korunmasıdır. Sosyal devlet vatandaşına tuzak kurmaz, yaralarını sarar. Bu mağduriyet derhâl giderilmeli, hak sahipleri haklarına yeniden kavuşturulmalıdır diyor, teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Öcalan...

7.- Şanlıurfa Milletvekili Ömer Öcalan'ın, Halfeti Ziraat Bankası Müdürüne ilişkin açıklaması

ÖMER ÖCALAN (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, Halfeti'de, Urfa'da birçok halk toplantısı ve esnaf ziyareti gerçekleştiriyoruz. Geçen haftalarda Göklü'de bir toplantı yaptık. Kurum yöneticileri, devlet temsilcileri ya da memurların halka yaklaşımı üstenci olmamalıdır. Lakin esnafımızın bize belirttikleri bazı durumlar vardır, bunu buradan belirtmek istiyorum. Halfeti Ziraat Bankası Müdürü yanına giden esnafı, yanına giden halkı âdeta aşağılamaktadır, üstenci bir yaklaşım içerisine girmektedir, terörize etmektedir, kriminalize etmektedir.

Ben buradan Ziraat Bankası yetkililerine, Urfa Ziraat Bankası İl Müdürüne, Halfeti Ziraat Bankası İlçe Müdürüne sesleniyorum: Halkımızı aşağılamaktan, terörize etmekten vazgeçin, devlet ciddiyetiyle, kurum ciddiyetiyle hareket edin ve Halfeti Ziraat Bankası Müdürünün halkı aşağılamaya hakkı yoktur. Bu durumu takip edeceğiz.

BAŞKAN - Mazeret belirten, komisyon çalışmalarına katılma zorunluluğu gösteren arkadaşlara söz verdim.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

2.- Şanlıurfa Milletvekili Cevahir Asuman Yazmacı'nın, Şanlıurfa'ya yapılan yatırımlara ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - İkinci söz talebi Şanlıurfa'ya yapılan yatırımlar hakkında Şanlıurfa Milletvekili Sayın Cevahir Asuman Yazmacı'ya aittir.

Buyurun Sayın Yazmacı. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Şanlıurfa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimiz; sizleri saygıyla selamlıyorum.

Şanlıurfa, sadece Türkiye'nin değil insanlık tarihinin en kadim şehirlerinden biridir; Göbeklitepe'den Karahantepe'ye uzanan tarihi mirasıyla, GAP'ın bereketiyle, genç nüfusuyla ve üretim gücüyle ülkemizin geleceğinde stratejik bir konuma sahiptir. Yaklaşık çeyrek asırdır AK PARTİ iktidarlarımızın ülkemize kazandırdıkları ortada. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde AK PARTİ hükûmetlerimiz son yirmi üç yılda Şanlıurfa'yı her alanda eser ve hizmet siyasetiyle buluşturdu. Birileri sadece konuşurken biz eser ürettik. Aziz hemşehrilerimiz şunu çok iyi biliyor; Şanlıurfa artık yatırımın merkezinde olan bir şehirdir. 2023-2025 yılları arasında eğitimden sağlığa, adaletten güvenliğe, ulaşımdan çevreye kadar yüzlerce projeyi tamamlayarak milletimizin hizmetine sunduk. 2026 yılında da yeni sağlık tesisleri, sosyal hizmet yatırımları, altyapı ve üstyapı

projelerini birer birer tamamlayarak hizmete sunuyoruz. Rakamlar artık Şanlıurfa'daki değişimin en güçlü şahididir. Sadece 2023-2025 yılları arasında ilimizde tamamlanan projeler için 18 milyar 506 milyon liralık yatırım gerçekleştirdik. 2026 yılı içerisinde tamamlanan projelerin büyüklüğü yaklaşık 7 milyar liraya ulaştı. Bununla da yetinmiyoruz, Şanlıurfa'nın dört bir yanında toplam proje bedeli 93 milyar 150 milyon lirayı aşan dev yatırımların yapımı aralıksız sürüyor. Yükselen bu eserler AK PARTİ'nin hizmet siyasetinin ve Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın Şanlıurfa'ya verdiği değerin en somut göstergesidir.

Değerli milletvekilleri, biz "İnsanı yaşat ki devlet yaşasın." şiarıyla hareket ediyoruz. Bu anlamda Şanlıurfa'mızı bölgenin sağlık üssü hâline getirdik. Sağlık alanında âdeta sessiz bir devrim gerçekleştirdik. 1.700 yataklı şehir hastanemiz yüzde 95 fiziki gerçekleşme seviyesine ulaşmış durumda. Bunun yanı sıra, ilçelerimizde yapımı devam eden hastanelerimiz, çok sayıda aile sağlığı merkezlerimiz ve 112 acil sağlık tesislerimiz hızla yükseliyor. Eğitim alanında ise yeni okul binaları, spor liseleri, imam-hatip liseleri, mesleki ve teknik eğitim kurumları, uygulama otelleri ve öğrenci pansiyonlarıyla gençlerimizin geleceğine yatırım yapıyoruz çünkü biliyoruz ki Şanlıurfa'nın en büyük zenginliği genç nüfusudur.

Kıymetli milletvekilleri, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığımız eliyle Şanlıurfa'yı 83 milyar lirayı aşkın yatırımla buluşturduk. 20 milyar liranın üzerinde yatırım ise sahada gece gündüz devam ediyor. TOKİ tarafından 11 binden fazla konut teslim edildi. Kültür ve turizm alanında da Şanlıurfa âdeta dünyanın göz bebeği hâline geldi. Göbeklitepe milyonlarca ziyaretçiyi ağırlıyor. Taş Tepeler Projesi kapsamında Karahantepe'de, Sayburç'ta, Çakmaktepe'de, Sefertepe'de, Gürcütepe'de ayrı ayrı arkeolojik kazılar devam ediyor. Roma'da, Berlin'de, Tokyo'da Göbeklitepe sergileriyle Şanlıurfa'yı tanıttık.

Kıymetli milletvekilleri, Şanlıurfa demek bereket demek. Son yirmi üç yılda Şanlıurfa'mıza tam 407,8 milyar lira tarımsal destekleme ve yatırım kazandırdık. Tarımsal ihracatımızı 22 kat büyüterek 51,2 milyon dolar seviyesine ulaştırdık. Güneydoğu Anadolu Projesi kapsamında devasa sulama hamlelerini hayata geçirdik. Tarımın yanı sıra bir diğer önem verdiğimiz husus, ulaştırma ve altyapı hizmetleri. "Yol medeniyettir." dedik; Şanlıurfa'yı bölünmüş yollarla, köprülerle ve kavşaklarla donatıyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; rakamlar ortada, oluşturulan eserler meydanda. AK PARTİ felsefesi eser üretenlerin, milletiyle bir olanların felsefesidir. Bizler AK PARTİ olarak eser ve hizmet siyasetinden hiçbir zaman vazgeçmedik. Şanlıurfa'nın her ilçesinde, her mahallesinde AK PARTİ'mizin mührü vardır. Şanlıurfalı hemşehrilerimiz her şeyin en güzeline layıktır. Bizler, bu topraklara aşkla hizmet etmeye, Şanlıurfa'mızı Türkiye Yüzyılı'nın parlayan güneşi yapmaya söz veriyoruz. Elbette yapılacak daha çok işimiz var. Şanlıurfa'nın büyüyen nüfusuna uygun yeni yatırımları...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

CEVAHİR ASUMAN YAZMACI (Devamla) - ...ulaşım projelerini, sanayi alanlarını, sulama yatırımlarını ve sağlık projelerini de kararlılıkla takip etmeye devam edeceğiz. Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde, Türkiye Yüzyılı vizyonuyla Şanlıurfa'mızı hak ettiği noktaya taşımaya devam edeceğiz. Siyasetimizin merkezinde polemik değil eser var, algı değil hizmet var, bahane değil icraat var. Bu yatırımların Şanlıurfa'mıza kazandırılmasında emeği geçen başta Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan olmak üzere tüm bakanlarımıza ve bürokratlarımıza şahsım ve Şanlıurfalı hemşehrilerim adına şükranlarımı sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Dinçer...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

8.- Mersin Milletvekili Talat Dinçer'in, küresel dijital firmaların tekelleşmesine ilişkin açıklaması

TALAT DİNÇER (Mersin) - Sayın Başkanım, küresel dijital firmaları tekelleşerek yerli üreticiyi bitiriyor. Amerikan şirketi Uber, önce Trendyol Go'yu, ardından Getir'in teslimat operasyonunu aldı, şimdi de Yemeksepeti'ni aldı. Bu ülkenin yemek ve market siparişini birkaç küresel platformun kontrolüne bırakmak rekabet değil, dijital tekeldir. Restoran komisyona itiraz edemiyor, market pazarlık yapamıyor, vatandaş ise alternatifsiz bırakılıyor; komisyon yükseliyor, fiyat yükseliyor, gıda enflasyonu yükseliyor.

Bu düzen serbest piyasanın değil tekelleşmenin düzenidir. Kazanan, şirketler; kaybeden, esnaf ve 86 milyon yurttaştır. İktidarın görevi, şirketlerin büyümesini izlemek değil vatandaşın hakkını korumaktır. Rekabet Kurumunu derhâl görevini yapmaya, piyasayı, esnafı ve tüketiciyi korumaya davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Şevkin...

9.- Adana Milletvekili Müzeyyen Şevkin'in, Seyhan 2 ve Yüreğir Hidroelektrik Santralleri ile bu santrallerin kullandığı taşınmazlara ilişkin açıklaması

MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Adana'daki Seyhan 2 ve Yüreğir Hidroelektrik Santralleri ve bu santrallerin kullanıldığı taşınmazların işletme hakkı özel bir şirkete devredildi. Enerji, bir ülkenin bağımsızlığının ve kalkınmasının temelidir. Dünyada stratejik enerji yatırımları kamunun güvencesi altına alınırken ülkemizde kamuya ait üretim tesislerinin birer birer özelleştirilmesi kaygı vericidir.

Sormak istiyoruz: Bu devirden kamu ne kazanmıştır? Adana'nın ve milletimizin ortak varlığı olan bu tesislerin geleceği nasıl güvence altına alınacaktır? İşletmeyi devralan şirketin yatırım, bakım ve çevresel yükümlülükleri nasıl denetlenecektir? Kamu varlıkları günü kurtarmak için elden çıkarılacak değerler değildir. Enerji politikalarında temel ölçüt kamu yararı, şeffaflık ve ülkenin enerji güvenliği olmalıdır. Adana'nın da Türkiye'nin de ortak değerlerinin özelleştirme politikalarıyla zayıflatılmasına karşı çıkmaya, kamu yararını savunmaya devam edeceğiz.

Saygılarımla.

BAŞKAN - Sayın Erdoğan Sarıtaş...

10.- Siirt Milletvekili Sabahat Erdoğan Sarıtaş'ın, kadınların ihtiyacına ilişkin açıklaması

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler Sayın Başkan.

İktidar "Aile ve Nüfus On Yılı" adı altında kadınları yeniden eve kapatacak politikaları hayata geçirmek istiyor, oysa gerçekler bu söylemin ne kadar tehlikeli olduğunu ortaya koyuyor. Kadın kurumlarının raporlarına göre son on yılda katledilen kadınların büyük çoğunluğu en yakınlarındaki erkekler tarafından ve en çok evlerinde öldürüldü, güvenli olması gereken evler binlerce kadın için şiddetin ve ölümün mekânlarına dönüştü. Kadınları eve çağıran, bakım emeğine mahkûm eden ve kamusal yaşamdan uzaklaştıran politikalar kadınları korumuyor, erkek egemen düzeni güçlendiriyor. Kadınların ihtiyacı "aile" adı altında dayatmalar değil, eşit yurttaşlık, ekonomik özgürlük, etkin koruma mekanizmaları ve şiddetsiz bir yaşamdır.

Teşekkürler.

IV.- GÜNDEM DIŞI KONUŞMALAR (Devam)

A) MİLLETVEKİLLERİNİN GÜNDEM DIŞI KONUŞMALARI (Devam)

3.- Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal'ın, Şanlıurfa'da ve kırsal mahallelerinde yaşanan elektrik kesintilerinin insan yaşamına, tarımsal faaliyetlere etkilerine ilişkin gündem dışı konuşması

BAŞKAN - Üçüncü söz talebi, Şanlıurfa ve kırsal mahallelerinde yaşanan elektrik kesintilerinin insan yaşamına, tarımsal faaliyetlere etkileri hakkında Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal'a aittir.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla hürmetle selamlıyorum.

Tabii, biraz önce Şanlıurfa AKP milletvekili Şanlıurfa'ya yapılan yatırımları anlattı ancak ben de Urfa Milletvekiliyim, gerek MHP milletvekili var gerek DEM'de milletvekili arkadaşlar var yani acaba biz farklı bir Urfa'da mı yaşıyoruz veya farklı bir Urfa'ya mı gidiyoruz? Yani öyle anlattı ki Şanlıurfa'yı âdeta bir Paris gibi anlattı. (CHP sıralarından alkışlar) Keşke öyle olsa yani bunu da kıskananın gözü kör olsun. Bu yatırımlar varsa, yapıldıysa Şanlıurfa'da 46 derece sıcaklıkta vatandaş neden karanlıkta kalıyor? Mademki bu kadar Urfa'ya yatırım yapıldıysa çiftçi neden günlerce elektriksiz bırakılıyor? Bu kadar yatırım yapıldıysa tarlalar neden sulanamıyor? Bu kadar yatırım yapıldıysa ürünler neden kuruma tehlikesiyle karşı karşıya kalıyor? Bu kadar yatırım yapıldıysa Urfa'daki esnaf kepengini niye kapatıyor? Hastalar niye mağdur oluyor? Doktorlar niye yok? Öğretmen niye eksik? Öğrenci niye gidecek okul bulamıyor? Bu kadar yatırım yapılıyorsa 750 bin Şanlıurfalı mevsimlik tarım işçisi barakalarda, çadırlarda susuz, elektriksiz neden yaşıyor? Yatırım yapılan bir ilde 750 bin mevsimlik tarım işçisi olur mu değerli arkadaşlar? Bunu burada bırakıyorum. Şanlıurfalıların çok güzel bir deyimi var: "Urfa Urfa olalı böyle bir vekil görmedi." diyebilirim. (CHP sıralarından alkışlar)

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Ama siz çok büyük haksızlık yaptınız. Size sırasını verdi, siz ona hakaret ediyorsunuz.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Yani hakikaten Şanlıurfalılara buradan havale ediyorum ben.

Şimdi, gelelim, değerli arkadaşlar...

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Çok ayıp! Hiç kibar bir insan değilsiniz.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Siz Urfa vekili değilsiniz, Urfa vekili olmayan Urfa'nın hakkını savunamaz.

Şimdi, değerli arkadaşlar...

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Ben kadın milletvekilinin hakkını savunmakla mükellefim. Onun yerini ricayla aldınız ve ona hakaret ediyorsunuz.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Şimdi, değerli arkadaşlar, Şanlıurfa'da zulüm var. Nasıl zulüm var? 10 kişiden 5'i elektrik parasını ödemiyorsa, hepsinin elektriğini, o hatta bulunan tüm köylüyü kesiyorlar. Şu anda 100 bin insan elektriksiz Şanlıurfa'da, 100 bin. Arkadaş, parasını ödemeyenin elektriğini kes, sen niye ödeyenin elektriğini kesiyorsun? Bu yapılacak bir işlem değil arkadaşlar.

İki: Suriye'ye nasıl elektrik veriyorsan Şanlıurfa'ya da aynı elektriği ver. (CHP sıralarından alkışlar) Irak'a Türkiye elektrik veriyor, Suriye'ye Türkiye elektrik veriyor; Şanlıurfa'ya elektrik vermiyor. Şanlıurfa'ya elektrik vermeyen AKP iktidarıdır.

Bakın, burada şu anda 600 milletvekili var. Burada Şanlıurfa'nın 14 milletvekili var; DEM'den 2 arkadaşımız var, MHP'den arkadaşımız var ama AK PARTİ'nin 8 milletvekili yok. Neden yok? Yani

Şanlıurfa milletvekillerini niçin seçti? Şanlıurfalıların hakkını hukukunu savunmak için seçmedi mi? Peki, Şanlıurfalıları kim buraya gönderdi? Şanlıurfalıların oylarıyla buraya geldiniz hanımefendi, beyefendi AK PARTİ'li Şanlıurfa milletvekilleri; siz bu koltuklara çiftçinin, mevsimlik tarım işçisinin, emeklinin, esnafın, işçinin, işverenin, çalışanın, yoksulun, garibanın oylarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine geldiniz. Bu garibanın oylarıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine gelen Şanlıurfa AKP milletvekilleri neredesiniz, ne yapıyorsunuz siz? Burada çiftçi iflas eşiğine gelmiş, tarlalar kuruyor, ürünler yanıyor; Türkiye Büyük Millet Meclisinde biraz önce yatırımları söylüyor; Allah rızası için, ağzından "Elektrikler kesiktir, elektrikler kesilmiştir, çiftçimiz tarlasını sulayamıyor." kelimesi çıkmadı ya, çıkmadı ağzından, özellikle dinledim. Milletvekilliği Ankara'da makam işgal etme yeri değildir; milletvekilliği milletin hakkını, hukukunu savunma yeridir. Şanlıurfa'nın hakkını savunamayan Şanlıurfa'nın vekili de olamaz, temsilcisi de olamaz. Şanlıurfa'nın ekmeğini, suyunu, elektriğini savunmayan Şanlıurfa'nın vekili olamaz. Çiftçinin oyunu alıp çiftçinin feryadına sırt dönmek, emeklinin oyunu alıp yoksulluğunu görmezden gelmek, mevsimlik tarım işçisinin oyunu alıp alın terini yok saymak; temsil değil, duyarsızlıktır, sorumsuzluktur, vicdansızlıktır.

Buradan açıkça söylüyorum: Şanlıurfa'nın elektrik sorunu için kaç kez bu kürsüde konuştunuz? Çiftçinin kuruyan ürünü için hangi bakanı hesaba çektiniz? Mevsimlik tarım işçilerinin dramını kaç kez Türkiye Büyük Millet Meclisinde gündeme getirdiniz?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Şanlıurfa'nın hakkını savunmayacaksanız siz kimi savunacaksınız? Şanlıurfa'nın oylarıyla milletvekili olup Şanlıurfa'nın sorunları karşısında sessiz kalanlar bu sessizliğin hesabını önce vicdanlarına, sonra da sandıkta vatandaşa vermek zorundadırlar.

Değerli arkadaşlar, size bir dram anlatacağım. Elektrikler kesik, kesik olduğu için su yok, iletişim yok. Elektrik olmayınca da diyaliz makinesine bağlı ve solunum cihazına bağlı yaşayan hastalar var. Vatandaşın bana mesajına bakar mısınız: "Benim çocuğum oksijene bağlı, beş saat elektrik kesintisi yüzünden hayatını kaybetti." diyor vatandaşın mesajı ve ölüm kâğıdında ne yazıyor? Ölüm kâğıdında "solunum yetmezliği" diyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - Buradaki bu ölüm kâğıdında matbu şeyler var, oraya "Elektrik kesintisinden dolayı solunum cihazı..." yazamıyorlar, denmiyor arkadaşlar. Bu ayıp AKP'ye yeter, gerçekten bu ayıp yeter!

Hepinize teşekkür ediyorum.

Saygılarımı sunarım Sayın Başkan. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

Sayın Gergerlioğlu...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

11.- Kocaeli Milletvekili Ömer Faruk Gergerlioğlu'nun, bir mahpus eşinin mesajına ve Gürkan Türkoğlu'na ilişkin açıklaması

ÖMER FARUK GERGERLİOĞLU (Kocaeli) - Bir mahpus eşinin mesajını okuyorum: "Eşim Silivri Cezaevinde. Koğuş 33 kişiydi, sonra bir koğuşla birleştirdiler, 54 kişi oldular 'Dün de 60 kişi olduk.' dedi ve o kadar çok kalabalıktı ki açık görüş, bu sıcakta oksijensizlikten millet baygınlık geçirecekti, çok kötüydü. 'Eşim üst üste yatıyoruz, 18 kişi yerde yatıyor.' dedi."

İktidar yalanlarını eleştiren herkesin cezaevine atıldığı, anne-baba tutuklulukların aileyi çökerttiği, hukuksuzluğun zirve yaptığı yargı sisteminin cezaevlerinde oluşturduğu tablodan son örnekler bunlar.

Gürkan Türkoğlu, maruz kaldığı hukuksuzluklara karşı yaptığı açlık grevinin 267'nci gününe kadar isteklerine kulak asılmadı ve sonunda öldü. Onun kalbi durmadan önce Adalet Bakanlığının kalbi durdu. Kendilerini hiçbir hesap da vermek zorunda hissetmiyorlar. Göz göre göre bir insanın ölümünü seyrettiler ve bu insan öldü, hayatını kaybetti. Duymuyor musunuz?

BAŞKAN - Sayın Suiçmez...

12.- Trabzon Milletvekili Sibel Suiçmez'in, Trabzon'da Valilik bünyesinde gerçekleştirilen toplantının gündemine ilişkin açıklaması

SİBEL SUİÇMEZ (Trabzon) - Sayın Başkan, geçtiğimiz günlerde Trabzon'da Valilik bünyesinde bir toplantı gerçekleştirildi. Peki, gündem ne? Akyazı Stadı'nın çevresindeki trafik, Cudibey Otoparkı'nın girişi ve okullar açılınca trafiğin sıkışması. Gerçekten tebrik ediyoruz, yirmi dört yıllık kesintisiz iktidarınızın sonunda Trabzon için bir araya gelip tartıştığınız konu stadyum etrafındaki araç park yerleri ve trafik çilesi. Şehre altı yıldır bir şehir hastanesi yapıyorsunuz; yolunu, kesintisiz ulaşımını ve yollardaki kronik sıkışıklığı çözmeyi daha yeni düşünüyorsunuz. Yirmi dört yılda Trabzon'a kalıcı bir ulaşım master planı uygulamadınız. Şimdi, stat çevresindeki 6 bin araçlık otoparkla övünüp günü kurtarmaya çalışıyorsunuz. Çeyrek asırlık iktidarınızın sonunda Trabzon'a reva görülen bu büyük yönetim başarısızlığını ve vizyonsuzluğunuzu ayakta alkışlıyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, şimdi, sisteme giren ilk 20 milletvekiline yerlerinden birer dakika süreyle söz vereceğim.

Sayın Öncü...

13.- Erzurum Milletvekili Fatma Öncü'nün, Boğaziçi Üniversitesi mezuniyet töreninde yapılan ayrımcı değerlendirmelere ilişkin açıklaması

FATMA ÖNCÜ (Erzurum) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ekranları başında bizleri izleyen aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Boğaziçi Üniversitesi mezuniyet töreninde evlatlarının sevincini paylaşan ailelerin kıyafetleri üzerinden yapılan ayrımcı değerlendirmeleri şiddetle kınıyorum. Bir annenin başörtüsü, bir babanın takkesi ya da herhangi bir vatandaşımızın giyim tercihi kimseye onları küçümseme hakkını vermiyor. Çağdaşlık, insanların inancı, kimliği ve yaşam tarzına saygı duymaktır. Üniversiteler, ayrıştırmanın değil farklılıklarla birlikte yaşamanın sembolüdür. Hiç kimse kıyafeti nedeniyle hedef gösterilemez, ötekileştirilemez. Milletimizi ayrıştıran, değerleri üzerinden insanları aşağılayan 28 Şubat anlayışını reddediyoruz. Birliğimizi, kardeşliğimizi ve karşılıklı saygıyı korumaya kararlılıkla devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Durmaz...

14.- Tokat Milletvekili Kadim Durmaz'ın, AK PARTİ'nin tarım politikasına ilişkin açıklaması

KADİM DURMAZ (Tokat) - Bir iktidar düşünün, çiftçiye "Al bu tohumu, emek ver, ek, üret, hasat zamanı da nasıl satarsan sat." diyor. Ofis alım yapmıyor, taban fiyat açıklamıyor, üreticiyi tüccarın insafına bırakıyor. Dört yıldır mazot, gübre, ilaç artıyor ama nohut üreticide 30-35 lira, Tarım Kredi markette ise 94,5 liraya satılıyor. Yeşil mercimek üreticide 28 lira, rafta 82,5 lira; ithal mercimeğin önü açık, 30-32 liradan ülkeye girişine izin veriliyor. İhracatın kapalı olması Yozgat'ın organik kokulu

mercimeğinin de önünü kapatıyor. Ülkemizde 40 bin ton üretim yapan çiftçi sahipsiz ve çaresizdir. Toprak Mahsulleri Ofisi derhâl nohut ve mercimek alımına başlamalıdır. Üretmek suç, ithalat çözüm değildir. AK PARTİ'nin tarım politikası köylüyü ülkemizin efendisi değil kölesi yapmıştır. Acilen Meclis devreye girmelidir.

BAŞKAN - Sayın Yontar...

15.- Tekirdağ Milletvekili Nurten Yontar'ın, YKS sonuçlarına ilişkin açıklaması

NURTEN YONTAR (Tekirdağ) - Sayın Başkan, YKS sonuçları AKP'nin yirmi dört yılda eğitim sistemini getirdiği acı tabloyu bir kez daha gözler önüne sermiştir. Bu yıl tam 67.087 öğrenci sıfır çekmiş ve bu sayı geçen yıla göre yüzde 64 oranında artmıştır. Bu başarısızlığın sorumlusu öğrenciler değil eğitim sistemini yapboza çeviren, liyakati değil sadakati esas siyasi anlayıştır. Eğitime yatırım yerine propagandaya yatırım yapan iktidar çocuklarımızın geleceğini tüketmektedir. Ülkemizin ihtiyacı bilimsel düşünceyi esas alan, laik, çağdaş, nitelikli, fırsat eşitliğini güvence altına alan, her çocuğun yeteneğini geliştirebildiği güçlü bir eğitim sistemidir çünkü kaybedilen her öğrenci kaybedilen bir umut, kaybedilen bir gelecek, kaybedilen bir Türkiye'dir.

BAŞKAN - Sayın Çakır...

16.- Kocaeli Milletvekili Sami Çakır'ın, Arjantin'i mağlup ederek dünya şampiyonu olan İspanya'ya ilişkin açıklaması

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Sayın Başkan, mazlum Filistin'in gönüllüsü ve destekçisi olan İspanya, zalim Netanyahu'nun desteğini alenen ilan ettiği Arjantin'i mağlup ederek dünya şampiyonu oldu. Millî Takım'ımızın elenmesinden sonra bütünüyle seyrettiğim tek maç final maçıydı; manen kendimi onların yanında hissettim, onların güzel oyunu moralimi düzeltti; tebrikler İspanya! Spora siyaset sokmayalım, ideolojik yaklaşmayalım ama Gazze kasabının alenen yanında olduğu bir takımın karşısında olmak bir gönül seferberliğidir. Tebrikler Gazzeli mazlumları unutmayan, maç sonunda ellerini Mevla'ya açan, şükür duasına "Âmin!" dediğim Lamine Yamal! Sporda kazanırsın, kaybedersin; aslolan insan olmayı başarabilmek. Bugün asıl takdir, taltif bu alana teksif edilmeli. Ötesini berisini karıştırmadan bu duruşu takdir etmek gerek diyerek ve sevinerek bir daha, bir daha tebrikler İspanya!

Genel Kurulu ve milletimizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın Becan...

17.- Yalova Milletvekili Tahsin Becan'ın, öğrenci Veli Bilgin, emekli Pilot Albay Yasa Özden Bakkal ile Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na ilişkin açıklaması

TAHSİN BECAN (Yalova) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Yalova'da eğitim sırasında rahatsızlanıp hastaneye sevk edilen öğrencilerden biri olan ve yaşamını yitiren Hava Harp Okulu hazırlık sınıfı öğrencimiz Veli Bilgin'e Allah'tan rahmet, ailesine ve Türk Silahlı Kuvvetleri camiasına başsağlığı diliyorum.

Ankara'da bugün meydana gelen eğitim helikopteri kazası nedeniyle de üzüntü içindeyiz. Hayatını kaybeden emekli Pilot Albay Yasa Özden Bakkal'a Allah'tan rahmet diliyor, yaralanan Hava Kuvvetleri personeli Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na ise geçmiş olsun dileklerimi iletiyorum.

Peş peşe yaşanan bu olaylar sadece taziye mesajlarıyla geçiştirilemez, bu acı olayların sebepleri tüm yönleriyle araştırılmalıdır. Eğitim koşulları, aşırı sıcaklara karşı alınan önlemler, sağlık kontrolleri, uçuş güvenliği ve acil müdahale süreçleri açıklığa kavuşturulmalıdır. En küçük ihmal varsa üzeri örtülmemeli, sorumlular hesap vermeli, bu olayların önüne geçmek için gerekli tedbirler hayata geçirilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sayın Hun...

18.- Iğdır Milletvekili Yılmaz Hun'un, KHK mağdurlarının KESK öncülüğünde tuttukları "adalet nöbeti"ne ilişkin açıklaması

YILMAZ HUN (Iğdır) - Sayın Başkan, geçtiğimiz hafta KHK mağdurları, KHK'yle ihraç edilen kamu emekçileri Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) öncülüğünde on yıldır katlanarak büyüyen hukuksuzluğa karşı yirmi dört saatlik adalet nöbeti tuttu. En temel demokratik hak olan barışçıl eylem dahi kolluk müdahalesiyle engellenmeye çalışıldı, eylemciler gözaltına alındı. Oysa bugün tutulan nöbet, yalnızca ihraç edilen kamu emekçilerinin değil katledilen adaletin, hukuk devletinin, çalışma hakkının ve hepimizin ortak geleceğinin nöbetidir. Aradan geçen yıllara rağmen beraat eden, hakkında takipsizlik kararı verilen binlerce kişi hâlâ görevine dönememekte, hukuksuzluk idari işlemlerle sürdürülmektedir. KHK'lerle yaratılan mağduriyetler gecikmeksizin giderilmeli, hak kayıpları telafi edilmeli ve yıllardır sürdürülen bu hukuksuzluk artık son bulmalıdır; KHK'ler iptal edilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Bozan...

19.- Mersin Milletvekili Ali Bozan'ın, Mersin'deki Barbaros Hayrettin Paşa Çocukevine ilişkin açıklaması

ALİ BOZAN (Mersin) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Mersin'de neler oluyor? İktidara sormak istiyorum: Mersin'de çocuklar kimlere emanet? Önce Davultepe Sevgievleri, şimdi de Barbaros Hayrettin Paşa Çocukevi; devletin koruması altındaki çocukların şiddet gördüğü iddia ediliyor; bu, çok vahim bir durum. Son olarak Barbaros Hayrettin Paşa Çocukevinde 12 yaşındaki bir çocuğun ağır şekilde darbedilmesi üzerine başlatılan idari incelemede kurumdaki güvenlik kamerası kayıtlarına bakılmasıyla çok sayıda çocuğa yönelik şiddet uygulandığının tespit edildiği belirtiliyor. Konuyla ilgili 11 personel hakkında idari işlem başlatıldığı, bunlardan 2'sinin tutuklandığı, 9'u hakkında ise adli kontrol tedbiri uygulandığı ifade ediliyor. Sorumlular kimse hesap vermeli, çocuklara yönelik şiddetin üzeri örtülmemeli. Bu sürecin sonuna kadar takipçisi olacağız.

BAŞKAN - Sayın Çan...

20.- Samsun Milletvekili Murat Çan'ın, Samsun'daki şehir içi ulaşım sorununa ilişkin açıklaması

MURAT ÇAN (Samsun) - Seçim bölgem Samsun'da şehir içi ulaşım, artık, vatandaşlarımız için ciddi bir sorun alanına dönüşmüştür. Sefer sayılarındaki yetersizlik, sık sık değiştirilen güzergâhlar ve aktarmalarda yaşanan aksaklıklar hemşehrilerimizin günlük yaşamını doğrudan olumsuz etkilemektedir. Özellikle, kent merkezindeki kamu hastanelerinin kapatılarak o hastanelerde sunulan hizmetlerin yeni açılan Şehir Hastanesine kaydırılmasıyla birlikte, toplu taşıma araçlarıyla Şehir Hastanesine ulaşmak büyük bir eziyete dönüştü; sefer sayıları yetersiz, gecikmeler artıyor, yolcu yoğunluğu had safhada. Yine, benzer bir sorun Ondokuz Mayıs Üniversitesiyle bağlantılı toplu taşıma hatlarında yaşanıyor.

Samsun'un ulaşım planlamasını ve uygulamasını yapan tüm paydaş kurumları şikâyetleri dikkate almaya ve sorunların en aza indirilmesi için gereğini yapmaya davet ediyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Kanko...

21.- Kocaeli Milletvekili Mühip Kanko'nun, yılın ilk altı ayında faize ödenen paraya ilişkin açıklaması

MÜHİP KANKO (Kocaeli) - Türkiye'nin içinde bulunduğu ekonomik tablonun en acı göstergelerinden biri yılın sadece ilk altı ayında hazinenin faize ödediği 1 trilyon 464 milyar liradır; bu

para halkın alın terinden, ödediği vergilerden oluşmaktadır. Ekonomistlerin hesaplamalarına göre altı ayda faize ödenen parayla 25 Avrasya Tüneli, 25 Osmangazi Köprüsü yapılabilirdi. Peki, bu paranın karşılığında vatandaş ne aldı? Artan vergiler, zamlar, hayat pahalılığı ve her geçen gün büyüyen borç yükü. Bu ülkenin kaynakları üretime, istihdama, halkın refahına değil borç, faiz düzenine aktarılıyor. Sarayın yanlış ekonomi politikalarının bedelini millet ödüyor. Soruyorum: Milletin parasını faize aktaran bu düzen daha ne kadar sürdürülecek? Ama şunu çok iyi bilin: Halk, bu yaptıklarınızın hesabını eninde sonunda sandıkta soracaktır.

BAŞKAN - Sayın Güzelmansur...

22.- Hatay Milletvekili Mehmet Güzelmansur'un, Hatay'da aile sağlık merkezlerinin acilen açılması gerektiğine ilişkin açıklaması

MEHMET GÜZELMANSUR (Hatay) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Depremden üç buçuk yıl geçmesine rağmen Hatay'da hâlâ sağlık ocakları yapılmadı, binlerce TOKİ konutu yapıldı, peki sağlık ocakları nerede? Antakya'da, Defne'de, Samandağ'da, Kırıkhan'da, Hassa'da ve birçok yeni yerleşimde insanlar aile hekimine ulaşamıyor. Bir anne bebeğini aşıya götürmek için kilometrelerce yol gidiyor, yaşlılar ve kronik hastalar muayene olmak için ilçe ilçe dolaşıyor. Tefeciye, faizciye para var ama sağlık ocağı yapımına para yok.

Buradan Sağlık Bakanına sesleniyorum: Hatay'da depremde yıkılan sağlık ocaklarının yerine ve TOKİ'yle kurulan yerlere acilen aile sağlık merkezi açın. Depremzedeler ayrıcalık istemiyor, anayasal haklarını istiyor. Hatay'ın beklediği şey söz değil hizmettir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın İrmez...

23.- Şırnak Milletvekili Mehmet Zeki İrmez'in, Cizre'nin Bağlarbaşı köyünde yaşanan eğitim mağduriyetine ilişkin açıklaması

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Şırnak ve ilçelerinde eğitim sistemi alarm veriyor. Cizre'nin Bağlarbaşı köyünde bugün ciddi bir eğitim mağduriyeti yaşanıyor. 50 haneli bu köyde ne yazık ki tek bir okul dahi bulunmuyor. 70'i ilkokul ve 50'si ortaokul olmak üzere toplamda 120'ye yakın çocuk her gün eğitim alabilmek için Ulaş ve Düzova köylerine taşınmak zorunda kalıyor. Taşımalı eğitimle zorlu yol şartlarında derslerine yetişmeye çalışan bu çocuklar için eğitim hakkı bir çileye dönüşmüş durumdadır. Eğitimde eşitliği sağlamak devletin asli görevidir. Çocukların ana dilinde özgür ve laik bir eğitim modeliyle yetişmelerini sağlamak kaçınılmaz sorumluluk.

İlgililerin bir an önce bu belirttiğimiz problemi çözmelerini talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Meriç...

24.- Gaziantep Milletvekili Melih Meriç'in, esnafın feryat ettiğine ilişkin açıklaması

MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Esnaf feryat ediyor, piyasada nakit akışı durma noktasında, vatandaşımız en temel ihtiyacını bile kredi kartıyla karşılamak zorunda kalıyor. Peki, bu sistemde kazanan kim? Sadece ve sadece bankalar. Bir esnafımız sattığı üründen yüzde 4 kazanırken banka yüzde 4,5 komisyon kesiyor yani özetle, esnaf cebine girmeyen paranın komisyonunu bankaya ödüyor. Esnafımız kendi dükkânında, kendi sermayesi ve emeğiyle âdeta bankaların ücretsiz çalışanı durumuna düşürülüyor. Esnaf, tütün ürünleri gibi kâr marjı devlet tarafından belirlenmiş TEKEL ürünlerinde dahi kartlı ödeme yüzünden resmen zararına

satış yapmaktadır. Vatandaş haklı olarak fark ödemek istemiyor, esnaf ise bu maliyeti tek başına artık sırtlayamıyor.

Buradan yetkililere sesleniyorum: Komisyonculuğu değil alın terini destekleyin, esnafımızı bu ağır yük altında ezmeyin.

BAŞKAN - Sayın Barut...

25.- Adana Milletvekili Ayhan Barut'un, cezaevlerinde çalışan emekçilerin sorunlarına ilişkin açıklaması

AYHAN BARUT (Adana) - Sayın Başkan, cezaevlerinde çalışan emekçilerimizin uzun yıllardır çözüm bekleyen büyük sorunları var. Sağır sultanın bile duyduğu bu sorunlara ne yazık ki bugüne dek iktidar çözüm bulamadı. Cezaevlerinde infaz güvenlik ve koruma memuru olarak çalışan emekçilerimizin, sözleşmeli personellerin sorunlarına daha fazla duyarsız kalınamaz. Büyük zorluklar içerisinde görev yapan emekçilerimizin sesi duyulmalı, sorunlarına çare bulunmalıdır; sorunlara derman bulunmasını isteyen emekçilerin feryadına kulak kapatılmamalıdır. İnfaz koruma memurlarını büro personeli olarak göstermek yerine güvenlik sınıfına geçirin. Cezaevlerindeki sözleşmeli/kadrolu personel ayrımına son verin. Döner sermayenin cezaevlerindeki tüm görevlilere adil dağıtımını sağlayın. Yıpranma haklarını verin, maaşlarını ve özlük haklarını iyileştirin, yeşil pasaport haklarını sağlayın, çalışma koşullarını iyileştirip 3600 ek gösterge için adım atın.

BAŞKAN - Sayın Kaya...

26.- İstanbul Milletvekili Mustafa Kaya'nın, kendi elektriğini üreten vatandaşlara ilişkin açıklaması

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Son günlerde güneş enerji sistemlerine yönelik baskılar nedeniyle binlerce vatandaşımız ve bu sektörde faaliyet gösteren esnafımız büyük bir belirsizlik yaşamaktadır. Denetim yapılmasına kimsenin itirazı yoktur ancak teknik olarak şebekeye enerji verme imkânı bulunmayan, sadece kendi tüketimi için kullanılan güneş enerji sistemlerinin de aynı kapsamda değerlendirilmesi ciddi mağduriyetlere yol açmaktadır. Bunun yanında, denetim süreçlerinde mülkiyet hakkı, özel hayatın gizliliği ve hukuki usuller konusunda da ciddi soru işaretleri bulunmaktadır. Vatandaşlarımız hangi yetkiyle tespit yapıldığı ve yaptırım uygulandığı konusunda açıklık beklemektedir. Evinde, iş yerinde veya tarlasında birkaç panelle kendi elektriğini üreten vatandaşlarımız kaçak elektrik üreticisi gibi görülmemelidir. Yenilenebilir enerji yatırımlarını cezalandıran değil teşvik eden bir anlayış benimsenmelidir diyor, Enerji Bakanlığını göreve davet ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Toy...

27.- Sivas Milletvekili Rukiye Toy'un, Gazze'de devam eden mezalime ilişkin açıklaması

RUKİYE TOY (Sivas) - İsrail'in 7 Ekim 2023'te başlattığı ilk saldırıdan bu yana bin gün geride kaldı. Bu bin gün orada yaşayan kardeşlerimiz için her anı bin yıla bedel, zulüm altında geçen, insanlık tarihinde eşi benzeri görülmemiş bir trajedi olarak hâlâ devam ediyor. Geri kalan dünyanın üç maymunu oynadığı, kayıtsız kaldığı bu zaman dilimi Gazzeli kardeşlerimiz için bin gün boyu devam eden soykırım, bombardıman, ölüm, yıkım, korku demek; bin gün boyu savunmasız çadırlarda devam eden açlık, susuzluk, yoksulluk ve göç demek. Bu geçen bin gün bebeklerin, çocukların, kadınların, gazetecilerin, doktorların ve öğretmenlerin hedef alınması; okulların, hastanelerin ve mahallelerin göz göre göre yok edilmesi demek.

Konjonktür ne olursa olsun, dünya gündemi neyle meşgul olursa olsun Gazze'de devam eden mezalimi unutturmamak boynumuzun borcudur.

BAŞKAN - Sayın Ertuğrul...

28.- Zonguldak Milletvekili Eylem Ertuğ Ertuğrul'un, ilk altı ayda kesilen trafik cezasına ilişkin açıklaması

EYLEM ERTUĞ ERTUĞRUL (Zonguldak) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2026 yılının ilk altı aylık bütçe verileri mali yükün vatandaşın sırtına yıkıldığını açıkça gösteriyor. İlk yarıda kesilen toplam 1,2 trilyon liralık cezada tahsilat oranı yüzde 11,2'de kalırken bütçenin en garanti gelir kapısı yine maalesef sürücüler oldu. İlk altı ayda kesilen 107,5 milyar liralık trafik cezasının 43,2 milyar lirası tahsil edildi. Kasaya giren her 100 liralık cezanın 30 lirası trafik cezalarından sağlandı. Daha da vahimi, basit bir trafik ihlalinin cezası Türk Ceza Kanunu'ndaki hırsızlık, dolandırıcılık veya hakaret gibi suçlara verilen adli para cezalarını aşar hâle geldi. Bütçeyi cezalarla yamama anlayışına ve bu vicdansız adalet terazisine derhâl son verilmelidir. Bu tablo, güvenlik değil açıkça bir gelir politikasıdır. Vatandaşın cebine uzanan bu anlayışı kabul etmiyoruz.

BAŞKAN - Sayın Bozdağ...

29.- Ağrı Milletvekili Heval Bozdağ'ın, iktidarın sağlık politikalarına ilişkin açıklaması

HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, sezaryan doğum oranları gerekçe gösterilerek 100'ü aşkın kadın hastalıkları ve doğum uzmanına ceza kesilmesi, geçici olarak "mesleki yeterlilik eğitimi" adı altında zorunlu eğitime tabi tutulmaları, mesleklerini fiilî olarak yapmalarının engellenmesi kabul edilemez. Sezaryen oranlarındaki artış hekimlerin bireysel tercihlerine dayandırılamaz. Bu tablo, neoliberal politikaların ve Sağlıkta Dönüşüm Programı'nın bir sonucudur. Birinci basamak ve koruyucu sağlık hizmetlerinin, ebelik sisteminin işlevsizleşmesin ve riskli gebeliklerin artmasının; hekimlerin klinik kararlarını performans ve malpraktis baskısı olmadan özgürce verememesinin sebebi iktidarınızın sağlık politikalarıdır. Hekimlerin mesleki bağımsızlığını zedeleyen, kadınların doğum tercihlerini sınırlayan bu uygulamalardan vazgeçin; doğum şekline bilimsel veriler yerine idari baskılarla yön vermeye çalışan politikalarınızdan vazgeçin.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Sümer...

30.- Adana Milletvekili Orhan Sümer'in, kuru soğanda gümrük vergisinin yüzde 5'e düşürülmesine ilişkin açıklaması

ORHAN SÜMER (Adana) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Bugün çarşıda, pazarda, markette zam şampiyonu olan kuru soğanın kilosu 60 liraya dayandı. Maalesef, üretici emek veriyor, aradaki aracı parayı kazanıyor. İktidar ise çözümü gümrük vergisini yüzde 5'e düşürüp ithal kapılarını açmakta arıyor. Ancak tam da hasat zamanında atılan bu adım tüketiciyi korumadığı gibi toprağı binbir emekle işleyen çiftçimizi de mağdur ediyor. Bu, yıl boyunca yüksek mazot, gübre ve elektrik faturası altında ezilen üreticimize "Ürününü maliyetinin altında sat." demektir. Bu, çiftçiyi desteklemek değil açıkça cezalandırmaktır. Bugün ithalatla geçici bir ucuzluk sağlanamaz, sağlansa bile zarar eden çiftçimiz gelecek yıl o toprağı ekemez, yarın o soğanın kilosunu 60 liraya bile bulamayız. Çözüm, ithalat kapılarını açmak değildir; çözüm mazotta, gübrede, elektrikte, çiftçimize doğrudan destek vermektedir. Güçlü tarım yolu kendi çiftçimizi desteklemekten geçmektedir.

BAŞKAN - Sayın Genç...

Sayın Genç yok.

Sayın Fırat...

31.- İstanbul Milletvekili Celal Fırat'ın, tutuklu Mehmet Şirin Çelik'e ilişkin açıklaması

CELAL FIRAT (İstanbul) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Elâzığ F Tipi Cezaevinde yirmi yedi yıldır tutuklu bulunan Mehmet Şirin Çelik 3 Temmuzda beyin kanaması geçirdiği hâlde yeniden cezaevine gönderildi. Oğlu tarafından bize iletilen bilgilere göre, babasının beynindeki damar tıkanıklığı nedeniyle daha önce 2 kez beynine pıhtı attığı, 1 kez anjiyo

olduğu, kısmi felç geçirdiği, yürüme ile konuşmasında ciddi kayıplar yaşadığı, tek başına yaşamını sürdürmesinin mümkün olmadığını söyledi. Mehmet Şirin Çelik ölüm riski altındadır. Oğlu tarafından Adli Tıp Kurumuna başvuru yapılmış olup kalan cezasını evde geçirmesi talep edilmektedir.

Adalet Bakanına sesleniyoruz: Mehmet Şirin Çelik'in sağlıklı koşullar içerisinde tedavi olması için infazının ertelenmesini veya yaşam hakkının korunması için kalan cezasının evde geçirilmesini talep ediyoruz. Lütfen bu çağrıya hep beraber kulak verelim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN - Sayın Akburak...

32.- İstanbul Milletvekili Burak Akburak'ın, Ordu-Giresun Havaalanı'na ilişkin açıklaması

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Doğu Karadeniz'in dünyaya açılan kapılarından biri olan Ordu-Giresun Havalimanı bölgenin potansiyelini yansıtan hizmet seviyesine maalesef ulaşamadı. En önemli sorunlarından biri, sefer sayılarının diğer Karadeniz havalimanlarının oldukça gerisinde kalmasıdır. Özellikle yaz aylarında bu yetersizlik hem vatandaşlarımızın ulaşımını zorlaştırıyor hem de turizm ve ticareti olumsuz etkiliyor. Bunun yanında, bölgemize gelen iş insanları, yatırımcılar ve heyetler CIP salonuyla dahi karşılanamıyor. Turizm ve ihracatta büyümeyi hedefleyen Ordu ve Giresun için bu eksiklik önemli bir prestij kaybıdır. Ordu ve Giresun, ayrıcalık değil hak ettiği hizmeti istiyor. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığını öncelikle uçuş seferlerini artırmaya, ardından da CIP salonunu hizmete kazandırmaya davet ediyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Sayın Koca...

33.- Mersin Milletvekili Perihan Koca'nın, emekli yoksulluğuna ilişkin açıklaması

PERİHAN KOCA (Mersin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Tayyip Erdoğan'ın Mehmet Şimşek eliyle uyguladığı soygun programının bedelini en ağır ödeyen emekli yurttaşlarımıza, emekli maaşı için 20 bin liradan 23.552 liraya yükseltilecek bir sadaka maaşı reva görülüyor. Bunun anlamı, emeklilere ölüm fetvası vermekten başka bir şey değildir. Kimse bize "Kaynak yok." masalları anlatmasın, kimse boşuna yalan söylemesin. Emekli yoksulluğu kaynak yetersizliğinden değil ekonomi yönetiminin bilinçli tercihlerinden kaynaklanıyor. Servet zenginlerine, patronlara, holdinglere teşvik, vergi affı, kaynak yağdırmak yerine emeklilerin insanca yaşayabileceği bir maaş düzenlemesini derhâl yapın.

BAŞKAN - Sayın Aygun...

34.- Tekirdağ Milletvekili İlhami Özcan Aygun'un, 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'yle emekli maaşına yapılan eklemeye ilişkin açıklaması

İLHAMİ ÖZCAN AYGUN (Tekirdağ) - Teşekkür ederim Başkanım.

Genel Kurulda görüşülmekte olan 281 sıra sayılı torba Kanun Teklifi'yle emekli maaşına miniminnacık bir ekleme yapılıyor. En düşük emekli aylığına 3.552 lira zam yapacağız. Bu para ne artan gıda enflasyonuna ne artan doğal gaz parasına ne elektrik parasına yeter. Açlık sınırının yaklaşık 12.500 lira altında olan bu rakam, en düşük emekli aylığının 23.552 lira olması kabul edilemez. Asgari ücret de yetersiz, şu an net 28.075 lira 50 kuruş ama emekli maaşı onun bile altında, en azından asgari ücret düzeyine gelmeliydi. Şu anda ev kirası ödeyemeyen emeklilere verilen komik rakam AK PARTİ'nin emeklileri gözden çıkardığının kanıtıdır. Halkbank 100 bin lira Mutlu Emekli Kredisi veriyor iki yıllığına; ayda 7.848 ödeyecek, geri kalanla geçinilir mi? Emekli mutlu değil ki kredisi

mutluluk versin. Emekli kredi çekemeyecek, ev kirası ödeyemeyecek durumda. Gelin, yıllarca bu ülkenin kalkınmasında alın teri döken emeklilerimize bir güzellik yapalım diyorum.

Yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN - Sayın George Aslan...

35.- Mardin Milletvekili George Aslan'ın, yıllardır yurt dışında yaşayan ve çeşitli nedenlerle Türkiye vatandaşlığını kaybetmiş yurttaşlara ilişkin açıklaması

GEORGE ASLAN (Mardin) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Yıllardır yurt dışında yaşayan ve çeşitli nedenlerle Türkiye vatandaşlığını kaybetmiş on binlerce yurttaşımız bulunmaktadır. Bunların bir kısmı vatandaşlığı almak için başvurduklarında millî güvenlik ve kamu düzeni açısından sakıncalı olduğuna dair bilgi bulunması gerekçesiyle reddedilmektedir. Oysaki bu insanların bazıları hayatları boyunca herhangi bir siyasi faaliyette dahi bulunmamış, kendi hâlinde, geçimini sağlamak için fabrika işçiliği yapmış insanlardır. Bu kişiler millî güvenliğe nasıl bir tehdit oluşturabilirler? Bu uygulama başvuru sahiplerinde Türkiye'ye karşı adaletsizlik duygusu yaratmakta ve ülkeden uzaklaşmasına neden olmaktadır. Bu nedenle ülkeyi yönetenlerin kendi vatandaşlarına karşı bu anlayıştan vazgeçmesi ve yapılan başvuruların daha makul ve adil bir şekilde değerlendirilmesi gerekmektedir.

BAŞKAN - Sayın Öztürk...

36.- Bursa Milletvekili Hasan Öztürk'ün, iade makinelerinin önündeki kuyruğa ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRK (Bursa) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Bir ülkenin ekonomisinin durumunu anlamak için kimi zaman bir boş şişe yeter. Vatandaş geçinemediği için dolaşıyor, hatta çöpten boş şişe topluyor, iade makinesinin önünde saatlerce sıra bekliyor. İktidar ise makinelerin önündeki yoğunluğu görünce, günde 2 milyon şişe iade edilince yoksulluğu azaltacak çözümler üretmek yerine şişe başına verilen 1 lira ödemeyi 50 kuruşa düşürmüş. Demek ki artık boş şişeye verecek para bile yok. Saraydan, makam araçlarından, garantili ihalelerden tasarruf edemeyenler geçim derdindeki vatandaşın topladığı şişeden 50 kuruş kesmiş. Bütçe açığını geçiş garantilerinden, makam araçlarından ya da milyarlık israflardan vazgeçerek değil yoksulun topladığı pet şişeden kestiğiniz 50 kuruşla mı çözeceksiniz? Yuh artık! Yarattığınız yoksulluğu görmek için iade makinelerinin önündeki kuyruğa bir bakın.

BAŞKAN - Sayın Kılıç...

37.- Antalya Milletvekili Şerafettin Kılıç'ın, fahri Kur'an kursu öğreticilerinin taleplerine ilişkin açıklaması

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Sınavlar ve mülakatları geçerek işbaşı yapan fahri Kur'an kursu öğreticileri yıllardır görmezden geliniyor. Yıllarca hizmet ediyorlar, buna rağmen yılda 2 kez işten çıkarılıp yeniden göreve alınıyorlar. Ayda sadece 8 gün sigortalı gösteriliyor, düşük ücretlerle ve çoğu zaman maaşlarını bile geç alıyorlar. Bu adaletsizlik ne vicdana ne de sosyal devlet ilkesine sığar. Binlerce öğreticinin yıllardır yükselen feryadını daha ne kadar duymazdan, görmezden geleceksiniz? Talep açıktır, SGK prim günleri esas alınarak bu emektarlara tecrübe kadrosu verilmeli, sigortaları 30 güne tamamlanmalı ve emeklilik hakları güvence altına alınmalıdır. 2018'de verilen sözler tutulmalı, bu mağduriyet artık sona erdirilmelidir.

BAŞKAN - Sayın Öztürkmen...

38.- Gaziantep Milletvekili Hasan Öztürkmen'in, lokanta işleten Tülay Uslu'nun sözlerine ilişkin açıklaması

HASAN ÖZTÜRKMEN (Gaziantep) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

"Devleti arkamızda değil elini cebimizde hissediyoruz." diyor on yıldır lokanta işleten Tülay Uslu. Bu sözler Türkiye'deki tüm küçük esnafın ortak feryadı. Tülay Uslu, artan maliyetler ve düşen alım gücü nedeniyle ayakta kalmakta zorlandıklarını belirtiyor. "Şu an sadece marketlere çalışıyoruz." diyen Uslu, kazandıkları parayla vergi ve BAĞ-KUR borçlarını ödeyemediklerini belirtiyor. BAĞ-KUR borçlarına uygulanan tecil faizi esnafın belini bükmüş durumda. Esnafın, faizin faizini ödediğini belirtiyor. Esnafın borçlu olmaktan çıktığını, artık belinin büküldüğünü söylüyor. Gelir yokken borç ödemesi bekleniyor. Bu sistem ödeme değil iflas üretiyor.

Ödeme gücü olmayan esnaftan tahsilat çıkmaz ama yaşatılan esnaf hem borcunu öder hem ekonomiyi döndürür. Şu an esnafın hesapları blokeli, krediye ulaşamıyor, mal alamıyor yani ödeme yapmak isteyen esnafın bile eli kolu bağlı hâle gelmiş durumda.

BAŞKAN - Sayın Varli...

39.- Van Milletvekili Gülderen Varli'nin, Van Spor'un maçlarını oynayacağı stada ilişkin açıklaması

GÜLDEREN VARLİ (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Van Spor taraftarı günlerdir soruyor: Van Spor bu sezon maçlarını nerede oynayacak? Bunca çağrıya rağmen sezon öncesi gerekli planlama neden yapılmadı?

Van'ın yıllardır çözülmeyen stadyum sorunu bugünlerde farklı bir belirsizlikle gündemde. 2011 depreminde ağır hasar alan Van Stadyumu'nun yerine yeni bir stat yapılacağı söylenmesine rağmen Van Spor'un maçlarını oynayacağı alternatif saha hâlâ ortada yok. Bugün Van Spor, Van'ın dışında ve taraftarlarından uzak, farklı illerde sezonu başlatma sorunuyla karşı karşıya bırakılmıştır. İlgili kurumlar derhâl sorumluluklarını almalıdır. Van Spor'un maçlarını oynayacağı stat acilen belirlenmeli, taraftarının takımına kavuşması sağlanmalı, Van Spor'un yaşadığı belirsizlik ve mağduriyet sezon başlamadan mutlaka çözüme kavuşmalıdır. Taraftar artık söz değil somut çözüm bekliyor.

Teşekkürler.

BAŞKAN - Şimdi, söz talep eden grup başkan vekillerine söz vereceğim.

YENİ YOL Partisi Grubu adına Sayın Mehmet Emin Ekmen.

Buyurun Sayın Ekmen.

40.- Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in, Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan helikoptere ve kazaya ilişkin Adalet Bakanının yapmış olduğu açıklamaya, Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel yangınında yaşamını yitiren 78 vatandaşın yakınlarının başlattıkları "adalet yürüyüşü"ne ve Mardin Kızıltepe'de yaşanan uzun süreli elektrik kesintilerine ilişkin açıklaması

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Sayın Başkanım, teşekkür ediyoruz.

Ankara'da eğitim uçuşu sırasında TUSAŞ'a ait bir eğitim helikopterinin kaza kırıma uğrayarak Pilot Emekli Albay Yasa Özden Bakkal'ın hayatını kaybettiğini üzüntüyle öğrenmiş bulunuyoruz. Merhum Pilot Emekli Albay Yasa Özden Bakkal'a Allah'tan rahmet, ailesine, yakınlarına ve TUSAŞ camiasına başsağlığı diliyoruz.

Adalet Bakanı yapmış olduğu açıklamada kazaya ilişkin adli soruşturmanın başlatıldığını, olayın tüm yönleriyle incelendiğini ifade etmiştir. Kazanın nedenine ilişkin adli soruşturma gibi idari ve

teknik soruşturmanın da TUSAŞ ve ilgili kurumlarca yerine getirilmesi, şüphesiz benzer bir kazanın bir kez daha yaşanmaması hem can kaybı hem de araç kaza kırımı açısından önemli olacaktır. Savunma sanayimizin yetişmiş insan kaynağı büyük bir değerimizdir. Bu nedenle, kazanın tüm yönleriyle, şeffaf ve titiz bir şekilde araştırılması, varsa ihmal veya teknik eksikliklerin ortaya çıkarılması ve benzer acıların tekrar yaşanmaması için gerekli tedbirlerin ivedilikle alınması büyük önem taşımaktadır. Ortada teknik bir inceleme raporu bulunmadığı için bunun dışında bir değerlendirme yapmayı şu anda gereksiz bulmakla birlikte, kamuoyunu tatmin edecek şeffaf inceleme sonuçlarının da bir an önce açıklanmasını ilgili taraflardan beklemekteyiz.

Sayın Başkanım, Türkiye'miz, maalesef, uzunca bir süredir mahkeme koridorlarında, yargı süreçlerinde veyahut da idari süreçlerde hakkına ulaşamayan kişilerin sokakta ama zor şartlarda hak taleplerine sahne olmaktadır. Bunların birçoğu, maalesef, güvenlik güçleri tarafından -az sonra iki örneğini vereceğim- yasaya aykırı bir şekilde engelleniyor olmakla birlikte, muhtemelen içinde Danıştay 9. Daire Başkanının da bulunması ve kabul edilemez bir olayın sonucunda bu talebin ortaya çıkması nedeniyle engellenmeyen bir adalet yürüyüşünü bugün gündeme getirmek istiyorum.

Bolu Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel yangınında yaşamını yitiren 78 vatandaşımızın yakınları Bolu'dan Ankara'ya başlatmış olduğu adalet yürüyüşünü 18 Temmuz 2026'da Ulus'taki Atatürk Anıtı önünde tamamladı. Aileler, otel işletmecileri ve diğer sanıklar hakkında yürütülen dosyanın, soruşturmanın, yargılamanın Yargıtay aşamasına gelmiş olmasına rağmen kamu görevlileri yönünden yürütülen soruşturmanın ilerlememiş olması nedeniyle bu yürüyüşü yaptılar. Kültür ve Turizm Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ve İçişleri Bakanlığı yetkilileri maalesef bu soruşturmanın ilerletilmesi konusunda baştan beri engelleyici bir rol oynadılar. Az sonra ifade edeceğim, bir şekilde yargı kararlarıyla soruşturma izinleri çıkmış olmasına rağmen soruşturmalar yürütülmüyor. Danıştay 9. Daire Başkanı Sayın Abdurrahman Gençbay -ki o da gencecik evladını kaybetmişti- Kültür ve Turizm Bakanlığının soruşturmaya yer olmadığına yönelik kararının Danıştay 1. Dairesince kaldırılmış olmasına rağmen on ay boyunca iddianamenin kaldırılmadığını, en basit bir sebeple insanlar derdest edilerek ve ters kelepçeyle gözaltına alınarak bir şehirden diğerine nakledilirken buradaki memurların ifadelerinin yargı uygulamasına göre oldukça nazik bir şekilde SEGBİS üzerinden alındığını, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının da Danıştayın 2 ayrı kararına rağmen gereğini yapmadığını, benzer bir şekilde İçişleri Bakanlığının da önceki valilerle ilgili Ankara İdare Mahkemesi kararını yaklaşık bir yıldır uygulamadığını ifade etti. Önceki Adalet Bakanlarımızdan Sayın Abdulhamit Gül burada, AK PARTİ adına nöbetçi Grup Başkan Vekilimiz. Sayın Bakanım, idarenin kendi mensuplarıyla ilgili böyle bir koruma kalkanı oluşturmasını nasıl izah edebiliriz? Hangi biriyle AK PARTİ ya da ilgili Bakanlar nasıl bir ünsiyet kuruyor? 78 kişinin canını kaybettiği bir yerde, bu kişilerin ister denetim ister lisanslama süreçleriyle ilgili olarak bir ihmali varsa yargının önüne çıkıp bu ihmalinin hesabını vermesinden daha doğal ne olabilir?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bu tutum, tüm devlet memurlarına şu mesajı vermektedir: Ben devletim, hukuk tanımam, kanun tanımam, 78 kişinin canına mal olan bir suçunuz dahi olsa sizi yargılatmam. Bu hâliyle biz benzer bakanlıklardaki, benzer olaylardaki memurların bugün itibarıyla bu olaydan ders alarak bugün için dahi görevini yapmasını bekleyebilir miyiz? Böyle bir koruma kalkanı dünyanın neresinde, ne zaman görülmüştür? AK PARTİ'nin idari soruşturma kararlarıyla ilgili olarak geçmişte övünçle anlattığı reformlardan geriye düşen değil, çok temel, Memurin Muhakematı

Hakkında Kanunu'nda tanımlanmış idari soruşturmalar ve yargı denetimi yoluyla verilmiş soruşturma izinlerinin dahi işlevsiz bırakıldığı bir süreçten bahsediyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Bu böyle olduğu müddetçe ister yolsuzluk ister görevi ihmal ister görevi kötüye kullanma yollarıyla olsun maalesef devlet memurlarının hukuk, ahlak, vicdan, kanun tanımayan uygulamalarına tanık olmak zorunda kalacağız.

Benim merak ettiğim soru şudur: AK PARTİ bu günahı niye yükleniyor? İşini yapmayan memurun günahını niye yükleniyor? Turhan Bey "Biraz sonra ben söylerim." diyor, kendisine de teşekkür ediyoruz, başta Kültür ve Turizm Bakanı olmak üzere birçok üst düzey sorumlunun bu olaydaki sorumluluğunu defalarca bu kürsüde ifade etti. Allah aşkına, Sayın Adalet Bakanı yeni açtığı soruşturmalarda bir motto oluşturdu: "Ucu kime dokunursa dokunsun..." Ben merak ediyorum: Eğer bu işin ucunun Mehmet Nuri Ersoy'a ulaşmaması için bu blokaj sağlanıyorsa dünkü ve bugünkü İçişleri Bakanı, Kültür ve Turizm Bakanın bizzat kendisi, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Sayın Işıkhan ahirette bu 78 çocuğun yüzüne nasıl bakacak ve bunun hesabını Allah'a nasıl verecek?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

Son dakika...

MEHMET EMİN EKMEN (Mersin) - Tabii ki uzunca konuşulabilecek bir konu ama birkaç gündür ısrarla Mardin Kızıltepe'de yaşanan uzun süreli elektrik kesintileriyle ilgili vatandaş mağduriyetleri bize geliyor. Tarihin en sıcak hava şartlarının kaydedildiği bu dönemde sekiz on saatlik kesintiler var; hastalar cihazlarını çalıştıramıyorlar, buzdolapları bozuluyor, içindeki ürünler tüketiliyor ve maalesef, sırtını bir derebeyi gibi devlete dayamış olan Dicle Elektrik AŞ bunların kalıcı bir şekilde çözümlenmesi noktasında gereğini yapmıyor. Kimse kaçak elektriği ileri sürmesin, şehir merkezlerinde kaçak oranı yüzde 10'un altına düşmüştür, bu da neredeyse Türkiye ortalaması demektir; burada tamamen işgüzarlık söz konusudur. Bu konuyu da vesilenizle gündeme taşımak istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Sayın Turhan Çömez.

Buyurun Sayın Çömez.

41.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine, emeklilere ve ihtiyaç duyulan yönetime ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Saygıdeğer milletvekilleri, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bugün gündemimde bazı önemli konular vardı ancak Sayın Ekmen çok önemli bir konunun altını çizdi. Ben de buna ilave olarak ve katkı olarak bazı yorumlarda bulunacağım, bazı değerlendirmelerde bulunacağım.

Şimdi dedi ki: "AK PARTİ neden bu günaha katlanıyor? Neden bu günahı çekiyor?" 78 kişinin çatır çatır yandığı bir otelle ilgili Kültür ve Turizm Bakanı sorumluların hesap vermesine niye engel oluyor, niye mâni oluyor, niye bunların yargılanmasına müsaade etmiyor? Söyleyeyim, niye müsaade etmediğini ben size söyleyeyim. Bunlardan biri Neşe Çıldık'tır. Neşe Çıldık kimdir? Neşe Çıldık, Sayın Bakanın kendi şirketinden, Etstur'undan getirip Bakanlığa Genel Müdür yaptığı bir kadındır, bir kişidir. Peki, Neşe Çıldık bu işte sorumlu mudur? Elhak sorumludur. Peki, Sayın Bakan niye izin

vermemiştir? Söyleyeyim ben size niye izin vermediğini: Çünkü Neşe Çıldık birçok evrakın altına imza altmıştır. Bunlardan bir tanesini söyleyeyim: Bodrum'da Kissebükü Koyu vardır, dünyanın en güzel koyu. Halikarnas Balıkçısı'nın mavi yolculuğu başlattığı yerdir. Bu koyu görseniz âşık olursunuz. Bu koyda Orman Bakanlığına bağlı araziler alınmış, Kültür ve Turizm Bakanlığına aktarılmıştır, Kültür ve Turizm Bakanlığından da daha sonra Sayın Bakanın kendi Maxx Royal otellerine aktarılmıştır ve bu devir teslim işlemlerinin altında Neşe Çıldık'ın imzası vardır, Sayın Bakanın eski şirketlerinde çalışan bir kadının imzası vardır. Onun için, Sayın Bakan bu kadının bu oteldeki sorumluluğunu örtbas etmek için yargılanmasına mâni olmuştur. Sayın Bakan sadece bununla da kalmadı; Yunus Emre Vakfı... Yunus Emre Vakfı soyuldu, yüz milyonlarca lira soyuldu, çalındı, çırpıldı. Kaç kere söyledim burada, kaç defa belgelerini ortaya koydum; sahte faturaları, naylon faturaları ortaya koydum. Bu adamlar, Yunus Emre Vakfını soyanlar 1.458 tane banka hesabı açtılar ve bu paralarla, sahte faturalarla bu devleti, çaldılar, soydular dedim; defalarca Sayın Başkanım, defalarca soru önergesi verdim, iki buçuk yıl önce soru önergesi verdim, bir yıl önce soru önergesi verdim, birçok soru önergesi verdim, hiçbirine cevap vermediler. Sonra çıktım, dışarıda konuştum, milletime şikâyet ettim, hakkımda davalar açıldı, şu anda Mecliste bekleyen fezlekelerim var. Bu kepazeliği, bu rezilliği, bu alçaklığı, bu namuzsuzluğu ifşa ettim diye hakkımda fezlekeler var. Gelip burada hesap vermesi lazım o Bakanın. 78 kişi çatır çatır yanarken Sayın Bakan Ankara'da Marriott Hotelde keyif yapıyordu, keyif yapıyordu Sayın Bakan ve kendi personeline, kendi Bakanlığından kendi şirketlerine o milyarlarca liralık arazileri aktaran, onları tahsis eden kişiye elbette vermeyecek. Soruyorsunuz Sayın Ekmen "Niye bu günahı çekiyor?" Çünkü hepsi gırtlağına kadar günaha battılar, hepsi çünkü boynuna kadar günaha battılar. Niye versinler? Bu kepazeliklerin mahkemelerde kayıt altına alınmasını mı isteyecekler? İstemeyecekler tabii ama hiç kimse zannetmesin ki bunların hesabı sorulmayacak. Hiç kimse merak etmesin; bu iktidar değiştiğinde bu alçaklıkların, bu hırsızlıkların, bu soygunun, bu rantın ve talanın tek tek hesabını soracağız, her birini tek tek takip ediyoruz. "Zanzibar'da inşaat yaptık." diye yalan söylemişler, "Irak'ın kuzeyinde binalar aldık." diye yalan söylemişler, "Efendim, bilmem hangi ülkede okçuluk eğitimi verdik." diye yalan söylemişler, "Sırbistan'da kitaplar tercüme ettik, yemek kitabı tercüme ettik." diye milyonlarca lirayı, bu milletin, fakir fukaranın hakkını götürüp birilerine peşkeş çekmişler, Ankara'da açtıkları bir şirket üzerinden birilerine peşkeş çekmişler. Allah'la kandırıp Yunus Emreyle çaldınız ve bunlarla ilgili hesap vermek istemiyorsunuz. Yunus Emre davasında da Yunus Emre Vakfıyla ilgili davada da ilgili Bakan ilgililerin ve muhatapların hesap vermesini istemiyor. Daha neler var elimizde, kaç kere konuştuk. Yunus Emrenin paralarını çaldılar, Almanya'da çuvallarla yakalandılar. Bakanlıkta çalışan su tesisatçısını getirdiler, Bakanlıkta müdür yaptılar, ondan sonra o müdür de dünyanın parasını çaldı. Hangi birini anlatayım size? Soru önergesi veriyoruz, cevap yok. Onlarca soru önergesi verdim, nerededir bu Bakan Allah aşkına? Niye cevap vermiyor? Veremez, verse altında kalacak. Yaptığı bir tek şey var: Eline geçirdiğiniz devlet gücüyle bizi mahkemeye veriyorsunuz, verin, istediğinizi yapın. Bakalım, o mahkemeler bir gün adaletli çalıştığında bu günahın altında kalacak mısınız, kalmayacak mısınız, hepimiz göreceğiz. Kusura bakmayın, biraz heyecanlandım çünkü öfke doluyum, öfke doluyum çünkü çalıyorlar! Hırsızlık var, soygun var, talan var ve bu Parlamentoda hesap soruyoruz, bir Allah'ın kulu bile cevap vermiyor. Sayın Başkanım, Bakanlık yaptınız, Grup Başkan Vekilisiniz, açın, Bakanlarınız da bunlara cevap versinler. Onlarca soru önergesi var, hırsızlıkların belgesini koyduk oraya. Saklanamazsınız, gizlenemezsiniz; bir gün bunların hepsi tek tek ortaya çıkacak!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Efendim, emeklilerden bahsedeceğim, Türkiye'nin asıl gündemi olan açlık ve sefaletten bahsedeceğim. Sokağa çıkmıyorsunuz, biliyoruz. İnsanlarla

oturup konuşmuyorsunuz. Emeklinin derdini dinleyecek yüzünüz yok, onlarla el ele, gönül gönüle olup "Derdiniz nicedir?" diye sormuyorsunuz, soramıyorsunuz çünkü alacağınız cevaptan endişe ediyorsunuz. Bugün akşam saat beşte, altıda çarşıya pazara çıksanız göreceksiniz emeklinin hâlini; ezilmiş, çürümüş ürünleri toplayan emeklileri göreceksiniz. Akşam kapıları çalsanız yatağına aç yatan çocuklara tanık olacaksınız ama "Kimsesizlerin kimsesi, sessiz yığınların sesi olacağız." diye yola çıkan sizler geldiğiniz ve yola çıktığınız insanları unuttunuz, zevküsefaya daldınız, ranta ve talanın içerisine daldınız.

Şimdi son on beş gün içerisinde Türkiye'nin değişik yerlerinde emeklilerle yaptığım ziyaretlerden edindiğim intibaları paylaşacağım çünkü siz bunlarla yüzleşecek cesarete sahip değilsiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Emeklilerin meselesini konuştuğumuz zaman diyorsunuz ki: "E, ne yapalım, günah bizde mi? Çok yaşıyor bunlar." Geçen sene öyle dedi milletvekilleriniz. Sonra da dediniz ki: "Sayıları çok, çok arttılar, nereden para bulalım bunlara? Çok yaşamasalar para vereceğiz." Sonra da sanki vicdanınızı temizleyecek gibi "İyi baktık bunlara, sağlık hizmeti verdik; ondan dolayı iyi yaşıyorlar." dediniz. Komisyonlarda bunların hepsinin belgeleri var, tutanakları var; öyle baktınız meseleye. Hâlbuki geçtiğimiz günlerde Gönen'deydim, Gönen'de emekliler kahvehanesinde emeklinin birisi ne dedi biliyor musunuz? "Sayın Vekilim, AKP iktidara gelmeden önce ben bir emekli maaşımla 12 tane çeyrek altın alıyordum, şimdi 2 tane çeyrek altın ancak alıyorum. Nerede benim 10 tane çeyrek altınım?" dedi. 10 tane çeyrek altını rantiyecilere verdiniz, hırsızlara verdiniz, talancılara verdiniz, çetelere verdiniz, etrafınızdaki şebekelere verdiniz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

Son dakikayı veriyorum.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Şimdi sizlere emeklilerin fotoğrafını göstereceğim, dolaştığım yerlerde karşılaştığım emeklilerin fotoğrafını göstereceğim çünkü kendiniz dolaşmaya cesaret edemiyorsunuz. Bakın, Bakırköy'de geçen hafta, kazı kazan satıyor "Geçinemiyorum." diyor 60 küsur yaşında. "Geçinemiyorum Vekilim, kazı kazan satıyorum." diyor. Bakırköy'de "Motokuryelik yapıyorum Sayın Vekilim, 60 yaşına geldim, emekliyim, çoluğuma çocuğuma bakmam lazım. Açım." diyor. Büyükçekmece'de 67 yaşında, oksijen tüpüyle gelmiş, hastaneden çıkmış, 67 yaşında domates satıyor. "Açım Vekilim." dedi, yanında oksijen tüpü var, burnunda oksijen maskesi var, onunla satış yapıyor. Susurluk'ta 75 yaşında, içiniz acır, 75 yaşında, konuşamıyor çünkü gırtlak kanseri. "Vekilim, satmak zorundayım, açım." dedi. Afyon'da "Tırnak makası satıyorum. Çocuğumu okutacağım. Emekliyim, maaşım yetmiyor." dedi. Manyas'ta 76 yaşında "Pazarcılık yapıyorum." dedi. Manyas'ta 70 yaşında "Sarımsak satıyorum Vekilim, açım." dedi. Gönen'de "Çaycılık yapıyorum. Emekliyim, geçinemiyorum Vekilim." dedi. Bolu'da "Tuvalet temizliyorum Vekilim, bu yaşıma geldim, karnımı doyuramıyorum." dedi.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Bitireceğim, biliyorum söz vermeyeceksiniz ama bitireceğim Sayın Başkanım.

Bunlardan kurtulmanın bir tek yolu var, bu ülkenin doğru düzgün yönetilmesi. Bu ülkenin doğru düzgün yönetilmesi için de ranttan, talandan uzak duracak, demokrasinin kurum ve kurallarını

işletecek, hukukun üstünlüğünü tesis edecek ahlaklı bir yönetime ihtiyaç var. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Çömez.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Sayın Filiz Kılıç.

Buyurun Sayın Kılıç.

42.- Nevşehir Milletvekili Filiz Kılıç'ın, Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan helikoptere, YKS sonuçlarına, 23 Temmuz 1919 Erzurum Kongresi'ne ve 23 Temmuz 1939 Hatay'ın ana vatana kavuşmasına, cumhuriyetin yeni yüzyılına ilişkin açıklaması

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri ve ekranları başında bizleri takip eden yüce Türk milleti; Ankara'da eğitim uçuşu sırasında kaza kırıma uğrayan TUSAŞ'a ait helikopterde bulunan pilot emekli Albay Yasa Özden Bakkal'a Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı diliyoruz.

Sevgili gençler, YKS sonuçları açıklandı, şimdi sıra hayallerinize giden yolu seçmekte. Tercihlerinizi yaparken sadece puanınıza değil bilginize, yeteneklerinize ve gönlünüzden geçen geleceğe kulak verin çünkü insan en güzel hikâyeyi severek yürüdüğü yolda yazar. Bugüne kadar verdiğiniz emek için sizleri gönülden tebrik ediyorum; sonuçlarınızın sizler ve kıymetli aileleriniz için hayırlara vesile olmasını diliyorum.

Kıymetli milletvekilleri, yüz yedi yıl önce, 23 Temmuzda Erzurum'da yakılan hürriyet meşalesi ve seksen yedi yıl önce Hatay'da Akdeniz'in dalgalarına vurulan ebedî Türk mührü hem şanlı bir direnişin hem de muazzam bir kavuşmanın aynı günde tecelli etmesi milletimizin kaderindeki o ilahî tevafukun bize göre en güzel nişanelerinden biridir. Yıl 1919, ateşten günlerden geçiyoruz; dört bir yanımız sarılmış, ordularımız dağıtılmış, tersanelerimize girilmiş, payitahtın semalarında düşman tayyareleri geziyor, yedi düvelin leş kargaları asırlık Türk çınarını devirmek için, bu necip milleti Anadolu bozkırlarında boğmak için pusuda bekliyor. Teslimiyet fısıltıları saray koridorlarında yankılanırken gaflet ve dalalet içindeki bazıları kurtuluşu başka devletlerin himayesinde, o utanç verici manda garabetinde arıyor fakat onlar bu milletin damarlarındaki o asil kanı, Türk milletinin esareti elinin tersiyle iten o hürriyet sevdalısı meşrebini hesaba katmadılar. Erzurum'un keskin, sert ayazında, yokluk ve imkânsızlıklar içinde toplananlar sadece birer delege değildi, onlar uçurumun kenarındaki bir milletin son kalesi, son umudu, o günlerde Kürşad'ın 40 çerisiydi. Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşları, Erzurum'dan tüm dünyaya, küresel emperyalizmin suratına tarihî bir şamar gibi inen şu ilahî hükmü haykırdılar: "Millî sınırlar içinde vatan bir bütündür, asla parçalanamaz." Alınan kararlar sıradan bir siyasi bildiri değildir. Bu kararlar idam fermanı boynuna asılmış bir milletin hücresini parçalayıp darağacını tekmelemesidir. Erzurum Kongresi Türk milliyetçilerinin müdafaası, teslimiyete karşı direnişin işaretidir. "Ya istiklal ya ölüm!" diyen o sarsılmaz beka şuurunun ete kemiğe bürünmüş hâlidir.

Aradan tam yirmi yıl geçer, tarih 1939, cumhuriyet kurulmuş, düşman denize dökülmüş, sınırlar çizilmiştir ancak ecdat yadigârı bir parça vatan güneyde boynu bükük kalmıştır; Hatay esirdir, Hatay mahzundur. Bir lider düşünün ki bedeni hasta iken nefes almakta dahi zorlanırken vatan derdiyle yansın. "Kırk asırlık Türk yurdu düşman elinde esir kalamaz." diyerek doktorlarının tavsiyelerini, istirahat uyarılarını elinin tersiyle itip güney sınırlarına inerek askerî denetlemeler yapsın ve tüm dünyaya meydan okusun. Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün "Benim şahsi meselemdir." diyerek masaya yumruğunu vurduğu o eşsiz diplomatik deha ve tavizsiz millî duruş Hatay'ı ana vatanın şefkatli kollarına kavuşturmuştur. 23 Temmuz 1939 Hatay'ın sadece haritamıza değil, Türk'ün yenilmez ve

bükülmez yüreğine nakşedildiği, Misakımillî'nin taçlandığı o kutlu vuslatın tarihidir. Hatay Türkiye Cumhuriyeti'nin göğsüne taktığı bağımsızlık nişanesidir. Bugün o şanlı maziye bakıp sadece gururlanmakla yetinmeyeceğiz, o ruhu günümüzün jeopolitik fırtınaları içinde bir kalkan gibi kuşanmak, bir kılıç gibi bilemek zorundayız. Erzurum'un iradesi bitmedi, Hatay'ın vatan aşkı tükenmedi; biz buradayız, kutlu vatan nöbetinin başındayız. Bu vatanın tek bir çakıl taşı, tek bir avuç toprağı dahi hiçbir pazarlığın, hiçbir kirli ittifakın ve hiçbir küresel senaryonun konusu yapılamaz. Vatan toprağına nifak tohumu ekmeye kalkanlar Türk devletinin kadife eldiven içindeki demir yumruğunu her daim hissedeceklerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Dün Erzurum'da şahlanan o millî karakter bugün Türk ve Türkiye Yüzyılı vizyonuyla Kızılelma'ya doğru kutlu ve durdurulamaz bir yürüyüştedir. Göklerde süzülen millî uçaklarımızla, denizleri yaran millî gemilerimizle, savunma sanayisinde destan yazan çelik irademizle yepyeni bir çağın kapılarını aralıyoruz. Cumhuriyetimizin yeni yüzyılında sadece sınırlarını koruyan değil diplomaside kural koyan, bölgesinde mutlak lider, Türk dünyasının hamisi ve dünyada söz sahibi tam bağımsız lider ülke Türkiye idealini tuğla tuğla inşa ediyoruz. Bu sarsılmaz inanç, bu bitmez tükenmez sevdayla cumhuriyetimizin banisi Gazi Mustafa Kemal Atatürk başta olmak üzere Erzurum Kongresi'nin tavizsiz delegelerini, bu vatan için toprağa düşen, bayraklaşan tüm aziz şehitlerimizi ve gazilerimizi rahmet, minnet ve dualarla anıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FİLİZ KILIÇ (Nevşehir) - Sözlerime son verirken yedi düvele, duymak isteyenlere, kulağını tıkayanlara bir kez daha gür bir sesle ilan ediyorum: Vatan bütündür, bölünemez diyor, bu duygu ve düşüncelerle yüce Meclisi saygılarımla selamlıyorum.

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kılıç.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Sayın Sezai Temelli.

Buyurun Sayın Temelli.

43.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, hasta mahpuslara, cezaevlerinin doluluk oranına, iş cinayetlerine, Ahbap davasına ve futbola ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; burada sıklıkla dile getirdiğimiz önemli konulardan biri hasta mahpuslar konusu. Cezaevlerindeki hasta mahpuslar konusunu dile getirmemize rağmen hâlâ çok ciddi sorunların yaşandığını belirtmek isterim. Bir örnek vermek istiyorum: Hasta mahpus Elâzığ F Tipi 2 Nolu Kapalı Ceza İnfaz Kurumunda bulunan 70 yaşındaki Mehmet Şirin Çelik. Mehmet Şirin Çelik 70 yaşında, beynine iki defa pıhtı attı, üçüncüsünde beyin kanaması geçirdi, hastaneye gitti ve sadece basit bir şeymiş gibi bir an önce taburcu ettiler, tekrar cezaevine gönderdiler. Şu anda cezaevinde konuşma güçlüğü, tek başına kalmasının mümkün olamayacağı şekilde bir yaşam güçlüğü çekiyor ama inatla cezaevinde tutuluyor. Bir an önce infazının ertelenmesi gereken bir vakadan bahsediyorum. Dolayısıyla, bunun gibi birçok hasta mahpusun cezaevi koşullarında tutulması çok ciddi ölüm risklerini de beraber getiriyor. Bu konuda adım atılması gerekiyordu. Adalet Bakanlığı bu konuda sözler verdi. Özellikle on ikinci yargı paketinde Adli Tıp Kurumuna dair düzenleme ve hasta mahpuslara yönelik düzenlemeler yapılacağı söylendi ve yine yapılmadı. Yapılmadığından dolayı da bugün cezaevlerindeki

hasta mahpusların durumu gerçek anlamda bir ölüm riskini barındırıyor. Mehmet Şirin Çelik'in bir an önce infazının ertelenmesi ve tedavisinin dışarıda sürdürülmesi gerekiyor.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; cezaevi sorunları saymakla bitmiyor. O kadar bir doluluk oranı var ki cezaevinde, şu anda 430 bin kişiyi aşmış durumda. 290 bin kapasiteli bir cezaevi gerçekliğinden bahsediyoruz. Cezaevleri ha bire doldurulmaya devam ediliyor, ara sıra da bırakılıyor. NATO öncesi alınanların bir kısmı bırakılıyor ya da herhangi bir konjonktüre göre bir kısım cezaevine tekrar dolduruluyor, bunların çok az bir kısmı bırakılıyor. Tabii, kimse Papaz Brunson kadar şanslı değil, bir telefonla bırakılsın. İçeride, cezaevindeki nüfus artmaya devam ediyor fakat koşullar hiç kimsenin katlanamayacağı kadar zor koşullar.

Burada en önemli sorunlardan biri, cezaevi doluluklarının, cezaevindeki bu koşulların ortaya çıkmasındaki en önemli sorunlardan biri hukuki belirsizlik. Dolayısıyla, bu belirsizlik devam ettiği sürece bu sorunlar devam edecek. Bakın, on ikinci yargı paketinde infaz düzenlemesine dair inanılmaz sözler verildi. Kamuoyu on birinci yargı paketindeki beklentileri on ikiye taşıdı; on ikincideki sözler de tutulmadı, şimdi, Bakanlık diyor ki: "On üçüncü yargı paketinde, ekimde getireceğiz." Şimdi, herkes ekim ayını bekliyor. Neden ekim ayını bekliyoruz? İşte çalışıyoruz, getir İnfaz Kanunu'nu, hiç geç kalmaksızın, hazır çerçeve yasa da konuşulurken bir an önce İnfaz Kanunu'nu da gerçekleştirelim çünkü herkesin beklentisi bu yönde. Biz bunu ne kadar geciktirirsek bu sorunlar da o kadar büyür, dağ gibi olmaya devam eder. Dolayısıyla da hazır çalışmaya alıştık, getirin İnfaz Kanunu'nu da bir an önce gerçekten Türkiye'nin beklediği... Hepimiz birbirinin hassasiyetine dikkat göstereceğimiz bir zemindeyiz, bu hassasiyeti çok doğru bir yerden değerlendirelim, adalet, hukuk ve yasalar konusunda gerekli adımları bu süreçte bütünlüklü bir şekilde hayata geçirelim.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye iş cinayetlerinde rekortmen bir ülke. Her gün ortalama 6 işçi katlediliyor. 2025 yılında 2.700 işçi katledildi, 2026'nın günümüze kadar olan rakamı bini geçti ve bu katledilen işçilerin, işçi cinayetlerinde yaşamını yitiren işçilerin maalesef yüzde 10'u da çocuk ve bu iş cinayetleri devam ediyor. Neden bu iş cinayetlerini durduramıyoruz? Gerçi Türkiye'de artık bu, maalesef olağan bir hâle gelmiş, Türkiye'de herkes şunu biliyor ki her gün 2 kadın katledilecek, her gün 6 işçi katledilecek. Bu bizim değişmez rutinimiz, acı ama gerçek. Peki, neden her gün ortalama 6 işçi katlediliyor? Çünkü bakın, 4 tane şehir, dört tane olay: Kartalkaya yangını, İliç maden faciası, Gayrettepe'de ortaya çıkan yangın, Dilovası davası. Bu 4 dava burada sıklıkla gündeme geldi. Bu davaların arkasında yatan neydi? Bir kere, her şeyden önce denetimsizlik yani kamunun sorumluluğu söz konusuydu ve bütün bu sorumsuzluğa rağmen bir cezasızlık politikasının hâkim olduğunu da biliyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin, buyurun.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Şimdi bu kadar bir cezasızlık anlayışı varsa, kamu kendisini koruyacak bir şekilde denetimden yoksun bir kamu düzeni var etmişse ister istemez de bu vakalar karşımıza çıkıyor ve bu vakaların olması demek aslında işçi cinayetlerinin de kendisini her geçen gün büyüterek devam etmesi demek. Bundan on yıl önce ortalama 4 işçi yaşamını yitiriyordu, bundan beş yıl önce ortalama 5 işçi yaşamını yitiriyor, bugün 6 işçi. Önümüzdeki on yılda eğer bu denetimsizlik, bu hukuk dışılık, bu cezasızlık politikaları devam ederse bu cinayetler de devam edecektir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tabii, cezasızlık, denetimsizlik deyince, bugünlerde biliyorsunuz çok tartışılan bir konu, Ahbap davası söz konusu. İşin bu boyutu da var yani bir taraftan iş güvenliği, çalışma yaşamında nasıl bir denetimsizlik varsa işin bu tarafına döndüğümüzde, mali suçlar alanındaki bu yaşananları da gördüğümüzde bu alandaki denetimsizliği de görüyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Şimdi, aslında balık baştan kokar. Bu ülkenin bütçesine baktığınızda ne kadar denetimden yoksun olduğunu bütçe rakamları her ay açıklandığında görüyoruz yani Hazine kendini kontrol edemiyor ki kalkıp Türkiye'de yaşanan mali işlemleri kontrol edecek. Dolayısıyla da dönüp baktığımızda, depremzedelere yönelik böyle bir vicdani iklimde bu denetimsizlikten kaynaklanan bu yapılar ister istemez bu yolsuzlukları da bu suistimalleri de ortaya çıkarıyor. Bakın, bunun en güzel örneği şu: Hatay depremi yaşandığında Kızılay çadır sattı bu ülkede. Şimdi, Kızılayın çadır satması, karşılığında işte bu Ahbap gibi çeşitli oluşumların aslında olanağını yaratıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, son dakikanız.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Dolayısıyla, iklimi bu oluşturuyor. Böyle bir iklimde, bu bataklıkta her türlü olay hayata geçer ve geçiyor da. Görüyorsunuz, milyarlarca liralık bir yolsuzluk; bunun nedeni kamudur, bunun nedeni denetimsizliktir ve bunun sorumlusu aynı zamanda iktidardır, Meclistir de. Meclis de bu sorumluluktan kaçamaz, Meclisin bir görevi de denetlemektir. Meclis, burada çoğunluk sayısına sahip olan iktidar bunlara sessiz kalırsa tabii bu vakalar da alır başını gider. Bunlar soruşturulmalı ve tekrarı mutlaka engellenmelidir.

Sayın Başkan, son olarak, madem bundan bahsettik, yine yolsuzluğun bir başka yuvası da futbol. Türkiye Futbol Federasyonu hâlâ neden istifa etmiyor, anlamıyoruz. Şike var, bahis var, transferler almış başını gitmiş; inanılmaz bir yolsuzluk zemini oluşturmuş. Dolayısıyla futbolda bu kadar şaibe söz konusu, hiçbir denetim yok, hiçbir...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakikayı verdim.

Teşekkür ederim Sayın Temelli.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Başkan, futbol gelince hep burada kesiliyor. Futbolu dün de tamamlayamadık, bugün de tamamlayamadık bir türlü.

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Sayın Murat Emir.

Buyurun Sayın Emir.

44.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Gazeteci Alican Uludağ'a, Ahbap Derneğine ve Emre Kartaloğlu'na, Kahramanmaraş'taki Ezgi Apartmanı'na, emekli maaşına yapılacak zamma, Faruk Çelik'e ve Hulusi Akar'a ilişkin açıklaması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; siyasi iktidarın koltuğunu korumak uğruna yapamayacağı hiçbir şey kalmadı ve önüne geleni, canını kim sıkıyorsa tutuklamaktan çekinmiyor. Tutuklama furyasından son olarak nasibini alan da maalesef, yine gazeteci Alican Uludağ oldu.

Alican Uludağ gerçek bir gazeteci, bildiğini yazan, önemli yolsuzlukları ortaya çıkaran ve halkın haber alma hakkına saygı duyan bir gazeteci. Şubat ayında aldılar, tutukladılar. Amaç onu susturmaktı, sindirmekti, geri adım attırmaktı, cezaevine bir şekilde koymaktı. Aradılar, taradılar suç yaratmaya çalıştılar. 22 paylaşımının içerisinde Cumhurbaşkanına hakaret buldular, halkı kin ve düşmanlığa tahrik buldular, halkı yanıltıcı bilgiyi alenen yayma suçu -TCK 217/A- uydurdular ve üç ay cezaevinde tuttular, İstanbul'da tuttular. Ankara'daki gazeteciyi "Ankara'daki Cumhurbaşkanına hakaret ettin." diye İstanbul Terörle Mücadele Şubeye aldılar ve cezaevine koydular doksan gün. SEGBİS'le

duruşmasını yapmaya kalktılar ve sonunda tahliye oldu çünkü suçu yoktu. Dün tekrar gözaltına alındı; yine, halkı kin ve düşmanlığa tahrik, Türkiye Cumhuriyeti'ni alenen aşağılama ve yanıltıcı bilgileri alenen yayma...

Değerli arkadaşlar, Türkiye'de yargının geldiği durumu, içine düştüğü pespayeliği, yargı bağımsızlığı ve tarafsızlığının asla söz konusu olamadığını, yargının siyasetin bir sopası hâline geldiğini bilmeyen var mı, duymayan var mı, söylemeyen kaldı mı? Amaç Alican Uludağ'a ve onun nezdinde tüm özgür gazetecilere gözdağı vermek, susturmak ama başaramayacaklar.

Değerli arkadaşlar, Ahbap Derneği deprem sonrasında 158 milyon dolar para toplamış, milyarlarca liralık para trafiği söz konusu. Bu şirket, İçişleri Bakanlığı Dernekler Şubesinin denetimi altında, hesaplarının da denetleniyor olması gerekir, beş yıl boyunca denetlenmiş olması gerekir. Bugün, ucunun nereye gittiği belli olmayan, kimlerin karıştığının belirsiz olduğu ve kimlerin sonunda gerçekten buradan menfaat elde ettiğinin ortaya çıkması için zaman gereken bir durumda cadı avcılığı yapıyorlar ve kurtulmaya çalışıyorlar. Oysa, zamanın İçişleri Bakanlığı, zamanın Dernekler Şubesiyle ilgili bürokratları burada sorumluluk altındadır. Asıl bakılması gereken, bu paralar harcanırken siz neredeydiniz, nasıl seyrettiniz, görevinizi niye eksik yaptınız veya buradan nasıl paralar veya rantlar kazandınız sorularının sorulmasıdır. Bunlar sorulmuyor, Sayın Emre Kartaloğlu'na, iki dönem TÜRMOB Genel Başkanlığı yapmış ve şu anda bizim parti meclis üyemiz olan arkadaşımıza uzanıyorlar. Efendim, TÜRMOB, 2023 yılında, Ahbap'ın başvurusu üzerine dört aylık bir zaman dilimini incelemiş. İnceleyen kim? TÜRMOB. Süre ne? Dört aylık bir süre. O dört aylık sürede TÜRMOB incelemiş. "Vay, sen TÜRMOB'un Genel Başkanıymışsın, gel bakalım, seni hapse atalım." demenin anlamı şudur: Nerede Cumhuriyet Halk Partili görüyorlarsa cezaevine koyuyorlar. Zamanın İçişleri Bakanları, zamanın Emniyet Genel Müdürleri, zamanın derneklerle ilgili şube müdürleri, daire başkanları, genel müdürleri "Hesaplar tertemizdir." diye raporların altına imza atanlar neredeler? Nerede yargılanıyorlar? Niye tutuklanmıyorlar? CHP'lilere karşı yapılan ikili hukuk uygulamasıdır. Bu asla kabul edemeyeceğimiz ve eninde sonunda milletin vicdanına çarpacak despotluktur, diktatörlük girişimidir.

Değerli arkadaşlar, yargı Cumhuriyet Halk Partiliyi görünce, gazeteciyi görünce, bağımsız görüşlerini ifade edenleri görünce herkesi hapse atmakta çok mahir; belediye başkanlarını gizli tanıklar üzerinden beldesinden, ilinden koparıp, parmaklıklar arkasına atıp aylarca, yıllarca iddianame bekletir ama asla yakalamadığı yandaşları var. Bakın, Kahramanmaraş'ta Ezgi Apartmanı; beyler kolonu kesiyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MURAT EMİR (Ankara) - Depremde Ezgi Apartmanı 35 kişiye mezar oluyor ve bu kişiler, sahipleri, sekiz yüz yetmiş altı yıl hapis cezasına çarptırılıyorlar ama tam yedi yüz gün firariler ve sonunda lüks bir villada yakalanıyorlar; aranmamışlar, sorulmamışlar, takip edilmemişler, hayatlarına devam etmişler. Sadece hayatlarına devam etmemişler, ticaretlerine de devam etmişler, ticareti de devletin organlarıyla yapmışlar. Jandarmayla ticaret yapmışlar, AKP'li belediyelerle ticaret yapmışlar, Sağlık Bakanlığıyla yapmışlar, Adalet Bakanlığına dondurma satmışlar; böyle bir Türkiye! Yandaş olunca, 35 kişinin katili dahi olsanız, yedi yüz yılla yargılansanız bile tutuklanmıyorsunuz ama Cumhuriyet Halk Partili iseniz bir ifade, bir gizli tanığın sözü veya böylesine iftiralarla cezaevine konuyorsunuz; işte Türkiye'nin geldiği durum!

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Değerli arkadaşlar, her gün emeklilerden bahsediyoruz. Bir torba yasa getirecekler, emekli maaşını 20 bin liradan 23.552 liraya çıkaracaklar, yapa yapa bu beyler 3.552 lira zam yapabildiler. Oysa birazdan burada, Akkuyu Nükleer Santrali üzerinden Rusya'ya ne kadar milyarlarca dolarlık peşkeş çekildiğini konuşacağız. Bütçede para var, her şey var ama yapmıyorlar.

Bir de Faruk Çelik var -kendisi burada mı bilmiyorum, tabii, Genel Kurulu fazlaca kullanmıyor- 2008'deki bu 5510 sayılı aslında "sosyal güvenlik reformu" dedikleri ama emeklileri perişan eden yasanın mimarı var. Şimdi, Beyefendi şikâyetçiymiş, prim ödemeye gerek olmuyormuş, prim ödeme ile alınan maaş arasındaki bağ kopmuş, bu nedenle tekrar bir reforma ihtiyaç varmış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MURAT EMİR (Ankara) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, son dakika Sayın Emir.

MURAT EMİR (Ankara) - Ya, bu reformun sahibi sensin güya, bu çöküntünün sahibi sensin. O zaman söylemişiz "Bu uygulamalar emekliyi sefalete sürükler, emekliyi açlığa mahkûm eder, emekliyi taban aylığa mahkûm eder." Taban aylık uygulaması 2019'da başlamış, şimdi, taban aylığı 23.552 lira yaptıklarında emeklilerin yarısı taban aylık alıyor olacaklar. Yani, bu sistemin mimarı, bu çöküntünün bizzat mimar olan Bakan, bugün bundan şikâyetçi. Zaten hiçbir sorumluluk almıyorsunuz.

Sayın Hulusi Akar da burada, 2019'da S-400'leri getiren oydu, şimdi "Bu problemi çözdük." diyen de o. Hangisi sorun? Bu sorunu siz yarattıysanız siz çözüyorsunuz. S-400 sorunsa niye getirdiniz? Eğer sorun değilse niye "Çözdük." diyorsunuz?

Hazır gelmişken Sayın Bakan, açıklarsanız seviniriz.

Teşekkür ederim.

HULUSİ AKAR (Kayseri) - Açıklarım, tabii açıklarım; niye açıklamayayım?

MURAT EMİR (Ankara) - Çok mutlu oluruz Sayın Bakan.

BAŞKAN - Teşekkür ederim Sayın Emir.

Adalet ve Kalkınma Partisi adına Sayın Abdulhamit Gül.

Buyurun Sayın Gül.

45.- Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün, Ankara'da eğitim uçuşu esnasında kaza kırıma uğrayan helikoptere ve Türkiye'nin "terörsüz Türkiye" sürecini çok güçlü bir şekilde gündemine aldığına ilişkin açıklaması

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Çok değerli milletvekilleri, ben de hepinizi saygıyla, sevgiyle selamlıyorum. Aziz milletimize Gazi Meclisten hürmetlerimizi arz ediyorum.

Öncelikle, bugün, TUSAŞ'ımıza ait bir helikopterin Ankara'da eğitim uçuşu esnasında kaza kırımı sonucu, helikopterde bulunan emekli Albay Yasa Özden Bakkal'ın vefat ettiğini teessürle öğrendik. Emekli Albayımıza Allah'tan rahmet diliyorum, ailesine ve tüm çalışma arkadaşlarına da başsağlığı dileklerimizi iletiyorum. Yine, aynı kazada Hava Kuvvetleri personelimiz Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na da Cenab-ı Allah'tan acil şifalar diliyorum. Başımız sağ olsun.

Çok değerli Başkanım, çok değerli milletvekilleri; Türkiye Sayın Cumhurbaşkanımızın dirayetli ve stratejik kararlılığı neticesinde ve Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkanı Sayın Devlet Bahçeli'nin çok önemli çağrılarıyla başlayan "terörsüz Türkiye" sürecini çok güçlü bir şekilde gündemine almış durumdadır. Özellikle bu çağrılarla birlikte, milletimizin ortak kanaatiyle, milletimizin ortak

mutabakatıyla ortaya konan bu yaklaşım Türkiye Yüzyılı açısından çok önemli bir millet projesidir, çok önemli bir siyasal aklı, çok önemli bir devlet aklını, daha da önemlisi, bir milletin ferasetiyle ortaya konan bir vizyonu burada ifade etmektedir. Türkiye elli yıllık bir terör prangasından, kamburundan kurtulmak üzeredir. Türkiye'yi, vatandaşlarımızı hem ekonomik hem psikolojik hem birçok yönüyle etkileyen, annelerin gözyaşıyla ıslandığı tarihî hadiseleri yaşadığımız bu dönemden artık annelerin ağlamayacağı, Türkiye'nin terörden tamamen kurtulacağı, bölgenin terörden tamamen arınacağı bir döneme evrilme aşamasındayız.

Gazi Meclisimizde önemli bir süreç gerçekleşti, kurulan Millî Dayanışma, Kardeşlik ve Demokrasi Komisyonuyla tüm partiler orada görüşlerini ortaya koyarak bir çerçeve, bir politika ve yol rehberi ortaya koydular; elbette karşı çıkanlar, itirazlarını, eleştirilerini yapanlar da oldu. Tüm bu görüşlerin hepsi değerlidir, hepsi ülkemiz adına elbette çok kıymetlidir. Çok önemli bir yol ve mesafe katedilmiştir. Gelinen bu noktada, Türkiye'nin geleceğine yönelik bu çalışmada Cumhur İttifakı olarak her türlü desteği ortaya koyarak biz yolumuza devam ediyoruz. Kardeşliğimizi, birliğimizi, beraberliğimizi daha da güçlendirecek bu projenin ve bu çalışmaların ülkemizi daha da güçlendireceğine inanıyoruz. En önemli konu toplumsal rızayı ortaya koymaktadır, en önemli konu bu toplumsal rıza ve mutabakatı siyasal mutabakatla taçlandırmaktır. Bugün Meclis Başkanımızın da yapmış olduğu liderler ziyaretinde... Az önce İYİ Parti Genel Başkanı ve değerli heyetini, yine, bugün diğer partileri kabul ettiler, şimdi de bizim AK PARTİ olarak değerli heyetimizi kabul etmekteler. Meclis Başkanımızın da ortaya koyduğu, tüm partilerin müşterek bir şekilde bu meseleyi gündemine alması konusundaki çabaları da ayrıca takdire şayandır.

Buradan şunu ifade etmek istiyorum: Ülkemizin ortak meselesi yani acılar ve gözyaşları bir partinin, bir kesimin değil ülkemizin, 86 milyonun acısıdır; sevinci, ülkemizin, 86 milyonun ortak sevincidir. Gelin, acıları değil sevinçleri artıracak bir süreçte hep birlikte taşın altına elimizi koyalım. Sadece bir partinin, Cumhur İttifakı'nın değil toplumun bu ortak meselesinde toplumun tüm kesimlerinin yer aldığı, Gazi Meclisin ortak çalışmasıyla, mutabakatıyla daha güçlü bir neticeye ulaşması elbette mümkündür.

Değerli arkadaşlar, ülkemiz bir prangadan daha kurtulmak üzeredir. Bölgemizdeki gelişmelere bakalım, İran-ABD/İsrail çatışmalarına bakalım; bölgedeki tüm konjonktüre bakıldığında da bölgenin terörden arınması ve güvenli barış limanı olması adına bu projenin gerçekleşmesi, başarıya ulaşması çok hayati derecededir, hayati önemdedir. Türkiye özellikle tüm bu süreçte...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bölgesel konjonktür, yaşanan tüm gelişmeler de terörsüz bir bölgeyi ilzam etmektedir, terörsüz bir bölgeyi zaruri olarak, bir tercih olarak ortaya koymaktadır. Türkiye'nin tutumu... Suriye'de, Irak'ta, İran'da, yeryüzünün neresinde bir Kürt kardeşimiz varsa Türkiye Cumhuriyeti onların yanında olmaya devam etmektedir; onların hem kültürel hakları hem varlıkları hem her türlü statüleriyle ilgili varoluşlarında Türkiye kardeşlerinin yanında güçlü bir şekilde olmaya devam etmektedir. Bunu tekrar hatırlatmak isterim ki Sayın Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan Suriye'de eski rejim zamanında da Kürtlere, Kürt kardeşlerimize bir kimliği dahi verilmeyen anlayışa "Onlar bizim kardeşimizdir, onları tanımanız gerekir." diye her zaman Türkiye'nin tutumunu, Kürt kardeşlerimizin yanında yer alan bir tutumu ortaya koydu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bugün de biz bölgemizde yaşayan tüm Kürt kardeşlerimizin en büyük kardeşi... Yanı başlarına baktıklarında Cumhurbaşkanımız Recep Tayyip Erdoğan'ı, başlarını

kaldırdıklarında Türkiye'yi her zaman yanlarında göreceklerdir, bundan müsterih olsunlar. Biz bir ve beraber olarak bölgemizde Türk'üyle, Kürt'üyle, Arap'ıyla tüm bölgenin ana unsurlarının daha da güçlü bir şekilde bir arada olmasını çok önemsiyoruz.

Türkiye'de herkesin birinci sınıf eşit vatandaş olarak hayatını sürdürdüğü ve bu konuda kimsenin kendisini ikinci sınıf vatandaş hissetmediği demokratik, sosyolojik ve politik tüm adımları nasıl şimdiye kadar attıysak bundan sonra da atma kararlılığındayız. Dışarıdaki tüm bu fırtınalara, tüm meydan okumalara, sınamalara karşı Türkiye'nin çok güçlü bir şekilde olabilmesinin, kalabilmesinin, bu fırtınalara karşı dimdik kalabilmesinin en büyük yolu iç cephesini güçlendirmektir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Son dakika Sayın Gül.

Buyurun.

ABDULHAMİT GÜL (Gaziantep) - Bizim, artık, yaşadığımız bu kadar tecrübeden sonra, Türk'üyle Kürt'üyle, Alevi'siyle Sünni'siyle, hiçbir ayırımcılık yapmadan, kardeşliğimizi bütünleştirmekten, güçlendirmekten başka hiçbir yolumuz yoktur "terörsüz Türkiye" de işte bu projenin adıdır. Elbette, devamında da gerçekleştirilecek demokratik adımları -ki Komisyon raporunda da yer aldı- Türkiye'nin demokrasisini daha da güçlendirecek adımları toplumsal ve siyasal mutabakatla yine atacağız, Türkiye'nin önü daha da güçlü olacak. Terörsüz Türkiye terörsüz bölge demek. Güçlü Türkiye daha güçlü demokrasimizle yoluna emin adımlarla ilerleyecek diyorum.

Cumhurbaşkanımızın bu konudaki kararlılığıyla, Sayın Devlet Bahçeli'nin bu konudaki destekleriyle ve diğer siyasi partilerin, milletimizin desteğiyle Türkiye'nin, ay yıldızlı bayrağın yolu açıktır diyorum.

Genel Kurulu, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Temelli, buyurun.

46.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Evet, bir kardeşlik hukuku var, buna kimse itiraz etmiyor, olmalıdır; binlerce yıldır, bin yılı aşkın bir süredir var. Hani, hep Malazgirt göndermesi var ya, daha öncesinden de var, bu ayrı bir şey. Aslolan bunun hukukudur, bunun hukukunu var etmektir, bir eşitlik anlayışıyla bunun hukukunu hayata geçirmektir. Şimdi, tam da o eşikteyiz; bir arada yaşamak, ortak vatanda demokratik cumhuriyeti var etmek ancak eşit yurttaşların eşit haklarıyla var olabilir. O yüzden, biz herkesin hassasiyetini anlıyoruz ve bu ortak dünyayı ancak birlikte var edebiliriz.

Teşekkür ederim.

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Sayın Çömez, buyurun.

47.- Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in, Gaziantep Milletvekili Abdulhamit Gül'ün yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Türkiye'de, bu güzel ülkede herkesin eşit ve birinci sınıf vatandaş olduğu yıllar cumhuriyetin kurulduğu yıllardır. Yıkılmış bir imparatorluğun külleri üzerinden cumhuriyet kurulurken insanlara bir kul kültüründen bir vatandaş kültürünü ihdas etmiştir ve o günden beri hepimiz dostça, kardeşçe, eşit ve birinci sınıf vatandaş olarak yaşıyoruz, yaşamaya da devam edeceğiz. Buna mâni olmak isteyenler, buna engel olmak isteyenler arkasında emperyallerin olduğu

terör örgütleridir ve onların siyasi uzantılarıdır. Bu ülkede herkesin meselesi var. Bütün bu meselelerin çözümü Parlamentodur, demokrasinin, kurum ve kuralların işlemesidir, hukukun üstünlüğüdür, insan haklarıdır, özgürlüklerdir, devlet kurumlarının şeffaf yönetilmesidir, hesap verebilmesidir, bu ülkenin Türkiye'den yönetilmesidir, bu ülkenin bütün zenginliklerinin bu coğrafyada kalmasıdır, herkesin birbiriyle kucaklaşacağı atmosferin tesis edilmesidir. O sebeple diyoruz ki çözümün adresi Parlamentodur, cumhuriyetin kurucu iradesidir.

BAŞKAN - Teşekkür ederim.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

48.- Muş Milletvekili Sezai Temelli'nin, Balıkesir Milletvekili Turhan Çömez'in yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Burada, Mecliste tabii ki birçok konuyu tartışacağız, birçok konuda ortaklaşacağımıza da inanıyoruz. Kurucu iradeyi ve cumhuriyete giden yolu çok iyi bilmek, özellikle o iradeyle buluşabilmek cumhuriyeti demokratikleştirmek adına büyük önem taşır. O yüzden Amasya'ya bakmak lazım, Sivas'a bakmak lazım, Erzurum'a, Birinci Meclise bakmak gerekir. Bunu da hatırlatmak istedim.

BAŞKAN - Gündeme geçiyoruz.

Başkanlığın Genel Kurula sunuşları vardır.

Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının Komisyonun görev süresinin uzatılmasına dair bir tezkeresi vardır.

Tezkereyi okutuyorum:

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI

A) TEZKERELER

1.- (10/4004, 4005, 4006, 4007, 4008, 4009) esas numaralı Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığının, Komisyonun görev süresinin uzatılmasına ilişkin tezkeresi (3/1409)

21/07/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

29/4/2026 tarihinde çalışmalarına başlayan, Şanlıurfa ve Kahramanmaraş'ta Okullarda Meydana Gelen Olaylar ile Çocukların Dijital Ortamlarda Karşılaştıkları Riskler ve Olumsuz Etkilerin Tüm Yönleriyle Ele Alınarak Araştırılması, Çözüm Önerileri Geliştirilmesi ve Benzer Olayların Önlenmesi İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonunun 21/7/2026 tarihli toplantısında aldığı karar gereğince çalışma süresinin Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 105'inci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca 29/7/2026 tarihinden geçerli olmak üzere bir ay uzatılması hususunda gereğini saygılarımla arz ederim.

Yusuf Beyazıt
Tokat
Komisyon Başkanı

BAŞKAN - İç Tüzük'ün 105'inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Araştırmasını üç ay içinde bitiremeyen komisyona bir aylık kesin süre verilir." hükmü gereğince Komisyona bir aylık ek süre verilmiştir.

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının 14 tezkeresi vardır, ayrı ayrı okutup oylarınıza sunacağım.

2.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Adalet Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1410)

21/07/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Adalet Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

3.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1411)

21/07/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Sanayi, Ticaret, Enerji, Tabii Kaynaklar, Bilgi ve Teknoloji Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

4.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1412)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1413)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

6.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Millî Savunma Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1414)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Millî Savunma Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1415)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Kamu İktisadi Teşebbüsleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

8.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1416)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

9.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Çevre Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1417)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Çevre Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

10.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1418)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Tarım, Orman ve Köyişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

11.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1419)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Güvenlik ve İstihbarat Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

12.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Dışişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1420)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Dışişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

13.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1421)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Avrupa Birliği Uyum Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

14.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1422)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

15.- Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığının, İçişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde de çalışabilmesine dair talebinin uygun görüldüğüne ilişkin tezkeresi (3/1423)

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Genel Kuruluna

İçişleri Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin tatilde ve ara vermede bulunduğu dönemde çalışabilmesine dair bir talebi olmuştur. Başkanlığımızca uygun görülen bu talep İç Tüzük'ün 25'inci maddesi gereğince Genel Kurulun tasviplerine sunulur.

Numan Kurtulmuş
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanı

BAŞKAN - Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın Arpacı...

Buyurun.

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

49.- Denizli Milletvekili Şeref Arpacı'nın, altı ayda faize harcanan paraya ilişkin açıklaması

ŞEREF ARPACI (Denizli) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Türkiye'de kaynak problemi yoktur, kaynakları kullanım problemi vardır diye defalarca söyledik. Bakın, Bakanlığın açıkladığı verilere göre bu sene altı ayda faize harcanan para 1,5 trilyon lira. Yani yirmi dört saatte 8 milyar lira faize para harcanmış. Denizli'de Büyükşehir Belediyesi ve 19 ilçe belediyenin toplam bütçesi yani bir senede vatandaşa hizmet ettiği rakam 27 milyar lira. Yani AKP Hükûmeti 1 milyon 60 bin nüfuslu Denizli'nin bir senelik emeğini, hakkını üç buçuk günde harcamış. Altı senedir tamamlayamadığı şehir hastanesinin parasını otuz altı saatte har vurup harman savurmuştur. Emekliye, çiftçiye, öğrenciye, işçiye, sanayiciye, üreticiye verilmeyen kaynak; faiz lobisine, uluslararası finans kuruluşlarına, "carry trade"cilere ziyadesiyle dağıtılmıştır.

BAŞKAN - Sayın Saki...

50.- İstanbul Milletvekili Özgül Saki'nin, Çiğdem Mater ile Mine Özerden'e ilişkin açıklaması

ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Çiğdem Mater, Mine Özerden; AKP iktidarının akıllara zarar iddialarıyla bir intikam davasına dönüştürdüğü Gezi davası mahkûmları. İki gün önce dört yıldır tutuldukları Bakırköy Kadın

Cezaevinden İzmir Şakran'a sevk edildiler. Avukatlarının haberi olmadan, yakınlarının haberi olmadan bir gecede sevk edildiler. Yapılan bu uygulama suçtur. 80 ilde, en az 3 milyon kişinin, eşitlik, özgürlük, demokrasi talebiyle sokaklarda mücadele ettiği onurlu bir direniştir Gezi direnişi; hepimiz oradaydık. AİHM kararlarına rağmen hâlâ tutuklu bulunan tüm siyasi mahkûmların serbest bırakılmasını talep ediyoruz. Çiğdem Mater, Mine Özerden, defalarca haklarında AİHM kararı olmasına rağmen hâlâ tutuklu bulunuyorlar. Onların derhâl serbest bırakılmasını talep ediyoruz.

BAŞKAN - Sayın Türkoğlu...

51.- Bursa Milletvekili Yüksel Selçuk Türkoğlu'nun, Somali'nin Türk vatandaşlarına vize zorunluluğu getirmesine ilişkin açıklaması

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Takdir edersiniz bir ülkenin itibarı pasaportunun gümrükte gördüğü muameleyle ölçülür. Somali'nin, Türk vatandaşlarına yeşil ve gri pasaportlar da dâhil olmak üzere vize zorunluluğu getirmesi yıllardır bu ülkeye en büyük desteği veren ülkemiz açısından düşündürücü ve kabul edilemez bir durumdur. Diplomatik pasaporta da âdeta lütfederek daha yeni muafiyet getirilmesi tam bir komedidir. Türkiye Somali'nin her zaman en zor günlerinde yanında oldu; hastaneler yaptı, yollar yaptı, eğitim ve güvenlik alanında katkılar sundu. Böylesine yakın ilişkilere rağmen bize gösterilen, ülkemize ve vatandaşlarımıza gösterilen bu muamele kabul edilemez. Hükûmetin bu gelişmeye karşı nasıl bir girişim yapacağını takip ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN - Sayın Dindar...

52.- Van Milletvekili Mahmut Dindar'ın, Adalet Bakanına yaptıkları çağrıya ilişkin açıklaması

MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Toplumsal barışı ve birlikte yaşamı konuştuğumuz bugünlerde bazı kişi ve kurumlar ayrı tutum içinde hareket etmektedir. Adalet Bakanına buradan çağrı yapıyoruz: Bazı cezaevi müdürleri hukuk dışına çıkmakta, haydutvari girişimlerde bulunmaktadır. Elâzığ 2 Nolu Cezaevinde daha önce de saldırıya uğrayan ve tehdit edilen Medeni Kiye'nin yine cezaevi yönetimi tarafından tehdit edildiği ifade edilmektedir. Bu tarz provokasyonlar barış sürecine duyulan güveni zedelemektedir. Cezaevi yönetimlerinin hukuk içinde hareket etmesi, mahkûmların yaşam ve sağlık haklarının korunması Adalet Bakanlığının sorumluluğundadır. Medeni Kiye başta olmak üzere bu süreçte tutsakların yaşam haklarının korunması ve sağlık haklarının gözetilmesi öncelikli bir gündem olmalıdır. Tehdit ve hukuksuzlukta ısrar eden cezaevi yönetimleri hakkında gerekli inceleme ve soruşturma süreçleri ivedilikle başlatılmalıdır.

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

VII.- ÖNERİLER

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ

1.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, hazır giyim ve tekstil sektöründe yaşanan yapısal sorunların, istihdam kayıplarının, ihracat performansındaki daralmanın, artan maliyetlerin ve finansman erişimindeki sıkıntıların incelenmesi, kamu desteklerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve sektörün yeniden rekabetçi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye

Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Mehmet Emin Ekmen
Mersin
Grup Başkanı

Öneri:

Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, hazır giyim ve tekstil sektöründe yaşanan yapısal sorunların, istihdam kayıplarının, ihracat performansındaki daralmanın, artan maliyetlerin ve finansman erişimindeki sıkıntıların incelenmesi, kamu desteklerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve sektörün yeniden rekabetçi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergemizin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerin 22/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere YENİ YOL Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun Sayın Kısacık. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'nin üretim gücünü, ihracatını ve istihdamını, sanayisinin geleceğini doğrudan ilgilendiren tekstil ve hazır giyim sektörü uzun dönemdir derin bir krizin içerisinde. Tekstil ve hazır giyim sektörü herhangi bir sektör değildir; yaklaşık 845 bin kişiye doğrudan, 2 milyona yakın vatandaşımıza dolaylı istihdam sağlayan; 45 milyar doların üzerinde üretim yapan, 26 milyar doların üzerinde ihracat potansiyeline sahip ülkemizin en yüksek katma değer üreten sektörlerinden biridir. Tekstil sektörü kadın istihdamının belkemiğidir, Anadolu'nun birçok ilinde ekonomiyi ayakta tutan sektördür. İthalata en az bağımlı olan sektörlerden biridir. Dolayısıyla burada yaşanan sorun sadece sanayicinin sorunu değildir, bu sorun işçinin, esnafın, ihracatçının ve Türkiye ekonomisinin sorunudur.

Sayın milletvekilleri, sektör bugün tarihinin belki de en ağır krizini yaşamaktadır. 2025'te hazır giyim ticareti yüzde 4,35 büyürken dünyada, Türkiye'de yüzde 5,58 küçülmüştür. 2022 yılında 21,2 milyar dolar olan hazır giyim ihracatı 2025 yılında 16,8 milyar dolara gerilemiştir yani ihracatta yüzde 21'lik kayıp yaşanmıştır, buna karşılık ithalat yüzde 73 artmıştır. Şu üzerimde gördüğünüz takım elbise bir Türk firmasına ait takım elbisedir, beş yıl önce aynısını almıştım, burada etikette "Made in Turkey" yazıyordu, şimdi "Made in Egypt" yazıyor yani şu anda üzerimde giydiğim, Türk firmasından, AVM'den aldığım takım elbise Mısır'da üretilmiş bir takım elbise, düşünün. Ama beş yıl önce giydiğim Türk firmasının yani aynı markanın Türkiye'de üretilmiş bir ürünüydü.

Yaklaşık bu süreçte 377 bin kişi işini kaybetmiş, 10 bine yakın firma kapanmıştır. Sektördeki onlarca yıllık stratejik konumumuz erozyona uğramıştır. Bunun sebebi de uygulanan yanlış ekonomi

politikalarıdır. Son üç yılda enflasyon yüzde 216 artmış, asgari ücret yüzde 351 artmış, politika faizi yüzde 241 yükselmiştir ama döviz kuru aynı oranda artmamıştır.

Sonuç olarak, üreticinin maliyeti dolar bazında yüzde 26 artarken, ihracat satış fiyatları sadece yüzde 10 civarında artmıştır. Aradaki fark önce kârı eritmiş, sonra yatırımı ve istihdamı azaltmıştır. Tekstil ve hazır giyim sektörünün yaşadığı kriz bir talep krizi değildir. Dünyada hazır giyim pazarı büyümeye devam etmektedir. Sorun, Türkiye'nin rekabet gücünü kaybetmesidir. Tekstil ve hazır giyim sektörü dünyada rekabeti kaybetmedi, Hükûmetin yanlış ekonomi politikaları yüzünden rekabet gücünü kaybetti.

Sayın milletvekilleri, bugün tekstil ve hazır giyim üreticilerimiz Vietnam'la, Bangladeş'le, Mısır'la, Fas'la, Tunus'la acımasız bir rekabet içerisinde ama iktidarın yanlış ekonomi ve sanayi politikaları nedeniyle her geçen gün gücünü daha da kaybediyor. Türkiye, bugün Uzak Doğu'dan yaklaşık yüzde 60, Kuzey Afrika'dan yüzde 46 daha pahalı üretim yapıyor. Böyle bir maliyet farkıyla üreticilerimiz nasıl ihracat yapsın, yeni pazarları kazanmadan vazgeçtik, mevcut pazarlarını nasıl korusun? Üstelik sektörün faaliyet kârı finansman giderlerini karşılayamaz hâle gelmiştir. Hazır giyim sektöründe finansman gideri faaliyet kârını aşmıştır. Şirketler artık üretimden değil, borç çevirmekten ibaret hâle gelmiştir.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'nin hâlâ avantajı vardır. Çin'den sonra dünyanın en entegre 2'nci tekstil tedarik zincirine sahibiz; Avrupa'ya yakınız, hızlı teslimat yapabiliyoruz, kaliteli üretim gücüne sahibiz, kilogram başına ihracat değerimiz birçok rakibimizin üzerinde yani sorun üretici de değildir, sorun yanlış ekonomi ve sanayi politikalarındadır. Doğru politikalarla tekstil ve hazır giyim sektörünü yeniden ayağa kaldırabiliriz. Bu çerçevede acilen Türkiye fason üretimden markalaşmaya geçmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Teknik tekstil desteklenmelidir, tasarım desteklenmelidir. KOBİ'lerin yeşil dönüşümü finanse edilmelidir. EXIMBANK kredileri artırılmalı, faiz yükü azaltılmalıdır. Kayıt dışılıkla mücadele edilmelidir. Yeni ihracat pazarları için kapsamlı ticaret diplomasisi yürütülmelidir. Orta Asya, Körfez ve Afrika yeni büyüme alanları olarak değerlendirilmelidir.

Bu kapsamda tekstil sektörünün ve hazır giyim sektörünün yaşadığı sorunların bütün yönleriyle araştırılması ve çözüm yollarının ortaya konulması için YENİ YOL Grubu olarak araştırma önergemizi yüce Meclisimizin takdirlerine sunuyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Edirne Milletvekili Sayın Mehmet Akalın.

Buyurun Sayın Akalın. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA MEHMET AKALIN (Edirne) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; tekstil ve hazır giyim sektörleri o kadar büyüktür ki onların sorunları da o kadar büyüktür ki öyle üç beş dakika içerisinde bu konuyu anlatmak mümkün değildir. O sebeple, bu sektörün sorunlarının tüm yönleriyle araştırılması, değerlendirilmesi, yeniden rekabetçi hâle getirilmesi için Meclis araştırması açılması önergesini kabul ettiğimizi, desteklediğimizi belirterek sözlerime başlamak istiyorum.

Tekstil ve hazır giyim sektörleri Türkiye'nin kalkınmasında, istihdamın ve ihracatın artırılmasında sürekli birinci sektörler olmuştur. Kadın emeğinin yoğunluğu sayesinde ise toplumsal kalkınmaya da önemli katkı sağlamıştır ancak bu sektörler bugün ciddi bir daralma yaşamaktadır. Son bir yılda toplam kayıtlı istihdamı yaklaşık 840 bin kişi seviyesine düşmüştür. Bundan on yıl önce kayıtlı, kayıtsız ve dolaylı istihdamın 2 milyonun üzerinde olduğunu düşünürsek sektördeki kaybı anlamamız

çok daha kolay olacaktır. Tekstil ve hazır giyim ihracatı 2025 yılında yaklaşık 26 milyar dolar olarak gerçekleşmiş, her iki sektörün toplam ihracattaki payı yüzde 10 civarında kalmıştır. Bu rakamın on-on beş yıl önce yüzde 20'lerde olduğunu hatırlarsak sektördeki gerilemeyi çok daha iyi anlamış oluruz. Yüksek üretim maliyetleri, finansmana erişim güçlüğü, ihracattaki döviz baskısı ve küresel rekabet baskısı bu tabloyu ağırlaştırmaktadır.

Buradan başka ciddi bir tehdidi de dile getirmek istiyorum: Bakın, Hindistan'ın Avrupa Birliğiyle imzaladığı Gümrük Birliği Anlaşması yıl sonunda yürürlüğe girecektir. Bu anlaşmanın tekstil ve hazır giyim sektörüne etkileri konusunda icranın yaptığı herhangi bir çalışma maalesef yoktur. Buradan uyarıyorum: Bu, tekstil ve hazır giyim sektörü için çok önemli bir tehdittir.

Şimdi de sektöre destek için neler yapılabilir, birkaç öneri sunmak istiyorum. İlk olarak enflasyonla mücadele kapsamında uygulanan kur politikası tüm sektörlere olduğu gibi tekstil sektörüne de çok zarar vermektedir. Dolayısıyla, döviz dönüşüm desteği yüzde 3'lerden yüzde 5'lere, hatta yüzde 8'lere çıkarılmalıdır. Bunu Komisyonda Erhan Usta Başkanımız defalarca dile getirmiştir. İkincisi, istihdamı korumak için imalat sektörüne verilen 3.500 liralık desteğin artırılması gerekmektedir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET AKALIN (Devamla) - Buna bağlı olarak bu destek farklı sebeplerle işletme bir kişiyi dahi çıkardığında kesilmektedir. Burada da bir oranlama getirmesi zorunludur. Avrupa Yeşil Mutabakatı tekstil sektörünü yeşil ve dijital dönüşümünün öncelikli sektörlerinden biri hâline getirmektedir. Türkiye, Avrupa'daki bu dönüşüme uygun bir ulusal tekstil programını hızla hayata geçirmelidir. KOBİ'lere ve imalat sektörüne dijital dönüşüm hibeleri sağlanmalıdır. Ortak dijital ürün pasaportu altyapısı kurulmalıdır.

Tekstil sektörünün geleceği bugünün krizini yönetmek ve yarının ticaret kurallarını hazırlamakla olur diyor, aziz Meclisi ve yüce Türk milletini saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Van Milletvekili Sayın Mahmut Dindar.

Buyurun Sayın Dindar. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MAHMUT DİNDAR (Van) - Teşekkürler Sayın Başkanım.

Türkiye emek mücadelesinde onurlu bir tarih bırakan DİSK'in kurucusu, Genel Başkanı Kemal Türkler'i anarak konuşmama başlamak istiyorum. Bugün katledilmesinin yıl dönümü. 12 Eylül cuntacıları DİSK'in devrimci mirasını yok etmek, emek mücadelesini durdurmak için DİSK başta olmak üzere sendikalara saldırmıştır. Bu saldırılar, grev yasakları, KHK ihraçları, eylem engellemeleri, hak kısıtlamaları şeklinde hâlâ devam etmektedir. 12 Eylül faşizmi kadar 20 Temmuz OHAL dönemi Türkiye'yi emek cehennemine çevirmiştir. Bugün Türkiye'de sigortalı bir iş bulmak artık çok zor hâle gelmiştir. 86 milyonluk ülkede sigortalı çalışan sayısı sadece 26 milyon kişidir. Bunların yarısından fazlası asgari ücret veya altında maaş almaktadır. Türkiye'de 1,5 milyon öğrenci okurken çalışmak zorunda kalmaktadır. Her yıl 250 bin üniversite öğrencisi ekonomik nedenlerle eğitimi terk edecek duruma gelmiştir. Burslar yetersiz, yurtlar yetersiz, temel ihtiyaçları için gelir yetersizdir. Öğrenciler nasıl okusun? Dün bu Mecliste emekli maaşları 23.552 TL yapıldı. Bu maaşla hangi emekli, hangi yaşlı nasıl yaşasın? Açlık sınırının 35 bin TL'yi geçtiği bir ülkede siz asgari ücreti, emekli maaşını, öğrenci borçlarını bu düzeyde tutamazsınız. Bir yandan bolluk içinde yaşayan azınlık bir grup var, diğer yandan açlık sınırında yaşayan milyonlarca insan var; bu, halka reva mıdır?

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de "İşsizlik Fonu" diye bir fon var. Fon'un esas kaynağı işçinin maaşından kesiliyor, devlet verdiğinin 10 katını alıyor, işveren verdiğinin 10 katını geri alıyor. Fon'un adı "İşsizlik Fonu" ama işsizler bu Fon'dan yararlanamıyor. Bu Fon'dan hazineye milyarlarca lira aktarıldı, kamu kurumlarına milyarlarca lira aktarıldı. Bazı kurumların yemekhane, bilgisayar, sarf malzemeleri bu fonlardan karşılanıyor, hepinizin bildiği 3 harfli marketlerin personellerine bu fonlardan ödeme yapılıyor ama milyonlarca işsiz bu Fon'dan payını alamıyor. "İşsizlere fon verilmeyecekse Fon'un adı neden 'İşsizlik Fonu'dur?" diyoruz? Sermayeye, yandaşa, ranta destek ve teşvik verilecekse bari Fon'un adını değiştirin.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MAHMUT DİNDAR (Devamla) - Değerli milletvekilleri, İşsizlik Fonu'nu yöneten İŞKUR kurumu da kayyum rejiminin mağduru hâline getirilmiş durumdadır. Van İŞKUR İl Müdürü Selma Biçek Hanım resmî olarak hem İŞKUR İl Müdürü hem de Van Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısıdır. Böyle bir garabet nerede vardır? AKP, İl Müdürü yapacak başka bir yandaş bulamıyor. Yoksa İŞKUR kaynaklarını belediyeye, belediyenin kaynaklarını da İŞKUR'a mı aktarıyorlar? Selma Biçek vakit bulursa İŞKUR'a gidiyor, bulamazsa belediyeye gidiyor. Selma Biçek ve kayyum rejimi Van'ı işsizlik ve yoksulluk şampiyonu hâline getirmişlerdir.

Bu zihniyetle ne ekonomi düzelir ne de tekstil başta olmak üzere hiçbir sektörde iyileşme olmaz diyor, saygılar sunuyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER

1.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanına ve Yönetim Kuruluna "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sakarya Esnaf ve Sanatkârlar Odaları Birliği Başkanı ve Yönetim Kurulu bizi izlemekteler; hoş geldiniz. (Alkışlar)

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

1.- YENİ YOL Grubunun, Mersin Milletvekili Mehmet Emin Ekmen ve 19 milletvekili tarafından, hazır giyim ve tekstil sektöründe yaşanan yapısal sorunların, istihdam kayıplarının, ihracat performansındaki daralmanın, artan maliyetlerin ve finansman erişimindeki sıkıntıların incelenmesi, kamu desteklerinin etkinliğinin değerlendirilmesi ve sektörün yeniden rekabetçi ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşmasını sağlayacak politika önerilerinin geliştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Gaziantep Milletvekili Sayın Melih Meriç konuşacak.

Buyurun Sayın Meriç. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA MELİH MERİÇ (Gaziantep) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Partisinin tekstil ve hazır giyim sektörünün sorunlarıyla ilgili vermiş olduğu grup önerisi üzerinde söz almış bulunmaktayım.

Sözüme başlamadan önce, Sayın Mahmut Tanal kıskanacak belki ama bizim Gaziantep milletvekillerimizin hepsi, sağ olsunlar, buradalar ve can kulağıyla dinliyorlar.

Bugün burada sadece tek bir kenti değil, tek bir bölgeyi değil, tüm sektörü konuşmak istiyoruz. Türkiye ekonomisinin taşıyıcı kolonu olan tekstil ve hazır giyim sektörünü bir şekilde masanın önüne koyup bunun sorununu hep birlikte çözmek zorundayız. Gaziantep gibi tekstilin başkenti olan üretim merkezimiz başta olmak üzere memleketin dört bir yanındaki sanayi kentlerimiz bugün aynı ağır krizle boğuşmaktadır. Türk sanayisi, Türk tekstil sanayisi yanlış ekonomik politikalar ve iktidarın maalesef basiretsizliği nedeniyle son kırk yılın en ağır yükünü taşımaktadır. Burada AK PARTİ milletvekilleri olan arkadaşlarımız da var tekstille uğraşan, onlar da meseleyi gerçekten çok iyi biliyor, çözümlerini çok iyi biliyor ama maalesef bu sorunları bir türlü çözemiyoruz. Rakamlar deyim yerindeyse çığlık atmaktadır. Son bir yıl içerisinde sektörde maalesef 110 binden fazla çalışan ayrılmıştır. 2026 yılının ilk çeyreği itibarıyla SGK'li çalışan sayımız 833 bin seviyesine kadar gerilemiştir. İstihdamda yüzde 10'luk bir gerileme vardır ve bunun birçoğu da maalesef kadın çalışanlardır. Peki, bu vahim tablonun sorumlusu kimdir? Yıllardır uygulanan öngörüsüz kur politikaları, kontrol altına alınamayan maalesef yüksek enflasyon. Sanayiciyi yüksek faiz cenderesine bıraktınız, önce yatırım yapmak için teşvik ettiniz ama şimdi maalesef, sanayiciyi kazandığı parayla faizi dahi ödeyemez duruma getirdiniz. Finansa erişmek artık mümkün değil. İktidar her gün çıkıp televizyonda ihracatın arttığından bahsediyor ama inanın, hiçbir sanayici -bunu samimiyetle söylüyorum- kazandığı parayla asla ve asla faizini dahi ödeyemiyor. Verdikleri tekliflerle sadece çarkı döndürmek için, sadece yanındaki işçi arkadaşlarımızı bir şekilde ekmeklerinden etmemek adına o işletmeleri çalıştırmaya devam ediyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

MELİH MERİÇ (Devamla) - Gelin, hep beraber -bu sorunun ne olduğunu biliyoruz, çözümünün de ne olduğunu biliyoruz, sizler de biliyorsunuz- bu sorunu el birliğiyle çözelim. Bugün Ticaret Bakanıyla 10 kere görüştük, meseleyi anlattık, dedik ki: Siz yurt dışındaki, Mısır'daki, Orta Doğu'daki fabrikaları çalıştırıyorsunuz ama Türkiye'deki millî değerlerimizin kapısına kilit vurmasına maalesef engel olmuyorsunuz, daha çok bunu köstekliyorsunuz. Bunların hepsi bizim millî değerlerimiz, gelin, bu sorunu el birliğiyle çözelim.

Çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Faruk Aytek.

Buyurun Sayın Aytek. (AK PARTİ ve MHP sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FARUK AYTEK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; YENİ YOL Grubunun önerisi üzerine AK PARTİ Grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu, yüce heyetinizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Ankara'da eğitim uçuşu sırasında meydana gelen helikopter kazasında şehit olan emekli Pilot Albay Yasa Özden Bakkal'a Allah'tan rahmet, ailesine, yakınlarına ve aziz milletimize sabır ve başsağlığı diliyorum. Yaralanan Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na acil şifalar temenni ediyorum.

Tekstil ve hazır giyim sektörü ülkemizin üretim gücünün, ihracat kabiliyetinin ve sanayi birikiminin en önemli yapı taşlarından biridir. Bugün, Türkiye, 211 ülkeye tekstil ve hazır giyim ihracatı yapan, dünya tekstil ve hazır giyim ihracatında 7'nci sırada yer alan güçlü bir üretim ülkesidir. 2025 yılında 30,9 milyar dolarlık ihracat gerçekleştiren sektörümüz dünya ihracatından yüzde 3,6 pay almıştır.

AK PARTİ olarak Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliğinde Türkiye Yüzyılı hedeflerimizi üretim, yatırım, istihdam ve ihracat ekseninde kararlılıkla hayata geçirmeye devam ediyoruz. Küresel ticarette yaşanan dalgalanmaların ve uluslararası talepte meydana gelen değişimlerin sektörümüze yansımalarını yakından takip ediyor, üreticimizin rekabet

gücünü koruyacak adımları vakit kaybetmeden hayata geçirmeye devam ediyoruz. Bu kapsamda, 2025 yılında mal ihracatına 25,5 milyar lira, hizmet ihracatına ise 7,4 milyar lira destek sağladık, 2026 için yaklaşık 45 milyar liralık ihracat destek bütçesini öngördük. TÜRK EXİMBANK aracılığıyla 2025 yılında 54 milyar dolar finansman desteğini sağladık, 2026 yılı hedefini 59 milyar dolar olarak belirledik. İhracatı Geliştirme AŞ tarafından bugüne kadar 302,2 milyar liralık kredi talebine karşılık 264,5 milyar lira kefalet sağladık. Türk Ticaret Bankamızı yeniden ihracatçımızın hizmetine kazandırdık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FARUK AYTEK (Devamla) - 2025 yılında 76,3 milyar lira finansman desteği sağladık, 2026 yılı için de 100 milyar liralık destek hedefini ortaya koyduk. Reeskont kredilerinin günlük limitini 4,5 milyar liradan 5 milyar liraya yükselttik. Bu tutarın 1,5 milyar lirasını doğrudan tekstil, hazır giyim, deri ve ayakkabı sektörlerimizin kullanımına tahsis ettik. İstihdamını koruyan işletmelerimize verilen geri ödemesiz desteği 2.500 liradan 3.500 liraya çıkardık. Sanayi Sicil Belgesi'ne sahip üreticilerimizin kurumlar vergisini yüzde 25'ten yüzde 12,5'a düşürdük. Döviz dönüşüm desteğini yüzde 3'e yükselterek ihracatçımızın yanında olmaya devam ediyoruz. Yerli üreticimizi haksız rekabete karşı korumak amacıyla ilave gümrük vergisi uygulamalarını kararlılıkla hayata geçirdik.

Cumhurbaşkanımız ve Genel Başkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın ortaya koyduğu Türkiye Yüzyılı vizyonu doğrultusunda üretimin, yatırımın, istihdamın ve ihracatın gücüne güç katmaya, tekstil ve hazır giyim sektörümüzü daha güçlü yarınlara taşımaya kararlılıkla devam edeceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

İYİ Parti Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

2.- İYİ Parti Grubunun, Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, seçmen kütüklerinden seçim bilişim altyapısına, sandık kurullarının oluşumundan itiraz mekanizmalarının etkinliğine, veri güvenliğinin müştekileri görev ve yetkilerine kadar seçim güvenliğini ilgilendiren bütün hukuki, idari ve teknik süreçlerin kapsamlı biçimde incelenmesi, uygulamalarda karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, seçim güvenliğini güçlendirecek yasal, idari ve teknolojik çözüm önerilerinin ortaya konulması ve millet iradesine duyulan güvenin pekiştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Turhan Çömez
Balıkesir
Grup Başkan Vekili

Öneri:

Afyonkarahisar Milletvekili Hakan Şeref Olgun ve 20 milletvekili tarafından, seçmen kütüklerinden seçim bilişim altyapısına, sandık kurullarının oluşumundan itiraz mekanizmalarının etkinliğine, veri güvenliğinin müştekileri görev ve yetkilerine kadar seçim güvenliğini ilgilendiren bütün hukuki, idari ve teknik süreçlerin kapsamlı biçimde incelenmesi, uygulamalarda karşılaşılan sorunların tespit edilmesi, seçim güvenliğini güçlendirecek yasal, idari ve teknolojik çözüm önerilerinin ortaya konulması ve millet iradesine duyulan güvenin pekiştirilmesi amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan araştırma önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 22/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere İYİ Parti Grubu adına Afyonkarahisar Milletvekili Sayın Hakan Şeref Olgun.

Buyurun Sayın Olgun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA HAKAN ŞEREF OLGUN (Afyonkarahisar) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; zamanında da yapılsa, erken veya baskın da olsa siyasi partiler olarak artık seçim sürecinde olduğumuzun bilincindeyiz. Demokratik bir seçim sürecinin en temel şartı millet iradesinin sandığa eksiksiz yansımasıdır, bunun da en önemli güvencesi seçim güvenliğidir. Öncelikle vatandaşlarımızın bu konuda müsterih olmalarını diliyoruz. İYİ Parti olarak seçim güvenliği çalışmalarımızın startını verdik. Hukuk ve Seçim İşleri Başkanlığımız koordinasyonunda 81 ilimizi kapsayan kapsamlı bir çalışma programını hayata geçiriyoruz. İl ve ilçe teşkilatlarımızla bir araya gelerek sandık görevlilerimizin eğitiminden seçim kurullarındaki hukuki süreçlere, seçmen çalışmalarından dijital seçim yönetim sistemlerine kadar geniş kapsamlı atölye çalışmaları yapacağız çünkü biz seçim güvenliğini yalnızca seçim günü alınacak tedbirlerden ibaret görmüyoruz. Seçim güvenliği, bugünden başlayan, sandıkların kurulmasıyla devam eden, oy verme işlemi, oyların sayımı ve dökümü, tutanakların düzenlenmesi, veri giriş süreçleri, itiraz mekanizmaları ve seçim sonuçlarının kesinleşmesine kadar devam eden bütüncül bir hukuk sürecidir. Seçim güvenliği yalnızca siyasi partilerin değil demokratik hukuk devletinin ve millet egemenliğinin de en temel güvencelerinden biridir. Anayasa'mızın 67'nci maddesi vatandaşların seçme, seçilme ve siyasi faaliyette bulunma hakkını güvence altına almıştır. Bu anayasal hakkın gerçek anlamda kullanılabilmesi ise ancak seçimlerin serbest, adil, şeffaf ve dürüst bir ortamda gerçekleştirilmesiyle mümkündür. Aynı şekilde, Anayasa'nın 79'uncu maddesi seçimlerin genel yönetim ve denetimini Yüksek Seçim Kuruluna vermiş, seçimlerin düzen içinde yönetilmesini ve dürüstlüğünü teminat altına almıştır. Dolayısıyla, seçim güvenliği yalnızca idari bir organizasyon değil, doğrudan anayasal bir yükümlülük ve hukuk devleti ilkesinin vazgeçilmez bir unsurudur.

Burada önemli bir hukuki gerçeğin de altını çizmek isterim: Yeni kurulan veya kurulacak siyasi partiler ile 2023 seçimlerinde ilgili ilçede ilk 5 sırada yer almayan siyasi partiler seçime girmeleri hâlinde sandık kurullarına üye veremeyecek, yalnızca müşahit görevlendirecektir. Bu nedenle, sandık kurulu üyesi verme hakkına sahip siyasi partilerin sorumluluğu çok daha büyüktür. Sandık kurulu üyelerinin görevlerini mevzuata uygun şekilde yerine getirmeleri seçim sonuçlarının güvenilirliği açısından hayati önem taşımaktadır. Aynı şekilde, müşahitlerin de seçim mevzuatından kaynaklanan haklarını etkin biçimde kullanmaları sandık çevresindeki hukuka aykırılıkların zamanında tespit edilmesi ve gerekli itiraz mekanizmalarının işletilmesi bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu nedenle, seçim güvenliği yalnızca birkaç partinin omuzlarına bırakılacak bir mesele değildir. Seçim güvenliği demokrasiye inanan herkesin ortak sorumluluğudur. Sandığa atılan her oyun sahibi aziz milletimizdir. Bu nedenle, korunması gereken yalnızca siyasi partilerin oyları değil, milletimizin egemenlik hakkıdır.

Bu anlayışla, önümüzdeki günlerde bütün siyasi partilere buradan çağrıda bulunuyoruz: Partilerüstü bir anlayışla çalışacak ortak bir seçim güvenliği platformu oluşturma arzumuzu paylaşıyoruz. Bu platform seçim güvenliği konusunda bilgi ve tecrübe paylaşımını sağlayacak, seçim günü ortaya çıkabilecek hukuki sorunlarda koordinasyonu güçlendirecek, sahada görev yapan sandık kurulu üyeleri ve müşahitlere verilecek hukukçu desteği konusunda iş birliğini geliştirecek, seçim mevzuatındaki uygulama farklılıklarının giderilmesine katkı sunacak ve millet iradesinin sandığa eksiksiz yansıması için ortak bir dayanışma zemini oluşturacaktır. Amacımız siyasi rekabeti ortadan kaldırmak değil, demokratik rekabetin hukukun güvencesi altında gerçekleşmesini sağlamaktır.

Sandıkta siyasi rekabet elbette olacaktır ancak sandığın güvenliği konusunda rekabet değil, hukuk konuşmalıdır; ayrışma değil, dayanışma öne çıkmalıdır çünkü seçimlerin meşruiyeti yalnızca sandığın kurulmasıyla değil, seçim sürecinin her aşamasında hukuka uygun davranılmasıyla sağlanır. Hukukun üstünlüğüne olan güvenin korunması seçim sonuçlarına duyulan toplumsal güveni de güçlendirecektir. Güçlü demokrasilerin ortak özelliği yalnızca seçim yapmaları değil, seçimlere herkesin güven duymasını sağlayabilmeleridir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

HAKAN ŞEREF OLGUN (Devamla) - Bu vesileyle, seçimlerin şeffaf, adil, güvenli ve hukuka uygun şekilde yürütülmesi, millet iradesinin hiçbir şaibeye mahal bırakılmaksızın sandığa tam ve doğru şekilde yansımasının sağlanması amacıyla, yapılması gereken iş ve işlemlerin tespiti ve alınacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla verdiğimiz araştırma önergemize desteklerinizi bekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, YENİ YOL ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. Görüşmekte olduğumuz Meclis araştırma önergesini desteklediğimizi ifade etmek üzere söz almış bulunuyorum.

Her ne kadar biraz önceki hatibin ifade ettiği gibi seçim takvimini çok yakın görmesek de seçim takvimi oluşmadan bu konuları burada konuşmanın son derece kıymetli olduğunu ifade etmek isterim çünkü demokrasinin gerçek gücü sadece sandığın kurulmasında değil, sandığa atılan her oyun eksiksiz korunmasında ve millet iradesinin, hiçbir gölge düşmeden sonuçlara yansımasındadır. Sandığa düşen her oy milletin emanetidir, o emaneti korumak devletin ve Meclisin görevidir, cumhuriyetin de meselesidir değerli milletvekilleri. Evet, seçimlere duyulan güven zedelenirse yalnızca seçim sonuçları değil, demokratik sistemin meşruiyeti de tartışılır hâle gelir. Bu nedenle, seçim güvenliği herhangi bir siyasi partinin değil, 86 milyonun ortak meselesidir. Bu tartıştığımız konu geçmiş seçimlerin polemiğini yapmak da değildir; asıl mesele, gelecekte yapılacak her seçimin daha güçlü hukuki güvencelerle gerçekleştirilmesini sağlamaktır. Seçmen kütüklerinin doğruluğundan sandık kurullarının işleyişine, bilişim altyapısının güvenliğinden veri aktarım süreçlerine, itiraz mekanizmalarının etkinliğinden müşahitlerin görevlerini rahatça yerine getirebilmesine kadar her aşama objektif biçimde değerlendirilmelidir.

Teknolojinin gelişmesi yeni imkânlar sunduğu kadar yeni riskleri de beraberinde getirmektedir. Şeffaf, denetlenebilir ve güvenilebilir bir seçim sistemi kurmak sadece bugünün değil yarının demokrasisini de güvence altına almak demektir. Bu nedenle, Meclisimizin görevi siyasi tartışmaların ötesine geçerek seçim sistemimizin güçlü ve zayıf yönlerini ortak akılla değerlendirmektir; milletimizin

beklentisi de budur. Araştırma komisyonları peşin hüküm vermek için değil sorunları tespit edip çözüm üretmek için vardır. Güven duyulmayan seçim meşruiyeti tartışmalı bir yönetim üretir, güven veren seçim ise toplumsal barışı güçlendirir. Güçlü demokrasiler güçlü seçim güvenliği üzerine inşa edilir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Millet iradesinin en büyük düşmanı hile kadar şüphedir, demokrasiyi ayakta tutan ise güvendir. Millet iradesine duyulan güveni güçlendirecek, seçim süreçlerini daha şeffaf, daha sağlam ve daha güvenilir hâle getirecek olan bu araştırma önergesinin desteklenmesini Genel Kuruldan temenni ediyorum.

Şu ana kadar birkaç olumsuz vaka haricinde çok partili sisteme geçtiğimiz günden bu yana seçim sistemimize duyulan güven hem içeride hem de dışarıda oldukça güven verici boyuttadır, bir iki istisnasını sizler gayet iyi biliyorsunuz; İstanbul yerel seçimleri ve elbette ki referandumdaki mühürsüz oy pusulası. Bu iki örnek dışında seçim güvenliği açısından yaşadığımız çok büyük bir olumsuzluk olmadığını, bu araştırma önergesine destek verdiğimizi ifade ediyorum.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şırnak Milletvekili Sayın Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Ekranları başında bizleri izleyen tüm Türkiye halklarını ve cezaevlerinde tutulan tüm siyasi yoldaşlarımı saygı ve sevgiyle selamlıyorum.

"Seçim güvenliği" denilince öncelikle Süleyman amcanın usulsüz seçmenlere yönelik sorduğu "Konuş, sen nerelisin?" sorusu aklımıza geliyor. Tabii, tartışmasız bir biçimde temsilî demokrasilerde halk iradesinin ve halk tercihlerinin yönetim kademelerine yansımasının en kritik aşaması kuşkusuz seçimlerdir. Ne var ki Türkiye seçim güvenliği konusunda muhalefet partilerinin, bizlerin ve duyarlı yurttaşlarımızın tüm çabasında ve etkin mücadelesine rağmen sınıfta kalmıştır. Seçimler adil, sağlıklı ve şüpheye yer kalmayacak bir biçimde gerçekleşmiyor. Türkiye'nin siyasi tarihi bu tespitimizi doğrulayan sayısız örneklerle dolu. Çok geriye gitmeye de gerek yok. Mühürsüz oy pusulalarının geçerli sayılması ve bu hukuksuzluğun YSK eliyle meşrulaştırılması hafızalarımızdaki en vahim örneklerden biridir. Bir diğer çarpıcı örneği ise 2024 yerel seçimlerinde yaşadık. On binlerce polis, asker ve kamu görevlisi iktidarın kazanamadığı belediyeleri gasbetmenin bir aracı hâline getirildi maalesef. YSK ve seçim kurulları, iktidardan gelen talimatları âdeta bir emir kabul etti ve yapılan hiçbir itirazımızı dikkate almadı.

Bugün, Şırnak Belediyesi taşımalı seçmenle, hayalî seçmenle, o kentte yaşamayan ve bir daha Şırnak'a hiç gitmeyecek olan kişilerin sadece seçim günü sandığa taşınmasıyla gasbedilmiştir. O dönem Şırnak merkeze 8 binden fazla yeni seçmen taşındı ve kaydedildi. Süleyman amcanın "Konuş, sen nerelisin?" diye sorduğu seçmenlerin taşındığı Şırnak merkezdeki Tümgeneral Ömer Keçecigil İlkokulu ve Ortaokuluna kaydedilen 5.945'e yakın seçmenin tamamı dışarıdan getirilmişti. Seçim günü ben de oradaydım; gelen kişiler, maalesef, utanarak, başlarını eğerek yüzümüze hiçbir şekilde bakmıyorlardı.

Yine, Uludere ve Beytüşşebap Belediyeleri aynı yöntemle ele geçirilmiştir. 2023 Mayıs seçimlerinde yurt dışı seçmeni olan 3.055 kişi 2024'te Uludere seçmeni yapıldı. Rakamlar ortada, 2024 yerel seçimlerinde yani bu ülkenin en son seçiminde 32 ayrı merkezde tam 54 bin usulsüz seçmen kaydına itiraz ettik.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Ancak seçim kurulları, binlerce kolluk gücünün usulsüz kaydına göz yumarak itirazlarımızı reddetti. Kars'ta aynı usulsüzlük maalesef yaşandı, Siirt'te de aynı şekilde. Iğdır'da altı ay önce bulunmayan bir adrese, bakın, bulunmayan bir adrese 1.450 kişi, İl Emniyet Müdürlüğüne 743 polis seçmen olarak kaydedildi. Yine Diyarbakır'da, Bitlis'te, Hakkâri Çukurca'da, Ağrı'da ve daha adını sayamayacağım birçok merkezde aynı usulsüzlük, aynı hile, aynı düzenbazlık devreye sokuldu. Seçim günü güvenliğinden bahsediyoruz, demokrasiden bahsediyoruz; bu iktidarın döneminde böyle bir şeyden elbette ki bahsetmek tabii ki mümkün değil.

Evet, araştırma komisyonu kuralım; sıraladığım bu hilelerin önüne geçelim, iktidara rağmen, iktidara karşı seçimleri güvenli hâle getirelim diyerek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Aliye Coşar.

Buyurun Sayın Coşar. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ALİYE COŞAR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; seçim güvenliği için seçimler adil, şeffaf, hiçbir şüpheye yer vermeyecek şekilde yapılmalıdır. Demokrasinin temeli, millet iradesinin tecelli edeceği seçimlerin güvenliğinin sağlanmasıdır. Seçimler Anayasa'da güvence altına alınmıştır.

Türkiye'de son yirmi yılda birçok sandık kuruldu, seçim yapıldı ama ne yazık ki her seçim eşit, adil ve güvenli koşullarda yapılmadı. AKP'nin seçim kampanyalarına kamu kaynakları tahsis edildi, devletin televizyonu TRT iktidarın propaganda aracına dönüştürüldü. Muhalefete yer verilmedi, vergilerimizle sesimiz ve görüntümüz engellendi, seçim çalışmalarımız ve halka yönelik projelerimize yer vermek yerine iktidarın iftiralarına yer verildi. 2014'te oylar sayılırken şaibeli şekilde elektrikler kesildi, "Trafoya kedi girdi." dediler, 2017 referandumunda oylama devam ederken kanun hiçe sayıldı, mühürsüz oylar Yüksek Seçim Kurulu kararıyla geçerli hâle getirildi. 2019 yılında İstanbul halkının iradesiyle seçilen Ekrem İmamoğlu'nun kazandığı seçimi somut gerekçe olmadan iptal ettirdiniz. Islak imzalı tutanaklara sahip çıkarak resmî itirazlarımızla İstanbul seçimlerinde yapmaya çalıştıkları kumpası bozduk. O günlerde seçim tekrarı kararını aldıran parti yetkilileriniz "Hiçbir şey olmasa bile kesinlikle bir şey oldu." diye bu hukuksuzluğu savundu, milletin iradesi ikinci kez sandıkta yaşanan hukuksuzluğa 806 bin oy farkla yanıt verdi.

Millet iradesinin temeli sandıktır. Geçtiğimiz dönemde yaşadığımız mühürsüz oy pusulaları, tekrarlanan seçimler, öldüğü hâlde kayıtlardan düşürülmemiş seçmenler, taşıma seçmenler, Şanlıurfa Eyyübiye'de yaşanan toplu oy kullanma ve seçim güvenliği için orada olan milletvekillerimize saldırılar, sandık görevlilerine fiziki müdahale ve tehditler gibi olumsuz olaylar yurttaşın sandığa olan güvenini sarsmış ve kaygı yaratmıştır. Seçim sonuçları bile yandaş kanallar tarafından manipüle edilmiştir. Sandıkta kaybeden, demokrasiyi içselleştirmeyen siyasi iktidar seçilmiş belediye başkanlarımızı yargıyı araçsallaştırarak siyasi davalarla tutukluyor, kimilerinin yerine kayyumlar atıyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİYE COŞAR (Devamla) - Seçim kurulu tarafından kesinleşmiş partimizin 38'inci Olağan Kurultayı'nın yetkisiz mahkeme tarafından iptal edilmesi seçim güvenliğinin olmadığının açık göstergesidir. İktidar, yargı eliyle seçimleri yok sayıyor ve iradeyi gasbediyor. AKP'nin demokrasi anlayışı kazanırsa millî irade, kaybederse seçim iptali, soruşturma ve kayyumdur. Kuvvetler ayrılığının ve yargı bağımsızlığının olmadığı ve seçim hukukunun uygulanmadığı, sandıktan çıkan iradeye saygı duyulmayan bu düzende iktidarın seçim güvenliğinden bahsetmesi gerçekçi değildir. Demokrasilerde partiler eşit ve adil koşullarda rekabet etmeli, kamu kaynakları kullanılmamalı, sandıktan çıkan sonuca koşulsuz saygı gösterilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİYE COŞAR (Devamla) - Seçim güvenliği milletin iradesidir çünkü seçim güvenliği iktidarın ve muhalefetin değil 86 milyon yurttaşımızın ortak meselesidir.

Seçim güvenliği için verilen önergeyi destekliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP, İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Tokat Milletvekili Sayın Mustafa Arslan.

Buyurun. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA MUSTAFA ARSLAN (Tokat) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti tarafından verilen araştırma önergesi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz aldım. Gazi Meclisimizi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Ankara'nın Sincan ilçesinde eğitim uçuşu esnasında hayatını kaybeden emekli Pilot Albay Yasa Özden Bakkal'a Allah'tan rahmet, kederli ailesine ve yakınlarına başsağlığı diliyorum. Hava Kuvvetleri personelimiz Binbaşı Bilgehan Kurtoğlu'na da acil şifalar diliyorum.

Değerli milletvekilleri, Türkiye Cumhuriyeti köklü demokrasi geleneğine, yüksek katılım oranlarıyla dünyaya örnek teşkil eden bir seçim tecrübesine sahiptir. Ülkemizde seçimler Anayasa'mızın 79'uncu maddesi gereğince bağımsız ve tarafsız yargı organlarının denetimi ve gözetimi altında Yüksek Seçim Kurulu tarafından büyük bir şeffaflıkla yürütülmektedir. Seçim güvenliği ve sandık sonuçlarının meşruiyeti sadece iktidarların değil ülkemizdeki tüm siyasi partilerin ortak sorumluluğu altındadır. Nitekim, mevcut seçim mevzuatımız incelendiğinde açıkça görülecektir ki sandık kurulları, ilçe seçim kurulları yalnızca kamu görevlilerinden değil o çevrede en çok oy alan siyasi partilerin temsilcilerinin katılımıyla teşekkül etmekte olup tüm üyeler eşit oy hakkına sahiptir. Oy sayım ve döküm işlemleri kamuoyuna açık yapılmakta, hazırlanan ıslak imzalı tutanakların birer örneği sandık başında tüm parti temsilcilerine elden teslim edilmektedir. Yüksek Seçim Kurulunun Seçim Bilişim Sistemi'nin (SEÇSİS) altyapısı sayesinde sandık tutanakları ve sayım döküm cetveli eş zamanlı olarak seçime katılan tüm siyasi partilerin erişimine açılmaktadır. Hâl böyleyken her seçim döneminde ve sonrasında sandık güvenliğini, veri altyapısını ve yargı denetimini tartışmaya açmak milletimizin sandığa ve tecelli eden millî iradeye olan güvenini zedelemekten başka bir amaca hizmet etmez.

Sayın milletvekilleri, seçim hukuku ve itiraz mekanizmaları hak arama hürriyetini kısıtlamayacak, aynı zamanda millî iradenin tecellisini sürüncemede bırakmayacak şekilde hassasiyetle dengelenmiştir. İtirazlar somut deliller ışığında titizlikle incelemekte ve karara bağlanmaktadır. Mevcut yasal altyapımız, teknolojik imkânlarımız ve siyasi partilerin sandık başındaki doğrudan denetim yetkisi dikkate alındığında seçim güvenliği hususunda herhangi bir hukuki veya idari boşluk bulunmamaktadır. Türkiye'nin seçim sistemi rüştünü ispat etmiştir; bizim seçim sistemimiz tartışmasız olarak dünyanın en güvenli, en şeffaf, en adil seçim sistemidir.

Bu duygu ve düşüncelerle önergenin aleyhinde olduğumuzu ifade ederek Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Vallahi seni alkışlıyorum! Keşke öyle olsa, kurban olayım sana, vallahi alkışlıyorum eğer öyleyse, inanarak söylediysen.

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Birleşime on dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 17.01

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 17.35

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113'üncü Birleşiminin İkinci Oturumunu açıyorum.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

3.- DEM PARTİ Grubunun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve arkadaşları tarafından, turizm sektöründe çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Sezai Temelli

Muş

Grup Başkan Vekili

Öneri:

22 Temmuz 2026 tarihinde Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve arkadaşları tarafından (19061 grup numaralı) turizm sektöründe çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla Türkiye Büyük Millet Meclisine verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 22/7/2026 Çarşamba günkü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Özgül Saki.

Buyurun Sayın Saki. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA ÖZGÜL SAKİ (İstanbul) - Teşekkürler.

Önergemizde turizm emekçilerinin sorunlarını konuşacağız ve bu konuda mutlaka bir araştırma önergesi olması gerektiğinin, bunun bu Meclisin sorumluluğu olduğunun altını da tekrar tekrar çiziyoruz.

Peki, neden? Bakın, Türkiye'de turizm sektörü iktidar ve sermaye tarafından sürekli "Şu kadar döviz girdisi oldu, büyüme oranları çok fazla." denilerek bu kapsamda değerlendiriliyor, emekçilerin esamesi bile okunmuyor bu değerlendirmelerde. 15 Temmuz 2026'da yayımlanmış Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü verilerine göre Türkiye 60,6 milyon uluslararası ziyaretçi ve 56,3 milyar doları aşan turizm geliriyle dünyanın en çok ziyaret edilen 4'üncü ülkesi. TÜİK verileri de "2025 yılında 65 milyar 230 milyon dolar turizm geliri elde ettik." diye açıklıyor övünerek. Peki, bu övünülen veriler, bu yüksek veriler ne pahasına elde ediliyor, biraz o manzaraya bakalım.

Sektör, en fazla kayıt dışı çalışmanın olduğu sektör ve burada en az 3 milyon çalışan olduğu biliniyor ve turizm emekçileri haftada kırk sekiz saat çalışması gerekirken yetmiş iki saat çalışıyor; üstelik de bu çalıştıklarını, fazla mesaileri de tabii ki alamıyorlar, çok büyük bir çoğunluğu asgari ücret ve altında çalışan emekliler. Bakın, düşük ücret, güvencesiz çalışma meselesi turizm emekçileri için artık yaşamsal bir mesele olmuş vaziyette. Kadın işçiler, göçmen işçiler ise hem ayrımcılık hem cinsel şiddet nedeniyle de sektörde çok ağır koşullarda yaşam mücadelesi veriyorlar.

Bakın, hatırlarsanız, geçen yıl 9 Temmuzda Genel Kurula turizm emekçileriyle ilgili bir kanun teklifi verdi iktidar ve izin haklarını, dinlenme haklarını gasbetti; 14 Temmuzda Resmî Gazete'de bu yayımlandı. Ve diyor ki DEV TURİZM-İŞ Sendikası raporları: "Ömrü boyunca işsizlik sigortası primi ödese bile turizm emekçileri işsizlik sigortasından faydalanamıyor çünkü son üç yılda devamlı 600 gün prim ödeme şartı var, yedi ay kesintisiz çalışma şartı var. Bu şartların karşılanması ise bu sektörde neredeyse imkânsız." Bunu herkes biliyor, Turizm Bakanı da biliyor ama bu konuda herhangi bir adım atıyor mu? Hayır, atmaz. Neden atmaz, bakalım: Kültür ve Turizm Bakanı Mehmet Nuri Ersoy patron çünkü, Etstur'un, Maxx Royal'in, Voyage'nin kurucusu ve sahibi yani o patronların çıkarına göre bir sektör düzenlemesi yaptığı için ne iş sağlığı ne iş güvenliği ne işçi katliamları onun gündeminde değil; varsa yoksa kendi şirketlerine teşvik primlerini almak.

Bakın, İSİG verileri ne diyor: Sektör bazında 2025 için yiyecek ve içecek hizmetinde 39, konaklama sektöründe 34 işçi hayatını kaybetti. Bu rakamlar çok çarpıcı çünkü bu sektörler "düşük riskli grup" diye tanımlanıyor. Düşük riskli olan yerde ölümlerin sayısına bir bakın. Yine, 2026 verilerine -2026 bitmedi- göre şubatta 4, martta 4, nisanda 8, mayısta 10 olmak üzere 26 turizm işçisi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti. Bu arada patronlar kârlarına kâr katmaya devam ediyor. Bu güvencesiz çalışma koşullarında elektrik çarpmaları, düşmeler, zehirlenmeler, kesikler, barınma ihtiyacı...

Bakın, DEV TURİZM'in raporu diyor ki: "Beş yıldızlı otellerde çalışan turizm emekçilerinin kaldığı yerlere bakın, onlara verilen yemeklere bakın. Kapının bir tarafında lüks, şatafat, diğer tarafında rutubetli korkunç yerlerde üst üste kalan turizm emekçileri, çocuklar." Bakın, bu barınma meselesi o kadar korkunç boyutlarda ki, en son, Süleyman Tuna Ergüler ve Eymen Enes Aygece'yi hatırlarsınız, çocuklar, MESEM kanalıyla patronlara peşkeş çekilen öğrencilerden 2'si, personel lojmanında, lojman dediğimize bakmayın, korkunç koşullarda kaldıkları konteyner gibi yerlerde hayatlarını kaybettiler.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖZGÜL SAKİ (Devamla) - Bu sektörde, hizmet sektöründe en fazla kadınların çalıştığını biliyoruz ve en düşük ücretlerle, güvencesiz çalıştığını biliyoruz. Göçmen kadınlar çalışma izni sorunları nedeniyle -patronların iki dudağı arasında- her türlü ayrımcılığa, tacize uğruyorlar ama Bakan dâhil olmak üzere iktidarın tümü bunlara tamamen gözünü kapamış vaziyette ve asla tek bir tedbir almıyor.

Şimdi, biz diyoruz ki tüm bu yaşananları göz önünde bulundurarak turizm başta olmak üzere tüm sektörlerde çalışma koşullarının iyileştirilmesi, güvencesiz ve insan yaşamına aykırı bulunan ortamların ortadan kaldırılması, taciz, mobbing, ayrımcılığın önlenmesi için bir araştırma komisyonu kuralım. Artık çocuklar MESEM'de ölmesin, artık işçiler her gün iş cinayetlerinde hayatını kaybetmesin. Onurluca bir çalışma yaşamının sağlanması için bu araştırma önergesine "kabul" oyu vermenizi istiyoruz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - YENİ YOL Partisi Grubu adına Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ülkemizin pek çok sorunundan biri de turizm alanında yaşananlar. Elbette ülkemiz önemli bir turizm ülkesi, yılda milyarlarca dolar turizm geliri var, milyonlarca turist ağırlıyor. Yakından bakınca bir taraftan kamu bütçesiyle devasa, milyarlık tanıtım filmlerinin, reklamlarının oynadığı bir alan ama diğer taraftan da baktığımızda, turizm beş yıldızlı otellerden ibaret bir alan değildir, turizm sadece patronların gözüyle ele alınacak bir alan değildir.

Ülkemizin tarih, turizm, gastronomi, inanç, yayla, sağlık, pek çok açıdan turizm imkânları vardır ama turizm sadece beş yıldızlı otel ve plajlardan ibaret görülüyor. Böyle olduğu için de arka plandaki devasa sorunlar görmezden geliniyor.

Bugün turizm alanında çalışanlar büyük bir perişanlık içerisinde; bir taraftan devasa para kazanan sektördeler ama en düşük ücrete sahiptirler çünkü mevsimlik çalışırlar, çünkü kaçak işçilerin, yabancıların olduğu bir alandadırlar, çünkü uzun mesai saatleri vardır, çünkü kıdem tazminatı hakları yoktur, çünkü İşsizlik Fonu'ndan yararlanamazlar ve barınma hakkından mahrumdurlar. Turizm olan bölgeler yüksek gelir grubuna hitap ettiğinden, ucuz ev bulamadıklarından sosyal hayattan mahrum, tek başına yaşamlarını sürdürmek zorundadırlar.

Bununla beraber, turizm bölgesindeki ikinci önemli sorun esnaf açısındandır. Bu beş yıldızlı otel patronları "her şey dâhil" kampanyası çerçevesinde bütün ihtiyaçları kendileri giderdiğinden yerel esnaf bütçeden, turizmden ne yazık ki pay alamamaktadır.

Aynı şekilde bir başka mağduriyet yerli turist açısındandır. Ülkemizin bu kadar güzelliğine rağmen yerli insanımız daha ucuz diye başka ülkelere turizm için gitmek zorundadır ve hepsinden de önemlisi, bu alanda önemli bir denetim boşluğu vardır. Hemen her fırsatta televizyonlara da yansıyan yabancı turistlere karşı aldatma, fırsatçılık ve gayrimeşru işler ülkemizin imajı açısından da son derece sorunludur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Devasa bütçelerin döndüğü bir alanda sadece patronların gözüyle, sadece otel sahiplerinin penceresinden bakıldığı takdirde bu sorunların hiçbirini anlamak mümkün değil. Bu açıdan, evet, bu turizm alanında yaşanan sorunlara ilişkin gerek çalışanlar gerek yerel esnaf gerekse iç turizmdeki tüketici vatandaşlarımız açısından son derece önemli olan bu alanda bir araştırma yapılması elzemdir. AK PARTİ'li arkadaşları buradaki patronları bırakarak emekçilerin sorunlarına kulak vermek üzere hiç olmazsa bir defa hakkın yanında bulunmaya davet ediyorum. Hep birlikte bu önergeye "evet" diyelim, buradaki insanların sorunlarına çözüm bulalım. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Sayın Gizem Özcan...

V.- AÇIKLAMALAR (Devam)

53.- Muğla Milletvekili Gizem Özcan'ın, Türkiye turizminin 2026 sezonuna ilişkin açıklaması

GİZEM ÖZCAN (Muğla) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Türkiye turizmi 2026 sezonunda ciddi sorunlar yaşıyor. Savaşlar ve enerji krizi rezervasyonları düşürüyor, iptalleri artırıyor. Gıda, enerji ve finansman maliyetleri işletmelerin fiyatlarını yükseltiyor. Orta gelirli turist açısından Türkiye'nin fiyat avantajı zayıflıyor. Üstelik, biz turisti on gün ağırlayıp 64 milyar dolar kazanırken -örnek olsun- İspanya beş günde 152 milyar dolar kazanıyor. Demek ki sorun turistin kaç gün kaldığı değil turizmin ülkeye ve halka ne kadar değer bıraktığıdır. Geliri artıracak

adımlar atılmasına ihtiyaç vardır. Buradan soruyoruz: Bakanlık neden turizmciyi, küçük esnafı, turizm emekçilerini koruyacak sosyal destek programı hazırlamamıştır?

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve arkadaşları tarafından, turizm sektöründe çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Aydın Milletvekili Sayın Ömer Karakaş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; bugün, Türkiye'nin turizm başkentlerinden biri olan Aydın ilimizin sesini duyurmak istiyorum. Kültür ve Turizm Bakanı çıkmış, açıklama yapıyor, diyor ki: "2025 yılını turizmde rekorla kapattık yani 65,2 milyar dolar gelir elde ettik." Yetmiyor, diyor ki yine: "2026 yılı hedefimiz 68 milyar dolar." Ancak aynı dönemde sektör verileri, otel doluluk oranları Türkiye genelinde yüzde 41 yani geçen yıl, bu sene ise yine resmî verilere baktığımızda 35 civarı gözüküyor ama bu da çok reel veri değil.

Bakınız, geçen hafta Aydın Didim'de turizmcilerimizle bir araya geldim. Orada turizmcilerimizin söylediği şey şu, dediler ki: "Bizim şu anda otellerimizdeki doluluk oranı yüzde 30-35 düzeyinde." Bakınız, yazın ortası arkadaşlar ve yine başka bir turizmci arkadaşımız dedi ki: "Son kırk bir yılın en kötü turizm sezonunu geçiriyoruz." Ve şu anda, arkadaşlar, Türkiye genelinde 1.500'ün üzerinde satılık otel var. Eskiden insanlar otel yapmak isterlerdi, insanlar otel işletmek isterlerdi ama öyle bir yönetim sergiliyorsunuz ki Türkiye'de, bakın -rakam abartılı değil resmî veri- şu anda 1.500'ün üzerinde satılık otel var.

Diğer taraftan, Kuşadası çarşısına gidiyorsunuz, temmuzda her yer bomboş. Neden? Turizm işletmecileri sezonun ortasında bile yüzde 30-35'lik doluluk oranıyla ayakta kalmaya çalışıyor. Yine, esnafın başka bir cümlesi "Eskiden sezon mayısta başlardı ama şimdi temmuz geldi, hâlâ sezon başlamadı, başlayacak gibi de gözükmüyor." diyorlar. Diğer taraftan, bunun ana sebeplerinden bir tanesi Türkiye'de maalesef her şey çok pahalı, insanların alım gücü yok.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

Şimdi, bakınız arkadaşlar, turizm nasıl iyi olsun? Ankara'da bir restoranda yediğiniz yemeği aynı fiyatla, aynı parayla Barselona'da da yiyebilirsiniz, Türkiye çok pahalı. Yani bu ülkeyi öyle bir hâle getirdiniz ki insanlar aç, insanlar geçim derdinde, esnaf perişan, turizmci kan ağlıyor ve bu gidişle patır patır oteller kapanacak, işsizlik zaten had safhada, daha da çekilmez hâle gelecek. Bir an önce bu iktidarın değişmesi lazım, yoksa bu sistem, bu düzen değişmeyecek.

Tüm Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Sururi Çorabatır. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA SURURİ ÇORABATIR (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum.

Bugün sizlere milyonlarca turistten değil, o turistlere hizmet veren yüz binlerce turizm emekçisinden söz etmek istiyorum. Türkiye'nin turizm başarısını anlatırken sürekli rekorlardan bahsediyoruz; rekor ziyaretçi sayıları, rekor gelirler, rekor hedefler. Peki, bu rekorların gerçek sahipleri kimler biliyor musunuz? Sabahın ilk ışığında işe başlayan kat görevlilerimiz, servis için kilometrelerce yol yürüyen garsonlarımız, mutfaklarda saatlerce çalışan aşçılarımız, resepsiyonda güler yüzüyle çalışan gençlerimiz, animasyon ekiplerimiz, teknik servis ekiplerimiz, güvenlik görevlilerimiz, bahçıvanlarımız, şoförlerimiz.

Değerli milletvekilleri, onların alın teri olmasa Türkiye bu başarı hikâyesini nasıl yazabilirdi? Ama önemli bir gerçek de var, ne yazık ki bu başarıdan en az payı turizm emekçileri alıyor. Turizm çalışanlarının önemli bir bölümü sezonluk çalışıyor; gurbetten geliyorlar, sezon bitince ne yazık ki işsiz kalıyorlar ve memleketlerine geri dönüyorlar. Kış aylarında sosyal güvencesiz ve gelirsiz kalıyorlar. Fazla mesai çoğu zaman kayıt altına alınamıyor, dinlenme hakları ne yazık ki kâğıt üzerinde kalıyor. Barınma koşulları büyük bir problem ve birçok bölgede hâlâ personele yakışmayan bir şekilde konaklıyorlar. Biraz önce Sayın Özgül Vekilim de bu konudan bahsetti. Gençler artık turizm sektöründe çalışmak istemiyor çünkü gençler artık turizmde bir gelecek görmüyorlar. Bugün oteller personel bulamamaktan şikâyet ediyor. Aslında sorun personel eksikliği değil nitelikli çalışanların sektörden uzaklaşmasıdır. İyi yetişmiş personel yurt dışına kaçıyor. Bunun nedeni yalnızca ücret değildir; meslek güvencesi, kariyer planlaması, sosyal haklar, çalışma koşulları; bunlar olmadan sürdürülebilir turizmden söz edemeyiz.

Değerli milletvekilleri, turizm insana yatırım yapmaktır, sadece otel yapmak değildir. Bu ülkenin en değerli turizm yatırımı beton değil eğitimli ve mutlu çalışanıdır. Kaliteli hizmet ancak mutlu çalışanla mümkündür. Bu nedenle çağrımız nettir: Turizm çalışanları için yıl boyu istihdam sağlayacak politikalar geliştirilmelidir, fazla mesai ve çalışma saatleri kayıt altına alınmalıdır, lojman ve sosyal yaşam standartları yükseltilmelidir, ücretleri enflasyon karşısında korunmalıdır, kadın ve gençlere sektörde güvenli çalışma olanakları sağlanmalıdır.

Sayın vekiller, Türkiye turizmde büyüyebilir ama büyüme yalnızca sektörel rakamlarda kalmamalıdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SURURİ ÇORABATIR (Devamla) - Bu büyüme çalışanlarımızın refah payına da yansımalıdır. Biz Cumhuriyet Halk Partisi olarak turizmi yalnızca döviz kazandıran bir sektör değil insan emeğine değer veren, çalışanı koruyan, geleceğini güvence altına alan bir kalkınma modeli olarak görüyoruz.

Biraz önce konaklama sektörü çalışanlarından bahsettim. Turizm sektörü yaklaşık 60 sektörü destekliyor. Turizm paydaşları olan tur operatörlerimizi, acentelerimizi, hava yolları çalışanlarımızı, rehberlerimizi, o yollarda otobüsleri kullanan, transferleri yapan şoförlerimizi ve çalışma şartlarını aynı şekilde gözden geçirmemiz lazım.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Antalya Milletvekili Sayın Atay Uslu.

Buyurun Sayın Uslu. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA ATAY USLU (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; grup önerisi üzerine AK PARTİ Grubu adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli milletvekilleri, 2002 yılında 13 milyon yabancı ziyaretçi varken Türkiye'de bugün yaklaşık olarak 60 milyondan fazla, 64 milyona yakın ziyaretçi ülkemizi ziyaret ediyor. Turizm gelirimiz son yirmi dört yılda 12 milyar dolardan 65 milyar dolar seviyesine çıktı. Bugün dünyada en çok ziyaret edilen 4 ülkeden 1'iyiz. İnşallah 2026'yla ilgili de hedeflerimiz var; bu yıl 68 milyar dolar turizm geliri bekliyoruz, bunu da gerçekleştireceğiz diye düşünüyorum. Bu başarının arkasında tabii ki tesisleşme, pazarlamada ortaya koyduğumuz strateji, tanıtımda ortaya koyduğumuz strateji, turizm altyapısında yaptıklarımız önemli; bu başarının arkasında bunlar var. Tabii, en önemli konu da güvenli ülke Türkiye markası ve güvenli ülke Türkiye gerçeği var.

Değerli milletvekilleri, son altı yılda böyle etrafımıza baktığımızda peş peşe krizler var. Bu krizlere rağmen Türkiye turizmde başarısını yükseltiyor, çıtasını yükseltiyor. İşte, Covid-19 pandemisi oldu, ardından Ukrayna-Rusya savaşı, ardından İsrail ve ABD'nin İran'a saldırması ve Körfez'deki gerilimler. Bütün bu gelişmeler küresel turizmi, hava ulaşımını, seyahatleri etkiledi ama biz büyüyerek gelişerek bu sektörde devam ediyoruz.

Bugün turistler ülkemize gelirken yalnızca bir otel odası veya tatil programı satın almıyorlar, aynı zamanda güven satın alıyorlar, huzur satın alıyorlar, istikrar satın alıyorlar, Türkiye de tam olarak bunu sunuyor. Küresel krizlerin yaşandığı bir dönemde Türkiye Akdeniz'in güvenli limanı, bölgemizin istikrar adası ve dünyanın en önemli turizm merkezlerinden biri hâline gelmiştir. Elbette bu başarının arkasında Cumhurbaşkanımız Sayın Recep Tayyip Erdoğan'ın liderliği ve vizyonu var. Cumhurbaşkanımıza teşekkür ediyoruz; Hükûmetimize, Kültür ve Turizm Bakanlığımıza, çalışanlarına, bakanlarımıza teşekkür ediyoruz; tabii ki sektörümüze, sektörümüzün paydaşlarına da teşekkür ediyoruz.

İlimiz Antalya geçen yıl 17 milyonun üzerinde yabancı turisti ağırladı. Bugün Antalya yalnızca Türkiye'nin değil dünyanın da önemli turizm markalarından bir tanesi.

Biz Antalya'da yalnızca güneş turizmi anlamında değil farklı turizm alanlarında da çalışmalar yapıyoruz; işte, kongre ve diplomasi turizmi. 2015'te G20 Liderler Zirvesi, ardından, 5'incisini gerçekleştirdiğimiz Antalya Diplomasi Forumu. Yine, 2026'da dünyanın en önemli organizasyonlarından bir tanesi ki Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Konferansı'nı (COP31) Kasım 2026'da Antalya'da gerçekleştireceğiz. Antalya artık iklim diplomasisinin de merkezi oluyor. Türkiye artık çevre dostu turizm vizyonunun da bir parçası hâline geliyor.

Değerli arkadaşlar, bu kadar organizasyona ev sahipliği yapmak kolay değil. Bunlar herhangi bir şehre veya herhangi bir ülkeye tesadüfen verilmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

ATAY USLU (Devamla) - Bir ülkede güvenlik, istikrar, güçlü altyapı, yeterli konaklama tesisi, yüksek organizasyon kabiliyeti aranır bunlar için. Bu organizasyonlar Türkiye'ye duyulan güveni, Türkiye'nin geldiği noktayı açık bir şekilde göstermektedir.

Değerli arkadaşlar, tabii, turizm çalışanlarıyla oluyor. Ülkemize turistler geldiği andan ayrılıncaya kadar ortaya konan emeğin ve hizmetin arkasında turizm çalışanlarımız var. Turizm emekçilerimizin çalışma şartlarının geliştirilmesi turizm politikamızın ayrılmaz bir parçasıdır. Geçmiş dönemde bununla ilgili çalışmalar yaptık, bu dönemde de yaptık. Mesela, 2019'da personel lojmanı alanı düzenlemesine kanuni bir zemin burada kazandırdık, Turizm Teşvik Kanunu'na bu terminolojiyi ekledik. Ardından, bu

imkânı 2023'te genişlettik. Artık bütün konaklama tesisleri bunlardan faydalanabiliyor. Yönetmelikle ilgili düzenlemeler yaptık. Tabii, yirmi dört yılda yaptıklarımızı üç dakikada anlatmamız mümkün değil.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza...

III.- YOKLAMA

(CHP sıralarından bir grup milletvekili ayağa kalktı)

MURAT EMİR (Ankara) - Yoklama istiyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Grup önerisinin oylamasından önce yoklama talebi var.

Sayın Emir, Sayın Bakırlıoğlu, Sayın Özcan, Sayın Tanal, Sayın Emre, Sayın Ertuğrul, Sayın Ersever, Sayın Çorabatır, Sayın Taşkın, Sayın Kaya, Sayın Elçi, Sayın Işık Gezmiş, Sayın Çiler, Sayın Ünver, Sayın Güneşhan, Sayın Karagöz, Sayın Yıldızlı, Sayın Sümer, Sayın Kanko, Sayın Öztürkmen.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklama işlemini başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı yoktur.

Birleşime 20 dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 18.05

ÜÇÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 18.27

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Müzeyyen ŞEVKİN (Adana), Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113'üncü Birleşiminin Üçüncü Oturumunu açıyorum.

III.- YOKLAMA

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi grup önerisinin oylamasından önce, istem üzerine yapılan yoklamada toplantı yeter sayısı bulunamamıştı.

Şimdi yoklama işlemini tekrarlayacağım.

Yoklama için üç dakika süre veriyorum ve yoklamayı başlatıyorum.

(Elektronik cihazla yoklama yapıldı)

BAŞKAN - Toplantı yeter sayısı vardır.

VII.- ÖNERİLER (Devam)

A) SİYASİ PARTİ GRUBU ÖNERİLERİ (Devam)

3.- DEM PARTİ Grubunun, Antalya Milletvekili Hakkı Saruhan Oluç ve arkadaşları tarafından, turizm sektöründe çalışanların sorunlarının araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi (Devam)

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Halk Partisi grubunun İç Tüzük'ün 19'uncu maddesine göre verilmiş bir önerisi vardır, okutup işleme alacağım ve oylarınıza sunacağım.

Öneriyi okutuyorum:

4.- CHP Grubunun, Şanlıurfa Milletvekili Mahmut Tanal ve arkadaşları tarafından, Şanlıurfa'da uzun süredir devam eden elektrik kesintileri, tarımsal sulamayı engelleyen enerji arzı sorunları, dağıtım altyapısı ve uygulamalarının çiftçiler ile tarımsal üretim merkezindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan Meclis araştırması önergesinin ön görüşmelerinin, Genel Kurulun 22 Temmuz 2026 Çarşamba günkü birleşiminde yapılmasına ilişkin önerisi

22/7/2026

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Danışma Kurulu 22/7/2026 Çarşamba günü (bugün) toplanamadığından grubumuzun aşağıdaki önerisinin İç Tüzük'ün 19'uncu maddesi gereğince Genel Kurulun onayına sunulmasını saygılarımla arz ederim.

Murat Emir

Ankara

Grup Başkan Vekili

Öneri:

Şanlıurfa Milletvekili Mustafa Tanal ve arkadaşları tarafından, Şanlıurfa'da uzun süredir devam eden elektrik kesintileri, tarımsal sulamayı engelleyen enerji arzı sorunları, dağıtım altyapısı ve uygulamalarının çiftçiler ile tarımsal üretim merkezindeki etkilerinin araştırılması amacıyla 22/7/2026 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına verilmiş olan (1944 sıra no.lu) Meclis araştırması önergesinin diğer önergelerin önüne alınarak görüşmelerinin 22/7/2026 Çarşamba günlü birleşimde yapılması önerilmiştir.

BAŞKAN - Önerinin gerekçesini açıklamak üzere Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Mahmut Tanal.

Buyurun Sayın Tanal. (CHP sıralarından alkışlar)

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, Sayın Kâtip Üye okurken "Mustafa Tanal" dedi "Mahmut Tanal" olacak.

KÂTİP ÜYE MÜZEYYEN ŞEVKİN (Adana) - "Mustafa" mı dedim? Hemen düzeltelim.

CHP GRUBU ADINA MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Değerli Başkanım, teşekkürler.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Şanlıurfa'nın kırsalında sürekli, uzun süreli elektrik kesintileri nedeniyle bir araştırma önergesi verdik, dilerim ve umarım...

(Uğultular)

MAHMUT TANAL (Devamla) - Değerli Başkanım, özür dilerim ama çok gürültü var.

BAŞKAN - Değerli milletvekilleri, hatibi dinleyemiyoruz, konuşmak isteyen arkadaşlarımız dışarıda konuşurlarsa sevinirim.

Buyurun Sanal Tanal.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Teşekkür ederim Değerli Başkanım.

Değerli milletvekilleri, hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Şanlıurfa'nın kırsal kesiminde yaz aylarında uzun süreli, sürekli elektrik kesintileri yaşanmaktadır. Bu, tabii, neden kaynaklanmaktadır? Şanlıurfa'nın AK PARTİ'li 8 milletvekili var ve zaman zaman AK PARTİ içerisinde görevlendirilmiş olan arkadaşlar da bölgeyi çok iyi biliyorlar. Bu elektrik kesintileri günlük bir kesinti değil ama sürekli bir kesinti, 81 ilimizin diğerlerinde bu kesinti yaşanmamaktadır. "Bu kesintinin sebebi nedir?" derseniz, özelleştirme nedeniyle Dicle Elektriğe verildi ancak Dicle Elektriğin bağlı olduğu bir holding var, bu holdingin adı "EKSİM Holding." EKSİM Holdingin bünyesinde kurulu olan 4-5 tane şirket daha var, dağıtım var, satış var, üretim var.

Şimdi, buna baktığımız zaman, bu bölgedeki elektrik yatırımlarıyla ilgili kullanılan malzemelerin kalitesiz oluşu ve kimisinde de muhtemelen yatırım yapılmadığı hâlde kendi bünyesindeki şirketlere vererek yapılmış gibi göstermesinden dolayı Şanlıurfalılar mağdur edilmiş olmakta. Şimdi, bunu yapabilir miyiz, önleyebilir miyiz? Önleyebiliriz. Eğer araştırma komisyonu kurulursa, Şanlıurfa'da, bölgede böyle bir araştırma yapılırsa bu elektrik kesintilerinin önüne geçilebilir. Bu eğer kabul edilirse AKP'nin oylarıyla ve MHP'nin oylarla birlikte kabul edilir, reddedilirse AKP ile MHP'lilerin; günah onların boynuna, burada, tüm Şanlıurfalılara açık ve net söylüyorum.

Ama benim AK PARTİ'den bir istirhamım daha, elektrik konusuyla ilgili AK PARTİ Grubu adına bir Şanlıurfalı milletvekili gelsin konuşsun. Şanlıurfa milletvekili dışında içinizde başka bir bölgenin milletvekili bu derdi anlamaz, bilmez. Evrak üzerinde her şey tamam, doğru. Nasrettin Hoca diyor ki:

“Benim derdimi benim gibi eşekten düşmüş olan birisi anlayabilir.” Şanlıurfa milletvekilleri gelsinler, burada konuşsunlar “Şanlıurfa’nın elektrik sorunu yoktur.” desinler, ben sizden özür dilerim. Niye oluyor bu? Şimdi, burada, AK PARTİ Grubundan şu anda bulunan aşağı yukarı 100 arkadaşımız var. Ya, Allah rızası için, sizin içinizde veya buradaki Meclisin içinde biz 50 kişi burada elektrik parasını ödemezsek bizim oradaki köyde bulunan 300 kişinin elektriği kesilir mi? Kesilmemesi lazım, toplu olarak 10 kişinin elektrik kaçağı varsa ona ceza kesin, elektrik parasını ödemiyorsa onun elektriğini kesin, onun dışında toptan niye cezalandırıyorsunuz? Şanlıurfa’daki asıl sorun toptan cezalandırma. Eğer kaçak kullanan varsa, parasını ödeyemeyen varsa eyvallah, gidin, yasal işlemleri yapın ama bunun dışında, toplu olarak Şanlıurfalıları cezalandırmanız ne hukukidir ne ahlakidir ne dinîdir. Arkadaşlar, lütfen, sizden istirham ediyorum, bundan vazgeçin.

Bir başka sorun: Yine, 150 dönüme aynı ürün için, aynı mevsimde, aynı derinlikte kuyudan aynı motorla su çektiği zaman çiftçinin elektrik faturası Şanlıurfa’da aylık 400 bin lira, Aksaray ili Sultanhanı’nda aynı çiftçi aynı ürünü aynı derinlikte, aynı mevsimde ekiyor, 150 dönüme gelen elektrik faturası 107 bin lira. Tam 4 katı arkadaşlar. Sizden istirham ediyorum, bu yazıktır, günahtır. Elektrik... Elektriğimiz mi yok? Elektriğimiz var, Suriye’ye elektrik veriyoruz. Ya, Suriye’ye elektrik veriyorsunuz, Şanlıurfa’ya niye elektrik vermiyorsunuz? Şanlıurfa’ya elektrik vermiyorsunuz, Suriye’ye elektrik veriyorsunuz. Yani hangi din, hangi ahlak, hangi vatandaş bunu kabul eder? Bu Anayasa bunu kabul ediyor mu? Suriye’ye elektrik ver, Şanlıurfa’ya elektriği kes! Ya, arkadaşlar, Allah rızası için... Ne din kabul eder ne ahlak kabul eder ne Anayasa kabul eder.

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Elini masaya vurma!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Ya, bana laf diyeceğine, bak, sayın müftümüz orada, sayın değerli hocamız orada, din adamımız orada, ona bir sorun hele, bunu kabul ediyor mu.

Çorumda sizin elektrik böyle kesiliyor mu? Çorum Vekili olarak konuşuyorsun, kesiliyor mu Çorum’da?

OĞUZHAN KAYA (Çorum) - Kaçak kullanmıyoruz, kaçak!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Lütfen, biz Şanlıurfalılar olarak eşitlik istiyoruz, eşitlik. Elektriği kesiyorlar. Bakın, elektrik parasını ödemeyen varsa AKP’liler ödemiyor orada, eğer orada elektrik hırsızlığı varsa AKP’liler hırsızlık yapıyor orada. (AK PARTİ sıralarından gürültüler) Bana, namuslu Urfalılara söyleyemezsiniz. Köylere bakın, o köy listelerinde kaçak elektrik kullananların hepsi AKP’ye tulum oy çıkan köylerdir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Kaçak kullanmıyoruz biz.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Vatandaşa hiç bu lafı söylemeyin. Dürüst, namuslu Urfalılara laf söyletmem ben size.

Şimdi, bakın, bir başka örnek: Değerli Başkanım, Şanlıurfa’da tohumları satıyorlar, gübreyi satıyorlar. Mademki elektriği keseceksiniz tohumu satmadan önce, gübreyi satmadan önce vatandaşa “Size elektrik vermeyeceğiz.” deyin, vatandaş tohumu almaz, vatandaş gübreyi almaz. Orada bu işin ticaretini yapanlar ile DEDAŞ birlikte hareket ediyor. Yazık, günah vatandaşa, bunu Urfalılara yapmayın, Urfalılara bunu yapmayın; yazık ediyorsunuz.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Kaçak kullanmayın, kaçak!

MAHMUT TANAL (Devamla) - Elektrik kesintisi... Yahu, arkadaş, bir çobanın bile hayvanını hangi gün, nerede otlatacağı bellidir; elektriğin hangi gün kesileceği belli değil, elektriğin ne kadar süreyle kesileceği belli değil. Başıboş, keyfine göre elektrik kesiliyor. Bu kesildiği zaman vatandaşa bu şirketin tazminat ödemesi yönetmelik gereğidir, yasa gereğidir; bu tazminatlar da ödenmiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

MAHMUT TANAL (Devamla) - Özür dilerim, bitiriyorum.

BAŞKAN - Verdim ben süre.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Peki, son bir cümle teşekkür için...

Başkanım, bitiriyorum.

BAŞKAN - Verdim süre.

MAHMUT TANAL (Devamla) - Peki

Yani burada son cümleler şu: Şimdi, burada elektrik kesintisi için hakikaten önceden bilgi verilse vatandaş kendisini ona göre ayarlar. Keyfî anlamda, istediği zaman kesiyor ve bu da bölgeyi mağdur ediyor. Aksaray'a verilen elektrik nasılsa Şanlıurfa'da da aynı fiyatı istiyoruz, aynı süreyi istiyoruz.

Dilerim ve umarım bu kürsüde Şanlıurfalı bir milletvekili konuşur, Urfa'nın sorunu, elektriği var mı, yok mu tüm kamuoyu öğrenir.

Sabrınız için teşekkürler Başkanım.

Saygılarımı sunarım.

SÜLEYMAN KARAMAN (Erzincan) - Kaçak konuştun, kaçak!

BAŞKAN - Teşekkürler, sağ olun.

YENİ YOL Partisi Grubu adına İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisinin araştırma önergesi üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Bu vesileyle, sizleri saygıyla selamlıyorum.

Konuşmaya çıkmadan evvel bir kaynak taraması yaptım. Şanlıurfa'nın elektrik problemiyle ilgili 2014'te, 2015'te başlayan tartışmaların hâlen devam ettiğini gördüm. "Şanlıurfa'da elektrik sorunu" denildiğinde AK PARTİ'li vekil arkadaşlarımızın, yetkili makamlarda bulunanların tamamına yakınının, her birisinin birbirini destekleyici mahiyette açıklamalar yaptığını, sorunu kabul ettiğini ama sorunun çözümüyle ilgili herhangi bir irade ortaya koyamadığını gördük.

Şimdi, burada, aslında, bu araştırma önergesi bir fırsat. Neden? Çünkü en az on yıldan beri bu sorun varsa bu sorun neden çözülemiyor, özelleştirme vesaire gibi durumlarla ilgili sıkıntılar mı var, özelleştirmeyi alan şirketle ilgili problemler mi var, Şanlıurfalı vatandaşlarımız bu sıkıntıyı neden yaşıyor, bunları mutlaka bu araştırma önergesiyle ortaya çıkarmamız gerekir.

Yine, bu kaynak araştırmalarım arasında, eski vali şöyle bir açıklama yapmış, demiş ki: "Kaçak elektrik bahane edilerek 2 milyona yaklaşan nüfusun mağdur edilmesi kabul edilemez." Şimdi, bir taraftan kaçak varsa kim buna onay verebilir, hangi aklıselim kaçak elektrik kullanımını onaylar? Toptancılık yaparak sadece belli bir kişinin yaptığı, belli bir kesimin yaptığı hatayı nasıl olacak da Şanlıurfa'nın tamamına biz mal etmiş olacağız? Ayrıca, yine vali bey yaptığı açıklamalarda diyor ki: "Şehir merkezinde kaçak elektrik tüketimi yok denecek kadar az." Peki, kaçak kullanım olan yerler neresi? Oraya baktığımızda tarımsal alanlar. Bakın, size bir istatistik vereyim: O istatistik, sulama

birliklerinde 100 dönüme 57 bin lira ödenirken elektrikle sulama yapan çiftçilerimiz maalesef 100 dönüme 350-400 bin arası ödeme yapıyor yani neredeyse 8, 9, 10 kat ödeme yapıyor.

Ayrıca, bir de kaçak kullanmayı mazur göstermek, anlaşılır göstermek adına söylemiyorum ama bir empati yapalım, devlet olarak empati yapalım, bir şirkete bu yetkiyi verdik, "İstediğin gibi kullan." demeden bir empati yapalım. Gübre fiyatları yüzde 200-300 artmış, bütün maliyetler artmış, bu artma neticesinde mesela, mahsul artışları, buğday artışları yüzde 25-26'larda kalmış. Ayrıca, pamuk fiyatları devlette 35 bin lirayken çiftçi bunu 23 bin-26 bin liraya satmaya başlamış.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Mısır için 13.500 lira devlet açıklamış, piyasada 8-10 bin liraya bu satılıyor şu anda. Yani devlet 16.500 lira buğday fiyatı veriyor, 14.500 liraya şu anda piyasada satılıyor; insanlar bu şartlar altında dönmeye çalışıyor.

Bir de 2017 yılında bir kanun hükmünde kararnameyle elektrik dağıtım şirketlerinin özelleştirme borçları döviz yerine TL'ye çevrilmiş, yaklaşık 13 milyar dolarlık bir açık var. Yani burada bu şirkete gösterilen ihtimam, bu şirkete gösterilen anlayış, empati biraz daha doğru bir mantıkla vatandaşa gösterilse, kaçak kullanımın gerekli cezayı bulmasını ama aynı zamanda 2 milyona yaklaşan Şanlıurfa'nın bu sorununun gündemden çıkmasını temin etmeliyiz diyorum.

Araştırma önergesini destekliyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Mersin Milletvekili Sayın Burhanettin Kocamaz.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA BURHANETTİN KOCAMAZ (Mersin) - Sayın Divan, değerli milletvekilleri; Cumhuriyet Halk Partisi önerisi üzerine İYİ Parti Grubumuz adına söz aldım. Yüce Meclisi ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyor ve bu konuşmayı Sayın Milletvekilimiz Fakıbaba rahatsız olduğu için onun adına yapıyorum.

Değerli milletvekilleri, burada her ne kadar Şanlıurfalı çiftçilerimizin üretim sorunlarına yönelik konuşuyor olsak da aslında çiftçilerimizin sorunları Türkiye'nin tamamında olduğu gibi Mersin'de de aynı şekilde içler acısı durumdadır. AKP iktidarıyla birlikte uygulanan yanlış tarım politikaları ve yüksek girdiler bütün çiftçilerimizi kazanamaz, üretse de emeğinin karşılığını alamaz, borçlarını ödeyemez hâle getirmiştir.

Değerli milletvekilleri, Şanlıurfa ilimizde özellikle tarımsal sulamayı etkileyen elektrik kesintileri çiftçilerimizi canından bezdirmiş, doğrudan etkilemiştir. Elektrik borcundan dolayı yediemin olayları artmıştır. Borcunu ödeyemeyen çiftçilerle birlikte borcunu ödeyen çiftçilerin de tarımsal sulamada kullandıkları elektrik kesilmektedir. Şanlıurfa'da komşusunun borcu yüzünden araçlarına el konulan, yediemine çekilerek araçları bağlanan çok sayıda vatandaş bulunmaktadır. Bölgede yıllar önce büyük umutlarla yapılan GAP'ın sulamayla ilgili sorunları ne yazık ki bugüne kadar çözülememiştir. Bugün yalnızca Harran ve Akçakale ilçelerinin ova kısmı ancak GAP'tan cazibeli bir şekilde sulanmaktadır. Buradaki çiftçilerimizin dekar başına sulama ücretleri 700 TL iken mesela Ceylânpınar, Viranşehir, Siverek, Hilvan ve Akçakale'nin Pekmezli bölgesinde GAP'a rağmen hâlen elektrikle sulama yapılmaktadır. Elektrikle sulama yapılan bu bölgelerde ise sulama ücreti dekar başına 700 TL yerine 5-6 bin TL'ye kadar çıkmaktadır. Bu durum üretim maliyetlerini yüzde 20-30 oranında artırmaktadır. Başta elektrik olmak üzere, yüksek maliyetler yüzünden Şanlıurfa'da çiftçilerimiz üretimden uzaklaşmış,

bazı bölgelerde tarlalar boş kalmıştır. Asırlardır Harran'ı suyla beslemesine rağmen Haliliye ilçesi Cullap bölgesi bugün susuz kalmış, bu bölgede mısır ekimi yapılamamıştır.

Şanlıurfalı çiftçilerimizin tarımsal sulamayı etkileyen elektrik kesintilerinden kaynaklı sorunlarının bir an önce çözüme kavuşturulması gerektiğini belirtiyor, yüce Meclisi saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti, CHP ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Şanlıurfa Milletvekili Sayın Ferit Şenyaşar.

Buyurun. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA FERİT ŞENYAŞAR (Şanlıurfa) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Başta Urfa halkı olmak üzere bütün Türkiye halklarını saygıyla selamlıyorum, bir selamı da cezaevindeki bütün tutsak yoldaşlarımıza gönderiyorum.

Seçim bölgem olan Urfa kadim bir şehir, medeniyetlerin başladığı yer bu topraklar olarak bilinir. Urfa gibi kadim, bereket coğrafyasında insanlar mevsimlik tarım işçisi olarak çalışmak zorunda kalıyorsa bu kentte çok büyük bir sorun var demektir. Bugün Mecliste Urfa halkının en temel sorunu olan elektrik kesintilerini, DEDAŞ zulmünü konuşacağız. Mecliste 81 ili temsil eden vekiller var, bu Mecliste "elektrik kesintileri" denilince herkesin aklına ilk olarak Urfa gelir. Neden ve bunun sorumlusu kim?

Hava sıcaklığının 50 dereceyi bulduğu kavurucu yaz günlerinde Urfa'da insanlar, hayvanlar, bitkiler kaderine terk edilmiş; Urfa'da DEDAŞ kendi başına devlet gibi, mafya gibi hareket ediyor. Urfa'da 12.600 tarımsal sulama abonesi olan bu şirket, sürekli borç açıklamasını gerekçe yaparak enerjiyi kesiyor. Su ve elektrik temel bir ihtiyaçtır, sosyal devletin gereği olarak hiçbir kurum insanları bu temel ihtiyaçlardan mahrum bırakamaz.

Viranşehir'den Siverek'e, Akçakale'den Hilvan'a, Bozova'dan Suruç'a kadar bütün Urfa 21'inci yüzyılda karanlığa mahkûm edilmiş. Daha dün Bozova'dan bir yurttaşımız bize ulaştı. Yaşlı ve hasta annesinin olduğunu, sabah saat 09.30'dan akşam 16.30'a kadar elektriğinin olmadığını açıkladı. Harran ve Akçakale'nin birçok köyünde on sekiz gündür elektrik yok. Akçakale'de yaşayan bir yurttaşımız Ekinyazı ve çevre köylerinde sabah 07.00'den akşam 18.00'e kadar elektrik olmadığını iletti. Urfa'da elektrik kesintilerinden kaynaklı olarak hastalar tıbbi cihazlarını kullanamıyor. Ceylânpınar ilçesine bağlı Gellegöç ve Sofra köylerinde günlerdir elektrik tamamen kesik. Urfa'da yurttaşlar elektrik kesintileri sebebiyle mahsullerinin kuruduğunu, DEDAŞ'ın âdeta bir zulüm mekanizmasına dönüştüğünü haykırmaktadır. Daha dün Haliliye ilçesine bağlı Körkuyu Mahallesi'nde elektrik direğinden kaynaklı olarak yangın çıktı, sulama boruları ve mera alanları yandı. DEDAŞ'ın açıklamasına baktığımızda, Urfa'ya milyarlarca liralık yatırım yaptığını söylüyor ama gelin, görün ki Urfa'da gündüz sıcaklığında saatlerce elektrik kesik. Hangi vicdan, hangi sosyal devlet ilkesi bunu kabul eder?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

FERİT ŞENYAŞAR (Devamla) - DEDAŞ borçtan kaynaklı olarak her sulama döneminde sulama birliklerinin enerjisini kesiyor, binlerce çiftçiyi toplu bir cezalandırma yöntemine maruz bırakıyor; bu, Urfalılara yönelik kolektif bir cezalandırmadır. Devletin asli görevi yurttaşlarına bu zulmü reva gören sömürü düzenini korumak değildir.

Burada Urfa halkları adına iktidar vekillerine sesleniyorum: Gün Urfa halkının haklı feryatlarına kulak verme günüdür; gün bu vicdansızlığa ve bu sömürüye "Dur!" deme günüdür. Urfa'nın feryadını

dindirmek, bu zulmün bütün boyutlarını araştırmak ve sorumlulardan hesap sorulmasını sağlamak üzere araştırma önergesine "evet" demeye bütün partileri davet ediyoruz. (DEM PARTİ ve CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Adalet ve Kalkınma Partisi Grubu adına Artvin Milletvekili Sayın Faruk Çelik.

Buyurun Sayın Çelik. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AK PARTİ GRUBU ADINA FARUK ÇELİK (Artvin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bir iki oturum öncesi, Cumhuriyet Halk Partisi Grup Başkan Vekili sosyal güvenlik reformuyla ilgili, emekli maaşlarıyla ilgili, sosyal medyada yer alan değerlendirmemle ilgili burada bazı görüşlerini ortaya koymuşlar. Bir anlamda ona cevaben, belki fırsat kalırsa da Şanlıurfa elektriğiyle ilgili birkaç şey de söylemek isterim.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Urfa'nın ekmeğini yediniz, Bakanlık yaptınız, bir kaç cümle kalırsa mı Urfa'ya zaman ayıracaksınız? Öyle şey mi olur ya!

FARUK ÇELİK (Devamla) - Öncelikle şunu ifade edeyim: Sayın Murat Emir mevcut reformdan şikâyet ettiğimi söylemişler. Mevcut reformdan şikâyet söz konusu değil, böyle bir şey söz konusu değil. Bu attığımız "tweet"leri ve sosyal medyadaki değerlendirmelerimizi okumadığını, sağlıklı bir şekilde değerlendirmediğini gösteriyor. Aksine, biz orada var olan durumun nasıl giderileceği ve çözümün ne olduğu konusunda bir değerlendirme yapmış bulunuyoruz.

İkincisi, bu konu siyasete alet edilecek, çokça böyle politik bir malzemeymiş gibi değerlendirilecek bir konu değildir. Eğer o cihete giderseniz ben şunu söylemek isterim: Yıl 1991, rahmetli Demirel ve rahmetli Sayın Erdal İnönü'nün kurmuş oldukları hükûmet bir düzenleme, bir yasal düzenleme yaptı, yaş kriterini sosyal güvenlikten kaldırdı. Sosyal güvenlikten yaş kriteri kalkınca 1999'da sistem iflas etti. 1999'da kim iktidardaydı? Rahmetli Ecevit'in Başbakan olduğu bir dönemde de 4447 sayılı bir Yasa çıkarıldı, 1991'de kaldırılan yaş kriteri 1999'da 60 yaş olarak tekrar getirildi fakat bu yasa sosyal güvenlik sisteminin çözümü için yeterli olmadı. Yine, rahmetli Ecevit döneminde Kemal Derviş Bey buraya davet edildi -şurada Bakanlar Kurulu olarak bizler oturuyor idik- Sayın Kemal Derviş burayı teşrif ettiler ama gelirken on beş günde 15 yasa çıkarılırsa bunun karşılığında 30-35 milyar dolarlık bir imkânın sağlanabileceğini ifade ettiler. İşte "sosyal güvenlik reformu" dediğinizin aslında rahmetli Ecevit'in Kemal Derviş Bey'i buraya getirerek sorunun çözümüyle ilgili ortaya konulan 15 yasadan bir tanesi olduğunu burada ifade etmek istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

FARUK ÇELİK (Devamla) - Şimdi, bakın, o dönemde -çok enteresandır yani bir şeyden şikâyet edecekseniz- işin başında rahmetli İnönü var, ortasında rahmetli Ecevit var, tam da bu dönemde de Sayın Kemal Kılıçdaroğlu Genel Müdür; yaşanan bu sorunların oluşumunda var olan aktörler bu aktörler. İşte, daha sonra yaşanan süreçlere bakınız; AK PARTİ 2008 yılı Mayıs ayında reformu Meclisten geçirdi, arkasından 1 Ekim itibarıyla da yasayı yürürlüğe koyduk ve reform yasası yürürlüğe girmiş oldu. Bu süreçte işler gayet normal gidiyor idi ama yaşanan süreçlere bakınız; bir taraftan Covid, bir taraftan bölgede yaşanan savaşlar, arkasından özellikle muhalefetin ısrarla EYT'yle ilgili -1991 örneği olmasına rağmen- bu konuda bayraktarlık yapmaya kalkması neticesinde oluşan tabloda seyyanen zam ve alt sınır aylığı gibi palyatif bazı çözümler ortaya konulmaya çalıştı.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

FARUK ÇELİK (Devamla) - Sayın Başkanım...

Ben de şimdi diyorum ki: Sosyal güvenlik reformu doğru bir reformdur. Bu reformda yapılması gerekenler var. Bu reformu el birliğiyle atılması gereken adımları atmamız gerekiyor. Yoksa politik burada bazı değerlendirmeler yaparak yani "Senin değil benim söylediğim iyi." gibi bu laflara konuyu boğmanın bir anlamı olmadığını ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN - Peki, teşekkür ederim.

FARUK ÇELİK (Devamla) - Tarihî süreci bilerek oraya bakmak gerekiyor.

İkincisi, 5510 sayılı Yasa'yı -rahmetli Baykal sağ olsaydı da konuşsaydık- rahmetli Baykal'la konuştuk, Sayın Kılıçdaroğlu hayattadır, kendisiyle konuştuk. Bu devasa yasa beş gün içerisinde Meclisten geçti. 200 maddenin üzerindeki yasanın beş gün içerisinde yasalaşması basit bir iş midir, kolay bir iş midir? Demek ki yüce Mecliste bir şekilde bir konsensüs vardı ve bu reform Meclisten geçti. Geçtikten sonra...

Son cümlemi söylüyorum...

BAŞKAN - Öneriyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Başkan, benim söz hakkım var.

BAŞKAN - Söz vereceğim ben size de.

Teşekkür ederiz Sayın Bakan.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - Urfa'yla ilgili niye konuşmadın Urfa üzerine söz aldınız? Sayın Faruk Bey, Urfa üzerine söz aldınız, elektrikle ilgili tek cümle söylemediniz. Urfa'nın ekmeğini yediniz.

FARUK ÇELİK (Artvin) - Ya, vakit kalmadı, yoksa söyleriz Urfa'yı.

BAŞKAN - Sayın Tanal, Grup Başkan Vekiline söz verdim.

Buyurun Sayın Emir. (CHP sıralarından alkışlar)

VIII.- SATAŞMALARA İLİŞKİN KONUŞMALAR

1.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in CHP grup önerisi üzerinde yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Faruk Çelik'i doğrusu anlıyorum, yasayı sahiplenemiyor. Yasanın emeklileri ne hâle getirdiğinin o da farkında. "Kemal Derviş" dedi, "Kemal Kılıçdaroğlu" dedi, "Baykal" dedi, sonra döndü "Savaşlar, Covid, koşullar..." dedi. Bir AKP iktidarı yok. Yahu, bu ülkeyi siz yönetiyorsunuz, bu yasaları siz çıkarıyorsunuz, bu uygulamaları siz yapıyorsunuz. Dilimizde tüy bitiyor "Yapmayın." diye, dinlemeyen sizsiniz. Anayasa Mahkemesine gidiyoruz, "Niye gittiniz?" diyen sizsiniz. Siz yapıyorsunuz, sonra, on sekiz yıl sonra dönüyorsunuz, bakıyorsunuz "Ya, bu sistem çökmüş." Ama öncekiler ve Covid sizin dışınızdakiler. Siz ne zaman sorumluluk alacaksınız Sayın Bakan, ne zaman "Bu işi biz yanlış yapmışız." diyeceksiniz, ne zaman öz eleştiri yapacaksınız? Hâlâ bize başkalarını, Baykal, Kılıçdaroğlu, CHP... Ya, siz yönetiyorsunuz, iyisiyle kötüsüyle siz yönetiyorsunuz ama çok kötü olduğunu da siz söylüyorsunuz. Şu anda bu sistem çöktüyse sizin yapamadığınız, kuramadığınız, yanlış kurduğunuz, "reform" deyip de emeklinin boğazını sıktığınız sistem yaptı ve bu sistemin sahibi sizsiniz.

O zaman söyledik. Bakın, aylık bağlama oranı, 2008'den sonra, sizin "reform" dediğiniz ucubeden sonra yüzde 70'lerden yüzde 35'lere düştü. Taban maaş niye var? Çünkü öyle bir yere getirdiniz ki "Artık vatandaşlar, emekliler hiç olmazsa enflasyon kadar zam alsın." diyorsunuz, bunun için taban maaş görüşüyoruz. Emeklilerin yarısı taban maaş alır hâle geldi. Bunun buraya geleceği belliydi. Bu

işin hesabı var, kitabı var ama siz hiç sorumluluk almıyorsunuz, "Ya, yanlış yapmışız." demiyorsunuz. Siz yeni reformu bu akılla mı yapacaksınız?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Sataşmadan vermiyoruz Sayın Başkan.

MURAT EMİR (Devamla) - Peki, burada reform yaptınız; dediğiniz gibi sizin, kabul ettik, yaptık; on sekiz yıl sonra gelip "Sistem çöktü. Murat Emir o zaman böyle konuşmuştu." mu diyeceksiniz? (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkür ederiz.

FARUK ÇELİK (Artvin) - Sayın Başkan...

BAŞKAN - Buyurun.

2.- Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in, Ankara Milletvekili Murat Emir'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında Adalet ve Kalkınma Partisine ve şahsına sataşması nedeniyle konuşması

FARUK ÇELİK (Artvin) - Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sistem filan çökmüş değil arkadaşlar, nereden çıkarıyorsunuz? Bakınız, sosyal güvenlikle ilgili söyleyeceğiniz cümle burada olacaksa inanın çok ciddi bir hazırlık yapmanız gerekiyor. Böyle her konuyla ilgili burada yüzeysel yaptığınız değerlendirmeleri sosyal güvenlikle ilgili yapamazsınız.

MURAT EMİR (Ankara) - Siz derinlikli yapın efendim, siz derinlikli yapın.

FARUK ÇELİK (Devamla) - Ben kimseyi suçlamadım; ne rahmetli İnönü'yü ne Baykal'ı ne başkalarını, hiç kimseyi suçlamadım. Dedim ki: "Sürecin içerisinde bu aktörlerin tamamı var ama çözüm bulamadılar."

MURAT EMİR (Ankara) - Siz neresindesiniz?

FARUK ÇELİK (Devamla) - AK PARTİ iktidarı buna çözüm buldu. "Şimdi yapılması gereken var." diyorum. Nedir bu? "İntibak yasasını çıkarırsanız bu iş çözülür." diyorum. "2000 öncesi emeklilerle ilgili intibak yasasını çıkardık; 2000 öncesiyle ilgili sorun yok, 2000 sonrasıyla ilgili de eğer intibak yasası çıkarsa hiçbir sorun kalmayacaktır." diyorum. Neyi çökmüş? Onun için, lütfen konunun içeriğine vâkıf olalım, ona göre değerlendirme yapalım diyorum.

Teşekkür ediyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

MURAT EMİR (Ankara) - Yani bizim yüzeysel olduğumuzu iddia etti, kürsüden konuşursak 69'a göre...

BAŞKAN - Buyurun.

3.- Ankara Milletvekili Murat Emir'in, Artvin Milletvekili Faruk Çelik'in sataşma nedeniyle yaptığı konuşması sırasında şahsına sataşması nedeniyle konuşması

MURAT EMİR (Ankara) - Sayın Çelik, bizim de anlatmaya çalıştığımız bu. İntibak yasasının çıkması gerektiğini biz yıllardır söylüyoruz, yıllardır söylüyoruz ama söylemesi gereken biziz, yapması gereken sizsiniz. Niye yapmıyorsunuz? (CHP sıralarından alkışlar) Ya, "Derinlikli konuşalım." diyorsunuz; belli ki bu konuda bir çalışmışlığınız var, Bakanlığınız var; uzmanlığınız da benden fazla olsun, hiç itirazım olmaz, mutlu olurum ama şuraya gelmişsiniz, sizin yaptığınız "sosyal güvenlik reformu" dediğiniz meselenin sonrasında, emeklilerin yarısı zam yapıldıktan sonra 23.552 lira alacaksa orada bir durup düşünüp, bir derinlikli durma zamanı değil midir, bir değerlendirme zamanı değil değil midir? Yani burada bunun öz eleştirisini yapmak yerine "Tarihsel süreci anlatıyorum." görüntüsüyle bütün herkesi sorumlu tutmak neyin nesidir, neyin kaçamaklığıdır?

Bakın, EYT'lileri bize yüklüyorsunuz, bizim hesapsız bir biçimde EYT'lilerin sorunlarını savunduğumuzu söylüyorsunuz. Evet, biz savunduk ama siz de getirdiniz. Seçimden önce onun rantını elde etmek için bütçeyi altüst eden sizsiniz ama biz yapsaydık EYT'lilere hakkını verirdik -yine daha fazlasını vereceğiz, onu da söyleyeyim- ama bütçeyi birilerine peşkeş çekmeyip EYT'lilere, emeklilere, prim ödeyenlere, emekli olmayı bekleyenlere harcardık, bizim sizden farkımız da budur. Dolayısıyla evet, derinlikli tartışalım ama dönüp dönüp böyle sorumsuz, sorumluluk almamış, hiçbir şey yapmamış, hiçbir hata yapmamış gibi yapmayın. Siz kurdunuz sistemi, sistem çöktü. Sizin kurduğunuz sistem çöktüyse yanlışı siz yaptınız.

Teşekkür ederim. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Alınan karar gereğince denetim konularını görüşmüyor, gündemin "Kanun Teklifleri ile Komisyonlardan Gelen Diğer İşler" kısmına geçiyoruz.

1'inci sırada yer alan, Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu'nun görüşmelerine kaldığımız yerden devam edeceğiz.

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER

A) KANUN TEKLİFLERİ

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281)[1]

BAŞKAN - Komisyon? Yerinde.

Dünkü birleşimde İç Tüzük'ün 91'inci maddesine göre temel kanun olarak görüşülen 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştı.

Maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Şimdi birinci bölümün görüşmelerine başlıyoruz.

Birinci bölüm 1 ila 17'nci maddeleri kapsamaktadır.

Birinci bölüm üzerinde, YENİ YOL Partisi Grubu adına Ankara Milletvekili Sayın İdris Şahin.

Buyurun Sayın Şahin. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

YENİ YOL GRUBU ADINA İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz 281 sıra sayılı Kanun Teklifi bir kez daha torba kanun anlayışının geldiği noktayı gözler önüne sermektedir. Bakınız, sayın milletvekilleri, bu torba kanun teklifinde ne var? Artık "torba" demek dil alışkanlığı, ağız alışkanlığı hâline gelmiş. Bu, heybe, çuval, ne tanımlarsanız ona girebilecek bir kanun teklifi. Çünkü, 21 ayrı kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngören bir kanun teklifiyle karşı karşıyayız. Şimdi buradan kanun teklifi sahibi arkadaşlara bu 21 kanun neyi ihtiva ediyor, 2 tane kanun hükmünde kararnamenin içeriği nedir desem, emin olun, birinci ve ikinci imza sahibi milletvekilleri dahi burada değişiklik öngörülen 21 ayrı kanunun ne olduğunun farkında değil ama siz, bir temmuz ortasında yine alelacele, işin içerisine emeklileri de sokmak kaydıyla

[1] *281 S. Sayılı Basmayazı 21/2/2026 tarihli 112'nci Birleşim Tutanağı'na eklidir.*

bir torba yasa teklifini Meclis Genel Kuruluna sunuyorsunuz. Arkadaşlar, bu yol yol değil, yanlış bir yoldasınız. Bir an önce artık bu yanlışlardan dönmeniz gerekiyor çünkü 34 maddeden oluşan bu teklif birbirinden tamamen farklı konuları tek bir metinde toplamakta. Siz bu anlayışla iş tutuşu bayağı bayağı içselleştirdiniz, artık alışkanlık hâline geldi, sizin için torba kanun sizin için artık istisna değil alışkanlık oldu. Böyle bir yasama yöntemi Meclisin denetim ve müzakere işlevini zayıflatmaktadır değerli milletvekilleri. Her biri ayrı ayrı değerlendirilmesi gereken düzenlemeler tek teklif altında görüşülmekte, milletvekillerinin sağlıklı değerlendirme yapma imkânı ortadan kaldırılmaktadır. Bu haksızlığı bu Meclise siz yapıyorsunuz; yapmayın arkadaşlar, lütfen, bu yanlış davranışınızdan bir an önce geri dönün.

Değerli milletvekilleri, teklifin bir kısmı Anayasa Mahkemesinin iptal kararları sonrasında yapılan düzenlemelerden ibaret ancak Anayasa Mahkemesinin kararlarını yalnızca şeklen yerine getirmek yeterli değil. Anayasa Mahkemesi hukuk devleti ilkelerinin belirlilik, öngörülebilirlik, ölçülülük ve temel hakların korunması ilkeleriyle anlam kazanabilir. Ne yazık ki bu teklifte ortak bir anlayış göze çarpmaktadır, birçok maddede düzenleme yetkisi doğrudan Cumhurbaşkanına bırakılmaktadır; vergide de öyle, idari düzenlemelerde de öyle, kamu personel sisteminde de öyle.

Aziz vatandaşlarımız, şu saat dilimi içerisinde iktidar grubu bizi dinlemediği için sizlere ve muhalefet sıralarına hitap etmek zorundayız. Anayasa'mızın 7'nci maddesi son derece açık "Yasama yetkisi devredilemez." diyor. Arkadaşlara defalarca söylüyoruz: Bu Parlamento niçin var arkadaşlar? Yasa yapmak için var. Bizim var olan hakkımızı tek tek niçin Sayın Cumhurbaşkanına devredersiniz? Kanunun belirlemesi gereken sınırlar yerine yürütmeye geniş takdir alanı tanınması hukuk devletini güçlendirmez; aksine, hukuki belirliliği zedeler. Bugün Sayın Erdoğan var ama yarın olmayacak, siz Parlamentonun yasama yetkisini bir kişiye vermekte niçin bu kadar cömert davranıyorsunuz bunu anlamış değilim. Oysa milletimiz size "Kanunları siz yapın, yasama yetkisini siz kullanın." diye yetki verdi ve Parlamentoya gönderdi ama görünen o ki siz bu yetkinizi kullanmadığınız gibi muhalefete de bu yetkiyi kullandırmayı arzu etmiyorsunuz.

Sayın Başkan, bu teklifin vatandaşın hayatına en doğrudan dokunan düzenlemelerinden biri emekli aylıklarıyla ilgilidir. Teklifte en düşük emekli aylığının 20 bin TL'den 23.552 TL'ye çıkarılması öngörülmektedir. Bugün grup toplantımızda Sayın Babacan ifade etti; ya, bravo size arkadaşlar, bu hesabı nasıl yapıyorsunuz anlamak mümkün değil! Hani 23.550'yi gördük de bu 2'sini nasıl hesapladınız? Yani size borç para verenlere, yüksek faizle emaneten para verenlere karşı şunu diyorsunuz: "Biz enflasyon oranlarına göre bu artışı yapıyoruz, ona göre hesap edin, Türkiye'de bir sistem uyguluyoruz." Oysa kendinizi kandırıyorsunuz çünkü siz TÜİK'in makyajlı rakamları üzerinden emeklinin, kamu çalışanının, işçinin, asgari ücretlinin hakkına giriyorsunuz, kul hakkı yiyorsunuz çünkü gerçekleri ihtiva etmiyor. Önümüzdeki yıllara sâri kamu borçlanmalarında hesapladığınız faiz oranları ve enflasyon verileri ile bugün emekliye, işçiye verdiğiniz enflasyon oranları arasında dağ gibi farklar var arkadaşlar, kendinizi aldatmaktan vazgeçin, milletle yüzleşin ve kul hakkına girmeyin, buradan özellikle size seslenmek istiyorum. İşte TÜRK-İŞ, her şeyiyle sizin kontrolünüzde, iktidarın kontrolünde bir sendika, diyor ki: "Açlık sınırı 35.759, 2026'ya göre; yoksulluk sınırı 116.478; bekâr bir çalışanın yaşam maliyeti 46.248 lira." E, sizin emekliye reva gördüğünüz rakam ne? 23.552.

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bakın, bu kürsüye çıkmadan önce bir taksici esnafımız aradı beni, yıllara sâri tanıdığım birisi, avukatken beni de çok fazla yere, dava ve duruşmalara götüren bir şahıs. "69 yaşındayım, emekliyim ama aldığımla geçinemiyorum. 69 yaş sınırı getirilmiş ve 'Artık şoförlük yapamayacaksın.' diyorlar. Ben ekmeğimi nereden kazanacağım?" diyor. 69 yaşındaki bir emekliye siz çalışma mecburiyeti getiriyorsunuz, ona da yasal bariyerle sınır koyuyorsunuz. "Hiç olmazsa 75'ime

kadar çalışayım. Ülkeyi yönetenlerin hepsi 70'in üstünde, 80'e merdiven dayayanlar bizimle alakalı karar veriyor. Ben hiç olmazsa şu direksiyonu sallayayım, hiç olmazsa küçük araç kullanayım, taksi şoförlüğüne, dolmuş şoförlüğüne bize izin versinler." diyor. O yüzden, iktidar sahiplerine buradan sesleniyoruz: Bir taksi durağına girin, lütfen o emeklinin hâlini bir sorun. O emeklinin hâlini sormuş olsanız burada yapmış olduğunuz düzenlemede 23.552 TL'yi bu Parlamentoya getirirken utanırsınız ya, Allah için utanırsınız! (CHP sıralarından alkışlar) Ama sizde o yüz de kalmamış arkadaşlar, utanma yerine bizi dinleme nezaketinde bile bulunmuyorsunuz, umurunuzda bile değil.

MAHMUT TANAL (Şanlıurfa) - 4 kişi var, 4 kişi!

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - O yüzden, değerli milletimiz, sizlere sesleniyoruz: İktidar ile sizin gönül bağınız koptu, iktidar sizin sorunlarınızı bilmiyor. Eskiden "Biz garip gurebanın sofrasından iktidara geldik." diyorlardı ama bugün garip gurebayla işleri yok, zengin sofralarında ağırlanıyorlar, Ankara'nın, Türkiye'nin en geniş sofralarına onlar oturuyor. O yüzden, açlık sınırının 35.759 lira olduğu bir yerde emekliye taban ücret olarak 23.552 lirayı bu Meclise götürürken hiç arlanmıyorlar. O yüzden buradan çay-simit hesabı yaparak iktidara gelenlere soruyorum: Bu emekli kirasını nasıl ödeyecek değerli milletvekilleri? İlacını nasıl alacak, elektriğini, doğal gazını nasıl ödeyecek? Torununa harçlık vermeyi bırakın, kendi mutfağını nasıl döndürecek? Biz, emeklinin daha fazla para istemesini değil, insanca yaşayabileceği bir gelire kavuşmasını istiyoruz; siz ise fakir sofralarından geldiniz ama zengin sofralarından artık ayrılmaz oldunuz; fakirin sofrasından, emeklinin sofrasından bihabersiniz.

Değerli milletvekilleri, teklifte dikkat çeken bir diğer düzenleme de nükleer enerji yatırımlarına yönelik vergi istisnalarıdır; bu düzenlemeler Komisyon aşamasında son dakika önergesiyle getirilmiştir. Madem bu yaptığınız iş meşru bir iş, niçin son dakika önergesine bırakıyorsunuz? Plan ve Bütçe Komisyonunda bunun enine boyuna tartışılmasından, medya önünde, bağımsız yargı kuruluşları önünde, basın kuruluşları önünde konuşulmasından niçin korkup da son aşamada bir önergeyle bunu dâhil ediyorsunuz? Rusları bu kadar mı çok seviyorsunuz? Rusları sevdiğiniz kadar Mersinli esnafı, Ankaralı esnafı, Keçiörenli esnafı da sevin arkadaşlar. Onlara yapılandırma yaparken son derece cimrisiniz ama iş Ruslara gelince, BYD'ye, Çinlilere gelince son derece cömertsiniz; adrese teslim düzenlemelerle ülkeyi yönetmeye çalışıyorsunuz ki çok yanlış bir yoldasınız. Burada da yine ifade ediyorum, 86 milyonun hukukuna sizler gerçekten riayet etmiyorsunuz. O vatandaşın sizden taleplerini yerine getirmek yerine birkaç işverenin, birkaç sermayedarın sözcülüğüne soyunmuş durumdasınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

İDRİS ŞAHİN (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

İşte, vatandaşın sorguladığı adalet duygusu tam da burada zedeleniyor. Vergi politikası ayrıcalık üretmenin değil, adalet sağlamanın aracı olmalıdır.

Sayın Başkan, teklifin ÖTV'ye ilişkin hükümleri de Cumhurbaşkanının takdir alanını genişletmekte. Yani biz burada, 600 kişi, Allah aşkına, bunları göremiyoruz da bir tek Sayın Erdoğan mı görecek? Yapmayın arkadaşlar, yoruldu, Sayın Erdoğan da yoruldu, iktidarınız da yoruldu. Burada 600 kişinin gözünden kaçanı bir kişinin kontrolüne bırakmak demek milletin bize vermiş olduğu emanete ihanet etmek demektir çünkü işte şu duvarda yazıldığı gibi hâkimiyet kayıtsız şartsız milletinse, milletin temsilcileriyle yasama faaliyeti yapılıyorsa bu yasama hakkını bir kişiye devretmek, emin olun, milletin vermiş olduğu yetkiye ihanet etmektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL, CHP ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - İYİ Parti Grubu adına Adana Milletvekili Sayın Ayyüce Türkeş Taş.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

İYİ PARTİ GRUBU ADINA AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sözlerime başlamadan önce baba toprağım Kıbrıs'ta gerçekleştirilen 20 Temmuz Barış Harekâtı'nın 52'nci yıl dönümünü bu kürsüden de kutlamak istiyorum. Bu vesileyle, Doktor Fazıl Küçük'ü, Rauf Denktaş'ı ve Kıbrıs Türkü olan, son nefesine kadar doğduğu topraklar için kalbi çarpan ve emek veren babam Başbuğ Alparslan Türkeş'i, aziz şehitlerimizi rahmet ve minnetle anıyor, gazilerimizin önünde saygıyla eğiliyorum. Kıbrıs yavru vatan değil öz vatandır, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin varlığı Türkiye Cumhuriyeti'nin sigortasıdır.

Sayın milletvekilleri, yine bir torba kanun teklifiyle, yine hukuki öngörülebilirliği, kanun yapma tekniği ve Meclisimizin bütçe hakkını ayaklar altına alan devasa bir düzenleme yığınıyla karşı karşıyayız. 22 farklı kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklik öngören bu teklif Plan ve Bütçe Komisyonumuzun önüne âdeta bir yama bohçası olarak getirilmiştir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa Mahkemesi defalarca uyardı "Konu, amaç ve kapsam bakımından birbiriyle ilgisi olmayan düzenlemeleri tek bir kanun ambalajına sarıp Meclisten geçiremezsiniz." dedi ancak iktidar bu uyarıları görmezden gelmeye devam ediyor. Nükleer santral, vergi muafiyetinden aday sürücülük şartlarına, kültür varlıkları harçlarından elektrik kesintilerine, internet platformlarının vergilendirilmesinden kamusal atamalara kadar birbiriyle hiçbir tematik bağı olmayan onlarca konuyu tek paketle önümüze koyuyor. Bahane olarak da İç Tüzük'te bu kanun yapma tekniğinin varlığını, vatandaşın ihtiyaçlarına hızlıca cevap verme gereğini, bu kanunların her birinin temel kanun olarak çalışılması imkânının olmadığı gibi şeyleri öne sürüyor ama biz şunu kesinlikle görüyoruz, Türk milleti de görüyor: Bu yapılan kesinlikle bir yasama faaliyeti değil ve o niyetle yapılmamaktadır; tamamıyla, Meclisin denetim yetkisini baypas etme çabası olarak karşımıza çıktığı artık inkâr edilemez bir gerçekliktir. Bunun en iyi göstergesi de Komisyonda kanun görüşmelerinin bitmesine yakın alelacele getirilen, bu torbanın en önemli başlığı olan nükleer santral yatırımlarına tanınan istisnalarla ilgili maddelerdir. Yüz milyonlarca, hatta milyarlarca dolarımızı Rusların cebine koyacağız ve bununla ilgili Meclise sunulan kayda değer bir hesap kitap, etki analizi, açıklama olmayacak; bu, kabul edilecek bir kanun yapma şekli değildir.

Şimdi, kanunun ilk bölümünde vergiyle ilgili maddelere bir göz atalım. Madde 1 ve 10 nükleer enerji santral yatırımlarına devasa imtiyazlar tanıyor, nükleer santral kuracak tüzel kişilere damga vergisi muafiyeti getiriyor. Bu da yetmiyor, 2045 yılına kadar yüklenilen KDV'nin nakden ve defaten iade edilmesi, makine, teçhizat teslimlerinin KDV'den istisna tutulması sağlanıyor, hatta, Cumhurbaşkanına bu süreyi 2050 yılına kadar uzatma yetkisi veriliyor. Hadi, yeni yapılacak santraller için belki bu kabul edilebilir ama bunu, yatırımı başlamış, anlaşması imzalanmış bir santral için tekrar yürürlüğe sokmak kesinlikle kabul edilemez ve uygulanması olmaması gereken bir durumdur. Şimdi buradan soruyorum: Asgari ücretli vatandaşımız marketten aldığı ekmeğin, sütün KDV'sini kuruşu kuruşuna öderken, esnafımız stopaj ve damga vergisi altında ezilirken milyarlık nükleer konsorsiyumlara 2045 yılına kadar KDV iadesi sağlamak hangi adalet duygusuyla bağdaşmaktadır? Vergi yükünü dar gelirli vatandaşa ve orta direğe yıkıp büyük sermaye gruplarına çeyrek asırlık vergi tatilleri armağan etmek kesinlikle sosyal devlet ilkesinin açık bir ihlalidir. Üstelik, madde 15'le de otomotiv ÖTV'sine matrah, motor gücü ve silindir hacminin yanında bir de çekiş sistemi kriteri ekleniyor. Vatandaşın binek aracına vergi düzenlemesi getirirken milimetrik kriterler icat eden anlayış sıra nükleer devlere gelince vergi kanunlarını kolaylıkla rafa kaldırabiliyor.

Teklifin 3'üncü, 4'üncü ve 16'ncı maddeleri de sinema ve dijital yayıncılık sektörünü yakından ilgilendiriyor. Madde 16'yla dijital platformlardan ve yayıncılardan bir önceki yıl elde ettikleri net

satış tutarının yüzde 2'si oranında pay alınması ve bu tutarın Kültür Bakanlığı döner sermaye hesabına aktarılması öngörülüyor.

Değerli milletvekilleri, yerli sinema ve dizi sektörünün desteklenmesi fikrine ilkesel olarak tabii ki karşı değiliz. Ancak burada uygulanan yöntem baştan aşağı sakat. Sektörden toplanan bu paylar doğrudan ve şeffaf bir özerk sinema fonuna aktarılmak yerine, Bakanlığın döner sermaye havuzuna atılmaktadır. Döner sermaye demek bürokratik vesayet demektir. Döner sermaye demek şeffaflıktan uzak, keyfî harcama riski demektir. Dijital platformlara yüklenen bu ek maliyet günün sonunda doğrudan tüketiciye yani abonelik ücreti ödeyen gençliğimize ve vatandaşlarımıza zam olarak yansıyacaktır. Sektörü büyütmek yerine bürokratik bütçe açıklarını kapatmak için yeni bir dolaylı vergi ihdas edilmektedir.

Ayrıca, madde 5'le kültür varlıklarımıza ilişkin harçlar ve proje inceleme ücretleri fahiş tarifelere bağlanıyor. Kültürel mirası korumak devletin tabii ki asli görevidir ama vatandaşın ve araştırmacının bilgi alma talebini paralı hâle getirmek kültürel varlıkların korunmasını maalesef zorlaştıracaktır.

Teklifin bir başka gelir yaratıcı maddesi de genel aydınlatma giderleri gerekçe gösterilerek belediyelerin ve il özel idarelerinin genel bütçe ve vergi gelirleri payından yapılan kesinti oranlarını tam 3 katına çıkaran düzenlemelerdir. Büyükşehir belediyelerinde kesinti oranını yüzde 10'dan 30'a, diğer belediyelerde yüzde 5'ten 15'e çıkarılıyor. Yetmiyor, Cumhurbaşkanına bu oranları 2 katına kadar artırma yetkisi veriliyor. Bu ne demek, biliyor musunuz? Bu, yerel yönetimlerin elindeki mali imkânları açıkça gasbetmek demek yani vatandaşa gidecek hizmet kapılarını kapatmak demektir. Zaten ağır borç yükü ve ekonomik kriz altında ezilen, halka yerel hizmet götürmeye çalışan belediyelerin bütçesine el koymaktır. Anayasa'nın 127'nci maddesinde güvence altına alınan yerel yönetimlerin mali özerkliği ilkesi bu maddeyle açıkça ihlal edilmektedir ve sonuçta negatif etkilenen yine aziz Türk milleti olmaktadır.

Değerli milletvekilleri, teklifin 13 ve 14'üncü maddeleri Kamu İhale Kanunu'nu bir kez daha delik deşik etmektedir. Madde 13'le bütçe içi işletmeler istisna kapsamına alınırken madde 14'le kamu alımlarında "mütekabiliyet" adı altında Cumhurbaşkanına ucu açık yetkiler devredilmektedir. Saydamlık, rekabet ve hesap verilebilirlik ilkeleri ihale mevzuatından adım adım kazınmaktadır.

Madde 2'yle, 657 sayılı Kanun'da yapılan değişiklikle daire başkanı kadrolarına atama süresi on yıla çıkarılırken madde 24'le Sayıştay savcılığı gibi hayati bir denetim makamına dışarıdan atamanın önü açılmaktadır yani kurumsal hafıza ve liyakat piramidi altüst edilmektedir.

Özetle, bu kanun teklifi dev enerji şirketlerine ve devasa sermayeye çeyrek asırlık vergi muafiyeti sunarken halkın üzerindeki dolaylı vergi yükünü artıran, belediyelerin bütçelerini yüzde 30'lara varan kesintilerle budayarak yerel demokrasiyi sakatlayan, kültür ve sinema fonlarını döner sermayenin şeffaf olmayan yapısına hapseden, kamu ihale sisteminde yeni istisnalar ve muafiyetler yaratan bir mantığın ürünü olarak karşımıza çıkmaktadır. Devlet kaynak yaratır tabii ki, vergi her vatandaşın yerine getirmesi gereken en ulvi görevdir. AK PARTİ Hükûmeti de kaynak yaratmakta çok başarılı ancak Hükûmet ne kadar kaynak yaratırsa vatandaş da o kadar ekonomik olarak dara düşmektedir.

En yakın örnek yanı başımızda; 13 Temmuzdan beri Güvenpark'ta hak arayan terörle mücadelede gazi olan erlerimiz. Kiminin bacağı, bacakları yok; kiminin kolu, kolları yok; kiminin gözü, gözleri yok; kiminin ise kolları, bacakları, gözleri, birkaçı hatta hepsi birden yok. Bir an kendinizi onların yerine koyun; verir miydiniz? Onlar hiç düşünmeden verdi. Bizim için, vatan için, devlet için, gelecek için, askerlik onuru ve milletin namusu için canlarını ortaya koyup bedenlerinden parçalar verdiler. Hayatlarının baharında kaybettikleri uzuvlar kalan ömürlerine ve ailelerinin hayatlarına da damgasını vurdu. Kaybettikleri uzuvlarla birlikte hayatın yükünü ve ekmek kavgasını da omuzlamak zorunda

kaldılar. Şimdi, Türkiye'de topu topu 5 bin kişi olan bu aziz gazilerimiz haklarını arıyorlar, seslerini sağır kulaklara duyurmaya çalışıyorlar ama biz burada ne yapıyoruz? Onların bu duruma düşmesinden utanmayıp onlara vermemiz gerekenin onlarca, belki de yüzlerce katını başka milletlerin ceplerine cömertçe aktarıyoruz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

AYYÜCE TÜRKEŞ TAŞ (Devamla) - Bu kabul edilemez diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Milliyetçi Hareket Partisi Grubu adına Konya Milletvekili Sayın Mustafa Kalaycı.

Buyurun. (MHP sıralarından alkışlar)

MHP GRUBU ADINA MUSTAFA KALAYCI (Konya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; sizleri ve aziz milletimizi hürmetle selamlıyorum.

22 kanun ve 2 kanun hükmünde kararnamede değişiklikler içeren kanun teklifiyle çeşitli konulara yönelik düzenlemeler yapılmaktadır. Kanun teklifi ile nükleer enerji santrali yatırımlarına kapsamlı vergi teşvikleri getirilmektedir. Buna göre nükleer enerji santrali yatırımları kapsamında düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden istisna tutulmakta, 31 Aralık 2045 tarihine kadar uygulanmak üzere katma değer vergisi iadesi öngörülmekte, makine ve teçhizat yatırımları KDV'den istisna edilmekte ve Kurumlar Vergisi Kanunu'nda örtülü sermayeye ilişkin yüzde 50 oranının yüzde 25 uygulanması düzenlenmekte ve Cumhurbaşkanına süreyi beş yıl uzatma yetkisi verilmektedir. Esasen teşvik belgeli tüm yatırımlara KDV istisnası, gümrük muafiyeti, vergi indirimi, sigorta prim desteği, faiz veya kâr payı desteği ve arsa tahsisi gibi teşvikler verilmektedir.

Yapılan düzenlemelerle, Türkiye'nin 2050 yılına kadar 20 bin megavat nükleer kapasiteye ulaşması hedefi doğrultusunda uzun yatırım süresi ve yüksek finansman gerektiren nükleer enerji santrali yatırımlarının daha kapsamlı ve uzun süreli teşvik sağlanarak ülkemize çekilmesi amaçlanmaktadır. Yaklaşık 5 bin megavat gücündeki Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin birinci ünitesinden bu yılın sonuna kadar elektrik üretilmesi, diğer ünitelerin ise 2028 yılı sonuna kadar devreye alınması hedeflenmektedir. Bu santralin tamamlanmasıyla yıllık 4 milyar dolarlık doğal gaz ithalatına ihtiyaç kalmayacaktır. Toplam 10 bin megavatlık iki yeni büyük ölçekli konvansiyonel nükleer santral ve 5 bin megavatlık küçük modüler reaktörler yapılması konusunda çalışmalar devam etmektedir. Nükleer enerji santralleri yüksek katma değerli tedarik zincirlerinin, ileri üretim kabiliyetlerinin ve yüksek nitelikli insan kaynağının gelişimine katkı sağlayacak stratejik bir yatırımdır. Milliyetçi Hareket Partisi olarak bizim hedefimiz Türkiye'nin nükleer enerji konusunda teknoloji ve "know-how" üreten ve yeni teknolojiler geliştiren ülkeler arasına girmesidir. İnşallah ülkemiz bu hedefe ulaşacaktır.

Kanun teklifiyle, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yürütülen bazı iş ve işlemlerden ücret alınması, ayrıca koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcı kuruluşlar ile internet platform işletmecilerinin yıllık net satış tutarlarının yüzde 2'sinin sinema desteklerinde kullanılması düzenlenmektedir. Devlet Memurları Kanunu'nda daire başkanı ve dengi yönetici kadrolar için aranan hizmet süresi yeniden on yıla çıkarılmaktadır. Bakanlık il müdürleri ve bölge müdürleri için açıktan atama ve hizmet süresi şartından muafiyete ilişkin hükümler kaldırılmaktadır. PTT personelinin işçiler hariç tamamen idari hizmet sözleşmesiyle istihdam edilmesi kuralı getirilmekte, kurumda norm kadro fazlası olan veya yeni personel rejimine geçmeyen personelin diğer kamu kurumlarına nakli öngörülmektedir. İdari hizmet sözleşmeli statüye geçen personelin iş güvencesi ve özlük haklarının mevzuatla güvenceye alınması ve tamamının 5510 sayılı Kanun'un 4/C maddesi kapsamında sigortalı sayılmaları, dağıtıcı postacıların fiilî hizmet süresi zammından faydalandırılması, statü karmaşasının ortaya çıkardığı yeşil

pasaport meselesinin çözüme kavuşturulması ve diğer kamu kurumlarına nakledilecek personelin özlük haklarının korunması suretiyle PTT personelinin endişelerinin giderilmesi uygun olacaktır.

Milliyetçi Hareket Partisi olarak On İkinci Kalkınma Planı'nda da vurgulandığı üzere, kamuda ehliyeti ve liyakati esas alacak, statü ve istihdam karmaşasını giderecek, ücret adaletini sağlayacak bir kamu personel sistemi oluşturulmasını gerekli görüyoruz.

Kanun teklifiyle, özel öğretim kurumlarına uygulanan cezai yaptırımlar konusunda Anayasa Mahkemesi kararı uyarınca gerekli düzenlemeler yapılmaktadır. Ayrıca öğretmen olarak görevlendirileceklerin nitelikleri belirlenmektedir. Özel öğretim kurumlarında istihdam edilen yaklaşık 200 bin öğretmenimizin özlük haklarının ve çalışma şartlarının da iyileştirilmesi gerekmektedir.

Değerli milletvekilleri, bölgemizde yaşanan savaş ve gerilim enerji sektörü başta olmak üzere küresel ölçekte tüm ekonomik faaliyetleri olumsuz etkilemektedir. Savaşın ve belirsizliklerin ekonomik maliyetinin vatandaşlarımıza yansımasını asgariye indirmek, ülkemizin üretim, yatırım, istihdam ve ihracat kapasitesini korumak amacıyla tedbirler alınmaktadır. Bu kanun teklifiyle imalat sektöründe sigortalı sayısını koruyan işletmeler için bu yıl uygulanmakta olan sigortalı başına aylık 3.500 lira teşvik ödemesinin 2027 ve 2028 yıllarında da sürdürülmesi öngörülmektedir. Ayrıca, turizm işletme belgesi almış konaklama tesislerine de bu yıl mayıs ila aralık döneminde istihdam başına aylık 3.500 lira destek ödenmesi düzenlenmektedir.

Belli çevrelerin kara propagandasına karşın Türkiye ekonomisi gücünü ve dayanıklılığını korumaktadır. İstihdam, mayıs ayında 285 bin kişi artmış; işsizlik oranı yüzde 8,2; genç nüfusta işsizlik oranı yüzde 14,8 düzeyindedir. Zorlu koşullara rağmen sanayi üretimi bu yılın ilk beş ayında yüzde 1 büyümüş, ihracatımız ilk altı ayda yüzde 3,6 artmıştır. Cari açık sürdürülebilir seviyelerdedir. Bu yıl altı ayda 57.062 yeni şirket kurulurken 13.484 şirket kapanmış, kurulan şirket sayısı yüzde 9,3 artarken kapanan şirket sayısı yüzde 1,4 azalmıştır. Özellikle deprem harcamaları ve EYT düzenlemesinin etkisiyle 2023 yılında yüzde 5,1'e yükselen bütçe açığının millî gelire oranı 2024 yılında yüzde 4,7'ye gerilemiş, 2025 yılında ise yüzde 2,9'a inerek Maastricht Kriterlerinden olan yüzde 3'ün de altında gerçekleşmiştir. Geçen yıl yüzde 14,6 azalan, azalma kaydeden bütçe açığı bu yılın ilk altı ayında da yüzde 3,8 azalmış ve 521,4 milyar lira faiz dışı fazla elde edilmiştir. Üstelik bu süreçte 90 milyar doları aşan deprem yükünün de altından kalkılmıştır. Bütçe açığındaki azalma ve faiz dışı fazlanın artması, devletin borçlanma ihtiyacını azaltırken bütçe imkânlarının artacağını göstermektedir. Kuşkusuz, bütçe imkânlarının artmasıyla birlikte başta emekliler ve çalışanlar olmak üzere toplumun her kesiminin hak ettiği payı mutlaka alacağına inanıyoruz.

Kanun teklifiyle, Sosyal Güvenlik Kurumuna aylık prim gelirlerinin dörtte 1'i oranında verilen devlet katkısı kaldırılmaktadır. Kurumun açığı da merkezî yönetim bütçesinden karşılandığından bütçeden aktarılan ödeme toplamı değişmemektedir. En düşük emekli aylığı bu kanun teklifiyle yüzde 17,76 oranında artırılarak 23.552 liraya yükseltilmektedir. Bundan 5,1 milyon emekli, dul ve yetimin yararlanması beklenmektedir.

Sosyal güvenlik sisteminde otuz kırk yıl prim ödeyen ile on yıl prim ödeyenler neredeyse aynı maaşı alır hâle gelmiştir. Prim maaş dengesinin bozulduğu, emekli aylıkları arasında ciddi eşitsizlikler olduğu görülmektedir. Sadece en düşük emekli aylığının artırılması bu eşitsizliği gidermemekte, aksine daha da artırmaktadır. Milliyetçi Hareket Partisi, prim-maaş dengesi sağlanarak emekli aylıkları arasındaki eşitsizliklerin giderilmesi ve emekli aylıklarının iyileştirilmesi görüşündedir. Cumhur İttifakı olarak bizim gayemiz, her insanımızın huzurlu ve güvenli bir hayatla birlikte ekonomik rahatlığa kavuşmasıdır. Kim ne derse desin, Cumhur İttifakı, tüm meselelerin üstesinden gelmeye, milletimizin refah seviyesini yükseltmeye, millî menfaatlerimizi korumaya kararlı ve muktedirdir.

Milliyetçi Hareket Partisi Grubu olarak "kabul" oyu vereceğimiz kanun teklifinin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini niyaz ediyor, sizleri ve aziz Türk milletini saygılarımla selamlıyorum. (MHP ve AK PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Kalaycı.

Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi Grubu adına Ağrı Milletvekili Sayın Heval Bozdağ.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

DEM PARTİ GRUBU ADINA HEVAL BOZDAĞ (Ağrı) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Yine, bir torba kanun teklifi, yine aynı usul ve sorunlar. Bu düzenlemelerin gerçekten toplumun hangi sorununu çözüyor olduğu ise muamma; işçinin, emekçinin, emeklinin, dar gelirlinin, çiftçinin, gençlerin yaşamında hangi somut iyileşmeyi yapıyor meçhul. Açıkçası bu torba kanunların temel bir karakteri oluşmuş durumda; toplumun gerçek ve acil sorunlarına bütünlüklü çözümler üretmek yerine, birbirinden kopuk düzenlemelerle günü kurtaran, mevcut sorunları daha da karmaşıklaştıran ve çoğu zaman belirli kesimlerin taleplerini karşılayan bir anlayışla hazırlanıyor. Oldubittiye getirilen düzenlemeler de maalesef toplumun çıkarına değil. Bu ülkede "İşçiye, emekçiye, emekliye ve dar gelirliye sürekli olarak fedakârlık yapın." denirken, kemer sıktırılırken, sermaye gruplarına sürekli çeşitli istisna, teşvik ve kolaylıkların kapıları açılıyorsa burada ekonomik bir zorunluluk değil sınıfsal bir tercih var demektir ve ülkenin yükü emekçinin sırtında.

Sayın milletvekilleri, yılın başında bütçe yapılırken bütçenin neredeyse yarısına yakınını savunma ve güvenlik harcamalarına, faize ve vergi istisnalarına ayırdınız diye her fırsatta AKP iktidarını eleştirdik. Bütçenin ilk altı aylık sonuçları açıklandı, sizi kutlarız, planladığınız gibi harcıyorsunuz. Bakınız, ocak-haziran 2026 döneminde merkezî yönetim bütçesinden toplam 8 trilyon 730 milyar lira harcama yapılmış. Bu harcamanın en büyük kalemi yaklaşık 1 trilyon 464 milyar lirayla faiz ödemeleri. Aynı dönemde sosyal güvenlik için 723 milyar lira, sağlığa 772 milyar lira, yoksullukla mücadele ve sosyal yardımlar için 236 milyar lira, insan hakları için ise 410 milyon lira harcama yapılmış. Şimdi, bu tabloya baktığımız zaman gerçekten kaynak yokluğunu mu görüyoruz yoksa iktidarınızın tercihi faiz lobilerini mi? Yılın ilk altı ayında 86 milyon insanın sağlığına, yoksulluğuna, sosyal güvenliğine, insan haklarına, yaşam hakkına ayrılan payın toplamının 1,5 katı kadar faize harcama yapılmış durumda. Şimdi, iktidarınız demokrasiyi, insan haklarını, onurlu bir yaşamı önceleyen bir politik çizgide mi yoksa faizciye, zengine yol veren, toplumun genelinin refahını hiçe sayan, sosyal güvencesini önemsemeyen bir politik çizgide mi? Cevabı çok açık: Yıllarca prim ödedi insanlar, alın teri döktüler ve parayı, maddiyatı en az düşünmeleri gereken emeklilik dönemlerinde çalışmak zorundalar, o da sağlıkları elveriyorsa, eğer buna güçleri yetiyorsa. Açıkçası topluma acı çektiriyorsunuz ve çözümsüzlüklerinizle artık sadece ve sadece bir yüksünüz. 5 milyon emekliye reva gördüğünüz maaş birçok ilde bir ev kirasını karşılayacak kadar bile değil. Buradan soruyoruz: Neden bu kadar faiz ödemeleri? Neden vergi istisnaları, teşvikler? 2026 bütçesinin 3 trilyon lirasından fazlasından zenginler için vazgeçtiniz. İşte, bunu yaptığınız için emekliye, asgari ücretliye para yok, kaynak yok. Açlık sınırının 35 bin liraya, yoksulluk sınırının 120 bin liraya dayandığı, enflasyonun yüzde 30'ların altına düşemediği bir ekonomik gerçeklikte nasıl bunu sürdürmeye devam edersiniz? İşin trajik yanı bu bütçeyi asıl denkleştirenler ise bu bütçeden en az pay alanlar. Evet, kimden topluyorsunuz bu bütçeyi? Yüzde 60-70'ini dolaylı vergilerden, halkın geniş kesimlerinden, KDV ve ÖTV'yle ve yine emekçinin, işçinin gelirinden doğrudan keserek topluyorsunuz. Bakınız, vergiyi aldığınız kesimleri korumuyorsunuz aksine işçiden, emekçiden toplayıp zengine aktarıyorsunuz. Sonuç olarak kaynak var, tercihleriniz sınıfsal. Kapitalizmin ve emperyalizmin dişlileri arasına atmışsınız toplumu. Çarkı çevirenler ise çok acımasız

ve siz iktidar çıkarlarınız uğruna tarafsınız ve tüm bunlara göz yumuyor, yandaşlık yapıyorsunuz. Bu tercihlerle kimlerin zengin olduğunu, kimlerin fukara kaldığını söylememize gerek var mı? Bu bütçede silah şirketlerine, büyük sermaye sahiplerine ve faiz lobilerine para var; asgari ücretliye, emekliye ise kemer var. Şimdi yine soralım: NATO dedi diye neden artırıyorsunuz savunma-güvenlik harcamalarını? Daha zirve zamanlarında Cumhurbaşkanı söyledi "Gereğini yaptık, tamamlamak üzereyiz." diye. Bu durumda sınırlı bir bütçeden nasıl kaynak yaratabilirsiniz emekliye, asgari ücretliye? Bu ülkenin silaha, savaşa değil, sağlığa, gıdaya, asgari ücretliye, eğitime para ödemeye ihtiyacı var. Bir çırpıda NATO zirvesi için 12 milyar lira civarında parayı gözden çıkardınız. Kime ne faydası oldu bu zirvenin, toplumun hangi derdine deva oldu?

Şimdi, bu teklifin maddelerinden biri, en düşük emekli aylığının 23.552 TL'ye yükseltilmesi. Bakınız, 23.560 TL bile değil, 8 TL'nin bile hesabı yapılmış. Bütçe daha başından nasıl pay edileceğini belirlemiş, daha başından emekliye bakış açısı ortaya konulmuş çünkü sosyal güvenliğe daha bütçe yapılırken yeterince pay ayrılmamış. İşte, bu sınıfsal tercihleriniz yüzünden emekçi, emeğin değeri sizin nezdinizde karşılık bulmuyor. Bugün emekli maaşlarını neredeyse açlık sınırının yarısı düzeyinde tutuyorsunuz. Emekli, açlığa terk edilmiş durumda. Bakınız, öyle hadsiz bir noktaya gelmiş ki bu sömürü düzeni patron için İşsizlik Sigorta Fonu'nu dahi göstere göstere yağmalamayı göze alabiliyorsunuz. Daha önce de bu Fon'a el uzatan kanun teklifleriyle gelinmişti. Bu Fon'un kuruluş amacı açık, işini kaybeden işçiye geçici bir güvence sağlamak, işsiz kaldığında hayatını sürdürebilmesine destek olmak ancak bugün işçinin alın terinden oluşan bu kaynak, işsiz kalan emekçinin güvencesi olmak yerine giderek işveren desteklerinin finansman aracına dönüştürülmekte. İşsizlik Sigortası Fonu kimin fonudur? İşsiz kalan işçinin mi yoksa işverenlerin maliyetlerini azaltmak için kullanılacak bir kaynak mı?

DİSK-AR'ın yayınladığı rapora göre, son on yılda İşsizlik Sigortası Fonu'ndan işçilere ayrılan pay 5,7 puan azalırken sermaye ve işverenlere aktarılan kaynaklar rekor düzeyde, 28,9 puan artmış durumda. Haziran 2026 itibarıyla her 100 işsizden yalnızca 15'i işsizlik ödeneği alabilmiş. 2016-2025 arasındaki dönemde Fon giderleri içinde işsizlik ödemelerinin payı yüzde 37,4'ten yüzde 31,7'ye gerilerken doğrudan ve dolaylı patron teşviklerinin payı yüzde 20,3'ten yüzde 49,2'ye yükselmiş durumda.

Fon'un mevcut hâlinin adaletsizliği yetmezmiş gibi bu kanun teklifinin 12'nci maddesiyle Fon'dan turizm sektöründeki patronlara da teşvikler sağlanacak. Turizm sektöründeki emekçilerin yaşadıkları büyük sorunlara, düşük ücret politikaları, güvencesiz çalışma biçimleri, uzun çalışma saatleri, sendikal örgütlenmenin önündeki engeller ve mevsimlik istihdamın yarattığı yapısal sorunlar gibi sorunlara çözüm yerine kamu kaynaklarıyla işverenlerin maliyetlerini hafifletmek tercih ediliyor.

Yine madde 10'la KDV Kanunu'na geçici bir madde eklenerek nükleer enerji santrali yatırımı yapan şirketlere Cumhurbaşkanı kararıyla 2050'ye kadar uzayabilecek muazzam boyutlarda vergi muafiyeti, KDV istisnası ve nakit KDV iadesi avantajları sağlanıyor. Esnaftan, işçiden, asgari ücretliden iğneden ipliğe KDV toplayan iktidarınız, nükleer santral inşa eden dev şirketlerin makine, teçhizat ve inşaat harcamalarındaki milyarlarca liralık KDV yükünü sıfırlıyor, halkın cebinden bu şirketlere nakit iadeler yapıyor. Nükleer santraller ekolojik yıkım projeleri; bu suça kamusal kaynaklarla tüm toplumu ortak ediyorsunuz. Halkın bu projelere desteği nedir, bir gün olsun sordunuz mu? Doğmamış çocukların, gelecek nesillerin ödeyeceği vergiler önümüzdeki çeyrek asır boyunca nükleer santral işleten şirketlerin kasasına akıtılacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

HEVAL BOZDAĞ (Devamla) - Bu kanun teklifiyle getirilen vergi muafiyetleri ve borçlanma kolaylıklarından bütçe harcamalarına, sosyal güvenlik tercihlerine kadar tüm tablo bize aynı şeyi göstermekte; geniş halk kesimlerini görmezden gelmeye devam ediyorsunuz. En büyük çözümsüzlüğünüz ise kendinize yandaş kıldıklarınız; doymak bilmeyen, sınırsızca tüketen yandaşlarınız, patronlar, zenginler, çıkar grupları. Bu talan sonsuz sürüp gitmez. Sizlere, iktidarınızın üç kuruş zam politikalarına mecbur değil bu toplum, emekli, işçi, tüm ezilenler mecbur değiller. Evet, işte onlar bizim yandaşlarımız yani yoldaşlarımız. Direneceğiz, kıracağız bu çarkı ve illaki kazanacağız. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Cumhuriyet Halk Partisi Grubu adına İzmir Milletvekili Sayın Ümit Özlale.

Buyurun Sayın Özlale. (CHP sıralarından alkışlar)

CHP GRUBU ADINA ÜMİT ÖZLALE (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Geçen hafta tam 30 maddeyle başlayan, 34 maddeyle biten; içinde 22 tane kanun teklifi, 2 tane kanun hükmünde kararnamenin görüşüldüğü bir torba yasa görüştük Plan ve Bütçe Komisyonunda, sabah onda başladı, on iki saat sürdü. Peki, neler görüştük? Kültür ve turizm var, İşsizlik Sigortası Fonu var, sanayi var, ulaştırma var, bunun dışında, özel öğretim kurumları var, bunun dışında, daha sonradan eklenen, gece sekiz buçuk dokuzdan sonra eklenen nükleer santrallere getirilen vergi istisnası var. Birbirinden apayrı ama toplumsal hayatı etkileyebilecek 22 tane kanun teklifini, bizler, bazılarının etki analizi olmadan, bir gün içerisinde, tali komisyonlardan herhangi bir görüş gelmeden tartışmak zorunda kaldık. Bu da size aslında Meclisin bu sistemde, Cumhurbaşkanlığı hükûmet sisteminde yasama kalitesinin ne kadar düştüğünü gösteriyor. Bu, bu yasama yılının son torba yasasıydı çok büyük ihtimalle ama belki de en çekindiğimiz torba yasası oldu. "Neden?" diyecek olursanız, gece sekiz buçuktan sonra nükleer enerji santrallerine vergi istisnası getirilen bir kanun teklifi de önümüze sunuldu; etki analizi yok. Hazine ve Maliye Bakanlığından Gelir İdaresi Başkan Yardımcısına bunun maliyetini sorduğumuzda bir cevap alamadık ve bu son derece önemli. Türkiye'nin hem enerji politikasına, aynı zamanda maliye politikasına yön verecek kanun teklifi gece sekiz buçukta etki analizi olmadan ve bizim, Plan ve Bütçe Komisyonundaki muhalefet partilerinin doğru sorularına herhangi bir cevap üretilmeden geldi. O yüzden de bu son torba yasa belki de artık bu Mecliste yasama kalitesinin ne kadar düştüğünü gösteriyor.

Hepimiz biliyoruz ki bu torba yasada imzası olan, kanun teklifi veren saygıdeğer milletvekilleri burada sadece kanun teklifini imzalıyor, bütün yürütme, bu kanun teklifini yazma bakanlıklara ait. Bizler de çok kısa bir süre önce ve hatta bazen saatler öncesinde Türkiye'nin geleceğini etkileyen bir kanun teklifini tartışmak zorunda kalıyoruz. O yüzden, umarım, bu torba yasa yani Meclisin iradesini ve yasama kalitesini neredeyse sıfıra indiren torba yasa pratiğine bir an önce son veririz çünkü bu, sadece Meclisin iradesini zayıflatmıyor, aynı zamanda vatandaşın Meclise olan güvenini azaltıyor. Bizler bu maddeler için Anayasa Mahkemesine başvurduğumuz zaman, Anayasa Mahkemesi bunu reddettiği zaman vatandaşın Meclise olan, bizim yasama faaliyetimize olan güveni de sarsılıyor. Dolayısıyla bu torba yasa eleştirisini, umarım, bu sefer dikkate alırsınız.

Nükleer enerji santraliyle ilgili vergi istisnasından biraz bahsetmek istiyorum. Çok önemli. Neden? Çünkü Maliye Bakanımız Sayın Mehmet Şimşek vergi istisnalarının ya da vergi harcamalarının en aza indirileceğine dair açıklama yaptığı gün milyarlarca liralık bir vergi istisnası, Akkuyu olmak üzere, daha sonra yapılacak olan nükleer enerji santrallerinin tesisine, inşaatına getirildi ve biz bunun maliyetini bilmiyoruz, biz bunun sosyal, toplumsal maliyetini de bilmiyoruz. Buradan açıkça söylemek gerekiyor: Nükleer enerjiye, hele hele nükleer teknolojiye kökten bir şekilde karşı değiliz ama burada bir yatırımcı

aklıyla, bir iktisadi rasyonelle hareket edilmeyen bir model var. İlk önce, modelin kendisi yap-işlet-sahip ol. Dolayısıyla bunun sahibi Türkiye Cumhuriyeti devleti ya da Türk sermayesi olmayacak. Kaldı ki en temel problemlerden bir tanesi şu: Akkuyu Nükleer Santrali'yle ilgili yüzde 49'luk Türk sermayesi için hâlâ bir sermayedar bulamadık. Türk sermayesinin inanmadığı, Türkiye Cumhuriyeti devletinin inanmadığı, dolayısıyla ortak bulamadığı, bir yerli ortak bulamadığı bir nükleer santrale biz milyarlarca liralık vergi istisnası sağlıyoruz.

Peki, nükleer gerçekten bizim ihtiyacımız mıdır? Dünyaya bakalım şimdi: Son yirmi sene içerisinde 104 tane nükleer tesis açıldı, 101 tane kapandı. Açılanların yarısından fazlası Çin'de. Bütün dünyada rüzgâr ve güneş enerjisiyle ilgili müthiş teknolojik değişimler oluyor. Üretim maliyetleri düşerken nükleerde hep aynı problemle karşı karşıya kalıyoruz; yatırım maliyeti yüksek, inşaat süresi çok uzun. Biz, bu süre içerisinde bütün dünya depolamalı teknolojiler alanında devrim niteliğinde değişiklikler yaparken güneşe, rüzgâra yüklenirken teknolojisini bilmediğimiz bir nükleer tesise vergi harcaması, vergi istisnası getiriyoruz. Bunun dışında bir şey daha var, diyorlar ki: "Bu bir enerji bağımsızlığı getirecek."

Arkadaşlar, bu nükleer santral ne kullanacak? Zenginleştirilmiş uranyum. Bizim zenginleştirilmiş uranyum programımız var mı? Yok. Bunu nereden alacağız? Rusya'dan alacağız ya da başka bir ülkeden alacağız. Bu bize bir enerji bağımsızlığı getiriyor mu? Hayır, getirmiyor. En ucuz ve en güvenilir enerji nedir? Verimli olarak kullanılan enerjidir. Peki, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının bütçesine baktığımız zaman burada biz ne görüyoruz? Enerji verimliliğine ayrılan kaynağın giderek azaldığını görüyoruz ve böyle şartlar altında bizden milyarlarca liralık vergi istisnasını Akkuyu ve daha sonra yapılacak olan nükleer tesisler için harcamamız, bunu feda etmemiz bekleniyor ve gecenin sekiz buçuğunda bir etki analizi olmadan geldi bu. O bakımdan buna şiddetle karşı çıktığımızı söylememiz lazım.

Bütün Meclisin tartışması gereken bir başka alan siber güvenlikle ilgili. Siber güvenlik sosyal güvenlik ve millî güvenlik kadar önemli. Siber güvenlik için daha fazla bütçe ayırmamız gerektiği çok açık fakat bu Siber Güvenlik Başkanlığına verilen yetkiler tamamıyla otoriter bir devletin izini taşıyor. Bugün, Siber Güvenlik Başkanlığı, BTK içerisinde herhangi bir sosyal medya hesabını bir hâkim kararı olmadan kapatabiliyor. Bakın, biz de bunu Plan ve Bütçe Komisyonunda sadece on beş yirmi dakika tartışabildik. Burada Türkiye'nin geleceğiyle ilgili, Türkiye'nin konuşma özgürlüğü, fikir özgürlüğüyle ilgili bir konuşmayı, bir konuyu sadece Plan ve Bütçe Komisyonunda dakikalar ayırarak buradan Meclis Genel Kuruluna getiriyoruz. Herhangi bir özel sektör görüşü yok, herhangi bir sektör temsilcisinin sendika görüşü yok. Bunun dışında getirilen önlemlerin çok önemli bir kısmı gerçekten çok geçici çözümler getiriyor. Mesela, İşsizlik Sigorta Fonu, adından belli arkadaşlar; İşsizlik Sigorta Fonu, işsizlikle mücadelede ya da işsiz kalan emekçilerin işsizliği sürecinde onlara daha rahat, daha güvenilir bir imkân sunmak için ayrılan bir fon. Sanayi politikası ve turizm politikasını ya da buradaki sanayiciyi ve turizmciyi neden İşsizlik Sigorta Fonu'yla finanse ediyoruz? 188 milyar lira ayrılmış, bakın, etki analizine göre 188 milyar. Biz şunu söylemiyoruz: Bugün sanayinin çok önemli problemleri var. İzlediğiniz yanlış ekonomi politikalarından dolayı sanayi üretimi son üç senedir yerinde sayıyor, sıfır artış. 300 binden fazla kişi tekstilde, hazır giyimde, deride işten çıkartıldı. Biz sanayi sektörü desteklenmesin demiyoruz. İyi de bunun kaynağı direkt olarak bizim ekimde, kasımda burada tartıştığımız bütçededir. Neden İşsizlik Sigorta Fonu'nu kullanıyoruz bunun için? Turizmin sorunları var mı? Var, tonla var. Peki, bu turizmin sorunlarını çözmek için biz neden İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki paraya yine gidiyoruz? Neden bütçede biz daha uzun vadeli sonuçlar getirebilecek olan sanayi programına, turizm programına ödeneği görmezken her seferinde İşsizlik Sigortası Fonu'ndaki fonlara ihtiyaç duyuyoruz? Bu, tamamıyla bir fondöten ekonomisidir yani sorunları kalıcı olarak çözmeyen,

tamamıyla geçici olarak sanayiciye, turizmciye genel bütçeden değil de bir fondan pay ayıran bir fondöten ekonomisidir. Aynısını en düşük emekli maaşı tartışmasında da görüyoruz. Dünyanın hiçbir parlamentosunda en düşük emekli maaşı yılda iki defa tartışılmaz arkadaşlar, en düşük emekli maaşı da tartışılmaz. Neden buna fondöten ekonomisi diyorum? Sebebi çok basit çünkü kök aylıklara herhangi bir zam yapmıyorsunuz. 1980'lerden beri emeklilik ve sosyal güvenlik sisteminde yanlış politikalar izleniyor. Bu yanlış izlenen politikalardan dolayı, yanlış ölçülen TÜFE enflasyonundan dolayı da emekli maaşları azalıyor reel olarak ve biz her seferinde en düşük emekli maaşını artırıyoruz ve bir adaletsizlik yaratıyoruz. Bu adaletsizlik de şu: Çok daha uzun çalışan, çok daha yüksek prim veren bir kişinin, bir emeklinin maaşı ile en düşük emekli maaşı arasındaki fark eriyor. Bu bir adaletsizliktir, hem de nesiller boyu da adaletsizliktir aynı zamanda. Neden? Çünkü bizden sonra gelecek olan kuşak çok kötü bir sosyal güvenlik sistemi devralıyor. Peki, siz buna kalıcı bir çözüm getiriyor musunuz? Hayır. Ya, tam tersini yaptınız bu torba yasada.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

ÜMİT ÖZLALE (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkanım.

Bu torba yasada şunu yapıyorsunuz: Sosyal Güvenlik Kurumunun topladığı primlerin dörtte 1'i kadar devlet katkısı veriliyordu. Bu da iyi kötü sosyal güvenlik sistemini dengede tutuyordu. Şimdi bunu da kaldırıyorsunuz yani diyorsunuz ki: "Ben devlet olarak sosyal güvenlik sisteminden desteğimi daha da çekiyorum." Bu, Anayasa'nın 3'üncü maddesinde yer alan Türkiye Cumhuriyeti devletinin sosyal bir devlet olduğu olgusuyla tamamıyla çelişmektedir. Bunu yaparken diyorsunuz ki: "Tamam, bütçeden daha az para gidecek, devlet gerekirse bu açığı kapatır." Ama öbür taraftan, anlaşmaları, sözleşmeleri çoktan yapılmış bir nükleer enerji santraline sırf o inşaat bitsin diye ekstradan para veriyorsunuz, milyarlarca lira para veriyorsunuz. Bu torba yasanın o yüzden kendi içinde hiçbir tutarlılığı yok diyoruz.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler Sayın Özlale.

Gruplar adına yapılan konuşmalar tamamlanmıştır.

Şahısları adına ilk olarak Manisa Milletvekili Sayın Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu.

Buyurunuz. (CHP sıralarından alkışlar)

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Manisa) - Evet, saygıdeğer milletvekilleri, Değerli Başkanımız; bugünkü tartıştığımız torba yasada hiç şüphe yok ki en çok tartışılan konulardan bir tanesi madde 18 yani en düşük emekli maaşını 20 bin liradan 23.552 liraya çıkartan düzenleme. Memlekette açlık sınırı 36 bin lira; en düşük emekli maaşı, yapılacak olan bu düzenlemeyle 23.552 liraya çıkartılacak. Ortalama emekli maaşı nisan ayında 24.500 liraydı. Bilindiği gibi, 4/A ve 4/B'ye yüzde 17,7 zam geldi, memur emeklilerine ise yüzde 13,8 zam geldi. Bu yapacağımız düzenlemeyle beraber, benim hesabıma göre, Türkiye'de emeklinin maaşı ortalama 27.500 lira olacak. Biz bunu Komisyonda sorduk "Ne kadar olacak?" dedik, herhangi bir cevap vermediler. Evet, emeklinin maaşı ortalama 27.500 lira. Biz de emeklinin bir takvimini çıkardık. Şimdi burada görmüş olduğunuz Türkiye'deki emekli. Emeklimizin 27.500 lira ortalama maaş aldığını düşünelim ve maaşını aldığı 1'inci gün evin kirasını verdiği zaman -Türkiye'de ortalama kira 21.179 lira- 2'nci gün de faturalarını yani elektrik, su, doğal gaz, haberleşme giderlerini -ki bunun da ortalaması 2.233 lira- verdiği zaman 3'üncü gün cüzdanında, cebinde 1 lira para kalmıyor ve 4'üncü gün de emeklilerimiz "Ben koca ay boyunca ne yiyeceğim?" diye kara kara düşünmekte.

Şimdi, yedi yılda 12'nci defa en düşük emekli maaşıyla ilgili kanuni düzenleme yapmaktayız. Bu ne manaya geliyor? Bu yapmış olduğumuz her düzenleme Türkiye'deki emekliler arasındaki adaletsizliği daha da fazla körüklüyor. En düşük emekli maaşı 23.552 lira olacak, ortalama emekli maaşı da 27.500-28.000 lira. 2019 yılında en düşük emekli maaşının 2 katıymış ortalama emekli maaşı. Bugün ne kadar fark var? Yüzde 16'lık bir fark var. Yani yapılan şey şu: Emeklilerimiz, Türkiye'deki 17 milyon emekli fakirlikte, dipte eşitlenmekte yani bu düzenlemeyle 5,1 milyon emekli en düşük emekli maaşını alacak. 17 milyon emeklinin olduğu bir ülkede eğer 5 milyon kişi en düşük emekli maaşını alıyorsa burada gerçekten de büyük bir problem vardır.

Emekli maaşı ödemelerinin gayrisafi yurt içi hasılaya oranlarına bakalım. 2020 yılında memleketteki emekli nüfusu yüzde 14,9'muş; EYT'den sonra, 2025 yılında bu oran yüzde 18,8'e çıkmış yani emekli nüfusun bütün nüfus içerisindeki oranı artmış. Ne beklenir? Emeklilerin emekli ödemelerinin, maaş ödemelerinin millî gelir içerisindeki aldığı payın artması beklenir, değil mi? Peki, bizde ne olmuş? Emeklinin millî gelirden aldığı pay 2020 yılında yüzde 6,7'ymiş, 2025 yılında emekli nüfusu artmış olmasına rağmen emeklinin aldığı pay yüzde 5,9'a düşmüş; düşmüş, artmamış. Ne olması gerekiyordu aynı oranda artsaydı? Yüzde 8,3 olması gerekiyordu. Yani siz şunu söylüyorsunuz Türkiye'deki 17 milyon emekliye: "Ey emekliler, isterse emekli nüfusu 18 milyon olsun, 19 milyon olsun, 20 milyon olsun, 25 milyon olsun; bizim size millî gelirden vereceğimiz pay yüzde 6!"

Ben bu olayı seçim bölgemde bir kahvede anlattım, oradaki emekli yurttaşlardan biri dedi ki: "Vekilim, biz 4 emekliyiz kahvede ve yüzer lira maaş alıyoruz yani bir emekli daha sisteme girerse cebimizden yirmişer lira para veriyoruz, hepimiz seksener lira maaş alıyoruz, doğru mu?" Gerçekten de doğru yani siz emeklinin maaşını emekliye ödetiyorsunuz ve burada da gelirde çok ciddi bir adaletsizliğe sebebiyet veriyorsunuz.

Şimdi, biraz evvel demiştim ki eğer emekli nüfusundaki artış kadar millî gelirden almış olduğu pay artmış olsaydı yüzde 8,3 olacaktı emeklinin millî gelirden aldığı pay. Bu ne demek biliyor musunuz? Bugünkü emekli maaşının yüzde 40 daha fazla olması manasına geliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AHMET VEHBİ BAKIRLIOĞLU (Devamla) - Toparlıyorum Sayın Başkan.

Yani bugün ortalama emekli maaşının 27.500 lira olduğunu varsayalım, yüzde 40 koyduğumuz zaman ortalama emekli maaşının 38.500 lira olması gerekiyor yani arada 11 bin liralık bir fark var. Yani birileri emeklilerimizin cebinden 11 bin lira parayı çalmış, hem de her ay çalmış. Kim çaldı bu parayı? Ben söyleyeyim: Adalet ve Kalkınma Partisi iktidarı çaldı. Emeklimizin evine her ay bir hırsız gibi girdiler ve ceplerinden 11 bin lira parayı çaldılar. Peki, kapıyı nasıl açtılar? Kapıyı açarken de ellerinde maymuncuk olarak TÜİK'i kullandılar.

Ben bu düşünce ve duygularla Genel Kurulu saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Şahısları adına ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Ahmet Kılıç. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

AHMET KILIÇ (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz kanun teklifimiz üzerine şahsım adına söz almış bulunuyorum. Gazi Meclisimizi, ekranları başında bizleri izleyen değerli milletimizi saygıyla selamlıyorum.

AK PARTİ olarak kanun teklifimizle sosyal devlet anlayışımızı güçlendiriyor, üretimi destekliyor, kamu yönetimimizi daha etkin hâle getiriyor ve Türkiye'nin geleceğine yönelik önemli bir iradeyi ortaya koyuyoruz.

Değerli milletvekilleri, muhalefet yine alıştığımız gibi kanun teklifini tek bir başlığa indirgemeye, yapılan her bir düzenlemeyi değersiz göstermeye çalışıyor. Oysa devlet yönetmek sosyal medyada slogan üretmek değildir.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Çok değerli bulduğunuz için mi bu kadar katıldınız?

AHMET KILIÇ (Devamla) - Devlet yönetmek vatandaşın beklentisini karşılayacak adımları atarken mali disiplini korumak, ekonomiyi büyütmek ve gelecek nesillerin hakkını da gözetmektir.

Bu teklifin düzenlemelerinden bir tanesi en düşük emekli aylığına ilişkin yapılan artıştır. Altını çizmek istiyorum ki emeklilerimiz bu ülkeye ömrünü vermiş insanlardır. Bugün, fabrikaları ayakta tutan, tarlaları işleyen, yolları yapan, okulları inşa eden, bu devletin büyümesine katkı sağlayan nesillere karşı hepimizin bir vefa borcu vardır.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O yüzden mi açlık sınırının altında?

AHMET KILIÇ (Devamla) - Biz bu meseleyi sadece maaş artışı olarak değil sosyal devletin ve vefanın gereği olarak görüyoruz. Elbette ki gönlümüz ister ki emeklilerimiz çok daha fazla yüksek gelir seviyesine ulaşsın, bunun için de gayret gösteriyoruz ve sorumluluk sahibi siyaset anlayışıyla da bugün Türkiye ekonomisini büyütürken, yatırımları sürdürürken, deprem bölgelerini ayağa kaldırırken ve savunma sanayisine tarihî yatırımlar yaparken aynı zamanda da emeklimize destek olmaya gayret gösteriyoruz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Faturayı niye emekli ödüyor, neden sermaye ödemiyor?

AHMET KILIÇ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, gündelik hayatı ve ihtiyaçları bütüncül olarak değerlendirip bu ihtiyaçlar doğrultusunda, sosyal devlet ilkesi gereğince devletimizin yapmış olduğu hizmetleri de ifade etmek isterim.

En başta, sağlık konusunda hastanelerimizin sunmuş olduğu hizmetler emeklilerimizin yaşam kalitesini artırmaya katkı sağlamaktadır. Yine, emeklilerimizin tedavi süreciyle alakalı eczane ve ilaç hizmetleri göz ardı edilmemelidir. Sağlık alanındaki bakım hizmetlerimizin, sağlık taramalarımızın doğrudan bir etkisi olarak ülkemizde ortalama yaşam süresi artmıştır; bu, insani gelişmişliğin en temel göstergelerinden bir tanesidir; bununla da gurur duyuyoruz.

Geçmişte, ekonomik planlamayı ülkenin makro gerçeklerine göre yapmak yerine popülizme kurban edenler ülkemizin hem sosyal güvenlik sistemine zarar verdiler hem de çalışma hayatının aksamasına sebep oldular. Bugün geçmişteki hatalardan ders almayıp ülke gerçeklerini popülizme kurban etmemeliyiz. Popülizm kolaydır, sorumluluk almak zordur. Dün olduğu gibi bugün de imkânlar genişledikçe ilk payı emeklimize, işçimize, memurumuza ve dar gelirlimize aktarmaya devam edeceğiz.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - O zaman bu şahlanma ne oluyor? Madem popülizm yok, bu şahlanma ne oluyor?

AHMET KILIÇ (Devamla) - Bundan sonra da aynı anlayışla yolumuza devam edeceğiz.

Kanun teklifimiz sadece sosyal desteklerden ibaret değildir; üretimi ve istihdamı destekleyen düzenlemelerle ekonomimizin dinamizmini korumaya devam ediyoruz. Turizm sektörüne yönelik adımlar, ülkemizin hizmet ihracatını güçlendirecek kültür ve sanat alanındaki düzenlemeler ise medeniyet mirasımızın korunmasına katkı sağlayacaktır.

Teklifimizin bir diğer önemli başlığı ise siber güvenliktir. Bugün savaşların şekli değişmiştir; artık sadece sınırlar değil veri merkezleri, enerji altyapıları, bankacılık sistemleri ve iletişim ağları da hedef alınmaktadır. Siber güvenlik, millî güvenliğimizin ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye, savunma sanayisinde yerlilik oranını yüzde 20'lerden yüzde 80'lerin üzerine çıkaran bir vizyon ortaya koymuştur. Aynı kararlılığı dijital güvenlik alanında da göstermek zorundayız. Devletimizin kritik altyapılarını koruyacak, kurumlarımız arasındaki koordinasyonu güçlendirecek her adım geleceğimize yapılan önemli bir yatırımdır. Bir kesimin her stratejik düzenlemeyi de ideolojik tartışmalara boğmasını da doğru bulmuyoruz. Millî güvenlik söz konusu olduğunda siyaset değil devlet aklı konuşmalıdır. Bu noktada da biz bu bakış açısını önemsiyoruz.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AK PARTİ olarak yirmi dört yıldır milletimizin güvenine layık olabilmek için eser ve hizmet siyaseti yürütüyoruz. Türkiye'ye eğitimde, sağlıkta, ulaştırmada, enerjide ve savunma sanayisinde ve teknolojide önemli mesafeler katettirdik.

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Emekli eski Türkiye'yi mumla arıyor Ahmet Bey, mumla!

AHMET KILIÇ (Devamla) - Eksikliklerimizi inkâr etmiyoruz ancak çözüm üretme iradesini de hiçbir zaman kaybetmiyoruz.

Bu duygu ve düşüncelerle kanun teklifimizin ülkemize ve milletimize hayırlar getirmesini temenni ediyorum.

Sizleri saygıyla selamlıyorum. (AK PARTİ sıralarından alkışlar)

YÜKSEL SELÇUK TÜRKOĞLU (Bursa) - Esnaf yok mu, esnaf?

BAŞKAN - Birinci bölüm üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Birleşime yarım saat ara veriyorum.

Kapanma Saati: 20.09

DÖRDÜNCÜ OTURUM

Açılma Saati: 21.04

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113'üncü Birleşiminin Dördüncü Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yerinde.

Şimdi birinci bölümde yer alan maddeleri, varsa o maddeler üzerinde önerge işlemlerini yaptıktan sonra ayrı ayrı oylarınıza sunacağım.

1'inci madde üzerinde aynı mahiyette 4 önerge vardır, önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sayılı Kanun Teklifi'nin 1'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Mehmet Atmaca
Mersin	Hatay	Bursa
Elif Esen	Selçuk Özdağ	Mustafa Bilici
İstanbul	Muğla	İzmir

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli	Celal Fırat	Sırrı Sakik
Van	İstanbul	Ağrı

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Toktaş	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Yüksel Selçuk Türkoğlu
Bursa	İstanbul	Bursa
Mehmet Akalın	Turhan Çömez	Burak Dalgın
Edirne	Balıkesir	Balıkesir
	Turan Yaldır	
	Aksaray	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal	Gizem Özcan	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Şanlıurfa	Muğla	Manisa
Tahsin Ocaklı	Eylem Ertuğ Ertuğrul	Aliye Timisi Ersever
Rize	Zonguldak	Ankara
	Yüksel Taşkın	Deniz Yavuzyılmaz
	İzmir	Zonguldak

VI.- BAŞKANLIĞIN GENEL KURULA SUNUŞLARI (Devam)

B) ÇEŞİTLİ İŞLER (Devam)

2.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Sakarya Hendek Olimpik Spor Kulübü 10 yaş pehlivanlarına "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Sakarya Hendek Olimpik Spor Kulübü 10 yaş pehlivanları Genel Kurulu izlemektedirler; kendilerine hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

3.- Başkanlıkça, Genel Kurulu ziyaret eden Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanına ve Yönetim Kuruluna "Hoş geldiniz." denilmesi

BAŞKAN - Ayrıca, Samsun Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası Başkanı ve Yönetim Kurulu, onlar da bizi izlemektedirler; hoş geldiniz diyoruz. (Alkışlar)

IX.- KANUN TEKLİFLERİ İLE KOMİSYONLARDAN GELEN DİĞER İŞLER (Devam)

A) KANUN TEKLİFLERİ (Devam)

1.- Samsun Milletvekili Ersan Aksu ve İzmir Milletvekili Yaşar Kırkpınar ile 104 Milletvekilinin Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi (2/3764) ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu (S. Sayısı: 281) (Devam)

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ YAŞAR KIRKPINAR (İzmir) - Katılamıyoruz Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Mustafa Bilici.

Buyurun Sayın Bilici. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

MUSTAFA BİLİCİ (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

İktidar en düşük emekli aylığını 23.552 lira olarak belirledi. Peki, soruyoruz: Bu maaş hangi emeklinin derdine çare? Bugün 4 kişilik bir ailenin açlık sınırı 34.587 lira, yoksulluk sınırı ise 112.661 liradır. Bekâr bir çalışanın dahi insanca yaşayabilmesi için gereken aylık tutar 44.802 liraya ulaşmıştır. Mutfak enflasyonu yüzde 49 olarak hesaplanmaktadır. Şimdi soruyoruz: 23.552 lirayla hangi emekli geçinecek? Hangi emekli kirasını ödeyecek? Hangi emekli mutfağını dolduracak? Hangi emekli ilacını alacak? Hangi emekli torununa harçlık verecek? Sosyal Güvenlik Kurumunun Kasım 2025 verilerine göre ülkemizde 16 milyon 997 bin 274 emekli bulunmaktadır yani neredeyse her 3 vatandaşımızdan 1'i emeklidir. Dahası, emeklilerimizin yaklaşık yüzde 35'i İstanbul, Ankara ve İzmir'de yaşamaktadır. Bu şehirlerdeki kira bedellerinden Hükûmetin, iktidarın, bölge milletvekillerinin haberi var mı? İstanbul'da, Ankara'da, İzmir'de bırakın ev satın almayı, artık mütevazı bir ev kiralamak dahi emekli için hayal olmuştur.

Bakınız, bunu açıkça ifade etmeliyiz: Emekliler bu ülkeye yük değildir. Bugünün emeklileri, yıllarca fabrikalarda alın teri döken işçilerimizdir, tarlada üretim yapan çiftçilerimizdir, vergi ödeyen özel sektör çalışanlarımızdır, memurlarımızdır, esnafımızdır. Bu insanlar ömürlerini bu devlete ve bu millete hizmet ederek, üreterek geçirmişlerdir. Şimdi ise ömürlerinin sonbaharında yoksulluğa, yalnızlığa ve çaresizliğe mahkûm edilmektedirler. Bu, hangi insafa sığmaktadır? İktidarın emekliye

reva gördüğü ücret açlık sınırının dahi çok altında kalmaktadır. Siz buna "zam" diyebilirsiniz ama emekli bunu geçim değil insan onuruna aykırı bir yoksulluk olarak değerlendirmektedir. Biz biliyoruz ki emekliler sadaka değil haklarını istiyor, lütuf değil insan onuruna yaraşır bir yaşam talep ediyor. Buradan Hükûmete açık çağrıda bulunuyoruz: Emekli maaşları, gerçek hayat pahalılığı dikkate alınarak yeniden düzenlenmelidir. En düşük emekli aylığı en az açlık sınırının üzerine yani 35 bin TL bandına çıkarılmalıdır. Diyeceksiniz ki: "Böyle bir ücret verilebilir mi?" Evet, verilebilir çünkü bu durumun sorumlusu emekliler değildir, bu durumun sorumlusu faizi önceleyen yanlış ekonomi politikalarınızdır.

Değerli milletvekilleri, emeklilerin yoğun olarak yaşadığı il ve ilçelerde kira desteği, yaşlı dostu şehir uygulamaları, sosyal konut projeleri, ücretsiz ve erişilebilir sağlık ile ulaşım hizmetleri hayata geçirilmelidir. Emekliyi seçimden seçime hatırlayan değil, her gün ve samimi bir şekilde yanında olan sosyal devlet anlayışı yeniden inşa edilmelidir. Unutmayalım ki bir ülkenin vicdanı emeklisine gösterdiği saygıyla ölçülür. Bugün milyonlarca emekli bu Meclisten hamaset değil çözüm, vaat değil adalet beklemektedir. Yıllarca bu ülkeye hizmet eden insanlarımızı hayatlarının en kırılgan döneminde yoksulluğa mahkûm etmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Emekli insanca yaşamak istiyor. Bu talep ne lütuftur ne de ayrıcalıktır; bu, anayasal bir hak, sosyal devletin yerine getirmesi gereken en temel sorumluluktur diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Ağrı Milletvekili Sayın Sırrı Sakik.

Buyurun Sayın Sakik. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SIRRI SAKİK (Ağrı) - Sayın Başkan, sevgili milletvekili arkadaşlarım; hepinize iyi bir akşam diliyorum.

Yine bir torba yasa teklifiyle karşı karşıyayız; yine holdingler, yine büyük şirketler; sürekli yoksullardan alıp bunlara yasa çıkaran bir Parlamento.

Sevgili Sezen Aksu diyor ki: "Tepeden tırnağa yaralıyız, yaralıyız." Evet, bu sistem tepeden tırnağa yaralıdır, bütün kurumlarıyla yaralıdır, bu Parlamento yaralıdır. Biz yoksullarla ilgili herhangi bir şey yapmazken sürekli sürekli varsıllar için çalışıyoruz.

Toplumda büyük bir güven bunalımı var; insanlar hiç kimseye güvenmiyor, devlet kurumlarının hiçbirine güvenmiyor, adalet kurumuna güvenmiyor. Kızılay zor günlerde battaniye satıyor, kan satıyor ve çadır satıyor; Diyanet hacca gidenlerin parasını gasbediyor; böyle bir sistemin içerisindeyiz. Yardım kurumları yolsuzlukla iç içe, resmî kurumlar güven vermiyor ve toplumun bunlara karşı bir güveni yok. Toplum nereye sığınıyor? Mafyaya sığınıyor, çetelere sığınıyor, adaleti oralarda arıyor; ciddi bir güven bunalımı var. Bu kadar büyük güvensizliğin olduğu bir yerde, evet, toplumda kimileri Mustafa Kemal'e sığınıyor "Ben Atatürkçüyüm." diyor ama bütün yolsuzlukları onun üzerinden ödeştirmeye çalışıyor. Kimi dini istismar ediyor, dinle vole vurmaya çalışıyor. Kimisi "Vatan, millet, Sakarya!" diyor; onlar da buradan voleler vurmaya çalışıyor.

Geçenlerde eski bir belediye başkanının evinde 10 kilo altın bulunuyor. Ya, Allah rızası için 10 kilo altın ne demek? Paralar, dövizler... Bu sistem bu kadar çökmüş. Bakın, Çankaya Belediye Başkanı Hüseyin Can, genç bir politikacı; evinde, yeni evlendiği için 60 gram altın bulundu, 100 bin lira da para, bu soruşturmaya tabi tutuldu ve Hüseyin Can şu an Sincan Cezaevinde ama evinde 10 kilo altın olanlarla ilgili bir tek işlem yok. Topluma söyleyeceksiniz, bu altınlar nereden geliyor. Bu kadar hamasi nutuklar atıyorsunuz, "vatan" diyorsunuz, "millet" diyorsunuz. Altınlar, paralar sizde, ölüm yoksul Anadolu çocuklarında.

Onun için, gerçekten, bu sistemin yeniden yargılanması lazım. Biz, yeniden bu topluma güven vermeliyiz ve güveni yeniden inşa etmeliyiz. Bu Parlamento eğer güven vermezse toplum gerçekten çok büyük öfkelerle... Bakın, kamuoyu araştırmalarında toplumun Parlamentoya güveni yok, yargıya güveni yok, hiçbir kuruma güveni yok. Bu toplumu bu hâle getiren sizsiniz ve sonra toplum ne yapıyor? Devletin kurumlarına güvenmeyince gidiyor, sivil toplum örgütlerine destek sunuyor depremde gördüğünüz gibi; milyon dolarlar dönüyor, bu milyon dolarlarında nasıl çarçur edildiğini hep birlikte gördük. Şimdi, bu toplum ne yapmalı devletin bütün kurumları bu kadar çökerken? Bir diğer tarafta -sivil toplum örgütleri olarak- devlete güvenmeyip sivil toplum örgütlerine güveniyor ve sivil toplum örgütlerinin de yaptığını hep birlikte gördük. Sistem bu şekilde tamamen yerle bir edilmiş. Burada Parlamentonun da günahı çok, hepimizin günahı çok, hepimizin büyük bir öz eleştiride bulunması gerekir. Bu topraklarda... Bakın, hemen hemen her hafta şuraya geliyorum, elimde resimler; yoksul Anadolu çocukları gidiyor, inşaatlarda işçi olarak çalışıyorlar; iş güvencesi yok ve bu insanlar yaşamlarını yitiriyorlar.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SIRRI SAKİK (Devamla) - Teşekkür ediyorum.

Dün de burada seslendirdim; en çok bu topraklarda yoksullar ölüyor, en çok da yoksul kent Ağrı kenti, en çok da Ağrı'nın, Patnos'un yoksul gençleri. Daha iki gün önce, daha 24-25 yaşındaki çocuklar öldüler; inşaatlardan düşüyorlar ve daha çocuk olan birkaç insan yaşamını yitirdi. Totalde bin insan son birkaç ay içerisinde inşaatlardan düşerek öldüler.

Onun için, Sezen'le başladım yine Sezen'le bitireyim. Sezen diyor ki: "Hiçbirimiz masum değiliz." Evet, hiçbirimiz masum değiliz, Parlamento olarak -bütün siyasi partileri kastederek söylüyorum- hepimizin günahı çoktur ama biz halkımıza güveniyoruz, biz halkımızın geleceği inşa edeceğine güveniyoruz.

Genel Kurulu selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı Aksaray Milletvekili Sayın Turan Yaldır. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

TURAN YALDIR (Aksaray) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; İYİ Parti Grubum adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Görüşmekte olduğumuz kanun teklifinde nükleer enerji santrali yatırımlarına ilişkin düzenlenen kâğıtlar damga vergisinden istisna tutuluyor. Bu kıyak hangi şirketlere ne kadarlık bir vergi avantajı sağlıyor, belli değil. İktidarın klasik yaptığı işlerden birine daha tanıklık ediyoruz; sözleşmeleri yapılmış, fiyatları belirlenmiş, yatırım süreci başlamış projelere sonradan yeni bir imtiyaz sağlanıyor yani maç başladıktan sonra kurallar bir tarafın lehine değiştiriliyor. Peki, bu imtiyazların karşılığında milletimiz ne kazanıyor? Cevap yok. Yıl değişiyor, senaryo değişmiyor. Vatandaşın vergisine gelince taviz vermeyenler büyük şirketlerin vergisine gelince ne hikmetse cömertleşiyor. Teşvik verilecekse şirketlerin kasasını büyütmek için değil milletin elektrik yükünü hafifletmek için verilmeli.

Sayın milletvekilleri, bugün bu Mecliste en düşük emekli maaşının 20 bin liradan 23.552 liraya çıkarılmasının ayıbını oylayacağız. Verilen artış günlük yaklaşık 118 liradır. Şimdiye dek iktidarın en büyük destekçisi olan emeklilerimiz, pazar alışverişlerine dahi akşamüzeri gidip kalan ikinci sınıf ürünü satın alıyor, kışın kaloriferi en düşük ayarda tutuyor, huzur içerisinde torun seveceği yaşta çalışmak zorunda kalıyor. Bırakın torununa harçlık verebilmeyi, mutfaktaki tencerenin içini düşünüyor, kasabın önünden ise transit geçiyor. İktidar ile bu kadar acıyı çeken emekli arasındaki gönül bağını ise

“Kasap sevdiği deriyi yerden yere vururmuş.” atasözüyle özetleyebiliriz. Bu, öyle bir gönül bağı ki sorsanız bazılarına “20 bin lira emekli maaşı alıyorum, yetiyor; dahası, her ay bir de kenara bir tane altın atıyorum.” diyor. İktidar 3.500 TL’lik artışa “müjde” diyebilir, biz ise bu tutarları insan onuruna yakıştırmıyoruz.

Efendiler, emeklilerimiz sizden lütuf ya da sadaka istemiyor, yıllarca alın teriyle ödedikleri primlerin karşılığını istiyor çünkü emeklilik çalışmaya mecbur bırakılan bir hayat değil, huzurun ve vefanın karşılığı olmalıdır. Kamudaki şatafata kaynak bulurken emekliğe ise yokluk reva görülüyor.

Geçtiğimiz günlerde NATO ev sahipliğimizde güçlü devlet olduğumuzu hep birlikte gördük. O hâlde, NATO’da gösterilen bu gücü, gelin, bu iktidarı ayakta tutan emeklilerimize de bir kez olsun gösterin. Güçlü devlet, emeklisini sırtında yük gören değil ömrünü devletine adamış vatandaşına vefa gösterendir. Güçlü iktidar, emeklisini enflasyona ezdiren değil ona hakkını teslim edendir. Güçlü iktidar, vatandaşını yardıma muhtaç eden değil onuruyla yaşatandır. Velhasıl, en düşük emekli aylığı en az asgari ücret seviyesine çıkarılmalıdır. Çünkü emekliye sahip çıkmak sadece bir sosyal politika değil devlet olmanın namus borcudur.

Sayın milletvekilleri, Ahbap Derneğinde yaşandığı iddia edilen kepazeliği, ihtiyaç sahiplerine ulaştırılması gereken bağışların başka amaçlarla nasıl kullanıldığını hep birlikte utanarak izliyoruz. Millet olarak bu tür dolandırıcılık sarmalı hikâyelerine o kadar alışığız ki Ahbap da ne ilk ne de son hikâye olacak. Hafızalarımızı geriye götürdüğümüzde, daha dün, Deniz Feneri, YİMPAŞ, JetPA, KOMBASSAN, Endüstri Holding, Yunus Emre Vakfı, kuyumcu tarafından çalınan, bir vakfa ait yüzlerce kilo altın, Kızılayın depremde çadır satışı hikâyesi ve bugün Ahbap; geçmişte ve yakın gelecekte ise daha niceleri ve tüm bu hadiselere rağmen uslanmayan yardımseverlik anlayışımız. Tüm bunların temelinde yatan sebep ise tarafgirlik duygusu.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin, buyurun.

TURAN YALDIR (Devamla) - Böylesine büyük para trafiklerinin devletin radarına para kül olduktan sonra girmesi acziyet değil ise nedir? MASAK, vergi daireleri ve dernekleri denetleyen birimler ne yapıyor? Bu kurumlar görmediyse acziyet vardır; gördüğü hâlde sustuysa ihanet vardır. Ne tuhaftır ki dernek ve vakıf isimleri değişiyor ama denetimsizlik ve cezasızlık düzeni hiç değişmiyor. Bir kesim dinî duygularla, diğer kesim ise millî duygularla istismar ediliyor. Hangi vakıf, hangi dernek, hangi kurum olursa olsun şeffaflık da denetim de adalet de herkese eşit uygulanmalıdır.

Ahbapların dosyası da çavuşların dosyası da ardına dek açılmalıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Zonguldak Milletvekili Sayın Deniz Yavuzyılmaz.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

DENİZ YAVUZYILMAZ (Zonguldak) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; AKP, Akkuyu Nükleer Güç Santrali işinde cumhuriyet tarihinin en büyük peşkeşine imza attı. AKP’nin bugüne kadar Akkuyu’da Rusya’ya sağladığı teşviklerin, yaptığı indirimlerin dolar tutarı karşılığı 9 milyar 819 milyon dolar. İşte, belgesi burada. Teşvik belgesi, vergi indirimi, yatırıma katkı oranı; bu belgelerde hepsi belirtiliyor.

Sayın milletvekilleri, AKP şimdi de Rusya’ya 2045 yılına kadar yeni imtiyazlar vermenin peşinde. Bu kanun teklifine göre Akkuyu’da damga vergisi kalkıyor; inşaat, malzeme, teçhizatta KDV istisnası geliyor. Rusya az sermaye koysun diye, çok borçlanma yapsın diye yüzde 25’lik bir avantaj

mekanizması kuruluyor. Peki, bu teşviklerin Türkiye'ye faturası ne olacak? Bizim hesaplamalarımıza göre yaklaşık 5 milyar dolar. Yani Rusya 5 milyar dolar az para, az vergi ödesin diye vatandaşlarımızın sırtına ekstra 5 milyar dolar daha vergi yükü binecek. Sayın milletvekilleri, madem Rusya'ya bu devasa tutarlar teşvik olarak ödenecekti, o hâlde bu tutarlarla teşvik vermek yerine Akkuyu'ya ortak olunabilirdi, Akkuyu'nun yarıya yakınına Türkiye sahip olabilirdi, Rusya'ya garanti edilen on beş yıllık elektrik alım tutarı düşürülebilirdi.

Sayın milletvekilleri, Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin ömrü, işletme süresi, uzatma süresi, söküm süresi dâhil toplam yüz yıl. Türkiye'yi 2125 yılına kadar Rusya'ya göbeğinden bağımlı hâle getiren berbat bir sözleşme.

Sayın milletvekilleri, bakın, elimdeki bu belgeler Akkuyu Nükleer AŞ'nin kozmik derecede gizli olan yeminli mali müşavir raporundaki belgeler. Bu belgelere göre Rusya'nın işletme ömrü boyunca Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nden elde etmeyi planladığı toplam gelir 478 milyar dolar yani vatandaşın cebinden çıkacak yıllık ortalama tutar 7 milyar dolar.

Sayın milletvekilleri, peki, bu santral ne kadar yerli, ne kadar millî? Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin Yönetim Kurulundaki Rus üye sayısı 4, Fransız üye sayısı 1. Türk üye sayısı kaç? Sıfır. Türkiye'nin Akkuyu'daki ortaklık payı ne kadar? O da yüzde sıfır yani Akkuyu Nükleer Güç Santrali'nin yüzde 100'ü Rusya'ya ait. Peki, bu santral nerede, Moskova'da mı? Hayır, bu santral Türkiye'de, Mersin'de. Bu ticaretin adı, Türkiye'nin içindeki bir nükleer santralden yüz yıl boyunca ithalat yapmaktır.

Sayın milletvekilleri, AKP'nin Akkuyu'ya verdiği bu teşvikleri sözleşme imzalanmadan önce pazarlık etmek gerekmiyor muydu? Rusya'yla yapılan sözleşmenin şartları 2010 yılında belirlendi ve imzalandı, AKP ise sözleşmede olmayan bu teşvikleri 2012 yılından itibaren Rusya'ya vermeye başladı. Peki, ne karşılığında, ne karşılığında maç başladıktan sonra bu kurallar değiştiriliyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - S-400'ler!

BAŞKAN - Devam edin.

DENİZ YAVUZYILMAZ (Devamla) - Eğer bu uygulama bir ihalede yapılmış olsaydı bunun adı ihaleye fesat karıştırmaktı. Sizin bu yaptığınız nükleer santral yaptırmak değil ülkeyi soydurmaktır. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 1'inci madde kabul edilmiştir.

2'nci madde üzerinde 4 önerge var, aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinin kanun teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli	Celal Fırat	Beritan Güneş Altın
Van	İstanbul	Mardin

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen, Mardin Milletvekili Sayın Beritan Güneş Altın. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; hepinizi ve özellikle de kamuda kadrolaşmanın mağduru olan, hukuki hiçbir dayanağı olmadan bir gecede ihraç edilen KHK mağdurlarını, yerin yedi kat altında direnerek hakkını arayan madencileri, sokaklarda darbedilen öğretmenleri ve emeğine sahip çıkan herkesi saygıyla selamlayarak başlamak istiyorum.

Bugün emekçilerin her an deneyimlediği, bizim her an her yerde söylediğimiz üzere bu düzen emek sömürü üzerine bina edilmiş ve varlığını buradan almaktadır. Her gün mevcut emek rejimi, emeğin hakkına saygı duymak, hakkına riayet etmek şöyle dursun, emeği ve emekçiyi âdeta nefessiz bırakıyor. Bu nefessiz bıraktığı tablo içerisinde Maliye Bakanı sanki bu krizin, çocukların yoksullukla, gençlerin umutsuzlukla, kadınların işsizlikle, emekçilerin açlıkla karşı karşıya kaldığı tablonun müsebbibi değilmiş gibi konuşuyor, ne diyor? "Zor bir coğrafyada yaşıyoruz." diyor, "Bazı şeyleri belirleyemiyormuşuz." diyor ve "Bu mahalle zor bir mahalle." diyor. Evet, bu mahalle zor bir mahalle ve bu mahallenin zor olduğunu da en çok işçiler, emekçiler, bizler biliyoruz çünkü yoksulluk sınırının 110 bin liraya dayandığı, açlık sınırının 36 bin lirayı aştığı bu ülkede hayatta kalmaya çalışan emekçi en çok bu zor mahallede yaşıyor. Sırf hayatta kalmak için haftada ortalama 42,4 saatle -Avrupa'nın en uzun mesaisini- kölelik koşullarında çalıştırılan işçi bu zor mahallede yaşıyor. Hakkını aradığında üzerine kurşun sıkılan, yerin yedi kat altında açlık grevi yapmak zorunda kalan madenci bu zor mahallede yaşıyor. Mülakat mağduru olan, insani şartlar arayan özel sektör öğretmenleri bu zor mahallede yaşıyor. Ankara'da insanca bir yaşam için açlık grevi yaparken yerlerde sürüklenen öğretmenler bu zor mahallelerde yaşıyor ama servetlerine servet katan ultra zenginler için zor bir mahalle yok, bilakis onlara tahsis edilmiş bir sömürü cenneti var. İşte, bu sömürünün bekası için, rantın devamı için, karşı çıkılan sesi kısmak için, "Tamam efendim." ifadesinden, sözünden başka söz duymamak için bugün tüm bürokrasi, tüm kamu kurumları birer parti teşkilatına dönüştürülmüş durumda. Önümüzdeki kanun maddesi de merkez-taşra fark etmeksizin hiçbir yerde toplu iğne ucu kadar boşluk bırakmak istemeyen, herkes ama herkes aynı şeyi söylesin isteyen iktidarın ciddiyetsizliğinin ve yasa yapımındaki keyfiyetinin son örneği olarak karşımızda duruyor.

Her an istikrar övgüsüyle sunulan, bugün yaşanan birçok antidemokratik ve merkezci yönetim biçimi getirilirken peki neler yapıldı sorusuna birlikte cevap arayalım. İktidar, kendi bürokratik elitini yaratmak için daire başkanlığındaki kıdem şartını on yıldan beş yıla düşürdü önce. Tecrübe ve yetkinlik ayaklar altına alındı, sadakat sahipleri âdeta paraşütle bürokrasinin en tepesine konumlandırıldı. Şimdi ne yapılıyor? Denge ve tekdüzelik sağlayacağız masalıyla bu süre yeniden on yıla çıkarılıyor. Açık ve net, kamu personeli rejimi dönemsel ihtiyaçlara göre yapboz tahtasına çevriliyor. Burada, o çok sevilen sözle ifade edecek olursak, devlet ciddiyetinin zerresini göremiyoruz. Burada klikler arası güç savaşının gölgesinde bir kadrolaşma savaşı var. Bir yanda sırf otoriteye biat etmediği, "barış" "demokrasi" "ekmek" ve "özgürlük" dediği için KHK'lerle ekmeğinden edilen, sivil ölüme mahkûm edilen on binlerce nitelikli kamu emekçisi var, diğer tarafta ise tek ölçüt olarak muktedire sadakat var; beş yıllık tecrübeyle genel müdür, daire başkanını yapılan atamalar var.

KESK'in geçtiğimiz gün "İşimizi geri istiyoruz" şiarıyla yaptığı adalet nöbeti, işte bu kıyım ve kıyak politikalarına karşı on yıllık direnişin son hamlesidir.

Şimşek'in zor metaforuna dönecek olursak, tam olarak öyle Sayın Bakan; bu zor mahallede kamu emekçisinin emeğiyle atanma hakkı yok, sadece sadakat odaklı atamalar var, kayırma var, nepotizm var; diğer tarafta ise ihraçlar var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

BERİTAN GÜNEŞ ALTIN (Devamla) - Bir tarafta kayırma, nepotizm varken diğer tarafta ihraçlar var, sivil ölümler var, ekmeğe muhtaç edilmiş insanlar, kamu emekçileri var. Ancak kimse zannetmesin ki ne yerin altındaki madencinin ne açlık grevindeki öğretmenin ne de KHK'lilerin ahı yerde kalacak. Emek ve özgürlük mücadelesi her gün daha da büyüyecek. Emeğe saygının, özgürlüğün yerleşik olduğu demokratik cumhuriyeti bu zor mahallede zorbalığın esas mağdurlarıyla birlikte inşa edeceğimizin sözünü bütün emekçilere vererek hepinizi saygı ve sevgiyle selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Şimdi okutacağım 3 önerge aynı mahiyette olduğundan önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 2'nci maddesinde yer alan "yürürlükten kaldırılmıştır" ibaresinin "ilga edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Bursa	Bursa	İstanbul
Mehmet Akalın	Burak Dalgın	Turhan Çömez
Edirne	Balıkesir	Balıkesir
	Hüsmen Kırkpınar	
	İzmir	

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Emin Ekmen	Mehmet Atmaca	Elif Esen
Mersin	Bursa	İstanbul
Necmettin Çalışkan	Selçuk Özdağ	Cemalettin Kani Torun
Hatay	Muğla	Bursa

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal	Gizem Özcan	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Şanlıurfa	Muğla	Manisa
Tahsin Ocaklı	Eylem Ertuğ Ertuğrul	Aliye Timisi Ersever
Rize	Zonguldak	Ankara
	Yüksel Taşkın	Talih Özcan
	İzmir	Düzce

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Hüsmen Kırkpınar.

Buyurun Sayın Kırkpınar. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

HÜSMEN KIRKPINAR (İzmir) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 2'nci maddesi üzerine grubumuz adına, İYİ Parti Grubu adına söz almış bulunmaktayım. Yüce heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

2'nci madde kamu idaresindeki kurumsal hafızanın ve liyakat ilkelerinin ne derece tahrip edildiğini ve ardından bu hatalarla nasıl yüzleşmek zorunda kalındığını açıkça kanıtlamaktadır. Mevzuatta öteden beri süregelen bir boşluk yoktur. 2018 öncesinde daire başkanlığı atama esasları nettir. Ne zaman ki yeni sistemde on yıllık kıdem şartı beş yıla indirildi, bürokraside tecrübe ve yetkinlik ikinci plana itildi. Sekiz yıl sonra bugün aynı tecrübe şartını tekrar on yıla çıkarmak bir mevzuat ihtiyacı değil, öngörüsüz yasa yapma anlayışının kamuya ödettiği ağır bir bedeldir. Bizler atılan bu geri adımı elbette destekliyoruz fakat sekiz yıldır bu makamları tecrübesiz kadrolara teslim etmenin faturasını kim ödeyecek? Çünkü yapılan bu hataların bedeli doğrudan devlete ve millete kesilmiştir. Peki, bozulan kurumsal hafızanın vebalini bugün kim üstlenecek? İsteseniz de tahrip edilen liyakati tek bir kanun maddesiyle geri getiremezsiniz. Asıl soru, devletin tüm çarklarını tek bir imzaya bağlayan 2018'deki o büyük hatanızla ne zaman yüzleşeceksiniz? Bütün bu yönetim zafiyetinin üzerini tek bir kanun maddesiyle kapatamazsınız.

Değerli milletvekilleri, meseleye rakamlar ötesinde mali sistemin neye hizmet ettiği çerçevesinden bakmak zorundayız. İktidarın mali disiplin masalı milletin sırtına yüklenen ağır bir fedakârlık, sermayeye sağlanan devasa bir ayrıcalık düzenidir. Bütçeden sosyal güvenliğe ayırdığınız payın 2 katını faiz lobilerine aktarırken suçu demografik yapıya değil kayıt dışılığı engelleyemeyen kendi politikalarınıza atın. "Mali disiplin" adı altında uyguladığınız bu acı reçete sadece dar gelirlinin, emekçinin boğazına basmaktır. İstanbul Finans Merkezi'nde transit ticaret kazançlarının vergisini sıfırlarken, trilyonlarca liralık muafiyetlerle sermayeyi ihya ederken, sabahın köründe işe giden işçiyi yılın ortasında üst vergi dilimine sokuyorsunuz. Türkiye'de çocuklu ailelerin vergi yükünü yüzde 40'la OECD 1'incisi yaparken siz hangi adaletten bahsediyorsunuz? Uluslararası davalarda basiretsizliğiniz yüzünden yenen cezaları vergi mükellefine ödetip İşsizlik Fonu'nu patronlara dağıtırken bütçe disiplininden bahsedemezsiniz. Kamu borç stokunu 15 trilyon liraya, bireysel borçları 7,5 trilyon liraya dayandıran bu düzen iktisat biliminin gereği değil kamusal kaynakları dar bir zümreye aktarma tercihidir. Kök aylıkları enflasyona ezdirip hazine katkısıyla kapatmaya çalışarak da prim adaletini ve kıdem duygusunu tamamen cezalandırıyorsunuz. İYİ Parti olarak bu adaletsiz ve sürdürülemez düzene karşı duruşumuz da çözüm önerimiz de nettir: İdarede devam eden bu yama mantığı derhâl terk edilmeli, en düşük emekli aylığı doğrudan net asgari ücret seviyesine sabitlenmelidir. Peki, yıllardır enflasyon altında ezdiğiniz emekçimizin hakkını nasıl teslim edeceğiz? SSK ve BAĞ-KUR emeklilerimize reva görülen bu yetersiz şartları derhâl revize ederek en az yüzde 40 refah payını sisteme dâhil etmek zorundayız. Bu hakkaniyet mücadelesini yürütürken bu iyileştirmeler hiçbir ayırım gözetilmeksizin memur emeklilerimize de yansıtılmalıdır. Çalışanların belini büken vergi tarife zulmüne bir an önce son verilmelidir. Ayrıca, kamu liyakati, kıdem adaleti ve çalışma barışını zedeleyen tüm haksız uygulamalar derhâl ortadan kaldırılmalıdır.

Türkiye Cumhuriyeti devletinin imkânları geniş, kaynakları da yeterlidir. Mesele kaynağın olmaması değil, kaynağın birkaç ayrıcalıklı zümreye mi, yoksa bu ülkenin harcında teri olan millete

mi aktarılacağının tercihidir. Biz, İYİ Parti olarak, milletimizin helal kazancını ve devletimizin itibarını koruma sorumluluğumuzu sonuna kadar sürdüreceğiz.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Teşekkürler.

Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Bursa Milletvekili Sayın Cemalettin Kani Torun.

Buyurun Sayın Torun. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

CEMALETTİN KANİ TORUN (Bursa) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Çözüm sürecinin önemini bu kürsüden her fırsatta dile getiriyorum çünkü bu mesele herhangi bir siyasi partinin meselesi değildir. Bu mesele, yüzyılı aşkın bir geçmişe sahip Türkiye'nin enerjisini, kaynaklarını ve en önemlisi toplumsal huzurunu tüketmiş tarihî bir meseledir; çözüldüğünde sadece bir kesim değil 86 milyon kazanacaktır, çözülmediğinde ise kaybeden yine hepimiz olacağız. İşte bu nedenle, bu sürecin siyasi hesapların ötesinde değerlendirilmesi gerektiğini her seferinde ifade ediyorum.

Geçtiğimiz haftalarda Diyarbakır'daydım, sokakta karşılaştığım insanlar da çayını içtiğim esnaf da görüştüğüm kanaat önderleri de bana aynı soruları sordu: "Bu süreç gerçekten ilerliyor mu?" "Hükûmet bu konuda samimi mi?" "Bu iş olacak mı?" İnsanlar artık büyük vaatler duymak istemiyor, artık somut adım görmek istiyor, belirsizlikten yorulmuş durumdalar. Hafta sonu Van'a gideceğim, eminim ki yine aynı sorularla karşılaşacağım, yine aynı beklentiyi, aynı umudu ve aynı endişeyi dinleyeceğim. Buradan AK PARTİ sıralarına ve tüm Meclise bir çağrıda bulunmak istiyorum: Çerçeve yasa çıkmadan bu Meclis tatile giremez. AK PARTİ Genel Merkez yöneticileri, AK PARTİ grup yönetimi ve Meclis Başkanı bu yasanın çıkmasından sorumludur. Eğer savsaklarsanız, yasayı çıkarmadan tatile gitmeye çalışırsanız yakanıza yapışırız. Allah korusun, bu süreç bozulursa bunun hesabını tarihe karşı da millete karşı da veremezsiniz. Elinizi taşın altına koyun artık, savsaklamayı bırakın.

Değerli milletvekilleri, her konuşmamda aynı cümlenin altını çiziyorum: Bu meselede ya herkes kazanacak ya da herkes kaybedecek. Bu yüzden, bugün gördüğümüz bu yavaşlığı, bu isteksizliği ve bu heyecan eksikliğini gerçekten anlamakta zorlanıyorum. Zaman uygun, zemin uygun, toplumsal destek her zamankinden daha güçlü, uluslararası şartlar da geçmiş dönemlere kıyasla çok daha elverişli. Peki, biz daha neyi bekliyoruz? Tarih bize gösteriyor ki bazı fırsatlar bir kez gelir, elimizden kaçırırsak aynı şartları yeniden yakalamak çok zor olur. Bugün bu imkânı bürokratik yavaşlığa ya da siyasi tereddütlere kurban etme lüksümüz yoktur.

Ancak değerli arkadaşlar, mesele sadece çözüm sürecinin yavaş ilerlemesi değildir. Bugün Türkiye'nin hangi sorununa baksanız dönüp dolaşıp aynı noktaya geliyoruz. Ekonomide de hukukta da dış politikada da eğitimde de toplumsal barışta da karşımıza çıkan ana sorun yönetim sistemidir. Cumhurbaşkanlığı hükûmet sistemi Türkiye'nin sorunlarını çözmek için kurulmuştu, geldiğimiz noktada ise sorunların kendisi hâline gelmiştir. Bugün gençler geleceklerini yurt dışında arıyorsa, insanlar siyasetten umudunu kesiyorsa, yargıya güven her geçen gün azalıyorsa, bürokrasi vatandaşın değil kendi hiyerarşisinin ihtiyaçlarına göre hareket ediyorsa bunun sebebi bütün yetkiyi tek merkezde toplayan bu yönetim anlayışıdır. Bu sistemle gidilecek yeni bir seçim kim kazanırsa kazansın ülkemize yeni krizler üretecektir. O hâlde, gelin, bu kısır döngüyü birlikte kıralım; gelin, krizleri seçim sonrasına bırakmayalım, bugün bu Mecliste çözelim. Ülkemizin geleceğini ipotek altına alan bu sistemi geride bırakalım ve güçlendirilmiş parlamenter sistemi hayata geçirelim. Bu Meclis önce sistemi değiştirsin,

sonra cumhurbaşkanını seçsin, ardından da bürokrasinin değil millet iradesinin belirleyici olduğu yeni bir seçime gidelim çünkü çözüm sürecinin kalıcı başarısı da ekonominin güçlenmesi de ancak güçlü bir demokrasiyle mümkündür. Güçlü bir demokrasi ise ancak güçlü bir Meclisle ve kuvvetler ayrılığına dayanan bir yönetim anlayışıyla mümkündür; bunu başarabilecek irade de bu çatı altındadır.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde son konuşmacı Düzce Milletvekili Sayın Talih Özcan.

Buyurun Sayın Özcan (CHP sıralarından alkışlar)

TALİH ÖZCAN (Düzce) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 2'nci maddesi üzerinde grubumuz adına söz almış bulunuyorum. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye böyle bir dönemi tarih boyunca hiç yaşamadı. Emekli olduk, ev aldık, araba aldık, emekli maaşımızla geçindik, kimseye muhtaç olmadık. Ürünümüzü sattık, traktör aldık, tarla aldık, çocuklarımızı evlendirdik, fabrikalarda çalıştık, insanca yaşadık. Millet olarak fakirlik ve yokluk içinde Kurtuluş Savaşı verdik, cumhuriyeti kurduk, Osmanlı döneminden kalan borçları ödedik. Portakal sattık, üzüm sattık, yüzlerce fabrika inşa ettik; kâğıt fabrikası, demir çelik fabrikası, şeker fabrikaları kurduk. Otoyollar, köprüler yaptık, ülkemizi demir ağlarla ördük. Siz yirmi dört yılda elimizde ne var ne yok hepsini sattınız; yetmedi, yer altı kaynaklarımızı tükettiniz; yetmedi, 130 milyar dolar olan dış borcumuzu 550 milyar dolara çıkardınız; yetmedi, yap-işlet-devret modeliyle milleti borç batağına soktunuz; yetmedi, yargıyı, orduyu, polisi, jandarmayı, eğitimi, sağlığı, medyayı ve devletin bütün kurumlarını kendinize bağladınız. Temel hak ve özgürlükleri yok ettiniz, kurduğunuz düzende hak, hukuk ve adaleti bitirdiniz; insanları korkudan konuşamaz hâle getirdiniz. Kuvvetler ayrılığını ortadan kaldırdınız, millet olarak egemenliği tek adam rejimine bağladınız; Türkiye'yi üçüncü dünya ülkesi yaptınız. Size soruyorum: Memuru, işçiyi, emekliyi, esnafı, çiftçiyi, gençleri ne zaman gündeme alacaksınız? Ne zaman Türk halkının mutluluğu ve refahı için çalışacaksınız? Bir avuç insanı zengin ettiniz, 25 milyon yoksul yarattınız, varlıklarımızı ve kaynaklarımızı müteahhitlere, yabancılara aktardınız. Yirmi dört yılda bu yönetim milleti perişan etti. 4 milyon kişi banka borçları yüzünden icralık oldu, icra dosya sayısı 25 milyona yükseldi. 86 milyon vatandaşımıza zenginlik içinde fakirlik yaşatıyorsunuz. Adaleti ve hukuku yok ettiniz. Yabancı yatırımcı gelmiyor, yerli yatırımcı fabrikasını yurt dışına götürüyor. 3 milyon kişi iş bulamıyor; 2,5 milyon kişi umudunu kaybetti, iş aramaktan vazgeçti. İnsanların yaşama hevesini, mutluluğunu ve geleceğini yok ettiniz; yirmi dört yılda, yüzü gülen insan bırakmadınız. Sizin en büyük eseriniz yoksulluk ve yasaklardır.

Değerli arkadaşlar, açlık sınırının 35 bin lira, yoksulluk sınırının 116 bin lira olduğu bir dönemde milyonlarca emeklimize verdiğiniz 3.500 liralık artış sefalettir, fakirliktir, açlıktır. Emeklimize yapılan bu artış çare olmaktan çok uzaktır. Uzun zamandır halkın karşısına çıkamayan, çarşıya, markete, pazara gidemeyen iktidara soruyorum: Mutfaktaki yangını ne zaman söndüreceksiniz? Yatağa aç giren, okula yemek götüremeyen, musluktan su içen, kantinden simit alamayan çocukların yaşadığı dramı biliyor musunuz? Kirasını, faturasını, vergisini ödeyemeyen esnafların yüzüne nasıl bakacaksınız? Tarlasını ekemeyen, traktörüne icra gelen çiftçimizi hiç mi düşünmüyorsunuz? Gece karanlığında pazar atıklarını toplayan, tarihi geçmiş ürünleri alarak evine götüren kadınlardan, emeklilerden hiç utanmıyor musunuz?

Değerli arkadaşlar, biz burada ne söylersek söyleyelim, siz Cumhur İttifakı olarak bu artışı kabul edeceksiniz. Bu yüzden sokağa çıkın, çarşıya, pazara, markete gidin, halkın arasına girin, bu artan emekli maaşını, 3.500 lirayı siz izah edin, siz izah edin!

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmemiştir.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü madde üzerinde aynı mahiyette 5 önerge vardır.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını ve diğer maddelerin buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Abdulhamit Gül — Gaziantep
Osman Sağlam — Karaman
Fatma Aksal — Edirne
Oğuz Üçüncü — İstanbul
Mehmet Baykan — Konya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mehmet Emin Ekmen — Mersin
Necmettin Çalışkan — Hatay
Elif Esen — İstanbul
Selçuk Özdağ — Muğla
Mehmet Atmaca — Bursa
Mehmet Karaman — Samsun

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Hasan Toktaş — Bursa
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu — İstanbul
Mehmet Akalın — Edirne
Turhan Çömez — Balıkesir
Yüksel Selçuk Türkoğlu — Bursa
Burak Dalgın — Balıkesir
Burak Akburak — İstanbul

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan — Mardin
Mahmut Dindar — Van
Gülderen Varli — Van
Celal Fırat — İstanbul
Sabahat Erdoğan Sarıtaş — Siirt
Mehmet Zeki İrmez — Şırnak

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal — Şanlıurfa
Gizem Özcan — Muğla
Aliye Timisi Ersever — Ankara
Tahsin Ocaklı — Rize
Yüksel Taşkın — İzmir
Eylem Ertuğ Ertuğrul — Zonguldak
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Aykut Kaya — Antalya

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Takdire bırakıyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı? Yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle, 5224 sayılı Kanun kapsamındaki desteklerin Bakanlık döner sermaye kaynaklarından karşılanmasına ilişkin düzenlemenin teklif metninden çıkarılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Samsun Milletvekili Sayın Mehmet Karaman.

Buyurun Sayın Karaman. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MEHMET KARAMAN (Samsun) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bugün önümüzde bulunan kanun teklifinin bazı maddelerini değerlendirmek üzere söz almış bulunuyorum.

Bu teklifin 3, 4, 5, 16 ve 21'inci maddeleri Millî Eğitim, Kültür, Gençlik ve Spor Komisyonuna tali komisyon olarak havale edildiği hâlde, tali komisyon başkanı, Komisyon üyelerini toplamadan, tek başına, görüş bildirmeyeceğine dair bir yazıyı Bütçe Komisyonuna yazarak Komisyon üyelerinin görüş bildirme haklarını gasbetmiştir. İktidar bu maddeleri sinemaya destek ve kültür varlıklarını koruma ambalajıyla önümüze getirmiştir ancak teklifin satır aralarına baktığımızda karşımıza bambaşka bir tablo çıkmaktadır. Bu maddelerin ortak bir paydası ve tek bir amacı vardır; devletin anayasal görev alanına giren hizmetleri genel bütçeden finanse etmek yerine Türkiye Büyük Millet Meclisinin bütçe denetiminden kaçırarak Kültür ve Turizm Bakanlığı döner sermayesine bütçe dışı, keyfî bir havuz yaratmaktır.

Dijital platformlardan kesinti ve sinemanın fonlaştırılması... Teklif diyor ki: "Ücretli televizyonlar ve internet platform işletmecileri net satışlarının yüzde 2'sini Bakanlık döner sermayesine yatırsın." Üstelik Cumhurbaşkanına bu oranı yüzde 4'e çıkarma veya yüzde 1'e indirme yetkisi de veriliyor. Değerli milletvekilleri, bu düzenleme hukuken sakattır. Anayasa'mızın 73'üncü maddesine göre bu bir benzeri mali yükümlülüktür ve temel unsurlarının kanunla belirlenmesi zorunludur. Mükellefi ve matrahı belirsiz bir vergi ihdas ediyorsunuz. Yarın Anayasa Mahkemesi bu garabeti iptal ettiğinde devlet devasa toplu iade davalarıyla karşı karşıya kalacaktır. Ayrıca, vergi oranını Cumhurbaşkanının takdirine bırakarak Anayasa'nın 7'nci maddesindeki yasama yetkisinin devredilemezliği ilkesini açıkça çiğniyorsunuz, vergilendirme yetkisini Meclisten alıp yürütmeye kaydırıyorsunuz.

Peki, bu kesintinin sektöre faydası var mı? Bugün bu platformlar zaten yüzde 1,5 RTÜK payı ve yüzde 7,5 dijital hizmet vergisi ödüyor. Şimdi, siz buna potansiyel olarak yüzde 4'e kadar çıkabilecek yeni bir yük ekliyorsunuz. Bunun iki sonucu olur, ya platformlar bu maliyeti doğrudan vatandaşın faturasına yansıtacak -ki bu geçim sıkıntısı çeken hanelere kesilmiş örtülü bir dijital abonelik vergisidir- ya da platformlar yerli içerik bütçelerinden kesinti yapacaktır. Parayı doğrudan Sayıştay denetimi dışındaki döner sermaye havuzuna atarak siyasi tercihlere dayalı, seçici ve eleştirel sinemacıları cezalandıran bir sansür fonu yaratma riskini büyütüyorsunuz.

Gelelim teklifteki kültür varlıklarını koruma hizmetlerinin ücretlendirilmesi konusuna. Anayasa'mızın 63'üncü maddesi çok açıktır; kültür varlıklarını korumak devletin anayasal ödevidir ve bugüne kadar bu ödev genel bütçeden karşılanmıştır. Ancak bu torba yasa teklifi koruma idaresini resmen bir tahsilat dairesine dönüştürüyor. Neler getiriyorsunuz? Sit kaydının kaldırılması veya Koruma Yüksek Kuruluna itiraz için 12.500 ile 25 bin TL arası ücret, onaylı projede tadilat için metrekare başına 20 ila 40 TL, bilgi, belge talepleri için evrak başına 175 TL ve Boğaziçi Kanunu kapsamındaki alanlarda bu ücretleri 2 katı olarak alacaksınız. Üstelik olumsuz bir karar çıkarsa vatandaşın parasını iade bile etmeyeceksiniz.

Değerli milletvekilleri, bir devlet vatandaşına "Benim verdiğim karara itiraz edeceksen bana 25 bin lira ödeyeceksin." diyemez. Bu, hak arama hürriyetinin, etkili başvuru ve dilekçe hakkının doğrudan gasbıdır, Anayasa'nın 36, 40 ve 74'üncü maddelerine de aykırıdır. Bu paralar kimden çıkacak? Zaten restorasyon maliyetleri altında ezilen, tarihî mahallelerde yaşayan orta ve dar gelirli vatandaştan. Siz sit alanındaki vatandaşa metrekare hesabı ceza gibi harç keserken, enerji, maden ve altyapı projeleri için devasa şirketlere 5 bin ila 50 bin TL arası sembolik bir tavan ücret koyuyorsunuz. Yük dağılımındaki bu adaletsizlik vicdanları yaralamaktadır. Vatandaşlar parasızlıktan evine çivi çakamayıp binasını kaçak müdahaleye veya çökmeye terk ederken Bakanlık kendi denetlemesi gereken dev projelerden gelir elde ederek açık bir kurumsal çıkar çatışmasının içine itilmektedir.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; karşımızdaki tablo nettir: Kamu maliyesini fonlaştıran, Anayasa'nın 87'nci ve 161'inci maddeleriyle teminat altına alınan Meclisin bütçe hakkını aşındıran tehlikeli bir emsalle karşı karşıyayız. Bizler, adaletsiz yük dağılımını yaratan, vatandaşına hak aramayı parayla satan, sanatı ve kültürü siyasi bir tekelin esnek döner sermayesine mahkûm eden bu teklifi kabul edemeyiz.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET KARAMAN (Devamla) - Kültür ve Turizm Bakanlığının bütçe dışı, maliye üstü gelir yaratma sevdasıyla hazırlanan bu maddenin teklif metninden çıkarılmasını talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde üçüncü konuşmacı İstanbul Milletvekili Sayın Burak Akburak.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BURAK AKBURAK (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşülmekte olan kanun teklifinin 3'üncü maddesi üzerine İYİ Parti Grubu adına söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu madde sinema sektörüne verilecek desteklerin Kültür ve Turizm Bakanlığının döner sermaye kaynaklarından da karşılanmasını öngörüyor. İlk bakışta sinemaya yeni bir kaynak açılıyor gibi görülebilir. Sinemamızın daha fazla desteklenmesini biz de istiyoruz ancak yeni kaynak oluşturmak tek başına yeterli değil; kaynağın miktarı, ödeme takvimi ve nasıl denetleneceği de baştan belli olmalı. Kuruldan çıkan destek kararı yapımcı için kâğıt üzerindeki rakam değildir; oyuncuyla anlaşır, ekibini kurar, mekânını belirler, çekim takvimini yapar fakat ödeme tarihi bilinmiyorsa bütün hazırlık bekler. Paranın ne zaman geleceği belli olmayan destek yarım destektir. Çekincemiz bizim burada başlıyor. Döner sermaye geliri, Bakanlığın sunduğu mal ve hizmetlerden aldığı ücretlere bağlıdır, yıl içinde artabilir de azalabilir de. Sinema desteğini bu gelirin seyrine bırakmak, kültür politikasını tahsil edilen hizmet bedellerine bağımlı hâle getirir.

Teklif, bütünüyle birlikte okunduğunda başka bir risk daha ortaya çıkıyor: Bakanlığın sunduğu hizmetlerin daha fazla ücretlendirilmesi. Kamu hizmetlerini ücretlendirerek döner sermayeyi büyütmek bütçenin yükünü azaltıyor gibi görünür, gerçekte ise yükü vatandaşa, sanatçıya ve işletmeye taşır. Devletin görevi her hizmetten gelir üretmek değildir. Genel bütçede sinemaya ayrılan kaynak yetersizse rakam da sorumlusu da bellidir. Döner sermayede ise ödeme geciktiğinde "Gelir gerçekleşmedi." denip geçilebilir. Oysa Meclis genel bütçe zamanı ne kadar kaynak ayrıldığını görmeli, sektör de hangi tarihte ne kadar ödeme alacağını bilmelidir. Bu nedenle, döner sermaye genel bütçenin yerine geçen bir yol değil ancak sınırları belirlenmiş tamamlayıcı bir kaynak olabilir.

Sinema destekleri için asgari bütçe tutarı, ödeme takvimi ve yıl sonunda hangi projeye ne kadar ödeme yapıldığı açıklanmalıdır. Fransa'da sinema ve görsel, işitsel faaliyetlerden alınan belirli vergiler yine bu alanların desteklenmesine yönlendiriliyor yani kaynağın nereden geleceği ve nereye gideceği baştan tarif ediliyor. Bizim ihtiyacımız da belirsizliği büyütmek değil böyle açık bir sistem kurmak olmalı. Sinema ile turizmi birbirinden ayrı düşünemeyiz. Bir film yalnızca salonda izlenmez; çekildiği şehri, sokağı, tarihî yapıyı milyonlara gösterir; yerel esnafa iş sağlar, bölgenin tanıtımına katkı sunar, yıllar sonra bile ziyaretçi getirir. Sinemaya ayrılan kaynak doğru kullanıldığında kültürün yanında turizmi de besler.

Turizmde açıklanan rakamlar ile sahadaki tablo arasındaki farkı göz ardı edemeyiz. Ziyaretçi sayısı yükseliyor, oteller doluyor fakat elde edilen gelir sektörün bütününe aynı ölçüde ulaşmıyor. Otelciden seyahat acentesine, tur rehberinden küçük esnafa kadar sektörün tamamı ağır maliyet baskısı altında. Sezon başında yapılan hesaplar birkaç ay içinde hükmünü kaybediyor. Bedelini yalnızca işletme sahibi ödemiyor, istihdam daralıyor, hizmet kalitesi zayıflıyor, küçük işletmeler piyasadan çekiliyor.

Turizmin birkaç aya ve belirli bölgelere sıkışması da çözülmeli. İspanya sezonu uzatmayı ve ziyaretçileri farklı bölgelere yönlendirmeyi turizm stratejisinin merkezine aldı. Biz de kültür, sağlık, gastronomi, yayla ve kış turizmini aynı planın küçük güçlü parçaları hâline getirerek turizmi yılın tamamına yayabiliriz.

Atılacak adımlar da belli. Küçük işletmelerin vergi ve katkı payları cirolarına göre belirlenmeli. Sezon dışında istihdamını sürdüren işletmelere prim desteği verilmeli. Enerji ve yenileme yatırımlarına uzun vadeli finansman kanalları açılmalı. Toplanan turizm payının nerede ve hangi amaçla kullanıldığı sektörle düzenli paylaşılmalı. Sinemaya da turizme de kaynak ayıralım. Ancak bunu belirsiz gelirlerle ve sektörün sırtına yeni yükler bindirerek yapmayalım.

Teklifin 3'üncü maddesinin genel bütçeyi esas alan döner sermaye ödemelerinin sınırını, takvimini ve denetimini açıkça gösteren bir yapıyla yeniden düzenlenmesi gerektiğini ifade ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde dördüncü konuşmacı Şırnak Milletvekili Sayın Mehmet Zeki İrmez.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Şırnak) - Teşekkürler Sayın Başkan.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Türkiye'de emekçilere dönük topyekûn bir güvencesizleştirme, borçlandırma ve kazanılmış hakları yok sayma, yok etme harekâtı son yıllarda giderek yoğunlaştı. Bu kürsüden iktidar milletvekillerine sormak istiyorum: Son yıllarda, işçinin, emekçinin, kamu çalışanının lehine olan, özlük haklarını iyileştiren tek bir kanun teklifini dahi yasalaştırabildiniz mi? Kendinizi kandırmadan, içiniz rahat bir şekilde bu soruya "Evet." diyebiliyor musunuz? Oysa öncelik yurttaşı, emekçiyi ve emekliyi bu ağır ekonomik krizden korumak olmalıdır.

Ne var ki emekçilere dönük bu saldırı dalgasının bir diğer boyutunu tam da önümüzdeki bu torba kanunda yaşıyoruz. TÜRK TELEKOM'u özelleştirip satan iktidar gözünü şimdi de PTT'ye dikmiş durumda. İktidarın bu sinsi niyetini diğer kamu teşebbüslerinde de pekâlâ görebiliyoruz. Kamu kurumları bilinçli politikalarla batırılıyor ve sermayeye peşkeş çekilmek üzere işlevsizleştiriliyor. Bir yandan emekçiler güvencesizleştirilirken diğer yandan taşeronlaşma âdeta merkezîleştiriliyor.

Bu kanun teklifiyle PTT'de yapılmak istenen açıkça şudur: Kamu emekçilerini idari hizmet sözleşmeli statüsüne mahkûm etmek ve onları kazanılmış tüm haklarından mahrum bırakmaktır. İktidar,

bu piyasacı, neoliberal emek rejimi modelini PTT'de uygulayıp ardından tüm kamuda aynı biçimde yaygınlaştırmayı ve normalleştirmeyi hedeflemektedir. Üstelik İHS'yi kabul etmeyen emekçiler istihdam fazlası ilan edilerek kendi iradeleri dışında başka kurumlara sürgün edilmek isteniyor, iş güvencesi fiilen ortadan kaldırılıyor. Ayrıca, PTT'de binlerce İHS personeli yıllardır güvencesiz bir şekilde ve koşullarda çalıştırılıyor. Buradan açıkça ilan ediyoruz: Emekçilerin talepleri açık ve nettir. 108'inci madde derhâl iptal edilmelidir. Tüm çalışanlara amasız ve fakatsız tam iş güvencesi sağlanmalıdır. Mali ve özlük haklarında adalet ve eşitlik tesis edilmelidir. Sömürüyü derinleştiren performans sistemi derhâl kaldırılmalıdır. PTT emekçilerinin hakları geçici düzenlemelerle değil, kanunla güvence altına alınmalıdır.

Değerli milletvekilleri, çalışanları piyasacı rejime tabi tutmada hiçbir olumsuzluk görmeyen bu iktidar, emekliyi es geçiyor mu? Elbette ki hayır. 17 milyona ulaşan emekliler derin bir yoksullukla maalesef karşı karşıya. 2003 yılında ortalama emekli aylığı asgari ücretin yüzde 36 üzerinde iken bugün asgari ücretin yüzde 22 altına geriledi. 2002'de emekli aylığının kişi başına düşen gelire oranı yüzde 46,4 iken bu oran yüzde 29'a düştü. Avrupa'da emekliye ayrılan kaynakların ülke gelirine oranı yüzde 9,8 iken Türkiye'de bu oran yalnızca -şimdi- yüzde 3,7. Aylık 20 bin liraya mahkûm edilen emeklilerin maaşı yılın ilk altı ayında enflasyon karşısında maalesef eridi, yok oldu, ortadan kaldırıldı. Emeklilerin yüzde 89'u geçinebilmek için çalışmak zorunda, yüzde 63'ü borç batağında şimdi. Yılın ilk dört ayında ise geçinebilmek için çalışmak zorunda kalan 65 yaş üstü 37 emekçi iş cinayetlerinde hayatını kaybetti.

Getirilen kanun teklifiyle en düşük emekli aylığı 20.000 liradan 23.552 liraya çıkarılıyor. "Ne büyük lütuf, ne büyük iyilik, Allah tüm iktidar milletvekillerinden razı olsun. Sonunda dayanamadılar, emeklilerin çığlıklarını duydular. Bu 3.552 liralık zamla emekli enflasyonu aşacak, rahata erecek. Çok sağ olun arkadaşlar. Emeklileri nasıl sevindirdiniz bilemezsiniz." dememizi bekliyorsunuz ama yanılıyorsunuz. Bu zam daha emeklinin cebine girmeden gene eriyecek, yok olacak.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MEHMET ZEKİ İRMEZ (Devamla) - Bunu bile bile, açlığı emekliye dayata dayata bu devleti değil, iktidarınızı ayakta tutmaya çalışıyorsunuz ama er ya da geç devran dönecek, bundan hiç kuşkumuz yok.

Ben herkes için emeklilere reva gördüğü yaşamı yaşamasını diliyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde en son konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Aykut Kaya.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulumuzu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum. Görüşmekte olduğumuz teklifin 3'üncü maddesi üzerine söz almış bulunuyorum.

Sözlerime başlamadan önce, Ankara Sincan'da eğitim uçuşu esnasında TUSAŞ'a ait helikopterin kaza kırıma uğraması sonucu şehit düşen kahraman pilotumuza Allah'tan rahmet, acılı ailesine ve sevenlerine sabır, aynı kazada yaralanan personelimize de acil şifalar diliyorum. Milletimizin başı sağ olsun.

Teklifin 3'üncü maddesiyle, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamında Bakanlığa yapılacak başvurulardan alınacak hizmet bedelleri ile koşullu erişim sağlayan medya hizmet sağlayıcıları ve internet platform işletmecilerinden alınacak yüzde 2'lik payın Kültür ve Turizm Bakanlığının döner sermaye gelirlerine aktarılması öngörülmektedir. Kültürel mirasımızın korunması

da, sinema sektörümüzün desteklenmesi de elbette önemlidir. Bu alanlara kaynak aktarılmasını ilke olarak doğru buluyorum ancak bu yeni kaynağın oluşturulması kadar etkin, verimli, şeffaf ve amacına uygun şekilde kullanılması da büyük önem taşımaktadır çünkü kamu kaynaklarının doğru planlanması ve doğru yönetilmesi bu düzenlemenin başarılı olmasını sağlayacak en önemli unsurların başında gelmektedir. Etki analizine göre bu düzenlemeyle döner sermayeye yaklaşık 1 milyar TL'nin üzerinde ilave kaynak aktarılması beklenmektedir. Böylesine önemli bir kaynağın etkin, verimli ve şeffaf bir şekilde kullanılması da kamu vicdanının gereğidir. Özellikle sinema sektörü son yıllarda önemli bir dönüşümden geçmektedir. Dijital platformların yaygınlaşmasıyla birlikte sinema salonları, yapımcılar ve bağımsız film üreticileri ciddi zorluklarla karşı karşıya kalmıştır. Bu nedenle sektöre destek verilmesi yerinde bir adımdır ancak sağlanacak desteğin gerçekten üretimi teşvik eden genç sinemacılara fırsat sunan ve nitelikli projelere ulaşan bir yapıda olması da büyük önem taşımaktadır. Kültür ve sanat alanına ayrılan kamu kaynaklarının millî kültürümüzün korunmasına, geliştirilmesine ve gelecek nesillere aktarılmasına katkı sağlayacak projelere yönlendirilmesi de büyük önem taşımaktadır. Destek süreçlerinde liyakat, objektif değerlendirme ve fırsat eşitliği esas alınmalı, desteklerin ülkemizin her bölgesine adil ve dengeli şekilde ulaşması sağlanmalıdır. Böylece hem kültür ve sanat alanındaki üretim güçlenecek hem de bu alandaki kamu politikalarına duyulan güven de artacaktır. Ayrıca, bu kaynakların yalnızca bugünün ihtiyaçlarını karşılamak için değil kültür ve sanat alanında uzun vadeli politikaları destekleyecek şekilde planlanması da büyük önem taşımaktadır. Sürdürülebilir bir destek anlayışı, kültürel üretimin devamlılığını güçlendirecek, kamu kaynaklarının daha etkin kullanılmasına ve bu alandaki yatırımların da kalıcı sonuçlar vermesine olanak sağlayacaktır.

Diğer taraftan, Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu kapsamındaki başvurularda alınacak hizmet bedelleri de uygulanırken vatandaşlarımızın mağduriyet yaşamamasına da özen gösterilmelidir. Özellikle tescilli yapılarda bakım, onarım ve restorasyon yapmak isteyen vatandaşlarımızın önüne yeni mali yükler çıkarılmamalı, kültürel mirasımızın korunmasını zorlaştıracak değil kolaylaştıracak bir yaklaşım benimsenmelidir.

Bir başka önemli husus da denetimdir. Döner sermaye gelirlerinin kullanımında şeffaflık ve hesap verebilirlik büyük önem taşımaktadır. Ayrılan kaynakların hangi projelere, hangi kriterlerle ve ne ölçüde aktarıldığının kamuoyuyla düzenli olarak paylaşılması gerekmektedir. Bizler kültürün, sanatın ve sinemanın desteklenmesini önemsiyoruz; aynı şekilde, tarihî ve kültürel mirasımızın korunmasını da önemsiyoruz ancak bu hedeflere ulaşmanın yolu yalnızca yeni gelir kaynakları oluşturmak değil, oluşturulan kaynakları doğru planlamak, doğru yönetmek ve etkin şekilde denetlemektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önergeler kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, kabul edilen önergeler doğrultusunda 3'üncü madde teklif metninden çıkarılmıştır. Herhangi bir karışıklığa mahal vermemek için bundan sonra maddeler üzerindeki önerge işlemlerine mevcut sıra sayısı metnindeki madde numaraları üzerinden devam edilecek, kanun yazımı esnasında madde numaraları teselsül ettirilecektir.

4'üncü madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 2 önerge aynı mahiyettedir, önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul

Mehmet Atmaca — Bursa
Selçuk Özdağ — Muğla

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Mahmut Tanal — Şanlıurfa
Gizem Özcan — Muğla
Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu — Manisa
Tahsin Ocaklı — Rize
Aliye Timisi Ersever — Ankara
Eylem Ertuğ Ertuğrul — Zonguldak
Yüksel Taşkın — İzmir
Mehmet Tahtasız — Çorum

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU BAŞKANI MEHMET MUŞ (Samsun) - Katılamıyoruz.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Hatay Milletvekili Sayın Necmettin Çalışkan.

Buyurun Sayın Çalışkan. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Hatay) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ne yazık ki kötü bir gündeyiz, iktidar Komisyonu toplamış "Muhalefeti sustururum." diye. Sanki çok önemli bir yasa çıkaracak da bunun canhıraş geçmesini sağlıyor.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Oyun kadar konuş, oyun; oyun kadar konuş!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Ne yazık ki bugüne kadarki çıkan bütün kanunların millete hayrının olmadığı, küresel lobilerin cebini doldurduğunu görüyoruz.

SÜLEYMAN ŞAHAN (Yozgat) - Oyun kadar konuş!

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Bugün yasada ne var? Nükleer enerji santrallerine af, KDV affı, damga vergisi affı, kurumlar vergisi affı. Niye? NATO geldi, ayar çekildi, Rusya'nın gönlünü almak zorundalar, S-400. Başka ne var? Sit alanlarıyla ilgili vatandaş haksız bir muameleyle karşılaşmışsa bile kamudan bir talepte bulunmak için ücretle dilekçe verecek; haklı bile olsa, haksız da olsa, reddedilse de karşılığını almayacak.

Başka ne yapılıyor? İşsizlik Fonu. "Bu milletin alın teri, işçinin, garibanın alın teri olan, devletin namusuna emanet ettiği o parayı biz işçiye nasıl kullandırırız? Tedbir alalım, bunu mecrasında kullanalım." demek yerine bunu "Nereye kanalize edeceğiz?" ona çözüm aranıyor ne yazık ki.

Başka? İnsanların özgürlüğünü kısıtlayan yasa. "BTK'ye o kadar çok müdahale edemiyoruz. Biraz daha fazla müdahale edeceğimiz bir yer, Siber Güvenlik Başkanlığı eliyle insanların özgürlüğünü kısıtlayalım."

Başka ne var? Özel okullarla ilgili yasa var. Ya, insan utanır şu yasayı getirirken. Özel okullarla ilgili yasa getiriyorsunuz, özel okulların öğretmenleri hemen şu Meclisin kapısında coplanıyor, Kızılay'da coplanıyor, günlerden beri eylem yapıyor. Böyle bir yasa getirirken hiç olmazsa o özel okul öğretmenlerinin taban maaşıyla ilgili taleplerini yerine getirseydiniz.

Başka, Anayasa mahkemesinin iptalleri... Anayasa Mahkemesi "Bu yasa dışı, kanun dışı, Anayasa'ya aykırı." demiş, beyefendiler ters anlamış: "Bunu KHK'yle yapma, Meclisten yap, aynı yasayı yeniden getir." Dolayısıyla da üzülerek belirtmek durumundayız ki şu gelen yasanın adı da zaten emeklilere maaş yasası. Ya, insan gerçekten utanır, 23.552 lira maaş verebilmek için, bu millete otuz

yıl, kırk yıl emek dökmüş, alın teri dökmüş, hizmet etmiş o insanlara 23.552 lira maaş vermek için şu Meclis burada çalışıyor, artık başka söyleyecek bir şey bulamıyoruz.

Bakın, ne yazık ki bu Meclisteki bütün kanunlar, bundan önce enerji kanunu, tarımla ilgili, hayvancılıkla ilgili, bütün alanlardaki talepler yabancı şirketlerin taleplerini karşılamaya yönelik. Zeytin ağaçlarının orman vasfını yitirmesi, mera vasfının değiştirilmesi, akarsular, ormanlar, her şey ne yazık ki yağma düzenine doğru adım adım gidiyor. Onun için de kanunların özü şu: Vatandaşa biraz daha eziyet, ceza ama küresel lobilere de af. Daha yeni bir yabancı yatırımcıyla ilgili 10 milyar dolarlık hadiseyi geçen hafta görüştük. Sanki iflas etmiş bir tüccar mafyanın eline düşmüş "Bütün şartları kayıtsız şartsız kabul ediyoruz." denilen bir yasa. Bugün de nükleer enerjiyle ilgili bir af. Öyle bir af ki geriye dönük. Bu aklı kim verdi, anlamak mümkün değil. Hani kuşku duysak acaba bu bürokratların arasına veya bu kanunları yazanların arasına kötü niyetli birileri mi girdi diye, insan onu bile sormadan edemiyor çünkü bu kadar yanlışın bile bile yapılması mümkün değil. Onun için de bu yasa bütünüyle problemle karşı karşıya. Birkaç tane, öyle yemeğin üzerine tuz serpercesine olumlu karşılanabilecek madde var ama geneli baştan sona sorun. Şu PTT çalışanları için ta ağustosu mu beklemek gerekiyordu? Yıllardan beri bas bas bağırıyordu bu insanlar ama hâlen şu gelen yasada da onların talepleri yerine gelmiş değil.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

NECMETTİN ÇALIŞKAN (Devamla) - Onun için bu yasa baştan sona gözden geçirilmeli.

Şu temmuz ayının ortasında alelacele getirdiğiniz yasa çok tarihî yasalar, elzem yasalar olmalı ama görüyoruz ki bunların hiçbirinin böyle bir durumu yok. Faize aktarırken büyük büyük meblağlar bulunuyor ama garibana, emekliye gelince 23.552 lira zam geliyor ve bu Meclisin yılda en az 2 defa gündemi emekli aylıklarını eşitlemek. Anlamak mümkün değil. Ve problem de şu ki: Bir defa bir hata yaparsınız, 2, 3, 5, 10, 20, 50 defa mı tekrar eder? Bu ülkeye hizmet etmiş bu insanlara bu ücret doğru olmadığı gibi prim farklılıklarını göz ardı edilerek herkesi bir yere eşitlemek tembelliktir, işgüzarlıktır. Bu açıdan, bu yasa teklifindeki bu eksiklilerin tekrar giderilmesini talep ediyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Çorum Milletvekili Sayın Mehmet Tahtasız.

Buyurun Sayın Tahtasız. (CHP sıralarından alkışlar)

MEHMET TAHTASIZ (Çorum) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; yine emeklinin, asgari ücretlinin, çiftçinin, halkın beklentisini görmezden gelen bir torba kanunu görüşüyoruz. Ortalama ev kirasının 20 bin lira olduğu ülkemizde en düşük emekli maaşı 20 bin liradan 23.552 liraya çıkıyor. Bugün görüştüğümüz torba yasada iktidar hayat pahalılığı ve yoksulluk arasına sıkışmış olan emeklimizi 3 kilo kıyma parasına denk gelen 3.552 lira sadaka zammıyla açlık sınırının altında maaşa mahkûm etmiştir. Bu ayıp emeklinin belini büken, iliğini kurutan iktidarındır. En düşük emekli maaşı asgari ücrete eşitlenmeli, asgari ücret de 35 bin lira olan açlık sınırının üzerinde en az 40 bin lira olarak belirlenmelidir.

Değerli milletvekilleri, üzerinde söz aldığım 4'üncü maddeyle, Kültür ve Turizm Bakanlığının yetkili olduğu her türlü belge talebiyle itiraz ve yeniden değerlendirme başvurularından kültürel mirasın korunması amacıyla gerçekleştirilecek hizmetlerin yürütülmesinde kullanılmak amacıyla ücret artırımına gidiliyor. Yani Bakanlığın 70 milyar olan bütçesine 2026 yılı için 635 milyon lira daha ek kaynak yaratılıyor. İyi, güzel, hoş; Bakanlık bu bütçeyi nereye harcıyor? Çorum turizmine harcamadığı

bir gerçektir. Yedi bin beş yüz yıllık tarihiyle Hattilerin ülkesi, Hititlerin başkenti, dünyada ilk yazılı anlaşma olan Kadeş Barış Anlaşması'nın imzalandığı, Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün 1935 yılında ilk millî kazıyı başlattığı, Alacahöyük, Ortaköy, Şapinuva, Boğazkale, Hattuşa'yı topraklarında barındıran, tarihi ve doğasıyla olduğu kadar tarım ve sanayisiyle de ön planda olan, UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'nde yer alan Hititlerin başkenti, dünyanın merkezi Çorum turizmden hak ettiği değeri maalesef alamıyor. Çorum, Türkiye genelinde olduğu gibi, bu pastadan sadece yüzde 1'in altında, düşük bir paya sahip. Çorum'a gelen Bakan onlarca söz veriyor, Ankara'ya döndüğünde bu sözleri maalesef unutuyor. Bakın, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy tam iki yıl önce, 11 Temmuz 2024'te Çorum'a geldi "Çorum'u uluslararası destinasyona ve 5'li rotaya alacağız. Ayrıca, 2025 yılını Hitit yılı ilan edeceğiz." sözlerini verip gitti; gidiş o gidiş, Çorum yine unutuldu. Bırakın Bakanlığın 70 milyarlık bütçesinden pay almayı, belirli bir program dâhilinde kültür destinasyonuna dahi alınmadı. Çorum'un turizm yatırımları konusunda eksiklikleri o kadar çok ki Sayın Bakana hangisini saysak, hangisini hatırlatsak? Sayın Bakan, önce 38'inci Uluslararası Çorum Hitit Fuar ve Festivali'nin düzenlendiği bugünlerde, söz vermiş olduğunuz Çorum Hitit yılını ilan etmelisiniz, 5'li rota sözünü tutmalı, Çorum'u turizm destinasyonuna almalısınız, yıllar önce söz verilen Boğazkale-Alaca-Ortaköy turizm yolu acilen yapılmalı. Hitit medeniyetinin kalbi olan ve dünyaca ünlü arkeolojik kazı alanlarına acilen ödenek ayrılmalı. Türkiye'de dördüncü örnek olan Örükaya Roma Barajı hâlâ iyi bir restorasyon projesine ve bakıma muhtaç, üzerindeki ağırlıktan dolayı burası yakında yıkılacak. Örükaya Roma Barajı'na ödenek verilmeli, ülke ve Çorum turizmine kazandırılmalı.

Dünyada ilk tarımsal sulamaya örnek, üç bin iki yüz elli yıl önce Hititler döneminde yapılan, Uluslararası Sulama ve Drenaj Komisyonu tarafından Dünya Mirası Sulama Yapıları Listesi'ne seçilen Hitit Barajı çevresinde 2018 yılında o günkü parayla 10 milyon 700 bin lira maliyetle yapılan Arkeopark ve bu alanda yapılan projeler maalesef turizme kazandırılmadı, şu anda çürüyor.

Çorum'da anıtlar kurulu müdürlüğümüz yok, bu nedenle iş ve işlemler Ankara'da yapılıyor. Çorum rölöve ve anıtlar müdürlüğünün kurulması gerekiyor. Yine, Çorum'da etnografya müzemiz maalesef yok. Çorum'a ayrı, bağımsız bir etnografya müzesi şarttır.

1971 yılında yapılan tek devlet tiyatro salonumuzun bakım ve onarımının acilen yapılması gerekiyor çünkü şu anda çürümeye terk edilmiş gibi. Çorum Merkez Kütüphanesi yıkıldı ama yerine hâlâ yenisi yapılmadı. Hasanpaşa Kütüphanesi yenilenmeli ve acilen yapılmalıdır.

Yine, yıllardır söz verilen Mecitözü ilçemizde bulunan Roma dönemine ait Figani Beke Kaplıcası "Restorasyonunu yapacağız." sözlerine rağmen unutulmuştur.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Devam edin.

MEHMET TAHTASIZ (Devamla) - Yine, Alaca ilçemizde bulunan Gazi Türbesi'nin restorasyonu maddi olarak desteklenmeli ve bu yapı da bir an önce Çorum turizmine kazandırılmalıdır.

Ben, Türkiye Büyük Millet Meclisinden sesleniyorum, Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Mehmet Nuri Ersoy'a sesleniyorum: Söz kişinin aynasıdır, Çorum'a iki yıl önce vermiş olduğunuz sözleri lütfen tutun. Çorum milletvekillerini buradan göreve çağırıyorum, Hititlerin başkenti Çorum'u siz de unutmayın. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "eklenmiş" ibaresinin "ilave edilmiş" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Burak Dalgın
Bursa	Bursa	Balıkesir
Mehmet Satuk Buğra Kavuncu	Mehmet Akalın	Turhan Çömez
İstanbul	Edirne	Balıkesir
	Selcan Taşcı	
	Tekirdağ	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Tekirdağ Milletvekili Sayın Selcan Taşcı.

Buyurun. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

SELCAN TAŞCI (Tekirdağ) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; öncelikle bugün Ankara'da TUSAŞ'a ait helikopterin eğitim uçuşu sırasında düşmesi sonucu şehit olan Yasa Özden Bakkal'a Allah'tan rahmet, ailesine başsağlığı, yaralılarımıza da acil şifalar diliyorum.

Ben lisans düzeyinde sanat eğitimi almış, sanat yönetimi alanında lisansüstü eğitim almış, Türkiye'yi içinde sıkıştırıldığı bu karanlık çağdan çıkarabilecek yegâne hamlenin de millî kültür devrimi yapmak olduğuna inanan, sanatın her dalını da bunun aracı sayan bir milletvekili olarak bu alandaki hiçbir teşviki, desteği reddedemem olağan şartlarda ama olağan şartlarda bulunmuyoruz. Perde sinemasına teşviki emeklilere yapılacak zamla aynı teklifte konuşuyoruz, emekliyi açlık sınırının üzerine çıkaramayan zamla aynı teklifte konuşuyoruz ve "Böyle absürtlük olur mu?" diye sormak zorunda kalıyoruz. Acaba önce o emeklileri de sinemaya gidebilir hâle mi getirsek sinemaya teşviki konuşmadan önce! Bu ülkede 16 milyondan fazla insan emekli maaşıyla geçinmeye yani açlık sınırının altındaki maaşla doymaya yani imkânsızı başarmaya çalışıyor. Bu 16 milyondan fazla emekli, dahası çalışanların da kahir ekseriyeti temel fizyolojik ihtiyaçlarını karşılayamıyorken, güvenlik ihtiyaçlarını karşılayamıyorken, bunları sağlayamayan sosyal devlet ihtiyaçlar piramidinin en tepesindeki kendini gerçekleştirme araçlarının finansmanını sağlayabilmek için devleti ticarethaneye çevirmeyi teklif ediyor aslında bu maddeyle. Akla ziyan olduğu kadar derin yoksulluk pençesinde kıvranan millete de hakarettir bu. Emeklinin dikkat kesildiği bu oturumda sinema desteği için kaynak yaratma yollarını tartışmak bizi İstanbul kuşatıldığında meleklerin cinsiyetini tartışan Bizanslı rahiplerin durumuna düşürür maalesef. Bu kadar şuur yoksunluğu olmaz, olmamalı. Başka bir iklimde, devletin vatandaşının refahını önceleyeceği bir iklimde bu maddeyi konuşmayı inanın en çok arzu eden milletvekillerinden biri olabilirim ama bu şartlarda ah alırız emeklilerden, derin yoksulluk içindeki vatandaşlardan. Başka bir iklimde bu maddeyi konuşmayı isterdim derken de bu hâliyle değil yine aslında, zira bu sinemayı destekleme teklifi filan değil, bu, devleti özelleştirme teklifi. Başvuru başına 20 bin, 25 bin... Kamu daha önce ücretsiz verdiği birçok hizmeti bundan sonra ücreti mukabilinde verecek. Neden? Devlet bir ticarethane mi? Brüt iletişim gelirlerinin yüzde 1,5'unu zaten RTÜK'e veren medya hizmet sağlayıcıları artık yüzde 2 de Bakanlığa verecek. Peki kime yansıyacak bu? Aslında o medya platformlarını takip eden vatandaşlara. Kamu hizmetinin bedeli vatandaşa ödetilecekse vergiyi neden veriyor bu

vatandaşlar arkadaşlar? Hani döner sermaye uygulamalarını daraltmak kamu mali reformuydu? Hani böylece bütçe birliği sağlanacaktı? Hani saydamlık tesis edilecekti? Neden o zaman bütçe kapsamında yürütülmesi gereken birçok faaliyeti döner sermayeye devrediyorsunuz bu teklifle? Bu ne menem bir tutarsızlıktır böyle? Bir de neden yapılıyor bu iş? Türk sinemasını desteklemek için. Hangi Türk sineması peki? 2025 yılında TÜİK'e göre 159 film, sektör kaynaklarına göre 208 yerli yapım var vizyona giren. 2025'te Bakanlığın desteklediği film sayısı 9, ilk film sayısı 9, toplamda 18. Peki bu 18 filmden kaç tanesi gişede var? Söyleyeyim: Çocuk filmleri dışında hiçbiri. Çünkü sorduğumuzda "Bunlar festival filmi." diyorlar. Peki kaç tanesinin festival başarısı var? Yine hiçbiri. Ben devlet eliyle desteklenen sinema sektöründen ne beklerim? Gişe de beklerim, ödül de beklerim tabii de en çok da lobi faaliyeti beklerim mesela. Uluslararası alanda aleyhimizdeki tezleri çürütecek, kara propagandayı yıkacak, iftiraları çürütecek bir etki beklerim bu yapımlardan. Bu etkiyi yaratmış bir tane film var mı Bakanlık destekli? O da yok. Bakanlık bugüne kadar bu hassasiyeti önceleyerek kaç filmi destekledi? Danışmanlığını bakan yardımcılarının yapmadığı, eski iktidar vekillerinin filmi olmayan, kendi hayat tarzını yahut tarihî şuuraltını dayattığı filmlerden fırsat bulup da, hadi lobiciliği de geçtim, yalnız ve sadece sinematografik ölçüleri esas alarak sanat gailesiyle kaç filmi destekledi?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Bitiriyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SELCAN TAŞCI (Devamla) - Ahbap çavuş halkası içindeki birkaç yapımcı ihya olacak diye hem vatandaşı hem de koca bir sektörü yeni mali yüklerle karşı karşıya bırakmak sinemayı desteklemek değil tam tersi, bağımsız sinemacıları haksız rekabete maruz bırakacak şekilde kösteklemektir diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinde yer alan "aşağıdaki" ibaresinin "aşağıda yer alan" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Mahmut Dindar	Gülderen Varli
Mardin	Van	Van
Sebahat Erdoğan Sarıtaş	Celal Fırat	Öznur Bartin
Siirt	İstanbul	Hakkâri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Hakkâri Milletvekili Sayın Öznur Bartin.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ÖZNUR BARTİN (Hakkâri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; kanun teklifinin kamusal hizmetlerin ve kamu düzeninin finansman mantığını şekillendiren 4'üncü maddesi üzerine konuşacağım.

Bu kürsüden iktidarın kâğıt üzerindeki soğuk rakamlarının arkasına sakladığı toplumsal hakikati yani yaşamın kendisini, daha doğrusu Hakkâri'de yaşamın nasıl çekilmez kılındığını konuşmak

zorundayız. Foucault'un ifadesiyle, modern iktidar biçimleri yaşatmak ve ölüme terk etmek arasında bir hat çizer. Hakkâri'de bugün karşı karşıya olduğumuz tablo tam da bu ölüme terk etme yani açık bir biyopolitik kuşatma tablosudur. Hakkâri'de gençler, kadınlar, yaşlılar birer birer yaşamdan kopuyor, iktidar bu ölümleri "münferit" "psikolojik" ya da "adli vaka" diyerek geçiştiremez. Bir kentte ölümler sıklaşıyor, intiharlar çığ gibi büyüyor ve kadın cinayetlerinin üzeri şüpheli ölüm kılıfıyla kapatılıyorsa orada bireysel bunalımlar değil, devletin koruyucu kamu yükümlülüğünü bilinçli bir biçimde terk etmesi vardır.

Hakkâri'de sadece 2026 yılında yaşanan can kayıplarına bakın: Ocak ayında Biçer Mahallesi'nde, Şemdinli'de, Durankaya'da yaşanan intiharlar ve şüpheli ölümler, şubatta Yüksekova'da gencecik F.G.'nin, Üzümcü'de H.K.'nin, Çavuşlu'da 5 çocuk annesi bir kadının şüpheli şekilde yaşamını yitirmesi, mayısta Berçelan'da 17 yaşındaki A.Z.'nin, haziranda Yüksekova'da Ö.K.'nin şüpheli ölümleri, daha birkaç gün önce 15 Temmuzdan itibaren Çukurca Üzümlü'de Zap Suyu'nda cansız bedeni bulunan 70 yaşındaki R.K., Van İpekyolu'nda yaşamını yitirmiş hâlde bulunan Geçitli köyünden 27 yaşındaki R.E., Kıran Mahallesi'nde H.Ç. ve Şemdinli Beyyurdu'nda H.C. Bu isimler birer istatistik değil, yarım bırakılmış hayatlar, parçalanmış hanelerdir. İktidar, kente bütüncül bir ruh sağlığı ve intiharı önleme stratejisi getirmek yerine ölüm kütüklerini tutmakla yetinmektedir.

Değerli milletvekilleri, yaşam hakkı yalnızca nefes almaktan ibaret değildir, insan onuruna yaraşır bir altyapı, sağlık ve istihdam güvencesidir. Peki, Hakkâri'nin sağlık gerçekliği nedir? Bakın, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının SEGE 2025 verileri açıkça gösteriyor: Hakkâri sosyoekonomik gelişmişlikte 77'nci, sağlık alt boyutunda ise 79'uncu sıradadır. Türkiye ortalamasında 10 bin kişiye 25,8 hekim düşerken Hakkâri'de bu sayı sadece 14,3'tür. Yoğun bakım yatak kapasitesi ülke ortalamasının yarısına bile ulaşamamış, 2,80'de kalmıştır. Aile hekimi başına 3,171 yurttaş düşmektedir. Bebek ölüm hızı yüzde 10,80'le ülke ortalamasının üzerindedir. Bu, bir coğrafi kader değil, bilinçli bir kamusal yatırımsızlık tercihidir. SES Hakkâri Şubesinin sahada tespit ettiği gerçekleri görün artık. Koskoca Yüksekova Devlet Hastanesinde bir anjiyo ünitesi dahi yoktur, otopsi işlemleri dahi yapılamamaktadır. Hakkâri il merkezinde ve Yüksekova'da kadın doğum ve çocuk hastanesi yok. Uzman hekim yokluğundan dolayı MR ve tomografi sonuçları ehil olmayan firmalara yaptırılmakta, yanlış tanılar konulmaktadır. Aile sağlığı merkezlerinde temel aile planlaması malzemeleri dahi bulunmamaktadır. Üstelik sağlık emekçileri liyakatsiz yöneticilerin idari keyfîliği, baskısı ve mobbingi altında ezilmektedir.

Hakkâri gençliği bir yandan bu sağlıksızlık ve sosyal çöküşle boğuşurken diğer yandan özel savaş politikalarının, madde bağımlılığının ve derin geleceksizliğin karanlığına itilmektedir.

İŞKUR alımlarında dönen dolaplar basına sızan kayıtlarla ifşa olmuştur. AKP Hakkâri İl Başkanının toplantı odalarında liste usulü iş dağıttığı, mülki idare amirlerini tehdit ettiği, sıfır gelir kriterlerini kendi yurttaşları lehine çiğnediği ortalığa saçılmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖZNUR BARTİN (Devamla) - Hakkâri gençliği, işsizlikten ve yoksulluktan geleceğe dair umutlarını kaybederken, kamu kaynakları AKP iktidarının teşkilatlarının rüşvet ve sadakat dağıtma mekanizmalarına dönüştürülmüştür. İşte bu yüzden diyoruz, Hakkâri'de yaşanan sağlık, ekonomi ve adalet alanındaki çöküş tesadüf değildir. Gençleri geleceksizliğe, kadınları güvencesizliğe, hastaları sevk yollarında yaşamını yitirmeye, halkı ise çaresizliğe mahkûm eden bu rejim kendi bekasını halkın yoksullaşması üzerine kurmuştur. Bu sömürü ve ihmal düzenine karşı eşitlik, adalet, özgürlük ve yaşam hakkı mücadelemizi kararlılıkla sürdüreceğiz.

Teşekkür ediyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 4- 2252 sayılı Kanunun 5 inci maddesinin birinci fıkrasına (f) bendinden sonra gelmek üzere aşağıdaki bent eklenmiş ve mevcut (g) bendi buna göre teselsül ettirilmiştir.

'g) 2863 sayılı Kanun kapsamında Kültür ve Turizm Bakanlığına yapılacak başvurular ve Bakanlıkça sunulacak hizmetler karşılığı alınacak her türlü hizmet bedeli,'"

Abdulhamit Gül	Osman Sağlam	Fatma Aksal
Gaziantep	Karaman	Edirne

Mehmet Baykan	Oğuz Üçüncü
Konya	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen? Yok.

Gerekçesini okutuyorum.

Gerekçe:

Önergeyle, 5224 sayılı Kanun kapsamındaki desteklerin Bakanlık döner sermaye geliri olarak kaydedilmesine ilişkin düzenlemenin madde metninden çıkartılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5'inci madde üzerinde 5 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

Okutacağım ilk 3 önerge aynı mahiyette olduğundan bu önergeleri birlikte işleme alacağım.

Önergeleri okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul
Mehmet Atmaca	Selçuk Özdağ	Şerafettin Kılıç
Bursa	Muğla	Antalya

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt

Gülderen Varli	Celal Fırat	Ali Bozan
Van	İstanbul	Mersin

Aynı mahiyetteki diğer önergenin imza sahipleri:

Aliye Timisi Ersever	Mahmut Tanal	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Ankara	Şanlıurfa	Manisa
Eylem Ertuğ Ertuğrul	Elvan Işık Gezmiş	Yüksel Taşkın
Zonguldak	Giresun	İzmir

Tahsin Ocaklı	Seda Kâya Ösen
Rize	İzmir

BAŞKAN - Komisyon aynı mahiyetteki önergelere katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ilk konuşmacı Antalya Milletvekili Sayın Şerafettin Kılıç. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

ŞERAFETTİN KILIÇ (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; görüşmekte olduğumuz torba kanun teklifinin 5'inci maddesi üzerine grubumuz adına söz aldım. Genel Kurulu ve aziz milletimizi saygıyla selamlıyorum.

Bu maddeyle birlikte, Kültür ve Turizm Bakanlığınca yürütülen birçok işlem ücretli hâle getirilmektedir. Koruma kurulu kararlarına yapılacak itirazlardan sit alanı değişikliği taleplerine, proje incelemelerinden bilgi ve belge başvurularına kadar birçok işlem için vatandaşlardan yüksek tutarlarda ücret alınması öngörülmektedir. Üstelik bu ücretler her yıl yeniden değerleme oranında artırılacak, bazı işlemlerde ayrıca KDV uygulanacaktır. Dahası, başvurunuz reddedilse bile ödediğiniz ücret size iade edilmeyecektir.

Değerli milletvekilleri, Anayasa'nın 63'üncü maddesi tarihî ve kültürel varlıkların korunmasını devlete görev olarak vermiştir. Devletin asli görevi olan bu hizmeti vatandaşın cebinden finanse etmeye çalışmak sosyal devlet anlayışıyla bağdaşmaz. Türkiye'nin turizm başkenti Antalya'yı temsil eden bir milletvekili olarak ifade ediyorum: Antalya geçen yıl milyonlarca ziyaretçiyi ağırladı. Turist sayısıyla övünüyoruz. Elbette ülkemize gelen her misafir bizim için kıymetlidir ancak artık şu soruyu sormanın zamanı gelmiştir: Turist sayısı artarken turizmden kim kazanıyor? Bugün Antalya'nın esnafı kazanamıyor, küçük otel işletmecisi kazanamıyor, restoranı, pansiyonu, hediyelik eşya satıcısı kazanamıyor. Turizm çalışanı artan kira fiyatları nedeniyle çalıştığı şehirde barınmakta zorlanıyor. Sezonluk çalışanlar geçim sıkıntısıyla mücadele ediyor. Küçük işletmeler enerji maliyetleri, kira giderleri ve yüksek finansman yükü altında ayakta kalmaya çalışıyor. Bütün bunlar yetmezmiş gibi, şimdi kültürel mirasın korunmasına ilişkin işlemler için de yeni mali yükler getiriliyor. Oysa Antalya yalnızca deniz, kum ve güneşten ibaret değildir. Antalya Perge'dir, Aspendos'tur, Side'dir, Phaselis'tir, Myra'dır, binlerce yıllık medeniyetlerin bize bıraktığı eşsiz mi eşsiz mirastır. Bu mirası yaşatmaya çalışan vatandaşın, yatırımcının ve işletmecinin önüne yeni ücret tarifeleri koyarsanız, korumayı teşvik etmiş olmazsınız, tam tersine zorlaştırmış olursunuz. Tarihî eserlerin korunması gelir kapısı değildir, kültürel miras ticari bir işlem değildir, bu milletin ortak hafızasıdır. Devlet burada vatandaşın önüne engel koyan değil, kolaylaştıran tarafta olmak zorundadır. Aksi hâlde, kaçakçılık ve çürümenin önünü alamazsınız. Toplum yararına olana, legal olana erişimi zorlaştırırsanız kaçağı teşvik etmiş olursunuz.

Değerli milletvekilleri, bu torba kanunun farklı maddelerine baktığımızda ortak bir anlayış görüyoruz. Bir tarafta devletin sunması gereken hizmetlerin maliyeti vatandaşa yükleniyor, diğer tarafta kamu hizmetlerini yürüten çalışanların yıllardır beklediği haklar görmezden geliniyor. Bunun en somut örneklerinden biri de PTT'de görev yapan yaklaşık 10 bin 500 idari hizmet sözleşmesi personelidir. Bu insanlar KPSS'yle göreve alınmışlar, yıllardır devlet adına hizmet vermektedirler, depremde görev yapmıştır, pandemide görev yapmıştır, en ücra köylere kadar kamu hizmetini ulaştırmıştır. Bugün, onların beklentisi yeni bir ayrıcalık değildir, tek beklentileri iş güvencesidir, tek beklentileri eşit işe eşit haktır, tek beklentileri kamu personel sisteminin temel ilkelerinin yönetmeliklere bırakılmaması, kanun güvencesi altında korunmasıdır çünkü hukuki güvenliğin olmadığı yerde çalışma barışı olmaz, çalışma barışının olmadığı yerde verimlilik olmaz, verimliliğin olmadığı yerde ise güçlü kamu hizmeti üretilemez. Yapılan küçük bir değişiklik belki bu torba kanunda ufak görünebilir ancak on binlerce çalışanın mağduriyetine sebep olabileceğini mutlaka göz önünde bulundurmalıyız. Bu bağlamda, teklifin 26'ncı maddesinin yeniden düzenlenmesi gerektiğini tekrar hatırlatmak istiyorum.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ŞERAFETTİN KILIÇ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu torba kanun maalesef sorun çözen değil, yeni sorunlar üreten bir anlayışın ürünüdür. Kültürel mirası koruyacaksak vatandaşın önüne yeni ücret tarifeleri koyarak değil, koruma kurullarını güçlendirerek, doğru restorasyonu teşvik ederek koruyacağız. Kamu hizmetini güçlendireceksek bunu çalışanların haklarını belirsizleştirerek değil, onların emeğini güvence altına alarak başaracağız. Bizim ihtiyacımız, vatandaşa yeni mali yükler yükleyen bir yönetim değildir. Bizim ihtiyacımız, çalışanına güven veren, kültürel mirasına sahip çıkan, adaleti ve liyakati esas alan güçlü bir devlet anlayışıdır diyor, Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeler üzerinde ikinci konuşmacı Mersin Milletvekili Sayın Ali Bozan.

Buyurun. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

ALİ BOZAN (Mersin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz, yıllardır bu ülkede yoksulluk ve açlık sınırı hesaplanıyor kimi kurumlar tarafından ve şu anda maalesef açlık sınırı 36 bin lira yani şu anda 36 bin liranın altında ücret alan herkes açlıkla mücadele etmek zorunda. İşte, o yüzdendir ki bugün milyonlarca emekçi iktidara ne diyor biliyor musunuz? İktidara diyorlar ki: "Biz açlık hakkımızı istiyoruz." İktidardan tek talepleri bu. Açlık hakkını isteyen emeklilere iktidarın cevabı ise maalesef bugüne kadar sefalet oldu.

Bence artık bu ülkede iki konuda daha hesaplama yapılması gerekiyor arkadaşlar, söylemesi bana daha çok ağır geliyor ama ölüm sınırının hesaplanması gerekiyor arkadaşlar. Yanlış duymadınız, ölüm sınırı. Yani bu ülkede bir yurttaş ne kadar ücret alırsa ölmez, ne kadar ücretin altında kendisine ücret ödenirse ölür? İşte, AKP iktidarında bunun hesaplanması gerekiyor. Neden mi arkadaşlar? Bugün sokakta kendisine mikrofon uzatılan birçok emekli şunu söylüyor, diyor ki: "Ölsem daha iyi." İşte, AKP iktidarına söylenen bu sözden kaynaklı bence ölüm sınırının mutlak surette hesaplanması gerekiyor.

Yine, bir konuda daha mutlak surette hesaplama yapılması gerekiyor arkadaşlar: Tokluk sınırı. Ama tokluk sınırının sadece iktidar ve yandaşları için hesaplanması gerekiyor yani şunun hesaplanması gerekiyor: İktidar ve yandaşları neyle doyuma ulaşır, iktidar ve yandaşları neyle, hangi rakamla tokluğa erişir? 1 milyon mu, 2 milyon mu, 3 milyon mu, 5 milyon mu? Mutlak surette bunun hesaplanması gerekiyor çünkü iktidarın doyumsuzluğu şu anda emeklileri, asgari ücretlileri perişan etti, çünkü

emeklilerin insanca yaşanabilir bir ücret alabilmesi için önce iktidar ve yandaşlarının doyması gerekiyor maalesef.

Değerli arkadaşlar, hepimiz biliyoruz, iktidarın mutfaktan, sokaktan, pazardan haberi yok. Eğer iktidarın mutfaktan, sokaktan, pazardan haberi olsaydı bugün milyonlarca emekliye reva görülen 3.552 TL'yle 4 kişilik bir ailenin sadece üç günlük gıda harcamasının karşılanabildiğini bilirdi ama biz biliyoruz, iktidarın mutfak gibi, sokak gibi, pazar gibi bir derdi yok. Ama ben iktidara buradan sokaktan, pazardan, emeklilerden bir haber vereyim; değerli arkadaşlar, uzunca bir süredir ben emeklilere soruyorum, diyorum ki: İktidara ve saraya hakkınızı helal ediyor musunuz? Bugüne kadar tek bir emekli, iktidara oy verenler dâhil tek bir emekli "İktidara ve saraya hakkımızı helal ediyoruz." demedi, haberiniz olsun, emekliler size hakkını helal etmiyor.

Değerli arkadaşlar, şimdi başka bir konudan bahsedeyim. AKP iktidarının da elbette istikrarlı olduğu konular var, istikrarlı olduğu konularla ilgili de kendilerini takdir etmek gerekiyor, bu konudaki emeklerini gerçekten alkışlamak gerekiyor(!) Şimdi, istikrar gösterdiği konular nedir AKP iktidarının yirmi dört yıl boyunca? AKP'nin iktidar süresi uzadıkça bu ülkede yoksulluk ve sefalet istikrarlı bir şekilde arttı. Yine, AKP'nin iktidar süresi uzadıkça yargının bağımlı hâle gelmesi arttı, artık yirmi dört yıllık iktidarınız sonunda yargı doğrudan saraya bağlandı. Yine, AKP'nin iktidar süresi arttıkça cezaevlerinin mevcudu arttı; 2002 yılında iktidara geldiklerinde cezaevlerinde 60 bin kişi vardı, aradan yirmi dört yıl geçti, bugün cezaevlerinde 430 bin yurttaş var; işte, size istikrar. Yine, AKP'nin iktidar süresi arttıkça icralık dosya sayısı arttı; 2002 yılında iktidara geldiklerinde icralık dosya sayısı 8 milyondu, şu anda icralık dosya sayısı 25 milyon. Değerli arkadaşlar, 86 milyon nüfusu olan bir ülkede 25 milyon icra dosyası var ve 2026 yılında günde ortalama 7 bin kişi icralık oluyor; işte AKP iktidarının istikrar gösterdiği konulardan bir tanesi daha.

Yine, iktidarın süresi arttıkça adalet ve hukuka olan güven istikrarlı bir şekilde azaldı, adalet ve hukuka olan güven şu an yerlerde.

AKP'nin iktidar süresi arttıkça milyonlarca emekli ve asgari ücretliye olan zulüm arttı. Bugün en düşük emekli maaşına sadece 3.552 lira zam yapmak zulümdür.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

ALİ BOZAN (Devamla) - Tamamlayacağım Sayın Başkan.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ALİ BOZAN (Devamla) - Bu nedenle ifade ediyoruz, diyoruz ki: Yirmi dört yıllık iktidarınız boyunca emekli ve asgari ücretliye istikrarlı bir şekilde zulmettiniz. Açık şekilde ifade edelim; siz, sefalet zamlarıyla ve zulümle milyonlarca emekli yurttaşa bir savaş açtınız ve açtığınız bu savaşı 2024 yılı yerel seçimlerinde kaybettiniz, bir sonraki seçimde de emeklilere, emekli yurttaşlara açtığınız savaşı kaybedeceksiniz. Bunu burada tarihe not etmek için ifade etmek istiyorum.

Son söz şu: Gelin, kul hakkına girmeyin, milyonlarca yurttaşa zulmetmekten vazgeçin çünkü bu zulmü ne kul kabul eder ne Allah kabul eder ne hak kabul eder.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki diğer önerge üzerinde konuşmacı İzmir Milletvekili Sayın Seda Kâya Ösen.

Buyurun Sayın Ösen. (CHP sıralarından alkışlar)

SEDA KÂYA ÖSEN (İzmir) - Sayın Başkan, kıymetli milletvekilleri, ekranları başında bizleri izleyen değerli vatandaşlarımız; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Gündemdeki kanun teklifiyle ilgili söz almış bulunuyorum.

Getirilen torba kanunla Hükûmet, aklın, siyasetin ve Meclisin sınırlarını zorlamaktadır. Bir torba kanun düşünün ki emekli maaşlarından siber güvenliğe, siber güvenlikten sinema sektörüne, oradan PTT'ye, oradan turizme kadar birçok ilgili ve ilgisiz konu bir araya getirilmiş, kanunlar pazar torbası misali sıkış tıkış doldurulmuştur. Bu ciddiyetsizlik, bu özensizlik niye? Türkiye'yi antidemokratik raylara sokmak için yıl boyunca göstermiş olduğunuz çabayı Meclisi çalıştırmak için gösterseydiniz, bu memleketin hâli de vatandaşın cebi de Meclisin nizamı da daha iyi durumda olurdu.

Kıymetli milletvekilleri, getirmiş olduğunuz pazar torbası kanunla turizm ve kültür alanındaki gerekli, geç kalmış ve eksik adımları atıyorsunuz. Verdiğiniz teklifle sizleri İran-Amerika Birleşik Devletleri krizinin başladığı günden bu yana söylediğimiz "Geliyorum." diyen kazanın geldiğini itiraf ettiniz. Turizm işletmecilerine SGK teşviki veriyor ve bunu da turizmdeki krizden kaynaklı istihdam azalmasının önüne geçmek adına yaptığınızı dile getiriyorsunuz. Siyasi kaoslara alışkın olan bir coğrafyada ayakta kalmaya çalışan turizm sektörünün bu krizden etkileneceğini bilmiyor muydunuz? Kriz şubat ayında başladı, yoksa kanunları pazar torbasına sıkıştırmanıza neden olan egonuz sizleri "Biz bu krizi nasıl olsa atlatırız." mı dedirtti? Bugün turizmciye teşvik veriyorsunuz, verdiğiniz teşvikin uygulanması ağustos ayını bulacak. Geçmişe dönük hesaplansa da İran-ABD krizinin çıktığı günden bu yana ayakta kalabilmek için sermayesinden yiyen, yüksek faizle borçlanan işletmecilerin zararını peki kim karşılayacak? Bu zarar ortadayken, teklifte söylediğiniz gibi, istihdamda sorun varken turizmde kalıcı ve uzun vadeli adımlar atılması gerekiyor. Kârsızlık, yüksek maliyet, düşen talep üçgenine sıkışan sektörün yaklaşık elli yıllık kazanımlarını kaybetmemesi ve dünyadaki yerini koruması için 2027 yılını da kapsayacak düzenlemeler getirilmelidir. Unutmayalım ki turistlere hizmet sağladığımız bu coğrafyada bizleri gül bahçeleri beklemiyor.

Kıymetli milletvekilleri, Komisyona getirdiğiniz ve daha sonra çıkardığınız maddeyle yapısal bir kriz yaşayan sinema sektörüne de kaynak aktarımı yapacağınızı söylemiştiniz. Bunun da internet platformlarının cirosundan yapacağınız kesintiyle gerçekleşeceğini belirtmiştiniz. Bu mesele ele alınış biçimi olarak içinde haksızlık barındırıyordu. Bunun yanında verginin doğasına aykırı bir durumu da işaret ediyor ancak Hükûmet cirodan vergi kesintisi meselesine alışmış durumda. Vergi, işletmeler ve ticarethaneler söz konusu olduğunda doğası gereği kazançtan alınmalıdır. Ancak Hükûmet konaklama vergisi ve TGA payında gördüğümüz gibi maliyenin finansman kaynakları daralınca soluğu cirodan kesintilerle alıyor. Yüksek enflasyon karşısında işletmelerin kârlılığı günden güne azalırken bir de verginin haraca döndürülmesi kabul edilemez. Sizlerin "ben yaptım oldu" anlayışının son tablosu olan 281 sayılı pazar torbası kanununa dair görüşümüz işte bu şekildedir.

Türkiye'yi adalet ve kalkınmadan uzaklaştırma heyecanı ve arzusu içinde olan Hükûmetin aynı coşkuyu memleketin dertleri için de göstermesini temenni ediyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Aynı mahiyetteki önergeleri oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinde yer alan "eklenmiştir" ibaresinin "ilave edilmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Bursa	Bursa	İstanbul

Mehmet Akalın	Turhan Çömez	Lütfü Türkkan
Edirne	Balıkesir	Kocaeli
	Burak Dalgın	
	Balıkesir	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kocaeli Milletvekili Sayın Lütfü Türkkan.

Buyurun. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

LÜTFÜ TÜRKKAN (Kocaeli) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; ben sizlere bu akşam bir kanun maddesinden değil bu çatının yıllar içinde kaybettiği en önemli değerlerinden bahsetmek istiyorum. Zarafetten, nezaketten, uzlaşma kültüründen bahsedeceğim. Eskiden siyaset sertti ama seviyesiz değildi. Demirel ile Ecevit kürsüde birbirlerine en ağır eleştirileri yaparlardı ama nezaketi asla göz ardı etmezlerdi. 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı başladığında Ecevit'in en sert siyasi rakibi Alparslan Türkeş çıktı "Önce devlet." dedi ve Hükûmetin arkasında durdu. Turgut Özal Çankaya'da muhalefet liderlerini hep ağırlardı çünkü devlet meselelerini parti meselesinin üstünde görürdü. Rekabet vardı, fikirlerin kavgası vardı ama düşman hukuku yoktu. Siz buna "eski Türkiye" diyorsunuz.

Soruyorum şimdi: Sizin bu yeni Türkiye'nizde, bu düzende ne var? "Torba kanun" diye önümüze koyduğunuz çuvalların içinde gece yarısı hangi maddelerin atıldığını gerçekten okuyan kaç milletvekiliniz var, bilmiyorum. Komisyonlarda muhalefetin verdiği kaç önergenin kabul edildiğini veya reddedildiğini bilen herhangi bir milletvekili olduğunu da zannetmiyorum. Çünkü artık burada yasama yapılmıyor, saray bürokratları tarafından hazırlanan metinler açılıyor, iktidar sıraları el kaldırıyor, sonra adına da "millî irade" deniliyor. Kürsüde fikir tartışılmıyor, milletvekiline söz sadaka verilir gibi veriliyor. Geçmişte bu kürsüden İnönü konuştu, Türkeş konuştu, Erbakan konuştu, Demirel konuştu; birbirlerine muhaliftiler ama hepsi devlet adamıydı. Siz bunu anlayamazsınız çünkü siz yeni Türkiye'nin milletvekillerisiniz. Sizin döneminizde fikir tartışmak çıktı, sadakate dönüştü.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Niye milletvekillerine konuşuyorsun, şöyle Meclise konuş.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Efendim, iktidar milletvekilleri duysun diye konuşuyorum.

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Milletvekilleriyle uğraşma, Meclisle uğraş.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bugün görüştüğümüz torba kanun da bunun en açık ispatıdır.

Anlıyorum, yüzüme gelmek istemiyorsunuz, zor şeyler söylüyorum, olmayan şeylerden bahsediyorum. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA CANBEY (Balıkesir) - Yok, zor şeyler söylemiyorsun, gereksiz şeyler söylüyorsun.

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Milletin gerçek gündemi bu torba kanun değil, milletin gündemi ekonomi. Soğanın kilosu 100 lira. Eti, mutfağı filan hiç konuşmak istemiyorum onları. Bu gidişatın değişmesi bu sistemde mümkün görünmüyor çünkü Türkiye'yi siz yoksullukla yönetmek istiyorsunuz, insanları fukaralıkta birleştirmek istiyorsunuz aynı eski komünistler gibi. İdeali olur insanların ya! "Herkes zengin olsun, herkese eşit davranılsın." Hayır! Sizin ideolojiniz aynı komünistler gibi "Herkes fakir olsun, fakirlikte birleşelim." Böyle bir sistem olur mu arkadaşlar ya! Fukaralıktan insanları kırıyorsunuz.

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Alakası yok, alakası yok!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Bakın, komünistlerden ses geldi!

TURHAN ÇÖMEZ (Balıkesir) - Sezai Bey, beğenmediniz mi?

SEZAİ TEMELLİ (Muş) - Alakası yok!

LÜTFÜ TÜRKKAN (Devamla) - Türkiye bu sene 2,7 trilyon lira faiz ödeyecek arkadaşlar. Bu milletin kaynakları var, bu devletin kaynakları var ama kaynaklar nereye akıyor, onu söylemek istiyorum. 2,7 trilyon lira faiz ödenecek. Bu, Yunanistan'daki millî savunma harcamasının, bütçesinin tam 10 katı. Bu sene 2,5 trilyon lira ÖTV hedeflendi. Bu 2,5 trilyon lira ne biliyor musunuz? Komple faize gidiyor, tamamı faize gidiyor. Sanayicinin bile kazancının yüzde 87'si faize gidiyor bu ülkede. Onun için her gün iflas ve konkordato haberlerini okuyoruz. Hangi istihdamdan, hangi yatırımdan bahsedebilirsiniz böyle bir tabloda?

Sizin gündeminiz şu anda ne? İtişli arabadan vergi, arkadan çekişli arabadan vergi, oradan harç, buradan zam; milletin boğazına kadar çöktünüz, millet nefes alamaz hâle geldi. Mesele kaynak bulmak değil, bulunan kaynağı doğru kullanmaktır asıl mesele. Türkiye'nin kaynakları var ama biz başka yerlere kullanıyoruz. Bu Meclisin görevi de milletin cebine yük olmak değil, bu Meclisin görevi milletin hayatını kolaylaştırmak olmalı. Maalesef yeni Türkiye'de yeni Türkiye'nin vekilleri milletin yükünü hafifletmiyor, her çıkardıkları kanunla milletin omuzuna yeni bir yük daha veriyorlar.

Şunu unutmayın: Bakın, bu Meclisi vasatlığa mahkûm edenler sadece yasamanın kalitesini düşürmez, milletin umudunu da düşürür, milletin iradesini de zayıflatır ve bunun siyasi sorumluluğu, vebali bugün bu sıralarda düşünmeden el kaldıran herkesin omuzlarında olacaktır.

Saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesiyle 2863 sayılı Kanun'a eklenen (1) sayılı ücret tarifesinin 11'inci sırasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini, 12'nci sırasının tarifeden çıkarılmasını ve diğer sıraların buna göre teselsül ettirilmesini, mevcut 13'üncü sırasında yer alan ", trampa" ibaresinin tarifeden çıkarılmasını ve mevcut 15, 16 ve 25'inci sıralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"

11	2863 sayılı Kanun kapsamında korunan alanlarda tevhid, ifraz, yoldan ihdas vb. uygulama talepleri	1.750,00	3.500,00

"

"

15	2863 sayılı Kanun kapsamında 3. derece arkeolojik sit olarak tescil edilen alanlarda tespit ve sit irdelemesine yönelik sondaj kazısı talepleri (Başvuru başına)	1000 m²'ye kadar işlem ücreti (1000 m² üstü her m² için işlem ücreti oranlanarak uygulanır.)	5.000,00	10.000,00

16	2863 sayılı Kanun kapsamında 3. derece arkeolojik sit olarak tescil edilen alanlarda yeni yapılanma amaçlı sondaj kazısı talepleri (Başvuru başına)	1000 m²'ye kadar işlem ücreti (1000 m² üstü her m² için işlem ücreti oranlanarak uygulanır.)	2.500,00	5.000,00

”

“

25	2863 sayılı Kanun Kapsamında arkeolojik sit olarak tescil edilen alanlarda jeoradar çalışması talepleri (Başvuru başına)	1000 m² ‘ye kadar işlem ücreti (1000 m² üstü her m² için işlem ücreti oranlanarak uygulanır.)	2.500,00	5.000,00

”

Abdulhamit Gül	Osman Sağlam	Mehmet Baykan
Gaziantep	Karaman	Konya
Mehmet Faruk Pınarbaşı	Fatma Aksal	Oğuz Üçüncü
Şanlıurfa	Edirne	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Takdire bırakıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen? Yok.

Gerekçesini okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinin 5’inci maddesiyle 2863 sayılı Kanun’a eklenen ekli (1) sayılı ücret tarifesinde değişiklik yapılmaktadır.

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 5’inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5’inci madde kabul edilmiştir.

6’ncı madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi’nin 6’ncı maddesinin kanun teklifi metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

George Aslan	Mahmut Dindar	Sabahat Erdoğan Sarıtaş
Mardin	Van	Siirt
Gülderen Varli		Celal Fırat
Van		İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Siirt Milletvekili Sayın Sabahat Erdoğan Sarıtaş.

Buyurun Sayın Sarıtaş. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Siirt) - Teşekkürler.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; erkek şiddeti sonucu katledilen tüm kadınların mücadelesini saygıyla anıyor, bununla mücadele eden, içeride, dışarıda, yaşamın her alanında bu şiddetle mücadele eden bütün kadınları da buradan bir kez daha saygıyla selamlıyorum.

Bu ülkede artık kadınlar yalnızca öldürülmüyor, göz göre göre ölüme terk ediliyor, korunmuyor, tehdit ediliyor; yardım istiyor, duyulmuyor; şikâyet ediyor, karşılık bulmuyor. Sonra da o dosyaların, katledilen kadınların dosyalarının üzerine "şüpheli ölüm" "intihar" "kaza" diyerek maalesef gerçekler karartılıyor. Bir kadının yaşam hakkını koruyamayan bir devlet hiçbir kutsal aile söylemiyle bu gerçeğin üzerini de örtemez.

Bakın, değerli milletvekilleri, Mekiye Akyel 4 çocuk annesi, yıllarca sistematik şiddet gördü, defalarca devlete başvurdu, kadın sığınmaevlerinde kaldı. Bu mücadelenin ardından boşandıktan yalnızca bir gün sonra -yıllardır- Mekiye'den haber alınamıyor ve Mekiye'yle ilgili korkunç iddialar var. Ürpertici bir iddia, Mekiye'nin tandırda erkekler tarafından yakılarak katledildiği iddia ediliyor. Yine, aynı köyde, aynı şekilde, 3 kadının daha aynı yöntemle katledildiği iddia ediliyor. Özellikle Mekiye Akyel dosyasında bugün 3 kişi tutuklu ama Mekiye'nin bedeni hâlâ bulunamadı. Geride kalan çocukları ise annelerinin ölümünden sorumlu olduğu iddia edilen ailenin yanında yaşamaya devam ediyor. Ablası tehdit ediliyor, bu haberleri haberleştiren gazeteciler tehdit ediliyor. Ezcümle, bu ülkede adalet isteyen herkes bir şekliyle susturulmaya çalışılıyor.

Biz şu anda burada konuşurken bile haber siteleri maalesef yine kadın katliamlarının haberlerini geçiyor. Karabük'te Tutku Burcu Köseoğlu, Şırnak'ta Gülçin Özcan'ın ölümü şüpheli olarak kayıtlara geçti. Biz hâlâ niye şüpheli diye maalesef yine bilmiyoruz. Yine, Siirt'te 15 yaşındaki bir kız çocuğu "Damdan düştü." denilerek maalesef hayatını kaybetti; o da şüpheli ölüm olarak kayıtlara geçti.

Değerli milletvekilleri, bütün bunlar birbirinden bağımsız olaylar değildir. Bunlar yıllardır kadınları korumayan, failleri cezasızlıkla cesaretlendiren, her geçen gün büyüyen, güç kazanan erkek egemen aklın, maalesef, anlayışın sonucudur.

Hâl böyleyken gelin bir de yıldan yıla kadın katliamlarındaki artışlara bakalım: Son on yılda katledilen 3.703 kadının en az 2.463'ü aile içinde öldürüldü. Sadece 2026 yılının ilk altı ayında öldürülen kadınların yüzde 61'i aile içinde katledildi. Yani iktidarın "en güvenli yer" diye tarif ettiği evler, binlerce kadının mezarına dönüşüyor. Buna rağmen kadınları koruyacak, güçlendirecek ve yaşam hakkını savunacak politikalar değil "aile hayatı" adı altında şiddet ortamına iten politikalar üretiliyor. Kadının yoksulluğu ile erkek şiddeti yine birbirinden bağımsız değildir. Kadını yoksullaştıran düzen, aynı zamanda onu şiddete mahkûm eden düzendir. İktidara göre itaat eden kadın makbul, ses çıkarmayan kadın makbul ama kendi hayatına sahip çıkmak isteyen, boşanmak isteyen, emeğine sahip çıkan, eşit ve özgür bir yaşamı yaşamak isteyen kadınlar her geçen gün hedef hâline getiriliyor. İşte, Siirt'teki Mekiye Akyel bunun en acı örneklerinden biridir.

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - Teşekkürler.

Kadınları öldüren sadece failler değildir, failleri cesaretlendiren cezasızlık politikalarıdır. Uzaklaştırma kararlarının uygulanmaması, koruma taleplerinin yetersiz kalması, etkin soruşturma yürütülmemesi, şüpheli kadın ölümlerinin aydınlatılmaması ve kadın düşmanı söylemlerin siyaset eliyle meşrulaştırılması da bu cinayetlerin ortağıdır. Bugün kadınlar yalnızca öldürülmüyor, adaletsizlikle

ikinci kez cezalandırılıyor. Kadın meselesi, konuştuğumuz bütün meselelerden daha büyük ve daha önceliklidir. Dolayısıyla, kadınların yaşam hakkı hiçbir ideolojik aile projesine kurban edilemez. İhtiyaç olan şey, kadınları eve kapatan değil yaşamın her alanında eşit ve özgür kılan politikalardır, cezasızlık değil etkin soruşturma ve gerçek adalettir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ (Devamla) - İhtiyaç olan şey, kadınların sesini kısmak değil İstanbul Sözleşmesi'ni ve 6284 sayılı Kanun'un etkin bir biçimde kullanılmasıdır diyor, buradan bir kez daha hem kadınlara hem bütün toplumda en çok sorunu yaşayan kadınlara adalet, adalet, adalet. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 6 - 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda bulunan ek 17 nci madde aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'EK MADDE 17 - İlk defa sürücü belgesi alanlar ile sürücü belgesi herhangi bir nedenle iptal edilip yeniden sürücü belgesi almaya hak kazananlar, belgenin alındığı tarihten itibaren iki yıl süre ile aday sürücü olarak kabul edilirler.

Aday sürücülük süresi içinde;

a) Bu Kanun kapsamında sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasını gerektiren bir ihlalin gerçekleştirilmesi,

b) 75 ceza puanının aşılması,

c) Araç cinsine bakılmaksızın 0.20 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullanıldığının tespit edilmesi,

ç) Bu Kanunun 53 üncü maddesinin ikinci fıkrası, 74 üncü veya 78 inci maddelerinden herhangi birinin üç kez ihlal edilmesi,

halinde aday sürücü belgesi iptal edilir.

Aday sürücü belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için tabi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hali bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı, bu Kanun kapsamında verilen idari para cezalarının tamamının tahsil edilmiş olması ve varsa iptal işlemi sonrası bekleme süresi veya geçici geri alma işlemleri sonrası geri alma süresi kadar zamanın geçmiş olması zorunludur.

Aday sürücü belgesi iptal işlemleri bu Kanunun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler tarafından yapılır.'"

Gizem Özcan	Mahmut Tanal	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Muğla	Şanlıurfa	Manisa

Eylem Ertuğ Ertuğrul Aliye Timisi Ersever Tahsin Ocaklı
Zonguldak Ankara Rize

Yüksel Taşkın Aşkın Genç
İzmir Kayseri

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Kayseri Milletvekili Sayın Aşkın Genç.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

AŞKIN GENÇ (Kayseri) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 6'ncı madde Anayasa Mahkemesinin kararı doğrultusunda aday sürücü belgesinin iptali ve yeniden alınma şartlarını yönetmelikten kanununa taşıyor, uygulamadaki iki yıllık aday sürücülük süresini de kanuna yazıyor. Madde, iki yıllık adaylık süresinde sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasını gerektiren her ihlali aday sürücü belgesinin iptal nedeni hâline getiriyor. Anayasa Mahkemesinin özellikle vurguladığı ölçülülük ilkesi bakımından ihlalin ağırlığına göre ayrım yapılmadan geçici geri alma yaptırımının doğrudan iptale dönüştürülmesi ciddi bir çekince yaratıyor. 3 milyon 402 bin aday sürücüyü ilgilendiren bu konunun şubatta değiştirilen Trafik Kanunu içinde ve İçişleri Komisyonunda ele alınması gerekirdi. İlgili ihtisas komisyonuna uğramadan torba kanuna konulması teklifin hazırlanışındaki parçalı yaklaşımı ne yazık ki bizlere gösteriyor.

Ancak teklifin ağır bilançosu, emekli aylıklarını düzenleyen 18'inci maddenin etki analizinde bulunmakta. Etki analizine göre, 17 milyon kişi gelir ve aylık alıyor. En düşük emekli aylığının 23.552 liraya tamamlanmasıyla 5 milyon 100 bin kişinin düzenlemeden yararlanacağı belirtilmekte. Aylık alan her 10 kişiden 3'ü emekli aylığıyla bu tutara ulaşamıyor, hazinenin tamamlamasına ihtiyaç duyuluyor. 5 milyon 100 bin kişi bir ilde yaşasaydı İstanbul ve Ankara'dan sonra Türkiye'nin en kalabalık 3'üncü ili olur, İzmir'i geride bırakırdı. İktidarın emekli politikasının sonunda İzmir'den daha kalabalık bir nüfus hazinenin tamamlamasına bağlandı. Emekli yoksulluğu, artık bir toplumsal kesimin sorunu değil dev bir şehir büyüklüğündedir. Dahası var, etki analizinde bugün 20 bin liranın altında kök aylığı bulunanların sayısı 4 milyon 9 bin olarak açıklanıyor, yeni tutardan ise 5 milyon 100 bin kişinin yararlanması bekleniyor. "Aylığı artırıyoruz." dediğiniz düzenleme, en düşük aylığa bağımlı emekli sayısını 200 bin kişi daha artırmakta. Rakam yükseliyor ama sistemin yukarı taşıdığı emekli sayısı değil taban aylığa düşürdüğü emekli sayısı artıyor.

2019'da bin lirayla başlayan bu uygulama önümüzdeki düzenlemeyle 12'nci tutarına ulaşacak. Yedi yıldır sorunu çözmek yerine altı ayda bir torba kanunla yeni bir rakam yazılıyor çünkü kök aylıkları ve aylık bağlama oranı düzeltilmiyor. Hazine tamamlaması büyüdükçe ödenen prim ile bağlanan aylık arasındaki ilişki ne yazık ki zayıflıyor. Emeklilik hakkı giderek sosyal yardıma benziyor. Hazine farkı kök aylığa eklenmediği için izleyen zam yine düşük kök aylık üzerinden hesaplanmakta. Emekli, kâğıt üzerinde zam alıyor ancak taban tutar ayrıca değiştirilmezse cebine 1 lira bile fazla para girmiyor. Bu yöntem çalışırken ödenen primi değersizleştirdiği gibi, emekliyi her altı ayda bir Meclisten çıkacak yeni bir tamamlamaya da mahkûm etmekte. Etki analizindeki hesaba göre bu artışın altı aylık maliyeti 79 milyar lira; bu tutarı 5 milyon 100 bin kişi ve altı aya böldüğümüzde düzenlemenin kişi başına aylık ortalama karşılığı 2.582 lira, günlük karşılığı ise yalnızca 86 liradır. Üstelik, 23.552 liralık tutar altı aylık yüzde 17,76'lık enflasyon kadar artırılmakta yani refah payı sıfır. Emeklinin aylığı yalnızca 1 Ocaktaki alım gücü düzeyine döndürülüyor.

TÜRK-İŞ haziran ayında bekâr bir çalışanın aylık yaşama maliyetini 46.248 lira olarak hesaplandı, en düşük emekli aylığı bunun sadece yüzde 51'ini karşılamakta, aradaki fark 22.696 lira. Emekli markete, kiraya, elektrik ve doğal gaz faturasına başka bir tarife ödemiyor ama bağlanan en düşük aylık tek kişinin yaşam maliyetinin yarısında kalıyor. (CHP sıralarından alkışlar) Emekli maaş artışına ayırdığınız 79 milyar liranın karşısında hazinenin yılın ilk altı ayında yaptığı 1 trilyon 464 milyarlık faiz ödemesi durmakta; bu, günde ortalama 8,1 milyar lira faiz demektir, aynı dönemde faiz ödemesi emekliye ayrılan ilave kaynağın 18,5 katına ulaştı. 5 milyon 100 bin emeklinin altı aylık artışı faiz ödemelerinin yalnızca on gününe denk gelmekte, sonra emekliye dönüp "Bütçe imkânları çerçevesinde." denmekte.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

AŞKIN GENÇ (Devamla) - Değerli milletvekilleri, bu teklif emeklinin aylığını büyütmüyor, aylığı hazinece tamamlanmak zorunda kalan kitleyi büyütüyor. 18'inci maddenin gerçek etki analizi şudur: İktidar emekliye refah sağlamıyor, yoksulluğun resmî tarifesini güncelliyor. Emekliyi her altı ayda bir torba kanuna mahkûm eden düzen, sosyal güvenlik değil kalıcı yoksulluk yönetimidir.

Sözlerimi bitirirken bir kez daha hatırlatmak isterim: Emekli, bütçeden verilecek bir lütfu değil ödediği priminin karşılığını istiyor.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "0.20 promilin üzerinde" ifadesinin "0.20 promil ve üzerinde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Mehmet Atmaca	Elif Esen
Mersin	Bursa	İstanbul
Necmettin Çalışkan	Selçuk Özdağ	Mustafa Kaya
Hatay	Muğla	İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkan.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İstanbul Milletvekili Sayın Mustafa Kaya.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

MUSTAFA KAYA (İstanbul) - Sayın Başkan, saygıdeğer milletvekilleri; otoyollarda seyahat ederken bu zamanlarda sıkça yabancı plakalı gurbetçilerin araçlarını görüyorsunuz. Ben gurbetçilerimizin yaşadığı, özellikle yaz döneminde yaşadığı sorunları dile getirmek üzere huzurlarınızdayım.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanının Kapıkule Sınır Kapısı'nda gurbetçilerimizi karşılama programında açıkladığı verilere göre, 22 Haziran ile 15 Temmuz tarihleri arasında yalnızca Kapıkule Sınır Kapısı'ndan 1 milyon 130 bin gurbetçimiz ülkemize giriş yapmış. Üstelik, bu rakam yalnızca yirmi bir günlük döneme ait, yaz sezonunun tamamında ise yaklaşık 5 milyon gurbetçimizin sınır kapılarından geçmesi bekleniyor.

Bu tablo bize önemli bir gerçeği göstermekte: Sıla yolu, sadece gurbetçilerimizin kullandığı bir güzergâh değil aynı zamanda Türkiye'nin Avrupa'yla yaklaşık 230 milyar dolarlık ticaretini taşıyan tır şoförlerimizin de kullandığı stratejik bir ulaşım koridorudur. Sınır kapılarında yaşanan her gecikme gurbetçilerimizin hasretini uzatırken tır şoförlerimizin zamanını, ihracatçımızın rekabet gücünü ve ülkemizin ekonomisini de doğrudan etkilemektedir. Avrupa'dan Türkiye'ye gelen gurbetçilerimiz her yaz sınır kapılarında saatlerce, bazen günlerce beklemek zorunda kalıyor. Bu yıl da bazı sınır kapılarında araç kuyrukları 10 kilometreyi buldu. Peki, artık kalıcı çözümler üretmenin zamanı gelmedi mi? Türkiye ile güzergâh üzerindeki ülkeler ortak projeler geliştiremez mi? Sınır kapılarının kapasitesi artırılamaz mı? Daha fazla personel, daha fazla peron ve modern dijital uygulamalarla geçişler hızlandırılamaz mı? Her yıl milyonlarca gurbetçimiz ana vatanına geliyor, aynı zamanda Türkiye ekonomisine önemli katkılar sağlıyor. Bunun yanında, biraz önce ifade ettiğim gibi, tır şoförlerimiz de aynı sınır kapılarında bekliyor. Öyleyse hem gurbetçilerimizin hem de tır şoförlerimizin sınır geçişlerini daha hızlı, daha güvenli ve daha konforlu hâle getirmek devletimizin öncelikleri arasında yer almalıdır. Sınır kapılarındaki bu çileyi ne zaman görecek ve buna ne zaman kalıcı çözümler üreteceğiz?

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; geçtiğimiz aylarda Saadet Partisi Avrupa Başkanlığımız tarafından kapsamlı bir sıla yolu saha çalışması gerçekleştirildi. Heyetimiz Almanya'nın Münih şehrinden başlayarak Avusturya, Macaristan, Sırbistan ve Bulgaristan güzergâhını kapsayan sıla yolu hattında kapsamlı saha çalışmaları yaptı; büyükelçilerimiz ve başkonsolosluklarımızla görüşüldü, gurbetçilerimiz ve tır şoförlerimiz dinlendi, sınır kapılarında yaşanan sorunlar yerinde tespit edildi. Hazırladığımız kapsamlı rapor ve çözüm önerileri büyükelçilere ve başkonsolosluklara teslim edildi. Kendileri de bu raporu Ankara'daki ilgili kurumlara ulaştıracaklarını ifade ettiler.

Sayın milletvekilleri, Anayasa'mızın 62'nci maddesi yurt dışında yaşayan vatandaşlarımızın ana vatanla bağlarının korunmasını ve yurda gelişlerinde gerekli tedbirlerin alınmasını devletimize görev olarak vermektedir. Bu kapsamda, öncelikle Kapıkule, Hamzabeyli, İpsala ve Pazarkule başta olmak üzere sınır kapılarındaki otomobil ve tır geçiş peronlarının sayısı artırılmalıdır. Yaz sezonunda mobil peronlar kurulmalı ve sınır kapıları yirmi dört saat tam kapasiteyle çalışmalıdır ancak sadece Türkiye tarafında yapılacak düzenlemeler yeterli olmayacaktır. Avrupa Birliği Başkanlığı koordinasyonunda diplomatik girişimler başlatılmalı; Avusturya, Macaristan, Sırbistan ve Bulgaristan başta olmak üzere güzergâh ülkeleriyle ortak çalışmalar yapılarak karşılıklı sınır kapılarındaki peron sayıları artırılmalıdır.

Değerli milletvekilleri, raporumuzdaki en önemli önerilerden biri Niş-Belgrad hattında uluslararası standartlarda büyük bir dinlenme ve lojistik tesisinin kurulmasıdır. Bu tesis gurbetçilerimizin ve tır şoförlerimizin güvenle dinlenebileceği, sağlık hizmeti alabileceği, araç bakım ve teknik destek ihtiyaçlarını karşılayabileceği modern bir merkez olmalıdır. Bu tesisin içerisinde kurulacak Niş sıla kulesi ise sıla yolunu takip ve koordinasyon merkezi olmalıdır. Bu merkezden gurbetçilerimizin, tır şoförlerimizin güzergâh boyunca yaşadığı sorunlar takip edilmeli; sınır kapılarındaki yoğunluk, trafik kazaları, araç arızaları ve acil durumlar tek merkezden koordine edilmelidir.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

MUSTAFA KAYA (Devamla) - Ayrıca, mobil konsolosluk hizmetleri de bu merkezden sunulmalıdır.

Bir diğer önemli konu ise alternatif ulaşım modelleridir. Yoğun sezonlarda Avrupa-Türkiye uçak bileti fiyatları en fazla 300 avroyu geçmeyecek şekilde düzenlenmelidir. Eğer, kara yolunu kullanan her 10 araçtan 4'ü hava yoluna yönlendirilebilirse sınır kapılarındaki yoğunluk doğal olarak azalacaktır. Bunun yanında, Ro-Ro deniz taşımacılığı yaygınlaştırılmalıdır. Kara yolundaki yükü hava yolu, demir yolu ve deniz yolu arasında dengeli şekilde dağıtabilirsek hem gurbetçilerimiz hem de tır şoförlerimiz

çok daha rahat bir yolculuk yapacaklardır. Artık mesele, sorunları konuşmak değil kalıcı çözümleri hayata geçirmek ve sıla yolunu hem gurbetçilerimiz hem de tır şoförlerimiz için daha güvenli, hızlı ve konforlu bir ulaşım koridoruna dönüştürmektir.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Bursa	Bursa	İstanbul
Mehmet Akalın	Burak Dalgın	Turhan Çömez
Edirne	Balıkesir	Balıkesir
	Ömer Karakaş	
	Aydın	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Aydın Milletvekili Sayın Ömer Karakaş. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

ÖMER KARAKAŞ (Aydın) - Sayın Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; evet, bizler milletvekilleri olarak halkın, vatandaşın temsilcisi olarak buradayız dolayısıyla bu vatandaşın sesini de bu kürsüden, buradan dile getirmekle sorumluyuz. Şimdi, bakınız, bugün, torununa dondurma alamadığı için gözünü torunundan kaçıran Didimli bir dedenin sesi olarak buradayım; Söke'de pazara çıkıp filesini dolduramadığı için etiketlere bakıp geri dönen emeklinin sesi olarak buradayım; yıllarca bu ülkeye hizmet etmiş olmasına rağmen bir bardak çayı hesap ederek yaşayan milyonların sesi olarak buradayım.

İktidar emekliye reva gördüğü sefalet aylığını yine "müjde" diye açıkladı, en düşük emekli aylığını 20 bin liradan 23.552 liraya çıkararak "Bunu müjdeliyorum." dedi. Bakınız, ben Aydın Milletvekili olarak incirin, zeytinin ve kestanenin başkenti Aydın'ı temsil ediyorum. Ve bugün dünyanın en kaliteli incirinin yetiştiği bu topraklarda emeklilerimiz incir yiyemiyor ve maalesef, incir alamadan evine dönebiliyorlar. Aydın'da parklarda oturan emeklilerimize günlerinin nasıl geçtiğini sorduğumda verdikleri cevap şu: "Çok pahalı olduğu için sabahtan akşama kadar parkta oturuyoruz, çay içemiyoruz." diyorlar. 23.552 lirayla bir insanın yaşayabileceğini söyleyen varsa lütfen, çıksın, bu kürsüden detaylı bir şekilde açıklasın; biz de öğrenelim.

İktidar sürekli aynı bahaneyi öne sürüyor: "Emekli sayısı arttı." Arkadaşlar, emekli sayısı tabii ki artacak, nüfus da artıyor ama diğer taraftan, hepiniz hatırlıyorsunuz, eski SGK Başkanınız diyordu ki: "Emekliler uzun yaşıyor. Onlar ölmediği için biz emekliye gerekli maaşı veremiyoruz." İşte, sizlerdeki

bakış açısı bu; sizler vatandaşı bilmiyorsunuz, görmüyorsunuz, vatandaşın içinde değilsiniz çünkü sokağa çıkamıyorsunuz.

Bakın, resimde görüldüğü gibi, her gün vatandaşın içinde, derdini dinleyen bir milletvekili olarak ben, burada, vatandaşın sesini seslendiriyorum emeklisinden işçisine, esnafından çiftçisine kadar. Ya, Aydın'da geziyorum, esnafa soruyorum, diyorum ki: Arkadaşlar, durum nasıl? Esnaf diyor ki: "Ya, Vekilim, biz karı-koca burada çalışıyoruz, işçi çalıştıracak durumumuz yok. Yine, bu dükkânla geçinemediğimiz için akşamları ek işe gidiyorum." Bunu esnaf söylüyor ama siz "Emekli sayısı artıyor diye emekliye yeterince maaş veremiyoruz." diyorsunuz. Aslında artan emekli değil azalan sizlerin vicdanı arkadaşlar, vicdanınız olsa 23.500 lirayı benim emeklime layık görmezdiniz. Pasta büyürken emeklinin payı küçülüyorsa mesele kaynak değil siyasi tercihtir. Tercihinizi yine emekliden yana değil ayrıcalıklılardan yana kullanmaya devam ediyorsunuz. Emeklilerimiz artık markete gittiğinde ne alacağını değil hangisinden vazgeçeceğinin hesabını yapıyor. İşte, sizin "müjde" dediğiniz maalesef bu arkadaşlar.

Aynı kanun teklifine, torba yasaya bakıyorsunuz, emekliye üç kuruş verirken 40 defa hesap yapıyorsunuz, vermek istemiyorsunuz ama diğer maddelerde, başka bir maddede ayrıcalıklı durumlar söz konusu, yine sermayeye peşkeşler var.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, tamamlayın.

ÖMER KARAKAŞ (Devamla) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Değerli milletvekilleri, bugün bu ülkede çiftçi üretmekten, esnaf kepenk kapatmaktan, genç iş bulamamaktan, emekliyse maaşının üç günde tükenmesinden korkar durumda. İktidarın gündeminde torba kanunlar olabilir ama milletin gündeminde ay sonunu nasıl geçireceğinin hesabını yapmak var. Buradan iktidar partisi milletvekillerine, özellikle sizlere sesleniyorum: Emekli, çiftçi, esnaf, işçi fedakârlık yapıyor, yeterince yapıyor. Peki, siz ne yapıyorsunuz; siz yine sermayeyi, yandaşları düşünüyorsunuz.

Bütün Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

7'nci madde üzerinde 4 önerge vardır, önergeleri aykırılık sırasına göre işleme alacağım.

İlk önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Mehmet Emin Ekmen	Necmettin Çalışkan	Elif Esen
Mersin	Hatay	İstanbul
Selçuk Özdağ	Mehmet Atmaca	Sadullah Kısacık
Muğla	Bursa	Adana

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Adana Milletvekili Sayın Sadullah Kısacık.

Buyurun. (YENİ YOL ve İYİ Parti sıralarından alkışlar)

SADULLAH KISACIK (Adana) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Bu kürsüden yaptığımız konuşmalarda hep dedik ki: Ya, bir günde, şu milletin faydasına olan kanun tekliflerini getirin de gönül rahatlığıyla hep beraber, birlik içerisinde geçirelim dedik ama 28'inci Dönemde bugüne kadar maalesef böyle bir kanun teklifi nasip olmadı.

Şimdi, getirdiğiniz kanun tekliflerine hep bir bakın; ya yeni vergi ya yeni ceza ya yeni harç veya bir verginin artırılması veya bir harcın artırılması veya bir cezanın artırılması yönünde. Halkın yükünü azaltacak, halkın üzerinden yükü alacak, hayat pahalılığını azaltacak hiçbir kanun teklifi bu 28'inci Dönemde gelmedi.

Şimdi, şu görüştüğümüz kanun teklifinde, bakın, ilk metinde olmayan, daha sonra Plan ve Bütçe Komisyonunda bir gece yarısı operasyonuyla eklenen 15'inci madde var, 15'inci madde. Ne diyor bu madde? 4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu'nun 12'nci maddesinde yapılan değişiklikle araçların çekiş sistemi de ÖTV oranlarının belirlenmesinde dikkate alınabilecek kriterler arasına ekleniyor, araçların çekiş sistemi. Ya, şimdi ben baktım, duruma göre 4 yani 4 çekerli araçlardan vergi alınacak gibi bir durum var; bu kanun maddesi hayra alamet değil. Ama baktığınız zaman 4 çekerli araçlar zaten 2000 motor ve üzeri araçlarda var. Ya, değerli arkadaşlar, zaten 2000 motorlu araçlardan yüzde 220 vergi alıyorsunuz. Daha bu adamlardan neyin çekiş sisteminin vergisini alacaksınız? Zaten yüzde 220 vergi alıyorsunuz, dünyada böyle bir vergi yok. Bakın, şöyle bir baktım yine, bir vatandaş 2000 motor ve üzeri bir araba aldığı zaman kendisine tam normal araç fiyatının 3,85 katına mal oluyor, biliyor musunuz yani 2000 motor ve üstü bir araç vatandaşa mevcut fabrika satış fiyatının 3,85 katına mal oluyor.

Mesela örnek vereyim: Baz model 2000 motor bir arabayı, 2 milyon 850 bin TL fiyata sahip olan bir arabayı almak için vatandaş 8 milyon 122 bin lira vergi ödüyor. Bakın, arabanın kendisi 2 milyon 850 TL, vatandaş 8 milyon 122 bin TL de vergi ödüyor, 2 milyon 850 bin TL'lik araba vatandaşa tam 10 milyon 972 bine mal oluyor. Ya, şimdi bir de bundan neyin çekişinin vergisini alacaksınız, daha neyi alacaksınız ki siz? Daha burada vergi alınacak bir alan mı kalmış? Böyle bir vergi dünyanın hiçbir yerinde yok değerli arkadaşlar, biraz elinizi vicdanınıza koyun ya.

Şimdi, bu vergi kimin aklına geldi, gerçekten de merak ediyorum yani "Çekiş sisteminde de vergi alalım..." Kimin aklına geldi? Muhtemelen Sayın Mehmet Şimşek'in aklına gelmiş olabilir.

O zaman ben Sayın Şimşek'e buradan birtakım önerilerde bulunayım: Mesela, önerim, bundan sonra çelik jantlı arabalardan da vergi alınsın çünkü daha ağır asfalta basıyor. Mesela, içeriye daha fazla hava alıp oksijeni tükettiği için bundan sonra "sunroof"lu arabalardan da vergi alınsın, öneriyorum. Mesela, bundan sonra yaz lastiğinden kış lastiğine geçerken araçlardan vergi alınsın, kış lastiğinden yaz lastiğine geçerken de araçlardan vergi alınsın.

İDRİS ŞAHİN (Ankara) - Sen yine de akıl verme.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Ya, arkadaşlar, tekrar söylüyorum: Zaten yüzde 220 vergi alıyorsunuz bir araçtan, daha neyin vergisi? İnanın, Türkiye'de millet zaten arabaya binmiyor, vergiye biniyor, millet vergiye biniyor, arabaya binmiyor; her zaman söylüyorum. "Şimdi, bir de çekiş sisteminden vergi alalım." Yani vergide var ya, inanın, tırnağınızı koyacak yer yok, onun için buradan uyarıyorum: Aman, bu çekiş sistemine vesaireye ek bir vergi getirip milletin gücünü azaltmayın.

TAHSİN OCAKLI (Rize) - Kopya verme, kopya verme.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Şimdi, diğer bir konu, yine, bu kanun teklifinde imalat sanayisine İşsizlik Fonu'ndan verilen destek 2028 sonuna kadar uzatılıyor, bir de ek olarak turizm sektörüne yine İşsizlik Fonu'ndan destek veriliyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Buyurun, devam edin.

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Şimdi, zaten orada bir İşsizlik Fonu var ya, böyle devletin, iktidarın iştahını kabartıyor; orada bir para var, fon var.

Şimdi, zaten geçtiğimiz aylarda fona olan katkısını azalttı devlet, yüzde 1'den yüzde 0,5'e getirdi; zaten katkıyı azaltıyor, bir de her şeye çöktüğü yetmiyor, "Fona nasıl çökeriz?" yani o işçinin, emekçinin primleriyle ödenen fon var ya, "O fona acaba nasıl çökerim?" derdinde. Ya, değerli arkadaşlar, eğer bu teşvik doğru yere gitse zoruma gitmeyecek.

Bakın, imalat sanayisine destek verelim, turizme destek verelim de zaten siz makroekonomik politikalar yüzünden şu anda imalat sanayisini bitirmiş durumdasınız, kur politikası yüzünden üretim sektörü durmuş durumda, oluk oluk kan akıyor imalat sektöründen; siz gitmişsiniz, şu anda bir yara bandı yapıştırmaya çalışıyorsunuz, "Acaba bu kanı durdurur mu?" diye. Durmaz arkadaşlar, yanlış politika yüzünden bitmiş.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

SADULLAH KISACIK (Devamla) - Adamlar -ihracat- pazarı kaybetmiş, daha bu pazarın yerine ne koysanız az. Onun için ilk önce politikanızı düzeltin, ondan sonra fonlarla destek verin diyorum.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"MADDE 7 - 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununun 42 nci maddesinin birinci fıkrasına 'araç ve gereç' ibaresinden sonra gelmek üzere 'ile kazaya uğramış, zor durumda kalan veya tehlike içinde bulunan hava aracına gerekli hizmetin' ifadesi ilave edilmiş ve ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

'Kolluk kuvvetleri ve diğer yetkililer; kazaya uğramış, zor durumda kalan veya tehlike içinde bulunan hava aracına, uçuş ekibine, yolculara, kurtarma ve yardım ekibinin görevini yapmasına yardımcı olmakla yükümlüdürler.'"

Mahmut Tanal	Gizem Özcan	Ahmet Vehbi Bakırlıoğlu
Şanlıurfa	Muğla	Manisa
Eylem Ertuğ Ertuğrul	Aliye Timisi Ersever	Yüksel Taşkın
Zonguldak	Ankara	İzmir

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen İzmir Milletvekili Sayın Yüksel Taşkın.

Buyurun. (CHP sıralarından alkışlar)

YÜKSEL TAŞKIN (İzmir) - Sayın Başkan, sayın milletvekilleri; Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

Konuşmamın başında tarihe küçük bir not düşmek istiyorum. Herkesin gördüğü bir şey var, biliyorsunuz, yargıya çöreklenen organize bir yapı var. Bu yapı âdeta bize dejavu hissi yaşatıyor çünkü daha önce de böyle yapıları gördük. Biz bu filmi daha önce de gördük, çok ama çok bayat bir film var. Filmin adı şu: "Seçilmişlere atanmışlar üzerinden nasıl darbe yaparız, nasıl sandığa ve millî iradeye darbe vururuz?" Bu kadar yıl seçim kazandınız, en son yerel seçimleri kaybettikten sonra millî iradeyle ve sandıkla hesaplaşmaya başladınız. Bu millet bunları kaydediyor, elbette hakem olarak bunun gereğini de yapacak. (CHP sıralarından alkışlar)

Bakın, her hafta bir belediyemize operasyon yapılıyor, sesiniz çıkmıyor. Yetkisiz bir mahkeme partimize genel başkan atamaya kalkıyor, bunu da kabulleniyorsunuz. Sizin bir siyasi hikâyeniz vardı, bunu bir mağduriyet üzerine kuruyordunuz. Şimdi failler yer değiştirdi, kendinizi devlet olarak görüyorsunuz ve başkalarını dövüyorsunuz. Türkiye'yi bu döngüden çıkarmak gerekiyor. Buna bir siyasi parti lideri "nöbetleşe despotizm" diyor. Biz iktidara geldiğimizde Türkiye'yi bu ilkel, basit, korkakça siyaset anlayışından kurtaracağız. (CHP sıralarından alkışlar)

Şimdi bu torba yasayla ilgili şunu söyleyeyim: Bu torba yasanın en önemli maddesi biliyorsunuz emeklilerle ilgili düzenleme; 20 bin liradan 23 bin küsura çıkan bir artırma söz konusu. Tabii ki bu, beklentileri karşılamayan bir artış. Bir kere gerçek enflasyon, siz de yüzde 26 olarak revize ettiniz ama 30'ların çok çok üzerinde. Bu ülkede TÜRK-İŞ'e göre açlık sınırı 35 bin liranın üzerinde, yoksulluk sınırı 116 bin liranın üzerinde. Dolayısıyla, emeklileri bu çok küçük artışla tatmin etmeniz mümkün değil.

Ayrıca vurgulamak istiyorum ki aslında bu bir zam da değil çünkü emeklilerin kök aylıkları değişmiyor. Dolayısıyla Türkiye, eğer Anayasası gereği bir sosyal devletse yıllardır primlerini ödeyen, çile çeken bu insanların insanca yaşaması için gerekli düzenlemelerin yapılması bu Meclisin en temel görevlerinden bir tanesidir ama yine burada dejavu, çok alıştığımız bir durum var. Nedir o? "Bu sene seçim yok. Seçim yılında birkaç puan daha artırırız, emekliler de nasıl olsa bunu unutur, sineye çeker." Ama unuttuğunuz bir şey var: Türkiye'de yoksulluk algısı derinleşiyor. Emekliler, kitleler olarak derin yoksulluğa sürükleniyorlar. Bakın, devletten maaş alan insanların derin yoksullukla cebelleştiği bir ülke hâline geldiğimize dikkat çekmek istiyorum. Dolayısıyla, efendim "Tünelin sonunda ışık var, sabredin." söylemleriniz bu sefer tutmayacak çünkü emekliler karanlığın gayet de farkında.

Bakın, 2015 yılında 11 milyon emekli varken emeklilerin millî gelirden aldığı pay yüzde 7'ye yakın; bugün emekli sayısı 16 milyonu aşmış, alınan pay yüzde 5'lere düşmüş yani emekli sayısı artıyor, pastadan aldıkları pay küçülüyor. Bizim burada -elbette kendi başına yeteceğini düşünmüyorum ama- çok önemli bir önerimiz var, aslında basitçe şu formülü kurabiliriz: EEA=AÜ. Yani en düşük emekli aylığını asgari ücrete sabitlersek belki bu derin yoksullukla ilgili bir çıpa, bir sabitleme, bir engelleme yaparız.

Tek başına yetmez çünkü yaşanan sorunlar sadece ücret artışıyla giderilemeyecek kadar çetrefildir, derindir. Örnek olarak bütün emekliler yoksullaşırken bir de kendi aralarındaki eşitsizliklerle mücadele ediyorlar, bu da rahatsızlıkları arttırıyor. Aynı prim günü veya benzer çalışma geçmişine sahip kişiler arasında maaşlar farklı, bu da rahatsızlık yaratıyor. Farklı emeklilik dönemleri ve güncelleme katsayıları nedeniyle maaş farklılıklarının büyümesi emeklilerin adalet duygusunun zedeliyor.

Özellikle büyükşehirlerde kiracı olan emeklilerin kiraları neredeyse en düşük emekli maaşıyla eş değer durumda ve bu insanların ayakta kalması sosyal yardımlar olmadan imkânsız. Doğal gaz, elektrik gibi konut giderleri de giderek yükseliyor. Dolayısıyla şöyle düşünün: Emekli olmuşsunuz, Japon turistlere bakıyorsunuz, 80 yaşında Japon turist fotoğraf makinesiyle dünyayı gezerken bizim emekliler İstanbul'dan Ardahan'a gidip geri gelirlerse, orada bir haftalık da alışveriş yaparlarsa maaşlarının yarısı zaten gidiyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN - Tamamlayın.

YÜKSEL TAŞKIN (Devamla) - Bu insanların dünyayı gezmesini bırak, Türkiye'nin bir sürü bölgesini görmeden hayata veda etmeleri aslında bir sosyal devlet olduğunu iddia eden Türkiye Cumhuriyeti'nin ve başta da bizim Meclisimizin utancıdır.

Dolayısıyla, sorunlar çok ciddi, sadece şunu söyleyeyim: Öyle emekliler var ki kahvede sadece bir çay içip utandıkları için parkta beş saat oturup, daha sonra eve gidip o meşhur gündüz programlarını izliyorlar. Dolayısıyla, öyle edilgenler ki asla yaşayamayacakları hayatlarla ilgili sadece izleyici konumunda kalıyorlar.

Bütünlüklü bir reform gerekiyor, bu iktidarın bunu yapamayacağı açık. Biz, bütün engellere rağmen iktidara geleceğiz ve bu değişiklikleri yapacağız.

Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (CHP sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan 281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde yer alan "aşağıdaki şekilde" ibaresinin "aşağıdaki biçiminde" olarak değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

George Aslan — Mardin
Mahmut Dindar — Van
Sabahat Erdoğan Sarıtaş — Siirt
Gülderen Varli — Van
Celal Fırat — İstanbul

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Mardin Milletvekili Sayın George Aslan.

Buyurun Sayın Aslan. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; 7'nci madde üzerine söz aldım. Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum.

2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun 42'nci maddesinde yapılan bir değişiklikle, kazaya uğramış, zor durumda kalan veya tehlike içinde bulunan hava araçlarına, uçuş ekiplerine ve yolculara yönelik kolluk kuvvetlerinin ve diğer yetkililerin yardım yükümlülüğü yeniden tanımlanmaktadır.

Değerli milletvekilleri, Türkiye'de havacılık alanında yaşanan kazalara baktığımızda, temel sorunun çoğu zaman mevzuat eksikliğinden ziyade mevcut düzenlemelerin etkin biçimde uygulanamaması ve denetim mekanizmalarının yetersiz olduğu görülmektedir. Kâğıt üzerinde yeterli ve kapsamlı gibi görülen düzenlemeler sahada etkili ve disiplinli bir şekilde hayata geçirilmediğinde işlevini büyük ölçüde

yitirmektedir. Denetim süreçlerinin zayıf kalması, ihlallerin zamanında tespit edilememesine ve gerekli önleyici tedbirlerin alınamamasına yol açmaktadır. Bu durum, sistemin yalnızca günlük operasyonlarda değil, özellikle kriz ve acil durum anlarında daha kırılgan hâle gelmesine neden olmaktadır. Arama kurtarma faaliyetlerinde yaşanan gecikmeler, kurumlar arası koordinasyon eksiklikleri ve operasyonel yetersizlikler bunun en somut örnekleridir. Oysa havacılık kazaları gibi zamanla yarışılan durumlarda ilk saatler hayati öneme sahiptir. Buna rağmen bilgi akışındaki kopukluklar, yetki paylaşımındaki belirsizlikler ve teknik altyapı eksiklikleri müdahale süreçlerini yavaşlatmakta hatta bazı durumlarda etkisiz hâle getirmektedir. Bu nedenle, yalnızca kanun metinlerine yeni ifadeler eklemekle bu sorunların çözülebileceğini düşünmek gerçekçi değildir. Esas ihtiyaç, mevcut kuralların etkin uygulanması, güçlü denetim mekanizmalarının kurulması ve kurumsal kapasitenin artırılmasıdır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu düzenlemeye yalnızca bir havacılık meselesi olarak bakmak da eksik bir yaklaşım olacaktır. Aslında, mesele, Türkiye'nin afetlere ve krizlere genel yaklaşımıyla doğrudan ilişkilidir. Afet yönetimi, hazırlık müdahale aşamalarının bütüncül bir şekilde ele alınmasını gerektirir ancak pratikte bu aşamalar arasında kopukluklar yaşandığı, kurumlar arası iş birliğinin yeterince sağlanamadığı bilinmektedir. Özellikle büyük ölçekli afetlerde bu sorunlar daha belirgin hâle gelmektedir. Depremde, geniş alanları etkileyen felaketlerde ilk müdahale sürecinde yaşanan aksaklıklar çoğu zaman hayat kurtarma kapasitesini doğrudan etkilemektedir. Yetki karmaşası, hangi kurumun hangi anda sorumluluk alacağına dair belirsizlikler ve merkez ile yerel yönetimler arasındaki koordinasyon eksiklikleri müdahaleyi geciktirmektedir. Ayrıca, lojistik planlamadaki eksiklikler, ekipman ve personel dağılımındaki dengesizlikler de sahadaki etkinliği azaltmaktadır.

6 Şubatta yaşanan büyük deprem felaketinde de benzer sorunlar ortaya çıkmıştır. İlk saatlerde iletişim altyapısının çökmesi, arama kurtarma ekiplerinin bölgeye ulaşmasında yaşanan gecikmeler ve farklı kurumların eş güdüm içinde hareket edememesi müdahale sürecini zorlaştırmıştır. Yerel inisiyatif ile merkezî yönetim arasındaki koordinasyonun yeterince sağlanamaması bazı bölgelerde müdahalenin gecikmesine neden olurken diğer bölgelerde ise kaynakların verimsiz kullanılmasına yol açmıştır. Bütün bunlar bize şunu göstermektedir: Sorun yalnızca mevzuat eksikliği değil, daha çok uygulama kapasitesi, kurumsal koordinasyon ve denetim mekanizmalarının zayıflığıdır. Bu nedenle, çözüm de yeni kanun maddeleri eklemekten çok kurumlar arası iş birliğini güçlendiren, kriz anlarında hızlı ve net karar alınmasını sağlayan, sahada etkinliği artıran bir yönetim anlayışını hayata geçirmekten geçmektedir. Aksi hâlde, farklı alanlarda yaşanan benzer sorunlar tekrar etmeye devam edecektir diyorum ve Genel Kurulu saygıyla selamlıyorum. (DEM PARTİ sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına

Görüşülmekte olan Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi'nin 7'nci maddesinde yer alan "değiştirilmiştir" ibaresinin "yeniden düzenlenmiştir" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hasan Toktaş	Yüksel Selçuk Türkoğlu	Mehmet Satuk Buğra Kavuncu
Bursa	Bursa	İstanbul
Mehmet Akalın	Burak Dalgın	Turhan Çömez
Edirne	Balıkesir	Balıkesir
	Yavuz Aydın	
	Trabzon	

BAŞKAN - Komisyon önergeye katılıyor mu?

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU SÖZCÜSÜ EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) - Katılamıyoruz Sayın Başkanım.

BAŞKAN - Önerge üzerinde söz isteyen Trabzon Milletvekili Sayın Yavuz Aydın.

Buyurun Sayın Aydın. (İYİ Parti sıralarından alkışlar)

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; bu teklifin içinde emeklilerimizi ilgilendiren yakıcı bir mesele vardır, o mesele en düşük emekli aylığıdır. Bu kanun teklifiyle en düşük emekli aylığı 20 bin liradan 23.552 liraya çıkarılmaktadır. İktidar bunu yine büyük bir müjde gibi sunmaktadır. Demek ki "müjde" dediğimiz şey emekliyi açlık sınırının altında tutabilme başarısına dönüşmüştür. Ortada refah artışı yoktur, ortada emekliye nefes aldıracak iyileştirme yoktur; sadece eriyen maaşın üzerine birkaç rakam eklemesi vardır, bunun adına "iyileştirme" denilmiştir. Yani emeklinin sofrasındaki ekmek küçülmüş, iktidarın cümlesindeki müjde büyümüştür. Bugün 23.552 lirayla bir emekli nasıl geçinecektir? Emekli bu maaşla kirasını mı ödeyecektir, faturasını mı ödeyecektir, pazara mı çıkacaktır, torununa harçlık mı verecektir; yoksa ilacını ikiye bölüp tasarruf mu edecektir? Saraylardan bakınca belki bu rakam yeterli görünebilir fakat pazarda, eczanede, kirada ve mutfakta bu para yetmemektedir.

Değerli milletvekilleri, son çeyrek asır emeklinin nasıl geriye itildiğini göstermektedir. 2002 yılı sonunda en düşük emekli aylığı asgari ücretin 1,5 katına yakındı. Bugün teklif edilen 23.552 lira 28.075 liralık net asgari ücretin ancak yüzde 84'üne denk gelmektedir. İşte, yirmi dört yıllık AK PARTİ iktidarının özeti budur. Dün emekli maaşı asgari ücretin üzerindeydi, bugün emekli asgari ücretin altında yaşamaya mahkûm edilmiştir. Aynı çöküş memur emeklilerinde de vardır, 2002'de en düşük memur emekli aylığı en düşük memur maaşının yüzde 96'sına denk geliyordu, bugün bu oran yüzde 43 seviyesine gerilemiştir yani çalışan ile emekli arasındaki makas açılmıştır.

Emekli sistemin kenarına itilmiştir. Devlete yıllarca hizmet eden insanlarımız emeklilik döneminde yoksulluğa terk edilmiştir. Kök aylık sorunu çözülmeden yapılan her artış emeklinin cebine kalıcı iyileşme olarak yansımamaktadır. Milyonlarca emekli kök aylığı düşük olduğu için zamdan gerçek anlamda yararlanamamaktadır. Bu sistem, prim ödeme adaletini bozmakta, emekliyi yardıma muhtaç hâle getirmektedir. Emekli, sosyal destek kuyruğunda bekleyen kişi değildir, emekli, emeğinin karşılığını onuruyla alması gereken vatandaştır. Bu ülkede "Kaynak yok." denilmektedir fakat bu torba kanunda büyük yatırımlar için vergi istisnaları vardır, çeşitli sektörler için teşvikler vardır, kamu kaynaklarını aktaran düzenlemeler vardır. Ne hikmetse söz konusu emekli olunca bütçe disiplini hatırlanmaktadır, söz konusu emekli olunca "Kaynak yok." denilmektedir, söz konusu emekli olunca sabır istenmektedir fakat emeklinin sabredecek gücü kalmamıştır. En düşük emekli aylığı net asgari ücretin altında olmamalıdır. Kök aylık sorunu çözülmelidir. Emekli aylıklarına gerçek refah payı verilmelidir. Emekliliği açlık sınırının altında bırakan anlayış ne adaletten ne de kalkınmadan söz edebilir.

Bakın, buradan sesleniyor ve bu fırsatı tepmeyin diyorum: Bu milletin duasını almanın yolu, emektar insanlarımızın hakkını teslim etmekten geçer. Emekliye hakkını vermeyen bir iktidar milletin vicdanında mahkûm olacağı gibi Allah katında da kul hakkıyla hesap verecektir diyor, bu ülkenin alın teriyle emekliliğini hak etmiş vatandaşlarımı saygıyla selamlıyorum. (İYİ Parti ve YENİ YOL sıralarından alkışlar)

BAŞKAN - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

Birleşime bir dakika ara veriyorum.

Kapanma Saati: 00.06

BEŞİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 00.07

BAŞKAN: Başkan Vekili Celal ADAN

KÂTİP ÜYELER: Havva Sibel SÖYLEMEZ (Mersin), Müzeyyen ŞEVKİN (Adana)

BAŞKAN - Sayın milletvekilleri, Türkiye Büyük Millet Meclisinin 113'üncü Birleşiminin Beşinci Oturumunu açıyorum.

281 sıra sayılı Kanun Teklifi'nin görüşmelerine devam ediyoruz.

Komisyon yok.

Ertelenmiştir.

Gündemimizde başka bir iş bulunmadığından, alınan karar gereğince kanun teklifleri ile komisyonlardan gelen diğer işleri sırasıyla görüşmek için 23 Temmuz 2026 Perşembe günü saat 14.00'te toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 00.08

X.- YAZILI SORULAR VE CEVAPLARI

1.- Mardin Milletvekili Beritan Güneş Altın'ın, TBMM Yerleşkesi'ne girişlerde uygulanan güvenlik prosedürlerine ilişkin sorusu ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/46156)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **TBMM Başkanı Numan KURTULMUŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Beritan GÜNEŞ ALTIN
Mardin Milletvekili

Edinmiş olduğum bilgilere göre, Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne giriş yapmak isteyen bir kadın gazeteci, üzerinde Dicle Fırat Gazeteciler Derneği (DFG) logosu bulunan ve Kürtçe "Çapemenîya Azad, Civaka Azad" (Özgür Basın, Özgür Toplum) ifadesinin yer aldığı çantası nedeniyle güvenlik kontrolü sırasında bir süre bekletilmiştir. Gazetecinin çantası, güvenlik görevlileri tarafından Kürtçe ifadelerin anlamının öğrenilmesi amacıyla çeşitli görüşmelere ve üst birimlerle telefonla iletişime konu olmuş, yaklaşık bir süre devam eden incelemenin ardından çantanın Meclis binasına alınamayacağı, çıkışta teslim edilebileceği bildirilmiştir. Gazeteci, standart güvenlik prosedürleri kapsamında üst araması için kabine yönlendirilmiş ve işlemlerin tamamlanmasının ardından Meclis'e giriş yapabilmiştir.

Anayasa'nın 10. maddesi eşitlik ilkesini, 26. maddesi düşünceyi açıklama ve yayma özgürlüğünü, 28. maddesi ise basın özgürlüğünü güvence altına almaktadır. Anayasa Mahkemesi kararlarında, temel hak ve özgürlüklere yönelik müdahalelerde kullanılan aracın ulaşılmak istenen amaç bakımından elverişli, gerekli ve orantılı olması gerektiği, ölçülülük denetiminin demokratik toplum düzeni bakımından zorunlu olup olmadığının değerlendirilmesini gerektirdiği vurgulanmaktadır.

Bu bağlamda;

1. TBMM girişindeki güvenlik kontrolü sırasında, üzerinde Kürtçe "Çapemenîya Azad, Civaka Azad" ifadesi bulunan çantanın içeri alınmamasının gerekçesi nedir, bu uygulamanın hukuki dayanağı nedir? Bu uygulamanın Anayasa'nın 10., 26. ve 28. maddeleri ile ölçülülük ilkesi açısından değerlendirilmesi nasıl yapılmıştır?
2. Güvenlik görevlilerinin çantadaki Kürtçe ifadeyi "slogan" olarak değerlendirmesinin ve içeri alınmasına engel olmasının gerekçesi nedir? Bu değerlendirme hangi kriterlere dayandırılmaktadır?
3. Güvenlik görevlilerince, TBMM girişleri esnasında farklı dillerde yazı içeren metin, eşya vb. konusunda özel bir eğitim, talimat veya prosedür uygulanmakta mıdır? Varsa bu prosedürün içeriği nedir?
4. Benzer şekilde başka dillerde (örneğin Arapça, Farsça, İngilizce vd.) siyasi veya toplumsal içerik taşıyan ifadeler bulunan metin, eşya vb. için aynı prosedür uygulanmakta mıdır? Uygulanıyorsa örnekleri nelerdir?
5. Bu olayda gazetecinin Kürtçe ifade içeren çantası nedeniyle ayrımcılığa maruz bırakıldığı iddiaları hakkında tarafınıza ulaştırılan herhangi bir şikayet var mı? Bu temelde başkanlığınızca herhangi bir idari inceleme ve/veya soruşturma başlatılmış mıdır?
6. Bir önceki soruya yanıtınız olumluysa başlatmış olduğunuz inceleme ve/veya soruşturma ne aşamadadır?
7. Son beş yıl içerisinde TBMM giriş güvenliğinde dil, kimlik veya siyasi içerik gerekçesiyle benzer şekilde eşyaya el konulması veya girişte engelleme yaşanması sebebiyle meydana gelen olaylarda kaç tane kayıt tutanak altına alınmıştır? Bu olayların konulara ve yıllara göre dağılımı nedir? Bu olayların kaçı hakkında tarafınızca soruşturma başlatılmış, kaçı adli birimlere intikal etmiştir?
8. TBMM gibi kamusal alanlarda anadilde ifade içeren eşyaların güvenlik gerekçesiyle sistematik olarak engellenmesini önlemek amacıyla herhangi bir idari düzenleme veya prosedür değişikliği yapmayı planlıyor musunuz?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1897687 22.07.2026
Konu : Soru Önergesi

Sayın Beritan GÜNEŞ ALTIN
Mardin Milletvekili

İlgi : 24.06.2026 tarihli ve 7/46156 esas numaralı yazılı soru önergeniz.

TBMM Yerleşkesi'ne girişlerde uygulanan güvenlik prosedürlerine ilişkin ilgi önergenizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek: Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1., 2., 3., 4., 5., 6., 7. ve 8.- TBMM Yerleşkesi'ne giriş yapacak araç, kişi ve eşyaların güvenlik kontrolü ile Yerleşke'ye kabul işlemleri TBMM Güvenlik Yönetmeliği hükümleri çerçevesinde yürütülmektedir. Anılan Yönetmelik'in 15'nci maddesinin yedinci fıkrasında; *"Üzerinde ve içerisinde siyasi parti, spor kulübü veya herhangi bir kuruluşun tanıtım ve propagandasına yol açacak yazılı, basılı, monteli, sabit, seyyar afiş, pankart, flama bulunan araçlar ile bunları yanında bulunduran kişiler yerleşkeye alınmazlar."* hükmü yer almaktadır.

Önergenizde bahsi geçen kişinin yanında bulundurduğu eşyanın üzerinde "Dicle Fırat Gazeteciler Derneği" (DFG) ibaresi bulunduğundan, TBMM Güvenlik Yönetmeliği'nin 15'nci maddesinin yedinci fıkrası kapsamında bir kuruluşun tanıtımı ve propagandasını içermesi nedeniyle Yerleşke'ye kabulü sağlanmamıştır.

TBMM Yerleşkesi'ne girişlerde uygulanan güvenlik kontrollerinde, yerleşkeye alınacak araç, kişi ve eşyalar üzerindeki yazılı, basılı ve görsel içeriklerin niteliği dil farkı gözetilmeksizin değerlendirilmekte ve anılan mevzuat hükmüne göre işlem tesis edilmekte olup konuya ilişkin Başkanlığımıza ulaşan resmi bir şikâyet bulunmamaktadır.

2.- Şanlıurfa Milletvekili Ferit Şenyaşar'ın, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına,

İçişleri Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına,

Adalet Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına,

İlişkin soruları ve Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkan Vekili Bekir Bozdağ'ın cevabı (7/46157), (7/46158), (7/46159)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan KURTULMUŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ferit ŞENYAŞAR

Şanlıurfa Milletvekili

Bakanlık tarafından cevaplanmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'na yöneltilen 09.10.2025 tarihinde 7/34961 esas numaralı, 30.10.2025 tarihinde 7/35936 esas numaralı, 04.12.2025 tarihinde 7/37271 esas numaralı, 09.02.2025 tarihinde 7/37272 esas numaralı, 19.02.2026 tarihinde 7/40800 esas numaralı, 23.03.2026 tarihinde 7/42272 esas numaralı, 09.04.2026 tarihinde 7/43229 esas numaralı soru önergelerim 26.06.2026 tarihi itibarıyla henüz yanıtlanmamıştır. Bu yazılı soru önergelerinin son durumu TBMM web sitesi milletvekilleri yasama faaliyetleri kısmında "Cevaplanmadığı gelen kağıtlarda ilan edildi" olarak görülmektedir.

Bu bağlamda;

1. Anayasa 98'inci madde 5. Fıkra "Yazılı soru, yazılı olarak en geç onbeş gün içerisinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir." amir hükmünü haizdir. Anayasa'nın bu açık ve bağlayıcı hükmüne rağmen, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 09.10.2025 tarihinde 7/34961 esas numaralı, 30.10.2025 tarihinde 7/35936 esas numaralı, 04.12.2025 tarihinde 7/37271 esas numaralı, 09.02.2025 tarihinde 7/37272 esas numaralı, 19.02.2026 tarihinde 7/40800 esas numaralı, 23.03.2026 tarihinde 7/42272 esas numaralı, 09.04.2026 tarihinde 7/43229 esas numaralı soru önergelerim hangi gerekçe veya gerekçelerle Bakanlık tarafından cevaplandırılmamıştır?
2. Bakanlık tarafından süresi içinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergeleriyle ilgili herhangi bir işlem yapılmakta mıdır?
3. Bakanlıkta yazılı soru önergelerine zamanında yanıt verilmesini temin edecek bir mekanizma mevcut mudur?
4. TBMM üyelerinin denetim yetkisi kapsamında önemli bir araç olan yazılı önergelerin yanıtsız bırakılması demokratik denetimi nasıl etkilemektedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan KURTULMUŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ferit ŞENYAŞAR

Şanlıurfa Milletvekili

Bakanlık tarafından cevaplanmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve İçişleri Bakanlığı'na yöneltilen 25.06.2025 tarihinde 7/30131 esas numaralı, 09.07.2025 tarihinde 7/30492 esas numaralı, 11.12.2025 tarihinde 7/37613 esas numaralı, 26.01.2026 tarihinde 7/39611 esas numaralı, 16.02.2026 tarihinde 7/40665 esas numaralı, 27.02.2026 tarihinde 7/41839 esas numaralı, 07.05.2026 tarihinde 7/44341 esas numaralı soru önergelerim 26.06.2026 tarihi itibarıyla henüz yanıtlanmamıştır. Bu yazılı soru önergelerinin son durumu TBMM web sitesi milletvekilleri yasama faaliyetleri kısmında "Cevaplanmadığı gelen kağıtlarda ilan edildi" olarak görülmektedir.

Bu bağlamda;

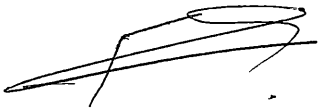
1. Anayasa 98'inci madde 5. Fıkra "Yazılı soru, yazılı olarak en geç onbeş gün içerisinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir." amir hükmünü haizdir. Anayasa'nın bu açık ve bağlayıcı hükmüne rağmen, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan 25.06.2025 tarihinde 7/30131 esas numaralı, 09.07.2025 tarihinde 7/30492 esas numaralı, 11.12.2025 tarihinde 7/37613 esas numaralı, 26.01.2026 tarihinde 7/39611 esas numaralı, 16.02.2026 tarihinde 7/40665 esas numaralı, 27.02.2026 tarihinde 7/41839 esas numaralı, 07.05.2026 tarihinde 7/44341 esas numaralı soru önergelerim hangi gerekçe veya gerekçelerle Bakanlık tarafından cevaplandırılmamıştır?
2. Bakanlık tarafından süresi içinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergeleriyle ilgili herhangi bir işlem yapılmakta mıdır?
3. Bakanlıkta yazılı soru önergelerine zamanında yanıt verilmesini temin edecek bir mekanizma mevcut mudur?
4. TBMM üyelerinin denetim yetkisi kapsamında önemli bir araç olan yazılı önergelerin yanıtsız bırakılması demokratik denetimi nasıl etkilemektedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Numan KURTULMUŞ** tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğün 96 ve 99'uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Ferit ŞENYAŞAR

Şanlıurfa Milletvekili

Bakanlık tarafından cevaplanmak üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Adalet Bakanlığı'na yöneltilen 11.12.2025 tarihinde 7/37663 esas numaralı, 16.02.2026 tarihinde 7/40589 esas numaralı, 27.02.2026 tarihinde 7/41423 esas numaralı, 09.03.2026 tarihinde 7/41905 esas numaralı, 12.03.2026 tarihinde 7/41992 esas numaralı soru önergelerim 26.06.2026 tarihi itibarıyla henüz yanıtlanmamıştır. Bu yazılı soru önergelerinin son durumu TBMM web sitesi milletvekilleri yasama faaliyetleri kısmında "Cevaplanmadığı gelen kağıtlarda ilan edildi" olarak görülmektedir.

Bu bağlamda;

1. Anayasa 98'inci madde 5. Fıkra "Yazılı soru, yazılı olarak en geç onbeş gün içerisinde cevaplanmak üzere milletvekillerinin, Cumhurbaşkanı yardımcıları ve bakanlara yazılı olarak soru sormalarından ibarettir." amir hükmünü haizdir. Anayasa'nın bu açık ve bağlayıcı hükmüne rağmen, Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı'na sunulan ve Adalet Bakanlığı'na yöneltilen 11.12.2025 tarihinde 7/37663 esas numaralı, 16.02.2026 tarihinde 7/40589 esas numaralı, 27.02.2026 tarihinde 7/41423 esas numaralı, 09.03.2026 tarihinde 7/41905 esas numaralı, 12.03.2026 tarihinde 7/41992 esas numaralı soru önergelerim hangi gerekçe veya gerekçelerle Bakanlık tarafından cevaplandırılmamıştır?
2. Bakanlık tarafından süresi içinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergeleriyle ilgili herhangi bir işlem yapılmakta mıdır?
3. Bakanlıkta yazılı soru önergelerine zamanında yanıt verilmesini temin edecek bir mekanizma mevcut mudur?
4. TBMM üyelerinin denetim yetkisi kapsamında önemli bir araç olan yazılı önergelerin yanıtsız bırakılması demokratik denetimi nasıl etkilemektedir?

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI
Kanunlar ve Kararlar Başkanlığı

Sayı : Z-43452547-120.07.03-1897690 22.07.2026
Konu : Soru Önergesi

Sayın Ferit ŞENYAŞAR
Şanlıurfa Milletvekili

İlgi : 29.06.2026 tarihli ve 7/46157, 7/46158, 7/46159 esas numaralı yazılı soru önergeleriniz.

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı tarafından yazılı soru önergelerinin cevaplandırılmalarına ilişkin ilgi önergelerinizde yer alan sorularınız ekte cevaplandırılmıştır.

Bilgilerinizi rica ederim.

Bekir BOZDAĞ
Türkiye Büyük Millet Meclisi
Başkanvekili

Ek:
1- Soru Cevabı

CEVAPLAR:

Cevap 1., 2., 3. ve 4.- İçtüzük'ün 99'uncu maddesinin birinci fıkrasında yazılı sorunun cevabının bir Cumhurbaşkanı yardımcısı veya ait olduğu bakanlık eliyle Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Başkanlığına sunulacağı, TBMM Başkanının bu cevabı derhal soru sahibine ileteceği ve süresi içerisinde gelen cevapların alındığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağına ekleneceği hükme bağlanmıştır. Aynı maddenin son fıkrasında ise süresi içerisinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergelerinin gelen kağıtlar listesinde ilan edileceği ve bu durumun Cumhurbaşkanı yardımcısına veya bakanlara gönderileceği düzenlenmiştir.

TBMM Başkanlığınca mezkûr İçtüzük hükmü çerçevesinde yazılı soru önergelerinin cevapları önerge sahibinin adı, esas numarası ve konu uyumluluğu açılarından kontrol edilerek soru sahibine iletilmektedir. Süresi içerisinde gelen cevaplar, alındığı günkü veya bir sonraki birleşim tutanağına eklenmekte, süresi içerisinde cevaplandırılmayan yazılı soru önergeleri gelen kağıtlar listesinde ilan edilmekte ve bu durum yazılı soru önergelerinin muhataplarına bildirilmektedir.

Bunun dışında Anayasa ve İçtüzük'te TBMM Başkanlığına soru önergelerinin cevaplandırılmasına veya gelen cevapların içeriğine yönelik denetim görev ve yetkisi verilmemiştir. Dolayısıyla önergelerin cevaplandırılması noktasında TBMM Başkanlığının yetkisi önerge muhatabı ve sahibi arasında koordineyi sağlamakla sınırlıdır.

14.07.2026 tarihi itibarıyla yapılan inceleme neticesinde önergelerinizde bahsi geçen yazılı soru önergelerinden; İçişleri Bakanı'na yönelttiğiniz 16.02.2026 tarihli ve 7/40665 esas numaralı soru önergesine 18.06.2026 tarihinde muhatap Bakanlık tarafından cevap verildiği, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanı'na yönelttiğiniz 09.10.2025 tarihli ve 7/34961 esas numaralı soru önergesine 30.03.2026 tarihinde, 04.12.2025 tarihli ve 7/37272 esas numaralı soru önergesine ise 22.06.2026 tarihinde muhatap Bakanlık tarafından cevap verildiği ve bu cevapların tarafınıza iletildiği anlaşılmaktadır. Diğer yazılı soru önergelerinizin ise süresi içinde cevaplandırılmadığı, bu durumun 15 ayrı Gelen Kağıtlar Listesi'nde ilan edildiği ve 16 ayrı yazı ile ilgili bakanlıklara bilgi ve gereği için bildirildiği görülmektedir.

Bununla birlikte, önceki yasama dönemlerinde olduğu gibi bu yasama döneminde de TBMM Başkanlığınca 05.12.2023, 28.06.2024, 05.12.2024, 24.06.2025, 05.12.2025 ve 18.06.2026 tarihlerinde Cumhurbaşkanı yardımcısı ile bakanlıklara yazılı soru önergelerinin cevaplandırılma durumunu gösteren yazı yazılmıştır. Bu yazılarda yazılı soru önergelerine süresi içinde cevap verilmesi ve verilecek cevapların TBMM'nin saygınlığına uygun olacak şekilde soruları tam olarak karşılayan, yeterli ve tatminkâr nitelikte hazırlanması hususu iletilmiştir.